Epiſtola beati gregorij pape
de expoſitione ezechielis ad mari
anum epiſcopū.

Dilectiſſimo fratri mari
ano epō. Gregorius
ſeruus ſeruorū dei. O
melias q̄ in beato eze
chiel ꝓpheta ita vt coram ꝓplō lo
quebar excepte ſūt. multis cur̄ ir
ruentibus in abolitione reliquerā
Sed poſt annos octo petentibus
fratrib9 notarioꝝ ſcedas require
re ſtuduí: eaſꝫ fauente dnō trāſcur
rens. inquātū ab anguſtijs tribu
lationū licuit emendaui. Tua i
taqꝫ dilectio has ſibi ad legendū
mitti popoſcerat. Sed valde incō
gruū credidi vt aquā deſpicabilē
hauriret: quē conſtat de beatorū
patrum ambroſij atqꝫ auguſtini
torrētibus. profūda ac ꝑſpicua flu
enta aſſidue bibere Sed rurſū dū
cogito ꝙ ſepe int̄ cotidianas deli
cias etiam viliores cibi ſuauit̄ ſa
piūt: trāſmiſi in ima. legenti poſt
rea: vt dū cibus groſſior velut ꝓ
faſtidio ſumitur: ad ſubtiliores e
pulas auidius redeatur

Incipit omelia prima libri pri
mi beati gregorij pape in ezechie
lem ꝓphetam:.

Ei omnipotētis
aſpiratione de e
zechiel ꝓphā lo
cuturus ꝑus de
beo tēpo̾a ꝛ mo
dos aperire pro
phecie: vt dū acceſſus eius oſten
ditur: virtus melius cognoſcatur
Prophecie tp̄a tria ſunt: ſcilicet
p̄teritū. pn̄s. ꝛ futurū. Sed ſcien
dū eſt q̄d in duob9 tempurib9 ꝓ
phecia ethimologiam ꝑdit. Qui
a cū ideo ꝓphecia dcā ſit quod fu
tura p̄dicat qn̄ de p̄terito vel pn̄ti
loq̄tur. ratioēm ſui nominis amit
tit: qm̄ non ꝓphetat q̄d venturū
eſt: ſꝫ vel ea memorat que trāſac
ta ſunt vel ea que ſunt. Que ta
men tria prophecie tp̄a verius lo
q̄mur: ſi ex ſacre ſcripture teſtimo
nijs oſtēdimus. Prophetia de fu
turo eſt. Ecce virgo concipiet: et
pariet filiū. Prophecia de p̄terito
In principio creauit de9 celum et
terrā. De illo enim tempore dixit
hō: quo non erat homo Propheci
a de pn̄ti eſt: quā paulus apoſtol9
dicit. Si aūt om̄s prophetent in
tret aūt quis infidelis vl̄ ydeota
conuincatur ab omibꝫ. dijudicatur
ab omibus. Occulta cordis eius
manifeſta fiūt: ꝛ ita cadens in fa
ciem adorabit deū: ꝓnuncians ꝙ
vere deus in nobis ſit. Cū igitur
dicatur occulta cordis eius mani
feſta fiūt: ꝑfecto mōſtratur quia
per hūc modū ꝓphetie ſpūs non
predicat q̄d futurū eſt: ſꝫ oſtendit
quod eſt. Quo aūt pacto ꝓphecie
dicatur ſpūs: qui nichil futurū in
dicat ſꝫ pn̄s narrat? Qua in re a
nimaduītendū eſt ꝙ recte propheci
a dicitur. nō quia p̄dicat vētura: ſꝫ
quia prodit occulta. Rem quippe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qualibet ſicut ab oculis noſtris in
futuro tempora ſubtrahūt: ita ab
oculis noſtris in p̄ſenti ſubtrahit
cauſa. Ventura etenī res occultat̄
in futuro tēpore: p̄ns autem cogi
tatio abſconditur in latenti corde
Eſt etiā ꝓphecia p̄ſens cū res que
libet nō ꝑ animū. ſ; ꝑ abſentē locū
tegitur. q̄ tamen ſpū denudat̄: et
ibi fit p̄ſens ꝓphetātis animꝰ: v
bi ꝑ p̄ſentiā nō eſt corpus. Nam
gyezi lōge a ꝓpheta receſſerat cū
naamā ſyri munera ꝑcipiebat: cui
tū idē ꝓphā dicit. Nōne cor meū
in p̄nti erat: qñ reūſus ē hō de cur
ru ſuo in occurſū tibi: Sciendū q̄z
eſt q2 ꝓphecie tp̄a inuicē ſibi ꝯiūgūt
ad ꝓbationē: vt aliqñ ex futuris
p̄terita aliqñ vō ex p̄teritis ꝓbēt̄
futura. Dixerat enī moyſes In
principio creauit deꝰ celū et terrā.
Sz q̄s credēt q2 verū de p̄terito di
ceret: ſi de futuro etiā aliq̄d nō dix
iſſet: In ipiꝰ etenī libri fine in cuiꝰ
exordio illa de p̄terito dixerat: aliq̄d
ꝓphecie ꝑ iacob vocē de ipſis futu
ris ꝑmiſcuit dicens Nō auferetur
ſceptrum de iuda. ꝛ dux de femore
eius: donec veniat qui mittēdus
eſt: et ipſe erit expectatio gentium
Qui etiā ꝑ ſemetipſū eundē q̄ mit
tendus erat: et quē dicebat popu
lo ꝓphetauit dicēs. ꝓphetā ſuſcita
bit vobꝭ dn̄s deus veſter de fratri
bus veſtris. illū tāq̄ meipſū audi
etis Erit aūt quicūq3 nō audierit
ꝓphetā illū: exterminabit̄ de ꝓplo
ſuo. Cur ergo p̄terit̄ verū ꝑmiſ
cuit: niſi vt dū implerentur ea q̄ de
futuro p̄dicerent oſtenderet etiā q2
de p̄terito vera dixiſſ;: Quia itaq3
docuimꝰ qualit̄ ex futuroꝝ ꝓphe
cia ꝓbentur p̄terita: reſtat nūc vt
adhuc de ſacris eloquijs oſtenda
mus. quō in ꝓphecie ſpū ex p̄teri
tis ꝓbentur futura. Certe rex ba
bilonicus cū ſompniū vidiſſet mi
ſit ad magos et ariolos: ōnes; ſa
pientes babilonie ꝯuocauit: nec
ab eis ſolūmō iterp̄tationē ſomp
nij: ſed etiā ſompniū q̄ſiuit vt ni
miū ex p̄terito colligeret ſi q̄d in
eoꝝ reſpōſionibus de venturo cer
tum teneret Qui cum dicere nulla
potuiſſent: daniel deductꝰ ad me
dium eſt Qui de interp̄tatiōe ſōp
nij et de narratione requiſitus. nō
ſolū hoc reſpōdit q̄d interrogatꝰ
eſt: ſ; etiā ſompnij originē replica
uit dicens Tu rex cepiſti cogitar̄e
in ſtratu tuo quid eſſet futurū poſt
hec. Et paulo poſt. Tu rex vide
bas: et ecce quaſi ſtatua grandis
vna et cetera. Cuiꝰ videlicet ſomp
nij mox ordinē dixit: et quicq̄d ex
eodem venturū ſequebat̄ aperuit.
Penſemus ergo ordinem ꝓphecie
A cogitationibus venit ad ſomp
nium: a ſompnio peruenit ad futu
ra Qui ergo ipſam vt ita dicam
radicem ſompnij protulit: ꝓfecto
ex preteritis probauit: q̄ꝫ vera eſ
ſent que de futuris diceret Prophe
cia p̄ſentis tēporis nec p̄teriti at
teſtatiōe nec futuri indiget: q2 cū
res occulta ꝑ ꝓphecie v̄ba detegit̄

veritati illius res ipſa que oſtendi
tur atteſtat᷑. Igitur q̈a de tp̄ib9 ꝓ
pheæ tractauim9 . reſtat vt de mo
dis eius ⁊ q̄litatib9 aliq̄ diſſera9
Spiritus quippe ꝓpheæ nec ſem
per nec eod̄e modo animū ꝓphete
tangit. Aliqn̄ eni ſpūs prophetie
ex p̄nti tangit animū prophetātꝭ
et ex futuro nequaq̄ tāgit. Aliqn̄
ex futuro tangit : et ex p̄nti non
tangit. Aliqn̄ vero ex p̄nti ⁊ ex fu
turo tangit. Aliqn̄ aūt ex p̄terito
et ex p̄nti atq̧ ex futuro pariter a
nim9 tangitur ꝓphetātis. Aliqn̄
tangit ex preterito ꝓphetie ſpūs :
nec tangit ex futuro . Aliqn̄ aut̄e
tangit ex futuro : nec tangit ex p̄
terito. Aliqn̄ vero in p̄nti ex parte
tangit : et ex parte nō tangit. Ali
qn̄ in futuro ex parte tangit : ⁊ ex
parte non tangit. Sed hec ipſa ſi
poſſum9 ex ordine quo p̄miſſa ſūt
ſacre ſcripture teſtimonijs oſtenda
m9 Ex p̄nti eni prophetie ſpūs .
ꝓphetātꝭ ⁊ aīm tangit. atq̧ ex fu
turo nō tangit : ſicut iohānes bap
tiſta veniente dominū videns ait.
Ecce agnus dei : ecce q̄ tollit pec
cata mūdi. Sed cū moritur9 iam
eſſet : miſſis diſcipulꝭ requirebat di
cens. Tu es qui venturus es an
aliū expectamus ? In quib9 ver
bis oñditur . quia in terrꝭ quid̄e ve
niſſe redemptorem nouerat : ſʒ an
per ſemetip̄ʒ ad aperienda inferni
clauſtra deſcēderet dubitabat. Ex
p̄nti ergo ꝓphetie ſpū tact9 fuerat
qui humanitat̄e mediatorꝭ vid̄es
⁊ diuinitat̄e eius ītelligens cōfite
batur agnū qui peccata mūdi tol
leret. Sed tact9 ex futuro nō fue
rat : quia aduentū eius in īferno
neſciebat. Aliqn̄ vō ꝓphetie ſpūs
animū ꝓphetātis ex futuro tāgit
atq̧ ex p̄nti nō tangit : ſicut apte
libri geneſeos hiſtoria teſtatur. cū
yſaac eſau filiū ſuū ad venandum
miſit : cui minor̄e filiū ad benedic̄e
dū rebecca ſuppoſuit. q̄ hedinis pel
lib9 indut9 paterno palpatui cor
p9 fraternū finxit : cui ille minori
filio tāq̄ maiori benedictioēm de
dit. q̧q̧ ei eſſent longe futura nū
ciauit : ſʒ quis eſſʒ qui corā ſe aſſiſ
teret ſcire nō potuit Prophetie er
go ſpūs ex futuro ꝓphetātis ani
mū tetigit. atq̧ ex p̄nti nō tetigit
qn̄ caligantib9 oculis pat̄ ⁊ vētu
ra p̄dicebat : ⁊ preſent̄e filiū neſcie
bat. Aliqn̄ ꝓphetātꝭ animū ex p̄
ſenti parit̄ ⁊ ex futuro tangit : qd̄
ex eod̄e libro geneſeos liq̄de doce
mur. In illo quippe ſcriptū eſt. q̄a
cū vite iam termino ꝓpinquaret
iacob. ei duos filios ſuos ioſeph fe
cit aſſiſtē : vt ex bn̄dictioē illi9 poſ
ſent longe poſt futura ꝓmereri : ci
i maior̄e ad dexterā. minor̄e vero
poſuit ad ſiniſtrā Cūq̧ ille oculis
ſenectute caligantibus. nepotes ſu
os quis prior quis ve eſſet minor
humano viſu diſcernere neq̄q̄ poſ
ſet : ductis in obliquū brachijs .
dexterā manū minori . ſiniſtrā ma
iori poſuit Qd̄ cū corrigere fili9 vel
let . ait. Non ita cōuenit pater q̄a

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hic eſt p̄mogenitus Qui illico au
diuit· Vado fili mi ſcio· et iſte q̄dē
erit in populos et multiplicabit̄;
ſ; frat̄ eius minor· maior illo erit
Prophecie ergo ſpūs ex pn̄ti pari
ter et ex futuro ꝓphetant̄ animũ
tetigit dũ iacob et futura ꝓnūcia
bat· et eos quos corporeis oculis
videre nō poterat ante ſe poſitos;
ꝑ ſpm̄ diſcernebat Sic ahie ꝓphe
te animũ ꝓphecie ſpūs ex pn̄ti at
q; ex futuro tetigerat· cū caligāti
b9 oculis eā que ſe eſſe aliā ſimu
labat ⁊ vxorē iherobeā eſſe cogno
uit; et quicq̄d ei futurũ erat aperuit
dicens Ingredere vxor iherobeā·
Quare te eſſe aliā ſimulas? Ego
aūt miſſus ſū ad te durus nūcius
Vade et dic iherobeā Hec dicit do
min9 de9 iſrael· Quia opat9 es
malũ ſup omnes· q̄ fuerūt añ te ⁊
feciſti tibi deos alienos ɔflatiles
vt me ad iracūdiā ꝓuocares; me
aūt piceaſti poſt tergum tuū· Idcir
co ego inducam mala ſuper domũ
iherobeā· Ex p̄ſenti ergo atq; fu
turo ꝓphetantis animus tact9 fu
erat· qui et ingredientē depꝛhendē
potuit; et ei futura nūciare· Aliqñ
aūt ex p̄terito et ex p̄ſenti atq; ex
futuro pit̄r anim9 ꝓphetāt̄ tan
gitur· ſicut elizabeth ad ſe mariā
venire ɔſpiciens quia incarnatum
verbū geſtaret in vtero agnouit;
eamq; domini ſui iam matrē voca
uit dicēs· Vnde hoc michi· vt ve
niat mater dñi mei ad me? De
nui9 ɔceptione; ꝑ angelum quoq;
ad ioſeph dicitur· Qđ in ea natū
eſt de ſpū ſancto eſt Hanc videlicet
elizabeth dicit· Beata que credi
diſti; qm̄ pficientur ea q̄ tibi dicta
ſūt a domino· Dicens enim beata
q̄ credidiſti· apte indicat· q2 verba
angeli q̄ dicta ad mariā fuerunt ꝑ
ſpm̄ ſanctū agnouit; atq; ſubiun
gens pficientur ea q̄ dicta ſūt tibi
a dño· q̄ etiā eam in futuro ſeque
rētur p̄uidit Simul ergo de p̄teri
to et pn̄ti atq; futuro per ꝓphecie
ſpm̄ tacta eſt q̄ et eā pmiſſionib9
āgelicis credidiſſe cognouit; ⁊ ma
trē noīnans q2 redēptorē humani
generis i vtero portaēt itellexit;
et cū omnia pficienda p̄diceret· qđ
etiā de futuō ſequeret̄ aſpexit Ali
qñ vō ꝓphecie ſpūs ex p̄terito tā
git animũ nec tangit ex futuro· ſi
cut in paulo aplō apte oſtendit̄;
q̄ diſcipulis ait· Notum vobis fa
cio fratres euāgelium qđ euange
lizatum eſt a me quia nō eſt ſcđm
hominē· neq; enim ego ab homi
ne accepi illud neq; didici; ſ; per
reuelationem iheſu criſti· Vnde a
lijs diſcipulis quoq; dixit Secun
dum reuelationē notum michi fac
tum eſt ſacramētū Qui tamē hoc
ipſū euāgelium qđ ꝑ reuelationē
cognouerat· cum iheroſolimā p̄di
caturus aſcenderet ait· Ecce ego
alligat9 ſpū vado in iheruſalē; q̄
in ea ventura ſint michi ignorans
Hoc quippe euāgeliū ſacramentū
eſt· quia vnigenit9 patris incarna
tus atq; pfectus homo fact9 eſt;

qui crucifixus mortuus et ſepultꝰ
die tercia reſurrexit· die quoqꝫ qua
dragesima aſcendit in celū · atqꝫ
in dextra patris ſedet· Qui ergo
ꝑ reuelationē euangeliū agnouit
ꝓphetie ſpū de p̄terito tactus eſt·
Sed quia quid ꝓ eodē euāgelio
paſſurus eēt ignorauit: de futuro
procul dubio tactꝰ non eſt· Nam et
ſic dicit· niſi qḋ ſpūs ſanctus ꝑ om
nes ciuitates ꝓteſtatur m̄ dicens
qm̄ vincula et tribulacōes me ma
nent: aperte oſtenditur qꝛ ea q̄ ipſi
futura eſſent alijs de ipō reuelata
erāt· nō aūt ipſi de ſe: ſicut de illo
per agabū dicitur· Virū cuiꝰ hec
zona ē: ita alligari oportet in ihe
ruſalem· Aliqn̄ aūt ꝓphecie ſpūs
tangit ex futuro nec tangit ex p̄
terito: ſicut de helizei facto ſcriptū
eſt Quia cū vnꝰ ex filijs ꝓpheta
rū materiā ſuccideret· huic ferrū ſe
curis in aquā cecidit· qui exclama
uit· Heu heu domine mi: et hoc ip
ſū mutuū acceperā· Dixit aūt hō
dei· Vbi cecidit: At ille monſtra
uit ei locū· Precidit ergo lignū et
miſit illuc: natauitqꝫ ferrum· In
quo videlicet ꝓphete facto cognoſ
citur· quia qui querit vbi ceciderit
quid eēt facturus nouerat ſꝫ tamē
cū reqrit conſtat q̄a vbi ferrū cecid
diſſet ignorabat Prophetie ergo
ſpūs helizei mentē ex futuro teti
gerat· ſꝫ ex p̄terito nō tangebat:
qui et ferrū in profundis dimerſū
quia inuocaturus eēt ad ſuperficiem
ſcire potuit: ſed vbi ceciderit omni
no neſciebat Aliqn̄ vō ꝓphetie ſpi
ritus in pn̄ti ex parte tangit et ex
ꝑte nō tangit: quod petri apoſtoli
hyſtoria teſtatur· cū miſſi ad cū a
cornelio milites ei ſūt per ſpm̄ nū
ciati· Scriptū quippe eſt· Dixit
ſpūs ei· Ecce viri tres querūt te·
Ad quos ille deſcendit: et reqrēs
dixit· Que cauſa eſt ꝓpter quā ve
niſtis: In cuiꝰ verbis oſtenditur:
quia eandē cauſā per ſpm̄ nō audi
erat quā a militibꝫ requirebat· In
pn̄ti ergo mentē petri ſpūs ⁊ ex ꝑte
tetigit ⁊ ex ꝑte non tetigit: qui et
adeſſe venientes milites dixit: et
ꝓ qua cauſa venerāt tacuit Aliqn̄
vero ſpūs ꝓphetie in futuro ex ꝑ
te tangit ⁊ ex ꝑte nō tangit· ſicut
ꝓpharū filij de auferēdo helya ab
helizeo dicūt· Nūquid noſti quia
hodie dominꝰ tollat dn̄m tuū a te:
Quo tamen ablato ſeſe per diuer
ſa diſpergunt· eūqꝫ in rupibus ac
vallibus q̄runt· In futuro ergo e
orū mentē ꝓphetie ſpūs ⁊ ex par
te tetigerat et ex ꝑte minime tange
bat: qn̄ eū quē tollendū nouerāt
non inueniendū querebāt Ex ꝑte
itaqꝫ tacti ſūt atqꝫ ex ꝑte nō tacti:
qui ⁊ ſciebāt ꝙ tolli poſſꝫ: et neſci
ebāt ꝙ inueniri nō poſſꝫ· Iſtē quo
qꝫ helizeus ꝓphetie ſpū de futurō
ex ꝑte tactus eſt et ex ꝑte nō tac
tus: cū regi iſrael dicēt· Percute
iaculo terram Et cū percuſſiſſꝫ tri
bꝰ vicibus et ſtetiſſꝫ: iratus eſt cō
tra eū vir dei ⁊ ait· Si percuſſiſſes
quinquies aut ſexies ſiue ſepcies

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

percuſſiſſes ſyriã vſq3 ad conſūma
tionē Nūc aūt tribus vicibus per
cuties eã Qui itaq3 nouerat quia
tociens percuteret ſyriã quociens ꝑ
cuſſiſſet terram: ſ3 cum diceret per
cute terram quociens eam percuſ
ſurus eſſet ignorabat: quippe et in
dignat9 eſt terram fuiſſe tercio ꝑ
cuſſam: ꝓfecto cõſtat q2 de futuro
ex ꝑte tactus fuerat et ex ꝑte non
tactus: qui ſyriã percuti predixit
ſed terram percuti amplius voluit.
Hic ſamuel cum ad vngendum
dauid a dño mitteretur: reſpõdit
Quomõ vadã? Audiet enim ſaul:
et interficiet me Qui et dauid vnx
it: nec tamen a ſaule occiſus eſt.
Ex ꝑte ergo de futuro tact9 ꝓphē
anim9 fuerat et ex ꝑte nõ tactus:
quia et vngēdum dauid in regno
nouerat: ⁊ quia a ſaule non eſſet
occidendus ignorabat Sciendum
quoq3 eſt ꝙ ꝓphē quidam e ꝓximo
tangūt. atq3 e lõginquo minimē tã
gūt: alij võ tãgunt e longinquo
et non tanguntur e ꝓximo: alij
aūt et e lõginquo et e ꝓximo ꝓphe
cie ſpū tangūtur Nam quidam tan
gūtur e ꝓximo ⁊ nõ e longinquo:
ſicut ſamuel ꝑiſſe aſinas nouerat:
eaſ3 eſſe inuētas nūciabat Saul re
gem futurum ꝓdixit: dauid quoq3
q2 in e9 regno ſuccederet nūciauit:
ſ3 q2 pater regis eterni futur9 ſit
nõ ꝓdixit. Quidã võ tãgūt e lõgi
quo et nõ tãgūt e ꝓxio: ſicut da
uid idē incarnacionē dei vnigenitū no
uerat de iudea dicēs: hõ fact9 eſt

in ea et ipſe fundauit eã altiſſimus:
atq3 hunc ad celū aſcenſurum ⁊
ad patris dexterã ſeſſurū intelligit
dicens Dixit dñs dño meo: ſede
a dextris meis Et tñ multa que
e vicino acta ſūt minime ꝓuidit.
Vt enim pauca de multis loquar
ſeruū miphiboſet ſibi contra ſuum
dominū mentientem non intellexit
et amaſe ꝑmittens dicit: hec fa
ciat mihi deus et hec addat: ſi nõ ma
giſter milicie fueris corã me omni
tēpore ꝓ ioab. videlicet quod ſequeret
ignorans: q2 amaſa idē non ſolum
principatū milicie pro ioab non ſuſ
ciperet: ſ3 eciam per ioab poſt pau
lulū vitam finiret: et cū templum
deo conſtruere vellet quod e vicino ſe
queretur neſciens: ꝓphetã alterū
requiſiuit. Quidã võ et e lõginquo
tanguntur et e ꝓximo: ſicut yſai
as longe poſt futura prenunciat
dicens Ecce virgo concipiet et pa
riet filium: et vocabitur nomen e
ius emanuel. De quo rurſus ait.
Paruulus natus eſt nobis: filius
datus eſt nobis: et factus eſt prin
cipatus ſuꝑ humerum eius: et vo
cabitur nomē eius admirabilis. cõſi
liarius. deus. fortis. pater futuri ſe
culi: princeps pacis. Multiplicabit
ei9 imperiū: et pacis nõ erit finis.
Qui cum de ezechia rege ꝓphecie
tactus ſpū e vicino. q2 de infirmi
tate ſua ſurgeret ꝓdixit: et quot
annis poſt infirmitatē viueret nūcia
uit Aliquñ võ ꝓphecie ſpūs ꝓphis
deeſt: nec ſemꝑ eorum mentibus ꝓſto ē:

quatinꝰ cum hunc non habent. ſe
hũc agnoſcant ex dono habere cũ
habẽt Unde helizeus cũ flentẽ ſu
namitẽ mulierẽ a ſuis pedibꝰ ꝑ ie
zi puerũ auelli ꝓhiberet. dixit. Di
mitte illã: aĩa enim eius in amari
tudine eſt: ⁊ dñs celauit me ⁊ nõ
indicauit m̃ Hic quoqꝫ cũ eũ ioſa
phat de futuriˀ requirẽt. ⁊ ꝓphie
ei ſpũs deeſſꝫ: pſalteriũ fecit appli
cari: vt ꝓphie ad hũc ſpũs ꝑ lau
dẽ pſalmodie deſcendẽt: atqꝫ eꝰ
aĩm de venturis repleret. Uox etẽi
pſalmodie cũ per intẽtionẽ cordis
agitur. ꝑ hanc omĩpotẽti dño ad
cor iter paratur: vt intẽte menti l'
ꝓphie miſteria. vl' ꝯpũctionis gra
tiã infũdat Unde ſcriptũ ẽ Sacrifi
ciũ laudis honoꝛificabit me: et illic
iter eſt quo oſtẽdam illi ſalutare dei
Quod enĩ latine ſalutare: hoc he
brayce ihus dicit̃. In ſacrificio igi
tur laudis fit in iheſu iter oſtenſio
nis: quia cũ per pſalmodiã ꝯpũc
tio effũditur. via nobis in corde
fit per quã ad ihm̃ in fine perueni
tur: ſicut ipẽ de ſua oſtenſione loq̃
tur dicens Qui diligit me dilige
tur a prẽ meo: et ego diligam eũ
et manifeſtabo ei meipſũ. Hinc q̊ꝫ
ſcriptũ eſt. Cantate dño pſalmũ
dicite noĩ eiꝰ: iter facite ei q̃ aſcen
dit ſuꝑ occaſũ: dominꝰ nomen eſt
ei. Ipẽ etenĩ ſuꝑ occaſũ aſcendit:
qui mortẽ reſurgẽdo calcauit Cui
dũ cantamꝰ. iter faciamꝰ ut ad noſ
trũ cor veniat: et ſui nos amoris
grã accendat Quia aũt ꝓphis ꝓ
phie ſpũs ſemꝑ nõ adeſt: etiã vir
dei indicat. qui ꝯ ſamariã miſſus
mala q̃ ei futura erãt nũciauit: q̃
tamẽ ꝓhibitꝰ a dnõ in via comẽ
dere. ꝓphe falſi perſuaſione decep
tus eſt. quẽ fallax ſermo nõ decipe
ret. ſi ꝓphie ſpm̃ pñtẽ habuiſſet
Sciendũ quoqꝫ eſt ꝙ aliqñ ꝓphe
ſancti dũ conſulunt̃ ex magno vſu
ꝓphetãdi q̃dã ex ſuo ſpũ ꝓferũt. ⁊
ſe hec ex ꝓphie ſpũ dicere ſuſpicant̃
ſꝫ quia ſãcti ſũt per ſpm̃ ſanctũ citi
us correcti ab eo q̃ vera ſũt audiũt
⁊ ſemetipſos quia falſa dixerũt re
ꝑhendũt. Nathan etenĩ ꝓpham
ſanctũ virũ fuiſſe q̃s neſciat: Qui
dauid regem ⁊ de culpa apte repre
hendit: ⁊ q̃ ei ꝓ culpa eadẽ eſſent
ventura nũciauit. Quẽ tñ cũ iſdem
dauid quia templũ deo vellet con
ſtruere req̃ſiſſꝫ. ilico reſpondit. Om
ne qd̊ eſt in corde tuo vade et fac:
qꝛ dñs tecũ eſt. De quo illic ſtati
ſubditur. Factũ eſt autẽ in nocte il
la. ⁊ ecce ſermo domini ad nathã
dicens. Uade et loquere ad ſeruũ
meũ dauid. Hec dicit dñs deus.
Nũquid tu edificabis m̃ domũ ad
habitãdũ? Neqꝫ enĩ habitaui in
domo ex die qua eduxi filios iſra
hel de terra egipti. vſꝫ in diẽ hanc
Et paulopoſt. Cũ cõpleti fuerint
dies tui et dormieriˀ cũ prĩbꝰ tuis
ſuſcitabo ſemen tuũ poſt te qd̊ egre
dietur de vtero tuo: ⁊ firmabo reg
nũ eius. ipẽ edificabit domũ nomi
ni meo Ecce nathã ꝓpha qui pri
us regi dixerãt vade ⁊ fac. ipẽ poſt

modū ꝑ ꝓpheāe ſpm̄ edoctus hoc
fieri nō poſſe denūcians: et regis
ꝯſilijs ⁊ ſuis ſmonib⁹ ꝯdixit: qꝛ
qđ ex ſuo ſpū dixeāt falſū fuiſſe de
ꝓhēdit Qua in re int̄ ꝓphetas ve
ros ac falſos iſta diſtātia ē: qꝛ ꝓ
phete veri ſi qđ aliqn̄ ꝑ ſuū ſpm̄ di
cūt: hoc ab auditoꝝ mētibus per
ſpm̄ ſcm̄ eruditi cicius corrigūt ꝓ
phē āt falſi et falſa denūciāt: ⁊ a
lieni a ſpū ſcō in ſua falſitate ꝑdu
rāt Cōſideratꝭ igit̄ ꝓphie tꝑib⁹
et modis: itueri libet q̄lit̄ omps
de⁹ ad ꝑfectū hoīm ire ſue modera
mina diſpēſat Iſrelitic⁹ q̄ppe pplꝯ
ꝯditori ſuo deliq̄rat: et ideo regi
babilonico in captiuitate ſuiebat.
Cū q̄ tn̄ ezechiel ꝓphā in captiui
tatē mittit̄: quē diuina grā ita ſibi
placabilē fecerat vt ꝑ eū uētura q̄q3
ꝑdicēt: et afflicti ppli mētē ꝯſolari
dignaret̄ Cōſiderem⁹ g̊ ſi poſſum⁹
quāta ē diſpēſatio ſupne pietatꝭ:
qꝛ ſic irat⁹ eſt dn̄s pplō ſuo: vt tn̄
nō oīmode iraſceret̄ Nā ſi iratus
nō eſſ3: in captiuitatē pplm̄ mīme
tradidiſſ3. Et ſi oīmode irat⁹ eſſ3
electos ſuos cū illo in captiuitatē
nō mitteret Sꝫ agit hec dīna miſe
ricordia: vt ex vna eadēq3 re ex q̄
carnalib⁹ dat flagellū: ex ea ſpūa
lib⁹ ꝟtutꝭ p̄ſtet incremētū Cūq3
illos ꝑ tribulationem purgat: iſ
tos ex ſocietate tribulātiū ad ma
iora ꝓmerēda exaltat: et ſic in iuſ
tꝭ iraſcit̄: vt tn̄ eoꝝ corda ꝑ iuſto
rū ꝯſortiū ꝯſolet̄: ne ſi oīno deſerāt:
null⁹ poſt culpas ad veniā redeat

Tenēdo igit̄ repellit: et repellēdo
tenet: qn̄ cū hijs quos diu dicat
ſimul in tribulatione mittit quos
amat Quis iſta tāte pietatꝭ viſce
ra ꝑſcrutē ſufficiat: qꝛ et culpas ppli
dn̄s ſine vīdicta nō deſerit: et tn̄
delinquētē pplm̄ a ſe fūditus nō re
pellit: Hic cū moyſes ad reꝓmiſſi
onis terrā exploratores duodecī
miſiſſet: ex q̄b⁹ cū decē poſtmodū
deſperatione pplō facerēt: idem po
pulus in ira murmurationis accen
ſus: ſeductū ſe a dn̄o ꝯqueſt⁹ eſt:
vt eius cadauera iacerent in deſer
to. Cui oīpotens domin⁹ iratus
dixit: qꝛ nullus eoꝝ terrā reꝓmiſ
ſiōis itraret Quo terrore ꝯpūcti:
praue ſe egiſſe cognouerūt: ſeſeq3
in lacrimis afflixerūt: et accīcti ar
mis ꝓtin⁹ ceperūt ꝯtra hoſtes aſ
cendē: vt reꝓmiſſionis terrā poſt
lacrimas intrare potuiſſēt. Quib⁹
ꝑ moyſen domin⁹ dicit. Dic eis.
Nolite aſcendere neq3 pugnetꝭ:
nō eni ſū vobiſcū: ne cadatis corā
inimicis veſtris. Qua in re ꝑſcrutan
dū eſt ſi cū ipſis non erat: cur eos
ne caderent aſcendere ꝓhibebat:
Si aūt cum ipſis erat: qđ eſt qꝙ
ait non enī ſum vobiſcum: Sed
mira diſpenſatiōe diſcipline ac mi
ſericordie et cū ipſis erat: et cū ip
ſis nō erat Cum ipſis nō erat vt
vincerēt: ſꝫ tamē cū ipſis erat ne
ab hoſtib⁹ ꝑirent. O ineffabilia
pietatꝭ viſcerā Culpas inſequit̄:
et tamen peccātes ꝓtegit: iratū ſe
indicat: ⁊ tn̄ ab hoſtib⁹ defendit

Sic pleraq; puulo filio delinquē
ti irascitur mater·reꝓhendit·increꝑ
pat·verberat·sed si hūc in ꝑceps ire
conspexerit·vbi in mortꝭ periculū
ruat·manum tēdit ⁊ retinet·et q̄
sic irata verberat ac si non diligeret
sic diligendo retinet·ac si non ira
ta verberasset·Hec in sola ꝑfatione
colloquētes·nauigij nr̄i quasi in
tra portū exercitiū fecim9 : vt ad
indagāda ꝓphie misteria velut i im
mēsitate pelagi post vela pādam9
qđ tamen nō in nr̄a virtute ꝑsumi
m9·sȝ in eo qui linguas infātiū
facit disertas : qȝ spirit9 domini re
pleuit orbē terrarū·et hoc qđ conti
net oīa scientiā habet vocis· Om
nipotens enī deus sermo p̄ris om
nipotentꝭ est : ⁊ qui de illo loqui cō
cupiscim9·muti in illo nullo mō e
rim9·Dabit vba vtilia verbū oī
potēs·qđ pro nobis incarnatū vi
uit ⁊ regnat : cū patre ⁊ spū sācto
in scl'a scloꝝ Amen ¶ Explicit o
melia p̄ma ¶ Incipit secunda·

Uꝰus ꝓphetice locutio
nis est : vt p̄us ꝑsonā
tps·locūq; describat·
⁊ postmodū dicē ꝓphe
tie misteria incipiat : q̄tin9 ad ve
ritatē solidi9 ostendēdā ante hysto
rie radicē figat·⁊ post fruct9 spūs
per signa ⁊ allegorias proferat·
Ezechiel itaq; etatꝭ sue tēpus in
dicat dicens· Et factū est in trice
simo āno in q̄rto mense in quinta
die mensis·locū quoq; denūcians
adiūgit· Cū essem in medio cap
tiuoꝝ iuxᵃ fluuiū chobar·apti sunt
celi ⁊ vidi visioēs dei· Tēp9 eciā
captiuitatꝭ insinuat subdēs In q̄n
ta mensis ipē est ann9 q̄ntus trāſ
migratiōis regꝭ ioachim· Qui vt
bene ꝑsonā indicet·eciā gen9 nar
rat cū subditur· Et factū est vbū
domini ad ezechiel filiū buzi sacer
dotē·Sed p̄ma questio nobis ori
tur·cur is q̄ nichil adhuc dixerat
ita exorsus est dicēs·⁊ factū est in
tricesimo āno· Namq; sermo con
iūctiōis est : ⁊ secun9 q̄a nō ꝯiūgitꝛ
sermo subsequens·nisi sermoni ꝓ
cedēti· Qui igitꝛ nichil dixerat·cur
dicat ⁊ factū est cū nō sit sermo cui
hoc qđ incipit subiūgat· Qua in
re itūendū est·qȝ sicut nos corpa
lia sic ꝓphe sensus spūalia aspici
unt·eisȝ ⁊ illa sunt p̄ntia q̄ nr̄e ig
norantie absentia videntur· Vnde
fit vt in mente ꝓphāꝝ ita ꝯiūcta
sint exteriorib9 īteriora q̄tinus sīl
vtraq; videant·simulq; ī eis fiat
⁊ itus vbū quod audiūt·⁊ forꝭ
qđ dicūt· Patet igitꝛ causa cur q̄
nichil dixerat·inchoauit dicens et
factum est in tricesimo āno : quia
hoc vbū qđ foris ꝓtulit·illi verbo
quod ītus audierat ꝯiūxit· Conti
nuauit ergo vba q̄ ꝓtulit visioni
ītime·⁊ idcirco incipit dicēs·⁊ fac
tū est· Subiūgit enī hoc quod ex
teri9 loqui ichoat·ac si ei ⁊ illđ fo
ris sit quod intus vidit· Hoc aūt
qđ dicitur·qȝ tricesimo anno spm̄
ꝓphie acceperit indicat nobis ali
quid ꝯsiderādū videlicet quia iuxᵃ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cationis vſū doctrine ſermo nō ſup
petit: niſi in etate pfcā. Vn̄ ꝛ ipē
dn̄s āno duodecimo etatꝭ ſue i me
dio doctoꝝ in tēplo ſedēs nō docēs
ſꝫ interrogās voluit inueniri Vt ei
nō auderēt hoīes in īfirma etate
p̄dicarē: ille āno duodecimo etatꝭ
ſue īterrogarē hoīes eſt dignatus
in terra: q̄ ꝑ diuinitatē ſuā ſēꝑ an
geloꝝ docet in celo. Quia eni ipē
eſt dei ſapiētia: de ipō āgeli viuē
do bibūt hoc: qd̄ eterna btitudine
ſaciat Qd̄ moyſes q̄ꝫ ſb allegorie
miſterio āmonet dicēs. Nō arab
in p̄mogenito bouis. Primogeni
tū eni bouis accipimus: in īfirma
etate p̄mi nr̄i tēpis bonā operatio
nē: in qua tn̄ arandū nō eſt: qꝛ cū
p̄ma ſūt adoleſcēcie ł iuuētutꝭ nrē
tp̄a: nob̄ adhuc a p̄dicatiōe ceſſā
dū eſt: vt vomer lingue nrē ꝓſcin
dere nō audeat terrā cordis alieni
Quo aduſꝫ eni īfirmi ſumꝰ. ꝯtinē
nos itra noſipōs debemꝰ: ne dū
tenera bona citius oſtēdimꝰ amit
tamꝰ qꝛ et arbuſta plātata ſi pꝰ
in terra radicata nō fuerīt: manu
tacta citius areſcūt. At ſi ſemel ra
dicē fixerint: manꝰ tāgit: ꝛ tn̄ nil
officiat Venti īpellūt: nec tn̄ īpellē
tes ledūt et ꝯſtructi parietes ſi im
pellātur euiūtur: niſi a ſuo pꝰ fue
rint humore ſiccati Mens itaqꝫ q̄
aduſꝫ ab humore p̄uitatꝭ ſue pfcē
nō fuerit exſiccata: aliene lingue
manu tāgi nō debet: ne p̄uſq̄ꝫ be
ne ꝑpipiat. ꝑdat ſoliditatē ſuā: ne
īpulſa ruat: ne velut arbuſtū ſine

radicibꝰ dū plꝰ q̄ꝫ tolerare valet
ꝯcutitē areſcat Ad exēplū ḡ nō ſūt
oſtendēda: niſi q̄ firma ſūt. Prius
eteni ꝯualeſcē debet mēs atqꝫ ad
validitatē ꝓfectoꝝ pꝰ modū demōſtra
ri: cū iā nec ꝑ laudē eleuā corruat:
nc ꝑ vituperationē ꝑculſa ꝯtabeſcat
Nā ꝛ ſi thimotheo dꝛ p̄ape hec ꝛ
doce: neō adoleſcēciā tuā ꝯtēpnat
ſciēdū ē q̄ in ſacro eloq̄o īnuēq̄ꝫ a
doleſcencia iuuētus vocatur Vnde
ſcriptum eſt Letare iuuenis in ado
leſcencia tua. Propheta igiē vt
oſtēdaē cuiꝰ autoritatꝭ ſit in p̄di
catione etatꝭ ſolide eſſe deſcribiē:
quatenꝰ ei cū vite ſpū omnia que
ad p̄dicandū cogruūt concordare vi
deantur. Nec contra hec mouere
quēpiā debet q̄ ihetemias atqꝫ
daniel ꝓphie ſpm̄ pueri ꝑceperūt:
qꝛ miracula in exēplū operationis
nō ſūt trahēda. Ops eni deus et
līguas infātiū facit eſſe diſertas:
atqꝫ ex ore infātiū ꝛ lactēciū pfiat
laudē. Sꝫ aliud eſt qd̄ nos de doc
trine vſu atqꝫ diſciplina dicimꝰ: a
liud qd̄ de miraculo ſcimꝰ Iā vō ſi
querit. vt in ipā q̄ꝫ etatꝭ illiꝰ ex
p̄ſſione miſticū aliq̄d deſignetē ab
ſurdū n̄ ē q̄ ꝓphā dn̄m quē vbis
denūciat. ipō q̄ꝫ etatꝭ ſue tpe oſtē
dat Anno tricesiō ezechielis ꝓphē
celi apti ſūt. ꝛ vidi viſioēs dn̄i iuxꝫ
fluuiū chobar. qꝛ et q̄ſi triceſimo
etatis ſue āno dominus ad fluuiū
iordanis venit. Ibi itaqꝫ celi apti
ſunt qꝛ ſpūs in colūba diſcendit:
vox quoqꝫ de celo inſonuit dicens

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectus in quo
m̃ ꝯplacuit. Sed ⁊ ipa̅ hebrea v̓
ba multu̅ nobis ad miſteriu̅ inter
pretandu̅ valent. Nam chobar int̓
pretat̓ grauitudo vel ḡuitas. eze
chiel fortitudo dei. buzi deſpectus
vl̓ ꝯtemptus. caldei captiuantes
vel quaſi demones. Venit ergo e
zechiel iux̄ fluuiu̅ chobar. Quia e
nim chobar ḡuitudo vl̓ ḡuitas dr̄
Q̄ꝫ p̲ chobar fluuiu̅ niſi huanu̅ ge
nꝰ congrue deſignat̓? Qd̓ ab ortu
defluit ad morte̅. et ḡue ſibi eſt ex
peccatꝭ q̄ ꝑpetrat ⁊ portat. q̄a ſic̄
ſcriptu̅ eſt. ın̄iq̄tas i taleto plubi ſe
det Omē eni̅ peccatu̅ graue eſt. qꝛ
no̅ ꝑmittit aı̅m ad ſublimia leuaı̅
Vnde ⁊ p̲ pſalmiſta̅ dicit̓ Filij ho
minu̅ vſqꝫ quo graui corde? Sed ip
ſu̅ vero de dn̄o eſt. qꝛ ip̄e eſt dei v̓
bus ⁊ dei ſapientia. Venit ergo e
zechiel iux̄ fluuiu̅ chobar. q̄a forti
tudo dei p̲ incarnatiōis ſue miſteri
um ꝓpinq̄re digna̅ eſt peccatoru̅
ſuoꝝ po̅dera portan̄ti generi huma
no. quod ab ortu ſuo cotidie deflu
it ad morte̅. ſicut de illo ⁊ per pſal
miſta̅ dicit̓. Et erit ta̅q̄ lignu̅ qd̓
eſt plantatu̅ ſecus decurſus aqua
ru̅ Iuxta decurſus quippe aquaru̅
plantatꝰ eſt qꝛ iux̄ lapſus incarna
tus eſt defluētiu̅ ꝓploꝝ. Ezechiel
āt fortitudine̅ dei. buzi vo̓ deſpcu̅
dixımꝰ īterp̄tari. Sed ezechiel fi
liꝰ eſt buzi. q̄a ex illo populo vni
genitus dei incarnari dignatꝰ eſt.
que̅ ꝓpt̓ culpa̅ perfidei dn̄s deſpex
it. Fortitudo ergo dei ex ꝯtemptu

vl̓ deſpc̄u naſcitur. q̄a redemptor
noſter humanitate̅ aſſume̅ ex ꝓplo
perfido ⁊ contempto dignatꝰ eſt
Venit ergo i terra̅ caldeoꝝ. Cal
dei īterp̄tant̓ ut diximꝰ captiuan
tes vl̓ quaſi demones. Iniqui et
eni̅ q̄a ⁊ ipſi iniq̄tates perpetrant
⁊ ad iniq̄tate̅ alios ſuadēdo p̲tra
hu̅t nimiru̅ captiua̅tes ſunt. Qui
recte quoqꝫ et quaſi demoēs īterp̄
ta̅t̓ qꝛ hij q̄ ⁊ alios ad ſuadēdo in̄iq̄
tate̅ p̲trahu̅t. in ſemetipſis miſteri
um demonu̅ ad iniq̄tate̅ ſuſcipiu̅t
ḡuis demones p̲ natura̅ no̅ ſint.
Venit ergo fortitudo dei in terra̅
caldeoꝝ. qꝛ int̓ eos vnigenitꝰ pa
tris apparuit. q̄ ⁊ in ſemetipſis ad
peccandu̅ defluxerant. ⁊ ad pecca
ta alios captiua̅tes trahebāt. Sꝫ
expoſitiōis ſermo ad ꝓphe nunc p̲
ſona̅ redeat. Et facta eſt ibi ſup̲ eu̅
manus domini. Manꝰ vl̓ brachi
um domini. filius dei dr̄. quia p̲ ip
ſu̅ oı̅a facta ſu̅t. De quo eciā pſal
miſta ait. Fiat manꝰ tua vt ſaluu̅
me faciat. Manꝰ quippe dei q̄ per
diuinitate̅ no̅ eſt facta ſꝫ genita. p̲
hua̅nitate̅ facta eſt. ut humani ge
neris vulnera ſanaret Ibi g̓ ꝓpha
īcarnacioēꝫ vnigeniti agnouit. vbi
ſup̲ ſe manu̅ dn̄i facta̅ vidit Quia
ergo hic ſubdit̓. ⁊ vidi ⁊ ecce ven
tus turbinis veniebat ab aq̄lone.
intuendu̅ eſt nob̓ quis ſit in ꝓphe
verbis ordo locutiōis Qui eni̅ ſu
periꝰ de ſeipo̅ dixerat. apti ſu̅t celi
⁊ vidi viſiones domini. poſtea ta̅q̄
ſi de alio narret adiu̅git. ⁊ fc̄a̅ eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſup̄ eū ibi man9 domini. Ac dein
de quaſi ad ſe reuertitur: et dicit.
Et vidi: et ecce ventus turbinis:
veniebat ab aquilone. Quid eſt
hoc ꝙ modo ezechiel loquitur:
modo de ezechiele? Si per totum
diceret de ſe: non eſſet queſtio Si
per totū diceret quaſi de alio nichi
lominus queſtio nō fuiſſet. Quid
eſt hoc ꝙ ſic variatur ſermo ꝓphe
ticus. vt modo de ſe loquat̄ ꝓphe
ta: modo autē de ipſo quaſi alius
loqui videatur? Sed ſciendū eſt
ꝙ hij qui ꝓphetie ſpū replentur ꝑ
hoc ꝙ apte nōnūꝙ̄ loquūtur de
ſe et nōnūꝙ̄ ſic de ſe verba tāꝙ̄ de
alijs ꝓferunt. indicāt qꝛ nō ꝓphe
ta ſ; ſpūs ſanctus loquitur per ꝓ
phetā Pro eo enim ꝙ ꝑ ipſos ſer
mo fit ipſi loquūt̄ de ſe: ⁊ ꝓ eo
ꝙ aſpirante ſpū ſancto loquūtur:
iſdem ſpūs ſanctus ꝑ ipſos loqui
tur de ipſis: veritate atteſtante q̄
dicit Non enī vos eſtis qui loqui
mini: ſed ſpūs patris veſtri qui lo
quitur in vobis. Hinc etiam moy
ſes ait Erāt moyſes vir mitiſſim9
ſuper omnes homines: qui mora
bātur in terra. Qui enim nō dicit
eram ſ; erat: ꝑfecto apte indicat
q̄a is qui ꝑ illū de illo loq̄batur:
alius erat. Hinc iohānes ait. Vi
dit illū diſcipulū ſequētem: quem
diligebat iheſus Vnde et paulus
vt ſe nō eſſe qui loquebat̄ oſtēdēt
dixit An experimentū eius queritꝪ:
qui in me loq̄tur xp̄s? Quia igit̄
in locutiōe ꝓphetica alt̄ eſt q̄ ꝑſi
det alt̄ qui obſeq̄t̄: cū de ſeipō ꝓ
pheta loq̄tur ꝑſona ol ſequitꝪ ē:
cum vō ꝑ ꝓphetā ſpūs loquit̄ de
ꝓpheta ſblimitas ꝑſidentis oſten
dit̄ Recte ergo et tāꝙ̄ de alio dicī
tur: facta eſt ſuper eū ibi man9 do
mini: et de ſe ꝓtinus adiūgit: et
vidi et ecce ventus turbinis venie
bat ab aq̄lone. Nunc aūt diſcuti
endū nobis eſt q̄ ſit ꝙ dicit: et ec
ce vent9 turbinis veniebat ab aq̄
lone: et nubes magna Pro eo ꝙ
vēt9 aq̄lo ꝯſtringit in frigore: nō im
ꝯgrue aq̄lonis noīe torpor malig
ni ſpūs deſignatur Vñ yſaias q̄ꝫ
ꝓpheta dixiſſe dyabolū denunciat
dicēs Sedebo in mōte teſtamēti:
in laterā aquilōis Malign9 enim
ſpūs mōtē teſtamēti tenuit: qꝛ iu
deicū ꝑplm̄ q̄ legē acceꝑat: ſibi in
ꝑfidia ſbiugauit Vñ ei corda doc
toꝝ tenet: mōti teſtamēti dyabo
l9 ꝑſidet Qui etiā in laterib9 aq̄
lois ſedet qꝛ mētes hoīm frigidas
poſſidꝫ Vñ et ſponſi voce in cātico
cātícoꝝ dicit̄. Surge aq̄lo ⁊ veni
auſter: ꝑfla ortū meū: et fluent a
romata illi9 Cū enim iubēte deo
frigid9 ſpūs recedit: calidus ſpiri
t9 mētē occupat fideliū. Qui ortū
dei id eſt ſanctā ecleſiā perflat: vt
opiniones ṽtutū eius ad multo
rū notitiam velut aromata ṽtutū
defluant Recedente enī aquilone
id eſt maligno ſpū: ſpūs ſāct9 mē
tem quaſi auſter replet: qui dum
calefaciēdo flauerit: ſtatim de fide
liū cordib9 aromata ṽtutū fluūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Propheta ergo ea que eſſent in
fine ventura ꝯſpiciens·venire ab aq̄
lone ventũ turbinis vidit·quia in
extremo ſeculi mentes hominũ tor
poris ſui frigore malignus ſpũs
grauius occupabit· Unde ſcriptũ
eſt· Ve terre et mari·quia deſcen
dit dyabol9 ad vos habens iram
magnã·ſciens ꝙ modicũ tempus
habet· Antiquus quippe aduerſari9
inſidiaꝝ ſuaꝝ molimina in huma
nis mẽtibꝫ grauius exaggerauit ꝯ e9
excreſcẽte ſuperbiã incarnati ma
nifeſtata eſt humilitas dei atqꝫ vt
humanũ genus a ſuo languore ſa
naret·tũc magna apparuit potencia
a medico·cũ languore creuit egroti
Bene autẽ maligni ſpũs immiſſio
ventus turbinis appellatur· Tur
bo quippe edificiũ quod tangit·concu
ciendo ſubruit· et omnis antiq̄ hoſtis
temptatio que agit̃ in mente·ven
tus eſt turbinis·quia hanc concucien
do per deſideria ab ſtatu ſue rectitu
dinis euellit· Sed nos iſta venien
tes que humano generi erant ab
hoſte callido in fine ventura·ad ſolã
iudeam ex qua ꝓphia fuit·et cui9
perditionẽ ꝓphetando ꝯſpicit verba
vertamus Que incarnato dn̄o
tanto grauius ab aq̄lone ventũ tur
binis pertulit·quanto a ſua rectitudi
ne ꝯcuſſa cadens·per torporẽ men
tis in perfidia frigida remanſit· Ve
tus ergo turbinis ab aquilone ve
nit·cũ vitam iudaica populi malig
nus ſpũs in temptatione concuſſit
Ubi recte addit̃· et nubes magna

quia quanto plus quiſqꝫ exarſit in in
crudelitate·tanto ampli9 obcecari
meruit in ignorantie ſue caligine
Redemptorẽ quippe humani generis
quẽ in lege ac ꝓphetis itelligentes
expectauerũt · videntes negabãt
Unde actũ eſt·ut coꝝ mens mag
na ignorantie ſue nube tegeret̃·ne
hunc poſt miracula agnoſcerent
quẽ ꝓus et denunciare poterãt·et a
mare tenuebãt· Nam cũ modo e9
virtutes et miracula·modo autem
paſſiones aſpiceret·infideliũ cordi
b9 nubes magñ ab aquilone vene
rat·quia ex peccati ſui frigore ꝓpter
infirmitatẽ paſſionis illi9 et inter ſig
na caligabant· Quid vero ex illa
nube magne caliginis ſit ſecutum
ſubiũgitur·cũ ꝓtinus dicit· Et ig
nis inuoluens· Ignis enĩ nomine
cũ per ſignificationẽ dicitur·aliquñ
ſpũs ſanctus · aliquñ autẽ mentis
malicia deſignat̃· De bono enim
igne ſcriptũ eſt· Ignẽ veni mittere
in terrã? et quid volo niſi vt accen
datur? Ignis quippe in terrã mittit̃
quñ per ardorẽ ſãcti ſpiritus affla
ta terrena mens·a carnalib9 ſuis
deſiderijs ꝯcremat̃· De malo au
tem igne dicit̃· et nunc ignis adũ
ſari9 ꝯſumit·quia cor peſſimũ ex ſu
a malicia tabeſcit· Dicit autẽ ig
nis amoris mẽtẽ erigit·ita ignis
malicie inuoluit·quia et ſpũs ſãc9
cor qd̃ replet eleuat et ardor mali
cie ad inferiora ſemꝑ incuruat· Iu
dea igit̃ nube ſue ignorantie ceca
ta·quia mox ad ꝑſecutionis nequiciã

erupit: igne ſuo inuoluta eſt. q̄ ſe
in obligatione ſue nequicie ꝑ eadē
ipſam crudelitatē qua exarſit īpli
cauit Ventus ergo turbinis veni
ebat ab aquilone. et nubes mag
na et ignis inuolucēs: quia ex tor
poris ſue frigore ad ignorantie ca
liginem ꝑducta: vſ ad maliciam
ꝑſecutionis erupit Vnde et ad ali
um quoq ꝓphetam dicitur Quid
tu vides? Qui illico reſpondit Ol
lam ſuccenſā ego video: ⁊ faciem
eius a facie aquilonis Iudeorum
quippe mens in ꝑſecutiōe ſeuiēs:
atq in crudelitate malicie vndas
cogitationū voluens: quid aliud
q̄ olla ſuccenſa fuit? Cui9 facies
a facie aquilonis eſſe dicit̄ qr ſi ſe
aduerſo ſpūi ſubderet non ꝑ torpo
rem mentis: contra bonos in tan
ta malicia nō arſiſſet. Nubem ita
q ſequitur ignis inoluens: quia
in eis cecitatem mentis ſecuta eſt
crudelitas ꝑſecutionis. Si enim
cognouiſſent: nūq̄ dominū glorie
crucifixiſſent. Sed iſte ignis alibi
arſit: atq alibi ſplenduit. Nam
ſubditur. Et ſplendor in circuitu e
ius Dū eni ꝑſecutio in iudea agi
tur: ſancta apoſtoloꝝ ꝑ̄dicatio in
vniuerſū mūdū diſperſa eſt: ſicut
ipſi dicūt Vobis miſſū fuerat ver
bum dei: ſ quia indignos vos iu
dicaſtis: ecce imus ad gētes De
crudelitate ergo malicie q̄ iudee
mentē cōcremauit: oīpotēs de9 lu
cem gētib9 ſparſit: qr per hoc q̄
illa redēptorē ſuū ac menbra eius
ꝑſecuta eſt. ſanctis apoſtolis ꝑ diū
ſa diſperſis. nos qui iudec in cir
cuitu poſiti in tenebris fuim9: do
no celeſtis grē. ſplendorē veri lumi
nis videmus Vnde ſcriptum eſt.
Sedētibus in tenebris et vmbra
mortis: lux orta eſt eis Iſte itaq
ignis malicie. quia in iudeoꝝ cor
dib9 arſit in ꝑſecutione: ꝓuſq̄ ſāc
tos aplōs ſeuiendo affligeret: in
ipō ſe exerant auctoē ac redēptore
generis humani Vn̄ ⁊ ſubdit̄ Et
de medio eius quaſi ſpēs electri:
id eſt de medio ignis Quid elec
tri ſpecie: niſi xp̄us iheſus media
tor dei et hominū deſignat? Elec
trū quippe: ex auro et argēto eſt
In electro dū aurū argentūq miſ
cet̄: argentū ad claritatē creſcit:
aurū vō a ſuo fulgore palleſcit Il
lud ad claritatē ꝓficit: hoc a clari
tate tꝑatur Quia igit̄ in vnigeni
to dei filio natuē diuinitat̄ vnita
eſt natura nr̄a: in qua adunatioē
huānitas ī maieſtat̄ gloriā excre
uit: diuinitas vō a ſui fulgoris po
tēcia huānis ſe ocul̄ tꝑauit: ꝑ hoc
q̄ humana natuā clarior facta eſt
quaſi ꝑ aurū creuit argētū: et q̄a
diuinitas a ſuo fulgore nr̄is ē aſ
pectib9 tꝑata: q̄ſi aurū nob̄ pallu
it ꝑ argētū. Illa eni natura imu
tabilis. q̄ in ſe manēs inouat oia:
ſi ita vt eſt nob̄ apparere voluiſſ:
fulgore ſuo nos incēderet poci9 q̄
renouarēt. Sed claritatē ſue mag
nitudinis tꝑauit nr̄is oculis de9:
vt dū nob̄ eius claritas tꝑatur:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eciam noſtra infirmitas per ei9 ſi
militudinē in ei9 luce clareſceret.
et per acceptā grām vt ita dicam
ſue habitudinis colorem mutaret
Quaſi ergo electrū in igne eſt de
us hō factus in perſecutione. Deq̄
tur. Et in medio eius ſimilitudo
quatuor aīaliū. Qd̄ in medio e
ius dz ſiue electri ſiue ignis nil ob
ſtat intelligi. qz quatuor hec aīali
a ſancti ſcilicet euangeliſte ⁊ ex e
iuſdē domini incarnatione ad fidei
virtutē ſolidati ſūt. et in igne perſe
cutiois multis tribulatioibus af
flicti. Qz ſi quis hec q̄ de pmo ad
uentu domini diximꝰ. eciam de ſe
cundo velit accipere. celeri aſſenſu
ſequendꝰ eſt. qz ſepe ꝓphie ſpiritꝰ
in vno qd̄ loquit̄ multa ſilēciat̄
Ventꝰ enim turbinis ab aq̄lone
venit. quia nimiꝝ cauſa peccatoꝝ
exigit. vt diſtricti iudicij concuſſio
omnia ſimꝉ elementa perturbet.
Terror eni perturbationis vlti
me inde venire dicit̄. vnde generat̄
Nam qz ad feriendū frigidas pec
catoꝝ mentes iudiciū perturbacio
nis vltime agit̄. recte ab aquilo
ne ventus turbinis venire perhibet̄
Que videlicet ꝯcuſſio apte ventus
turbinis dicitur. q̄a in illo die cūc
torū qui tunc in carne mortali in
uenti fuerint. in pauore nimio cor
da cōmouebūtur Cū enim ceperit
impleri quod ſcriptū eſt. ſol obſcu
rabitur ⁊ luna non dabit lumē ſu
um. ⁊ ſtelle cadent de celo. ⁊ vir
tutes celoꝝ cōmouebuntur. Que
mēs erit homini eterni iudicis ſen
tentiam non formidāti? Ibi enim
tūc cuncta ſimul peccata ante ocu
los redeunt. ibi omīa q̄ cū delecta
tione acta ſūt ad memoriam cū pa
uore reuocātur. ibi caligo cogitati
oīs miſere ex pena ꝓxime dāpna
tiois. Vnde ⁊ ſubdit̄. Et nubes
magna. Tūc quippe ex peccato
rū memoria ſenſū mentis dep̄met
caligo cecitatꝭ. cū vnigenitū dei fi
liū in forma diuinitatꝭ cōſpicere.
rep̄bi non permittent̄. Videbunt
enī in quē traſſixerūt. ⁊ tollatur
impius ne videat glām dei. Vbi
⁊ apte ſubditur. ⁊ ignis inuolues
quia videlicet ille ignis iudicij q̄
celū aeriū ⁊ terram cōcremat. pec
catores iam non permittet in ſua
ſuperbia erigi ꝫ inuoluet. quos ꝓ
culdubio in pene ſue dampnatioē
conſtringit. Et ſplendor in circui
tu eius. q̄a ſicut fulgur ab oriente
exit ⁊ paret vſꝫ in occidentē. ita ad
uentus erit filij hominis. vbi nullꝰ
tūc a iudicio in ſua mente latere ꝑ
mittitur. quia ipō iudicis fulgore
penetrat̄. De quo mox iudice ſub
ditur. Et de medio eiꝰ quaſi ſpe
cies electri id eſt de medio ignis.
Ipſe enī angelis atqꝫ archangelꝭ
omibuſꝫ virtutibꝰ p̄ſidens redēp
tor noſter. qui velut in electri ſimi
litudine vnꝰ ex vtraqꝫ ⁊ in vtraqꝫ
natura. ⁊ deus permanſit cum pa
tre. ⁊ ad redēptionē nrām factꝰ ē
mortalꝭ cū hoībꝰ. ī ſuo tūc terrore vi
debit̄. eiqꝫ ignis iudicij ī rep̄boꝝ

vindicta famulatur Hinc eni ſcrip
tum eſt. Dies dn̄i declarabit: q̄a
in igne reuelabit Hinc pſalmiſta
ait Deꝰ manifeſte veniet: deꝰ nr̄
et nō ſilebit Ignis in ꝯſpectu eius
ardebit: et in circuitu eiꝰ tēpeſtas
valida Hinc petrꝰ apl's dicit. Ad
ueniet dies domini vt fur. in q̄ celi
magno impetu trāſeūt: elementa
vō ignis ardore ſoluētur Et quia
tūc ſancti oms qui mūdum ꝑfecte
dereliquerūt iudices veniūt: apte
mox ſubdit Et in medio eꝰ ſimi
litudo q̄tuor aīaliū Quid eni ꝑ q̄
tuor aīalia: niſi q̄tuor euāgeliſte
ſignant: Nec imerito ꝑ euāgeliſ
tas q̄tuor ꝑfectoꝝ numerꝰ expͥmi
t: q2 oms q̄ in eccla mō ꝑfecti ſūt:
ꝑfectiois ſue rātudinē ꝑ eoꝝ euā
geliū didicerūt De medio eni eꝰ:
ſimilitudo quatuor aīaliū Quia il
li tūc eius corpi vniti: eiꝰ maieſ
tati ꝯiuncti et ſimul facti cū eo iudi
ces videbūtur: qui mō ꝑfecta ope
ra iuxta euangelica p̄cepta ſecuti
ſūt Hinc eſt eni: qđ ipſe ſanctus a
poſtolis dicit Vos qui ſecuti eſtis
me in regeneratiōe cū ſederit filiꝰ
hominis in ſede maieſtatꝭ ſue. ſede
bitis et vos ſuꝑ ſedes duodecim:
iudicātes duodecim tribus iſrael.
Hinc yſaias ait. Dn̄s ad iudiciū
veniet cū ſeniorībꝰ populi ſui Hic
ſalomō de eccla loq̄tur dicēs. No
bilis in portis vir eius: cū ſederit
cū ſenatoribꝰ terre Hijs itaqꝫ ſb
breuitate trāſcurſis: aduētꝰ p̄mi
ordinē ſicut cepimꝰ exequētes: ad

euāgeliſtarū ꝑſonas in expoſitione
redeamꝰ Seq̄tur Et hic aſpectꝰ
eoꝝ: ſimilitudo hoīs in eis Quis
hoc loco homo deſcribit: niſi ille
de quo ſcriptū eſt: Qui cū in for
ma dei eſſꝫ: nō rapinā arbitratꝰ ē
eſſe ſe equalē deo: ſꝫ ſemetipſū exi
naniuit formā ſerui accipiens in
ſimilitudīē hominū factus. ⁊ habi
tu inuentus vt homo Hec itaqꝫ a
nimalia vt ſurgere ad ſanctitatis
ꝟtutem valeant: ad huius ſimili
tudinē hominis tendunt Sancta
eni nō eſſēt: ſi huiꝰ hoīs ſimilitu
dinē nō haberēt Quia q̄cq̄d ī eis
de viſceribꝰ pietatis: q̄q̄ de man
ſuetudine ſpūs. q̄q̄ de zelo recti
tudinis. q̄q̄ de cuſtodia humilita
tis. q̄q̄ eſt de feruore caritatꝭ. hoc
de ipſo fonte miſericordie. hoc de
ipā radice māſuetudinis. ab ipā ꝟ
tute iuſticie. id eſt a mediatore dei
et hominū domino deo traxerunt.
Huius ſe hominis ſimilitudinem
habē egregius p̄dicator oſtendit
dicēs Imitatorēs mei eſtote: ſicut
et ego xp̄i Ad eius nos ſimilitudi
nē ſurgere ām̄onet: cū dicit. Pri
mꝰ homo de terra terrenꝰ: ſecun
dꝰ hō de celo celeſtis Sicut porta
uimꝰ ymaginē terreni. portemꝰ ⁊
ymaginē eiꝰ qui de celo deſcendit
Sanctus eteni quiſqꝫ in tantū ad
ſimilitudinē huiꝰ hominis ducit:
in quātū vitā ſui redēptoris imita
tur Nam ab eius mandatis atqꝫ
operibus diſcordare: q̄d eſt aliud
q̄ a ſimilitudine longe recedere:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Plangunt autem vitam delinquē
tium · predicatores ſancti · ſed de
ipō noſtro capite ſcriptum ē · quia
fleuit ſup iheruſalem · Gaudēt de
bonis actibus ſubditoꝝ · ꝛ recte o
perātes diligunt · ſed de redēptore
nrō ſcriptū eſt · quia cū adoleſcens
quidā diceret · hec omīa cuſtodiui
a iuuentute mea · magis dilexit e
um · Portant illatas cōtumelias
ꝑdicatores ſancti · ⁊ nullam adin
uicē ↄtumeliam reddunt · Sed cū
redēptori nrō diceret · demoniū ha
bes · non iīuriam reddidit · ſʒ man
ſuete ꝛ̃ſpondit dicens · Ego demo
niū non habeo · Feruent zelo recti
tudinis ꝑdicatores ſācti · ſʒ redēp
tor omniū flagello de reſticul̄ facō
vēdentes ꝛ ementes eiecit de tem
plo · cathedras vēdentiū colūbas
euertit · ꝛ nūmulārioꝝ effudit es
In omne qđ fortiter agunt · huili
tatē tota intētione cuſtodiūt · ſed ꝑ
redemptorē noſtrū dicitur · Diſcite
a me qꝛ mitl̄ ſū · ⁊ humilis corde
Perſecutores quoqꝫ ſuos diligūt
ꝑdicatores ſancti · ſed ipſe auctor
oīm ac redemptor in paſſione poſi
tus ꝓ perſecutorib9 intercedit di
cēs · Pater ignoſce illis quia neſ
ciūt quid faciūt · Membra ſua po
nūt in paſſioē ꝓ fratrib9 · ſed pro
electorū vita uſʒ ad mortē ſe tradi
dit auctor vite · Dicatur ergo de
ſanctis animalib9 ꝙ ſimilitudo ho
minis in eis eſt · qꝛ qđ ſancta · qđ
mira ſunt · hoc in eis de ſpecie ſimi
litudinis eſt · id eſt ꝟtute ymitatio
nis · Caput quidē omniū noſtrū ·
redemptor noſt eſt · Et ꝑ ſalomo
nem dicitur · Oculi ſapientis in ca
pite eius · ſtultus autē in tenebris
ambulat · Tunc enim oculos in
capite habemus · cū vitam redēpto
ris noſtri tacita cogitacione cōſpiciā
mus · cū omnis nrā intētio in eius
ymitatione ſe erigit · ne ſi vias lu
cis aſpicere oculis mentl̄ neglexe
rit · ſtatim clauſus in tenebris er
roris cadat · Ad hui9 ſimilitudinē
hominis ſurgere feſtinabat ꝓpheta
cū diceret · In mandatl̄ tuis me ex
ercebo · ꝛ conſiderabo vias tuas ·
Qui eteni vias domini in mente
tacitus ↄſiderat · ꝛ ſeſe exercere in
mandatl̄ illi9 feſtinat · quid aliud
in ſemetipō niſi ymaginē noui ho
minis reformat? Qđ quia in ſcō
rū cordibus inceſſanter agit · recte
nunc de aīalibus dr̄ · Similitudo
hōinis in eis · Poſt hanc vero ſimi
litudinē que nūc in morib9 tenet
quandoqꝫ ad ſilitudinē gloie peruenit
Hinc eni iohannes dicit · Nūc fi
lij dei ſumus · ⁊ nōdum apparuit
quid erim9 · Scim9 aūt ꝙ cū ap
paruerit ſimiles ei erimus · Qui
mox hoc vn̄ fieri valeat adiūgit di
cens · qm̄ videbim9 eum ſicuti eſt ·
Eſſe eteni dei eſt · eternū hūc atqꝫ
incōmutabilem ꝑmanere · Nam
omē qđ mutat · deſinit eſſe qđ fu
it · ⁊ incipit eſſe quod non fuit ·
Dei vero eſſe eſt · diſſimiliter nun
ꝙ eſſe · Unde ad moyſem dicitur ·
Ego ſū qui ſū Et dices filijs iſtl̄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui eſt miſit me ad vos Iacobꝰ
quoq; ait Apud quē nō eſt trāſmu
tatio· nec viciſſitudinis obūbratio
Itaq; ꝑ iohānem dicitur· Simi
les ei erimus: quoniā videbimus
eum ſicuti eſt· Quia ꝑ hoc ꝙ aſpi
cimꝰ eius eſſenciā natuꝛe· a muta
bilitate noſtra liberati: figimur in
eternitate· Immutabimur quippe
in ipō quē videbimꝰ: qꝛ morte carē
bimꝰ vidēdo vitā: mutabilitatē noſ
trā trāſcēdemꝰ vidēdo imutabilē:
corruptione nulla tenebimur vidē
do incorruptionē· Erit aūt tūc ſimi
litudo hoīs: etiā in corporibꝰ noſ
tris Hinc eni per paulum dicitur·
Noſtra cōuerſatio in celis eſt Vn
etiā ſaluatorē expectamꝰ dominū
noſtrū ihesū xp̄m: qui reformabit
corpꝰ humilitatꝭ nr̄e configuratū
corpi claritatꝭ ſue Erūt ergo tūc
electoꝝ corpa claritati dn̄ica corpo
ris configurata: que et ſi equalita
tem glorie eius nō habebūt ꝑ na
turā: ſimilitudinē tamē cōfigurati
onis eius habebūt ꝑ grām Quia
itaq; ſimilitudo vite eiꝰ nūc in mo
ribꝰ trahitur electoꝝ: ⁊ in reſurrec
tioē ſeq̄tur ſimilitudo eternitatꝭ in
mēte qm̄ videbimꝰ eū ſicuti eſt: ⁊
qꝛ ſimilitudinē q̄z illiꝰ etiā corpa
noſtra ꝑcipiēt in ꝯfiguratioē: dicta
ē recte de ſcis animalibꝰ· Similitu
do hoīs erat in eis Hec nos in ex
poſitōis exordio ꝑlibaſſe ſufficiat:
vt loquēdi vſus ſilēcio refota· ad
indagāda miſteria que ſequūtur·
robuſtior exurgat· Certi eteni ſu
mus qm̄ ipſū de quo loq̄mur habe
bimus adiutorē: qui viuit et reg
nat cū patre in vnitate ſp̄us ſancti
deꝰ per oīa ſecula ſeculoꝝ· Amen
Explicit omelia ſcḋa Inci
pit omelia tercia·

Ancta quatuor aīalia
q̄ ꝑ ꝓphetā ſpm̄ futurā
ꝓuiderit· ſubtili narra
tione deſcribūtur: cū
dicit· Quatuor facies vni: et qua
tuor ꝑne vni· Quid ꝑ faciem niſi
noticia: ⁊ q̄d ꝑ pennam niſi volatꝰ
exp̄mitur: Per faciē quippe vnuſ
quiſq; cognoſcitur: per pennā vero
in altū auiū corpora ſubleuantur
Facies itaq; ad fidem ꝑtinet: pen
na ad ꝯtemplationē· Per fidē nā
q; ab oīpotēti deo cognoſcimur:
ſicut ipſe de ſuis ouibꝰ dicit· Ego
ſū paſtor bonꝰ: ⁊ cognoſco meas:
et cognoſcūt me mee Qui rurſus
ait Ego ſcio quos elegerim Per
ꝯtēplationē vō qꝛ ſuper nos tolli
mur: q̄ſi in aere leuamur Quatu
or g° facies vni ſūt: qꝛ ſi requiras
ꝙ matheus de incarnatione dn̄i ſē
ciat: hoc ꝓculdubio ſētit q̄d lucas
iohānes marcus· Si requiras ꝙ
iohānes ſenciat: hoc proculdubi
o q̄d lucas matheus et marcus·
Si requiras ꝙ marcus: hoc q̄d
mathꝰ iohānes et lucas· Si re
quiras ꝙ lucas: hoc q̄d iohānes
mathꝰ et marcus ſentit Quatu
or ergo facies vni ſūt: qꝛ noticia
fidei qua cognoſcūtur a deo ipſa eſt
in vno· que eſt ſimul in quatuor·

Quid enim in vno inuenerit hoc
in omibus ſimul quatuor recognoſ
cés. Et quatuor pēne vni. qz dei
omipotentis filiū dn̄m iheſū criſtū
ſimul omēs concordit predicāt. et
ad diuinitatē eius. mentis oculos
leuantes pēna contēplationis vo
lant. Euangeliſtarū ergo facies
ad humanitē pertinet domini. pen
na ad diuinitatē. quia in eo quem
corporeū aſpiciunt quaſi faciē intē
dūt. Pz dū hūc eſſe incircūſcriptū
atz incorporeū ex diuinitate anūtiāt
per ɔtemplationis pennam quaſi
in aere leuātur. Quia vtiqz et vna
eſt fides incarnatiōis eius in om
nibus. et par ɔtemplatio diuinitatis
eius in ſingulis. recte nunc dicitur
quatuor facies vni. et quatuor pē
ne vni. Sed que virtus eſſet. ſi fidē
atqz ɔtemplationē domini haben
tes p̄dicatores illi⁹. ſancta opera
non haberēt. Sequit. Et pedes
eorū pedes recti. Quid p pedes
niſi greſſus actuū deſignāt. Qua
tuor g° aīalium pedes recti eſſe de
ſcribūtur. quia ſanctorū euangeliſ
tarū et oīm perfectorū opera. ad ſe
quendā iniq̄tatem nō ſunt retorta.
Hij autē pedes nō habent rectos
qui ad mala mūdi que reliquerūt
reflectūtur. De quib⁹ ſcriptū eſt.
Canis reuerſus ad ſuū vomitū.
et ſus lota in volutabro luti. Dole
bat de quibuſdā doctor egregius.
quod pedū rectitudinē retro retor
ſerāt. quib⁹ per increpationē dice
bat. Quomō ɔuertimini iterū ad
infirma et egena elementa. qbus
denuo ſeruirē vultis. Dies obſerua
tis et tempa et annos. timeo vos
ne forte ſine cauſa laborauerim in
vobis. Qui alios āmonet dicens
Propt quod remiſſas manus et
ſoluta genua erigite. et greſſus rec
tos facite pedibus veſtris. Ut vero
in eiſdē ſanctis predicatorib⁹ vite
grauitas. fortitudo atqz diſcretio
monſtraretur recte ſubiūgitur. Et
planta pedis eorū. planta pedis
vituli. Quia enī predicatores ſā
boū nomine deſignant. docet pau
lus apoſtolus teſtimoniū legis ex
ponens. Non obturabis os boui
trituranti. In ſanctis p̄dicatoribus
planta pedis eſt vituli ſcilz et ma
ture incedēs. et fortis. et diuiſa. qui
a vnuſquiſqz p̄dicator et veneratio
nem habet in maturitate. et forti
tudinem in ope. et diuiſionem vn
gule in diſcretione. Non enī faci
le eius p̄dicatio accipitur. ſi leuis
eſſe in moribus videatur. Et nulla
erit maturitatis oſtenſio. ſi contra
aduerſa omia nō affuerit operis
fortitudo. Virtutis autē meritū ip
ſa fortitudo opis amittit. ſi diſcre
ta in intellcū nō fuerit. Ecce enim
ſcripturā ſacrā legim⁹. ſi ad lr̄am
omia ſentiam⁹. virtutē diſcretiōis
amiſimus. Si omia ad ſpūalem
allegoriam ducim⁹. ſimilit indiſ
cretionis ſtultitia ligamur. Cum
enī per ſacra eloquia p̄dicatores
ſancti. et aliqn in hyſtoria lr̄am ſuſ
cipiūt. aliqn vō per ſignificatiōem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

litteꝛe ſpiritum requirunt· Et mo
do bonafacta prudentium patrum
ſicut iuxta litteram inueniūt imitā
tur ⁊ modo quedam que iuxta hiſ
toriam imitāda non ſunt ſpiritua
liter intelligunt ; et ad prouectū
tendunt · Quid ergo aliud pre
dicatores ſancti in opere ſuo ⁊ niſi
in pede vngulā findunt ⁊ De qui
b9 adhuc apte ſubditur· Et ſintil
le quaſi aſpectus eris candentis·
Eris metallū valde ſonoꝝ eſt Et
recte voces predicātiū eri ꝯparantur
Quia in omnē terram exiuit ſon9
eorum ; ⁊ in fines orbis terre v̄ba
eorum· Bene autem es candens
eſſe dicitur ; qꝛ vita predicantiū ſo
nat ⁊ ardet Ardet enim deſiderio ;
ſonat v̄bo Es ergo candens ; eſt
p̄dicatio accēſa Sꝫ de candēti ere
ſintille ꝓcedūt ; quia de eoꝝ exhoꝛ
tationibus verba flāmantia ad au
res audientiū ꝓcedūt Recte ergo
p̄dicatoꝝ verba ſintille appellata
ſunt ; qꝛ eos quos corde tetigerīt
incendūt Conſiderandū quoqꝫ eſt
ꝙ ſintille ſubtiles valde et tenues
ſūt ; quia cū p̄dicatores ſancti de
celeſti patria loquūtur ⁊ non tantū
valent verbo aperire quātū poſſunt
ardere deſiderio· Ex eorum ergo
lingua quaſi quedam ad nos ſintil
le veniūt quia de celeſti patria in e
orū voce vix tenue aliquid cognoſ
citur ; qḋ tamen ab eis nō tenuit
amatur Neqꝫ enim celeſtem glo
riam aut tantum videre ſufficiunt
quātū eſt ; aut tantū loqui p̄ualēt
quātū videre valent Candens er
go es ſintillas ꝑiat ; quādo vix te
nuiter p̄dicatoꝛ loqui ſufficit hoc·
vnde ipſe fortiter ignē ſcit Diuina
autem pietate agitur· vt ex ipſis
ſintillis tenuiſſimis audientis ani
m9 inflāmetur ⁊ quia ſūt quidam
q̄ dum ꝑua audiūt· maiori deſide
rio replentur ; et inde ꝑfecte in dei
amorē ardēt ⁊ vn̄ vix tenuiſſimas
verboꝝ ſintillas acceperunt· Ver
bum quippe p̄dicationis ; ſemē eſt
in corde audientis Et auditoꝛ bo
nus inde ꝓfert magnā meſſem ſci
entie ; vnde ꝑuū prius acceperat
ſemen lingue Cui rei bene ꝯuenit
factum in vidua ab elyſeo ꝓpheta
miraculum · Que ne duos filios
auferente creditore amitteret ⁊ ꝓ
phete dictis obediuit ; et ex eo ꝙ
paruum olei habebat per vaſcula va
cua effudit ⁊ que cuncta poſt vſqꝫ
ad ſūmum repleta ſunt ; et ex eo
rum repletione mulier a credito
ris ſui debito eſt ſoluta · Que vi
delicet mulier · ꝙ̄ aliam niſi ſanc
tam eccleſiam ſignificat ⁊ duorum
populorum · id eſt iudaici et gen
tilis quaſi duorum filiorum ma
trem ⁊ Que prius ex ꝑuerſo opere
per callidi ſpiritus perſuaſionem
quaſi quendam peccati nūmum
a creditore acceperat ⁊ ⁊ duos
quos in fide genuit ; amittere
filios timebat · Sed prophete
verbis id eſt ſcripture ſacre pre
ceptis obediens ⁊ ex paruo olei
qḋ habebat vaſa vacua infudit ;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia dū ab vniꝰ ore doctoris paruū
quid de amore diuinitatꝭ multoꝝ
vacue mentes audiūt · exuberāte
gracia vngento diuini amoris usꝫ
ad sūmū replentur · ⁊ iam nūc mlꝭ
toꝝ corda que prius fuerāt vacua
vascula vngento spūs plena sunt
q̄ ex paucitate olei solūmodo īfusa
videbātur · qd̄ dū alijs atqꝫ alijs
dicꝭ · ⁊ ab auditoribꝰ fides accipiꝭ
excepta mulier videlicet sancta ec
clesia sub creditorꝭ sui debito iam
nō tenetur · Sequitꝭ · Et manꝰ ho
minis sub p̄enis eoꝝ in q̄tuor par
tes · Possunt hec in loco quatuor
partes regiones q̄tuor mūdi acci
pi scꝫ oriens · occidēs · meridies · ⁊
septētrion · qꝛ sāctoꝝ p̄dicatio auc
tore deo in cūcti mūdi ꝑtibus est
egressa Possumꝰ eciā per quatuor
ꝑtes · p̄ncipales q̄tuor v̄tutes acci
pere · ex quibꝰ relique v̄tutes ori
untꝭ · videlicet prudentiā · fortitudi
nem · iusticiam atqꝫ temperātiam ·
Quas nimirū v̄tutes tūc veraciꝭ
accipimꝰ cū earū ordinē custodimꝰ
Prima quidē prudētia · secunda forti
tudo · tercia iusticia · q̄rta tp̄erātia
est Oꝫ ṫr prodest eni prudētia ∴ si forti
tudo desit ∴ Scire eteni cuiq̄ꝫ et nō
facere · pena magꝭ q̄ꝫ v̄tus est · Sꝫ
qui prudentꝭ intelligit quid agat
⁊ fortitꝭ agit quod intellexerit · iā
procul dubio iustus est · Sed eꝰ iusti
ciam temperācia sequi debet · quia
plerūqꝫ iusticia si modū nō habet ·
in crudelitatē cadit · Ipā ꝗ iusticia
vere iusticia est · q̄ se tp̄anciæ freno
moderatꝭ · vt in zelo quo quisꝫ fer
uet sit eciam temperans ne si plus
ferueat perdat iusticiā · cū iurꝭ sua
re moderamina ignorat · Due au
tem p̄dicatoꝝ sanctorū vite sunt ·
actiua scꝫ ⁊ ꝯtemplatiua · Sꝫ acti
ua p̄or est tempore q̄ꝫ contēplatiua ·
quia ex bono ope tenditꝭ ad contē
placioēm · Cōtemplatiua aūt me
rito maior est q̄ꝫ actiua · quia hec
in vsu p̄ntis opis laborat · illa v̄o
sopore īntimo venturā iam req̄em de
gustat · Quid itaqꝫ ꝑ manus nisi
actiua ∴ ⁊ q̄d per p̄enas nisi ꝯtēpla
tiua vita signatꝭ ∴ Manꝰ ergo hoīs
sub p̄enis eoꝝ est id est v̄tus ope
rꝭ sub volatu contēplacionis · Ad
bene in euangelio due ille mulie
res signant martha scꝫ ⁊ maria ·
Martha eteni satagebat circa fre
quēs misteriū · maria aūt sedebat
ad pedes domini · ⁊ v̄ba eiꝰ audie
bat · Erat ꝗ vna īntenta operi · alte
ra contēplacioī · Una actiue seruie
bat per exteriꝰ misteriū · altera con
tēplatiue per suspensioēm cordis
in v̄bū · Et quāq̄ꝫ actiua bona sit
melior tū est contēplatiua · q̄a ista
cū mortali vita deficit · illa vero in
immortali vita plenius excrescit ·
Vn̄ dicitur · Maria optimā partē
elegit que nō auferetꝭ ab ea Qui
a igitur actiua minor est merito q̄ꝫ
ꝯtēplatiua · recte nūc dicitꝭ · manus
hominis sub p̄enis eoꝝ · Nā ⁊ si
per actiuā boni aliq̄d agimꝰ ad ce
leste tū desideriū per ꝯtēplatiuam
volamus · Unde ⁊ apud moysen

actiua ſeruitus · cōtemplatiua au
tem libertas vocatur · Et cum v
tra; vite ex dono ſint gratie · quādiu
tamen inter proximos viuimus ·
vna nobis in neceſſitate eſt · alte
ra in voluntate · Quis enim cog
noſcens deum ad eius regnum in
greditur · niſi bene prius operetur?
Sine cōtemplatiua ergo vita in
trare poſſūt ad celeſtem patriam ·
qui bona que poſſunt operari non
negligunt · Sine actiua autem in
trare nō poſſunt · ſi negligūt bona
operari que poſſunt · Illa ergo in
neceſſitate · hec in voluntate eſt Il
la in ſeruitute · iſta in libertate ·
Hinc enim eſt qđ ad moyſen dici
tur · Si emeris ſeruum hebreū · ſex
annis ſeruiet tibi · in ſeptimo egre
dietur liber gratis · Cum quali
veſte intrauerit · cum tali exeat Si
habens vxorem; vxor egrediatur
ſimul Si aūt dn̄s dederit illi vxo
rē · ⁊ pepererit ei filios et filias · mu
lier et liberi eius erūt domini ſui · ipſe
vero exibit cū veſtimento ſuo · Qđ
ſi dixerit ſeruus diligo dn̄m meū ⁊
vxorem ac liberos · nō egrediar li
ber · offeret eū dn̄s diis · ⁊ applica
bitur ad hoſtiū ⁊ poſtes · perforabit
q; aurē eius ſubula · et erit ei ſeruus
in ſecula Paulolatius teſtimoniū
dedimus vt diſtinctionē ſeruitutis at
q; libertatis in vtraq; vita mōſtre
mus · Sed oneroſum eſſe non de
bet ſi hoc exponēdo exequimur · vn
de ipſa hec que diximus affirmemus
Hebreus enī trāſiens īterpretat

Et ſeruus hebreus emitur · quan
do vnuſquiſq; qui iam ab hoc ſeculo
tranſiit · ſeruitio omnipotentis do
mini ſubditur · Ille etenim ſeruire
vere deo appetit · qui ab hoc ſeculo
mente tranſire didicerit · Sic moy
ſes tranſiuit vt videret viſum · ſic
dauid cum videret impium exalta
tum ⁊ eleuatum ſuper cedros liba
ni tranſiuit ⁊ ecce non erat · quia
iniquorum potentias eſſe magnū
aliquid fortaſſe credimus · niſi ad
permanens ſeculum mente tranſe
amus Seruus vero hebreus emp
tus · ſex annis ſeruire precipitur · i
ta vt in ſeptimo exeat liber gratis
Quid enim per ſenarium numerū
niſi actiue vite perfectio deſignat?
Quid per ſeptenarium · niſi cōtem
platiua vita exprimitur? Sex er
go annis ſeruit et ſeptimo egredi
tur liber · qui per actiuam quā per
fecte exhibuerit ad cōtemplatiue vi
te libertatem tranſit Et notandū
q; gratis liber egreditur · quia hii
qui poſtq; omnia fecerint dicunt ſe
inutiles ſeruos · eis procuïdubio
ſicut ipſa actiua fuit ex munere · ita
erit ex gratia etiam cōtemplatiua ·
Cum quali veſte intrauerit · cum
tali exeat · quia omnino neceſſe eſt ·
vt vnuſquiſq; noſtrum ī hoc qđ inci
pit perſeueret; atq; vſq; ad finem
operis in ea qua inchoauit inten
tione perducat · Ille quippe bene
ad vitam cōtemplatiuam tranſit
qui in actiua vita intentionis ſue
veſtem ad deteriora nō mutauerit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et ſunt nonnulli qui prius q̄ om
nipotētꝭ dei ſeruitio in ſancta ꝯuer
ſacione ſocientˀ· iam bona opari di
ligunt· Sūt vero alij qui bona o
pera poſtq̄ ad ſeruiciū omipotentꝭ
dei venerūt diſcūt· Qui gˀ opera
tionē bonā ⁊ priuſq̄ ad dei ſeruici
um venerit habere ſtuduit· hebre
us ſeruus cum vxore emptus eſt·
Et plerūqꝫ is qui talis eſt· poteſt
ad contēplatiuā vitā tranſire· et
tn̄ actiuam nō deſerere· Vnde et il
lic ſubditur· Si habēs vxorem· ⁊
vxor egrediatur ſimul· Cum eo e
nim ad libertatē ⁊ vxor egreditur
qꝛ is qui ad contēplotionē perue
nit· eaā foris actioēz boni operꝭ q̄
prodeſſe poſſit alijs non relinquit
Sin autē dominus dederit illi vxo
rē· ⁊ peperit filios ⁊ filias· mulier
⁊ liberi eius erūt domini ſui· ipſe ve
ro exibit cum veſtitu ſuo· Seruo
empto dominꝰ dat vxorē cū predi
catorꝫ quiꝫ cum quē iuri omipoten
tis dei mancipauerit bone actioni
ꝯiūgit· Nam ⁊ ꝑdicatores domi
ni vocantur· ſicut helizeo ꝓphe de
ꝑdicatorē ſuo dicitur Scis q̄ domi
nꝰ tuus tollatur a te ? Vxor vero
ſerui empticij filios ⁊ filias parit
qꝛ bona actio fortes vel teneros
fructus generat· Sed mulier que
a domino data eſt eidē domiō cū fi
lijs remanet· ipſe vero ſeruus exit
cū veſtitu ſuo quia bona actio vlˀ e
iuſdē bone actionis fructꝰ ꝑdicato
ris mercedi reputanˀ· ipſe vero in
deſiderij ſui intentione perdurans
per ſupernam graciam ad contēm
placioēm liber egredit· Qꝫ ſi dix
erit ſeruus· diligo dn̄m meū ⁊ vx
orem ac liberos· nō egrediar liber
Seruus dn̄m ſuū diligit· qꝛ pre
dicatoris verba ſolliacta mente auſ
codit Vxorē quoqꝫ amans ⁊ libe
ros liber egredi recuſat· qꝛ actiuā
vitam eiuſ fructꝰ diligens tranſi
re ad contēplatiuā nō vult· quia
bona ſe habere opera in miniſterij
ſui ſeruitute cōſiderās· ad libertatꝭ
quietē recuſat recedere· Sed offe
rat eum dominꝰ dijs· ⁊ applicetur
ad hoſtiū ⁊ poſtes· ⁊ perforet aurē
eius ſubula ut ei ſeruus ſit in ſclm
Is eni qui in actiua diſpoſuit vita
perdurare· a domino dijs offertˀ·
qꝛ a predicatorē ſuo antiquorꝫ pa
trū dictis ībuitur qui nobis in vi
ta omipotentis domini ſacerdotes
fuerūt· atqꝫ ad hoſtiū ⁊ poſtes ta
bernaculi ducitˀ· vt de īgreſſu celeſ
tis habitaculi altꝰ audiat aliq̄d·
⁊ tremendi iudicij diem ſubtiliter
agnoſcat· ne per bona opa que fa
cit placere hominibꝰ appetat· Sic
qꝫ auris eius ſubula perforatˀ· dū
mens illius timoris dei ſubtilita
te pacitur· vt verbi acumine trāſ
fixa· per omne quod agit nouerit
ſe ingreſſum regni ſēꝑ attendē·
⁊ quaſi ab hoſtio ⁊ poſte taberna
culi perforatā aurē portare Qui e
nim ſeruꝰ in ſeculū· vt eſſe poſt ſecu
lum liber poſſit· In ſeculū etenim
ſeruus eſt qui per actiuā vitam ho
minibus ſeruire diſpoſuit· vt poſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

preſens ſclm̄ ad libertatē verā va
leat ꝑuenire. De qua ꝑ paulū dici
tur. quia et ipā creatura liberabiť
a ſeruitute corruptionis in liberta
tē glē filiorū dei Tūc et eī verā in
nobis libertas erit. cū ad gloriā fi
liorū dei adoptio noſtra ꝑuenerit
Nunc verō non ſolū actiua vita in
ſeruitute eſt. ſed ipſa quoq₃ cōtem
platio q̄ ſuper nos rapimur. liber
tatē mentis adhuc ꝑfecte nō opti
net. ſed imitatur. quia illa quies
intima in enigmate videtur. Ipā
tamen in quātalibet ſit ꝯtemplati
onis anguſtia actiue vite. iā valde
eſt latior atq₃ ſublimior. que ad q̄
dam mentis libertatē tranſit. tēpo
ralia nō cogitans ſed eterna Qui
a itaq₃ cōtemplatiua vita ad ſupi
ora volat. et actiue vite longe ſuꝑ
eſt. quadā vt ita dicā dignitate ſe
curitatis ſue. apte nunc dicitur. et
manꝰ hoīs ſub pennis eorū. Hin
vero hoc in loco homo redēptor noſ
ter accipiť. manꝰ hoīs ſub p̄enis e
orū eſt. q₃ niſi deꝰ hō fieret qui mē
tes p̄dicātiū ad celeſtia ſubleuaſſꝫ
illa q̄ apparent animalia nō vola
rēt Nec inmerito manꝰ hoīs eē ſub
p̄enis dicitͬ. quia de eodē redēptorē
nrō ſcriptū eſt. q̄ cū ſit ſplēdor glē
et figura ſubſtācie eiꝰ portāſꝫ oīa.
Ergo eiꝰ manꝰ corda nrā portat.
eꝰ manꝰ ī ꝯtēplatioē nos ſbleuat
Niſi eī vt dictū ē omps v̄bū īn
ter nos hoīes hō fieret. hūana cor
da ad ꝯtēplatū v̄bi excellēciā non
volarēt Inde ergo excelſe facte ſūt

hominū mentes. vnde apparuit in
ter homines humilis deus. Dici
tur itaq₃ de ſanctis animalibus.
et manus hominis ſub pennis eo
rum. De quibus adhuc ſubditur
Et facies et pennas ꝑ quatuor ꝑ
tes habebant. iunctaq₃ erant pen
ne eorū alterius ad alterum Per
quatuor ꝑtes facies et pennas ha
bent. quia in cunctis mundi regio
nibus predicantes demonſtrant.
quicquid de humanitate quicquid
de diuinitate noſtri redēptoris ſen
tiunt. quia dum incarnatum deū
vbiq₃ p̄dicant. in quatuor mundi
partibus faciem demonſtrant. dū
q₃ cum vnum eſſe cū patre et ſanc
to ſpiritu annūciant. vbiq₃ penna
cōtemplationis volant Quorū pē
ne ſunt iūcte alterꝰ ad alterū. qui
a omnis eorū virtus ōnis ſapien
cia qua ceteros hoīes cōtemplatio
nis ſue volatu trāſcendūt viciſſim
ſibi in pace atq₃ vnanimitate con
iūguntur Vnde ſcriptū eſt. Que
deſurſū eſt ſapientia. ꝑmū quidē
pudica eſt. deinde pacifica Et vnde
eiſdē ſuis p̄dicatoribus veritas di
cit Habete in vobis ſal. et pacē ha
bete inter vos. Pēna ergo aīaliū
alterius ad alterum iungitur. qui
a ſanctorum predicatorum virtꝰ
atq₃ ſapientia. viciſſim ſibi in ca
ritatis atq₃ concordie pace ſocia
tur. Penna autem alterius ab
altero diuiſa eſſet. ſi in hoc ꝙ vnuſ
quiſq₃ in ſapientiam euolat. ha
bere pacem cum altero recuſaret.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sequitur. Nõ reuertebãtur cum
incederet. ſʒ vnũquodqꝫ ante facẽ
ſuam gradiebat̃. Pennata aĩalia
videlicet p̃dicatores ſancti cũ ince
dunt minime reuertũtur. q̃a ſic a
terrenis actibus ad ſpũalia ꝑtrãſe
ũt ut ad ea q̃ reliquerũt vlteri9 nul
laten9 reflectant̃. Quaſi enim per
quãdã viam eis icedere eſt. mente
ire ſemꝑ ad meliora. Quo contra
de reprobis dicitur. q̃a reuerſi ſũt
corde in egiptũ. Et per ſemetipſã
veritas dicit. Nemo mittens ma
nũ ſuã in aratrũ. ⁊ aſpiciens retro
aptus eſt regno dei. Manũ quippe
in aratrũ mittẽ eſt. quaſi per quẽ
dã ꝯpunctionis vomerẽ. ad ꝓferen
dos fruct9 terrã ſui cordis aperire
Sed retro poſt aratrũ aſpicit. qui
poſt exordia boni operis ad mala
reuertit̃ que reliquit. Qđ qꝛ dei e
lectis minime ꝯtingit. recte nũc ꝑ
ꝓphã dicit̃. non reuertebant̃ cũ
incederet. Qui aũt nõ reuertebãt̃
indicat cũ ſubiũgit. Vnũquodqꝫ
ante faciem ſuã gradiebatur Ante
nos eni eterna ſũt. poſt nos tem
poralia. qꝛ ad illa ꝑgentes iueni
m9. ⁊ iſta recedẽtes quaſi poſt dorſ
ſũ relinq̃m9. Vnde ⁊ magnũ illđ
p̃natũ animal dicebat. qđ vſʒ ad
celi tercij ſecreta volaurat. Vnũ
vero que retro ſũt oblitus. in ea q̃
ſũt ante extẽdens me. ſequor ad
palmã ſuperne vocatiõis. In ante
riora eteni extẽdit. eoꝝ que retro
ſũt oblit9 fuerat. qꝛ tꝑalia deſpici
ens. ſola q̃ eterna ſũt req̃rebat An
faciem ergo ſuam gradiũtur ſãcta
aĩalia. q̃a ⁊ ea q̃ reliquerũt nullo
iã appetitu reſpiciũt. ⁊ in eternis
que appetũt. ſub ꝯtemplaciõis ſu
e oculo boni operꝭ pedem ponunt
Quiſq̃s itaqꝫ iam ante facẽ ſuã
ãbulare decreuerit. mag̃ ei ꝯſide
ratione p̃ſandũ eſt. ꝗ aliter retro
reſpicit̃ ex ope. atqꝫ alit̃ ex cogita
tione. Sunt eteni quidã qui mag
na delibert̃. ⁊ peccatorũ ſuoꝝ ꝯ
ſcij. multa ex hijs que poſſident e
genis diſtribuẽ pertractant vt cul
pas ſuas añ dei oculos miſericor
die viſcerib9 redimant. iamqꝫ hec
operari icipiant. ⁊ pleruqꝫ dũ ope
rant̃ paupertatis timor eoꝝ aĩos ꝯ
cutit. atqꝫ timentes ne egeant. er
ga egentes tenaces fiunt. ſeſe ab
ea que ceperant bona operãtione ſuſ
pendũt. Hij nimirũ incedentes re
uerſi ſũt. qꝛ ante faciem ſuã ambu
lare noluerũt. Contra quos recte
per ſalomonẽ dicitur Propter fri
gus piger arare noluit. mendica
bit ergo eſtate. ⁊ nõ dabit̃ ei Qui
enim nũc ꝓpter pauorem mentis
atqꝫ torporẽ bene operari negligit.
cũ ſol iuſticie i iudicio velut in eſta
te claruerit. mẽdicat vitã ſʒ ñ acci
pit. quia ꝓpter illam bona opera
ri ꝯtempſit. Alius deſpectis deſi
derijs carnis cũcta relinquere. ⁊
omĩpotẽtꝭ dei ſe ſubdẽ ſeruicio per
tractat. ſeſeqꝫ ipſũ reſtrĩgere ſub ꝯ
tinentie ⁊ caſtitatꝭ freno delibeãt
ſʒ cũ cecidiſſe alios eciam poſt caſti
tatẽ conſpicit. hoc ipſũ facere quod

deliberauit ꝓtimeſcit Fitq; vt retro
ꝑ cogitationẽ redeat· qui ad ante
riora reſpiciens· iam mentis greſſi
bus ad alta ibat· De quo bene ꝑ
ſalomonẽ dicitur· Qui obſeruat
ventũ nõ ſeminat· et qui cõſiderat
nubes nunq̃ metit· Venti quippe
nomine malign9 ſpiritus qui mẽ
tem temptationibus impellit· nu
bis vero appellatione peccator ex
primitur· qui temptationis ĩpulſi
one cõmouetur· Qui ergo atten
dit ventũ non ſeminat· et qui cõſi
derat nubes nunq̃ metit· quia is
qui metuens temptatiões malig
ni ſpiritus · et iniquorũ lapſus cõ
ſpiciens ſemetipſũ deſperat· neq;
nũc exercet in bono ſemine opis·
neq; poſt reficiatur de munere iuſte
retributionis· Sunt vero nõnulli
qui bona quidẽ que nouerũt opan
tur· atq; hec operãtes meliora de
liberant· ſed retractantes meliora
que deliberauerant ĩmutant· Et
quidẽ bona agunt que ceperant· ſʒ
a melioribus que deliberauerant
ſuccũbunt Hij nimirũ ante huma
na iudicia videntur ſtare in opere·
ſed ante omnipotentis dei oculos
ceciderunt in deliberatione Vnde
fit pleruq; vt et bonũ opus eorũ
nunq9 deo placeat· quia cũ pes mẽ
tis in meliori gradu deliberatiõis
incõſtanter ponitur· hoc ipñ cogita
tionis incõſtãtia accuſat· Sed q̃a
pfecti quiq; magna ſe diſcretionis
ſubtilitate cõſpiciũt· ne ad deterio
ra vnq̃ vel in ope vel in cogitatio

ne delabantur· q̃ tũ cotidie ꝓficiãt
inceſſanter pẽſant· recte de hijs di
citur Non reuertebantur cũ incede
rent· ſed vnũquodq; ante faciẽ ſu
am gradiebatur Inter hec igitur
cõſiderare libet· nos ad iſta tracta
da qui ſumus vnde venim9· et vſʒ
ad que ſacri eloquij miſteria ꝑſcru
tanda ſubleuamur· Certe in anti
quis parentib9 noſtris cultores ydo
lorũ fuim9· ſed ecce ꝑ ſpiritũ graci
e verba iã celeſtia rimamur Vnde
hoc nobis ẽ· Sed impleuit redẽp
tor noſter humani generis qd̃ per
ꝓphetam dixit· et deſerta in vber
tatẽ verſa aduene comedent· Hec
quippe ꝓphetarum dicta deſerta a
pud iudeos fuerũt· quia ꝑ intellec
tũ miſticũ ea excolere inq̊rendo no
luerũt Nobis aũt in vbertatẽ ver
ſa ſũt q̃a iux̃ hyſtoriã viſiõis dñi
largiẽte deo mẽti nrẽ ſpũalitẽ ſapi
ũt· et iã aduene comedunt9 q̃ aues
legisp̃ mãducare noluerũt Sint grẽ
vnigenito· ſit laus eterne ſapiẽ q̃
viuit et regnat cũ patre in vnitate
ſpũs ſci de9 ꝑ oĩa ſcl̃a ſclõrũ amẽ
Explicit omelia iij· Incipit iiij·
Er ſãctũ ꝓphẽ ſpm̃ pre
parata aĩalia ſubtiliter
deſcribũtur· vt hec euã
gelistarũ ſignificare ꝑ
ſonas· ipñ nobis ſubtilitas diſcre
tionis apperiat· nichilq; ſermo dei
noſtro intellectui dubietatis relin
quat· Ecce enim dicitur· Simili
tudo aũt vultus eorũ facies hõis et
facies leonis a dextris ipsoꝝ q̃tuor

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Facies autem bouis a ſiniſtris ipſo
rū quatuor. et facies aquile deſuꝑ
ipſoꝝ quatuor. Que enim quatuor
hec ꝓnata aīalia ſāctos quatuor
euangeliſtas deſignant. ipā vniꝰ
cuiuſ꜡ libri euāgelica exordia teſtā
tur. Nam q2 ab humana genera
tione cepit. iure per hōīē matheꝰ
quia per clamorē in deſerto. recte
per leonē marchus. q2 a ſacrificio
exorſus eſt. bene per vitulū lucas
quia vero a diuinitate Vbi cepit.
digne per aq̄lam ſignificat iohan
nes. qui dicens in principio erat
Vbū ⁊ cetera. dū in ipām diuīitatꝭ
ſubſtantiā intēdit. quaſi more aq̄le
oculos in ſolem fixit. Sed quia e
lecti om̄s membra ſūt redēptoris
nr̄i. ipſe autē redemptor noſter ca
put eſt omniū electoꝝ. per hoc q̄
membra eius figurata ſūt. nil ob
ſtat ſi etiam in hijs omibus et ipē
ſignetur. Ipſe enī vnigenitus dei
filiꝰ veraciꝫ factus eſt hō. ipſe in ſa
crificio nr̄e redemptiōis dignatus
eſt mori vt vitulꝰ. ipē per Vtutem
ſue fortitudinis ſurrexit ut leo. Le
o etiam apertꝭ oculis dormire per
hibet. Quia in ipſa morte in qua
ex huānitate redemptor noſt̄ dor
mire potuit. ex diuīitate ſua imor
talis permanendo vigilauit. Ipē
etiam poſt reſurrectioēm ſuā aſcen
dens ad celos. in ſupiorībꝰ eſt ele
uatꝰ vt aq̄la. Totū ergo ſimul
nobis eſt. qui ⁊ naſcendo hō. ⁊ mo
riendo vitulꝰ. et reſurgendo leo. et
aſcendēdo ad celos aq̄la factus eſt

Sed q2 ꝑ hec animalia euange
liſtas quatuor. ⁊ ſub eoꝝ ſpecie ſi
mul cūcā perfectos om̄s iam ſupius
ſignificari dixímꝰ. reſtat vt quomō
vnuſquiſ꜡ electoꝝ iſtis aīaliū viſio
nibꝰ exprimit oſtēdamꝰ. Omīs et
enim electus atqꜫ in via domini per
fectus ⁊ hō. ⁊ vitulus. ⁊ leo ſimul
⁊ aq̄la eſt. Homo enim racionale
eſt aīal. vitulꝰ āt in ſacrificio mac
tari ſolet. leo vero fortis eſt beſtia
ſicut ſcriptū eſt Leo fortiſſimꝰ beſti
arū ad nulliꝰ pauebit occurſū Aq̄
la ad ſublimia euolat. ⁊ irreuer
beratꝭ oculis. ſolis radijs intēdit.
Omīs itaqꜫ qui racione perfectus
eſt. hō eſt. Et qm̄ ſemetipſū ab hꝰ
mūdi voluptate mortificat vitulꝰ
eſt Quia vero ipā ſua ſpontanea
mortificacione ꝯtra aduerſa omīa
fortitudinē ſecuritatꝭ habet. vnde
ſcriptū eſt. Iuſtꝰ aūt q̄ſi leo ꝯfidēs
abſ꜡ terrore erit. leo eſt. Quia ve
ro ſublimiꝫ ꝯtemplatꝫ ea q̄ celeſti
a ⁊ eterna ſunt aquila eſt. Igitur
qm̄ iuſtus quiſ꜡ per rōnem hō. per
ſacrificiū mortificatiōis ſue vitulꝰ
per fortitudinē ſecuritatis leo. per
ꝯtemplationē vero efficiꝫ aquila
recte per hec ſācta aīalia ſignari v
nuſq̄ſ꜡ perfectꝰ poteſt. Quod idcirco
diximꝰ vt ea q̄ de quatuor aīalibꝫ
dicta ſūt. pertinēt etiam ad perfec
tū ſingulos demonſtremus Sed
magna nobis de eiſdē euangeliſ
tis ⁊ ſanctꝭ ꝑdicatoribus queſtio
oritur. cur hō ⁊ leo a dextrꝭ ipſoꝝ
quatuor. vitulꝰ vō a ſiniſtrꝭ ipſoꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatuor eſſe ꝓhibetur. Neqꝫ enī
ſine āmiratione eſt. cur illa duo a
dextris. et vnū hoc eſſe a ſiniſtris
dicat. Et rurſū q̄rendū cur aq̄la nō
a dextris vel ſiniſtris. ſed deſuper
ipſoꝝ quatuor eē memorat. Du
as itaqꝫ nob̄ q̄ſtiones obiamꝰ q̄s
oportet vt aperiente dn̄o diſſoluaꝰ
Homo igitur et leo a dextris. vi
tulus vero a ſiniſtris eſſe ꝓhibetur
A dextris etenim leta. a ſiniſtris
vero triſtia habemus. Unde et ſi
niſtrū nobis eſſe dicimus. hoc qd̄
aduerſum eſſe deputamus. Et ſi
cut prefati ſumus. ꝑ hominē incar
natio. ꝑ vitulū paſſio. ꝑ leonē ve
ro auctoris noſtri reſurrectio deſig
natur. De incarnatione autē vni
geniti filij qua redempti ſumus. ō
nes electi letati ſunt. De morte ve
ro illius. ipſi electorū primi ſancti
apoſtoli cōtriſtati. qui iterū de eiꝰ
reſurrectione gauiſi ſunt. Quia er
go eius et natiuitas et reſurrectio
leticiam prebuit diſcipulis. quos
eius paſſio contriſtauit. homo et le
o a dextris. vitulꝰ vero a ſiniſtris
eius fuiſſe deſcribitur. Ipſi nāqꝫ
euangeliſte ſancti de humanitate
eius gauiſi ſunt. de eius reſurrecti
one cōfirmati. qui de eius paſſiōe
contriſtati fuerunt. Homo ergo et
leo eis a dextris eſt. quia redēpto
ris noſtri eos incarnatio viuifica
uit reſurrectio cōfirmauit. ſed vitu
lus a ſiniſtris. quia mors illius
eos ad momentū temporis in infi
delitatem proſtrauit. Jure aquile

locus non iuxta ſed deſuper eſſe
deſcribitur. quia ſiue ꝑ hoc q̄ eius
aſcēſionē ſignat. ſeu quia xpm
patris deum apud patrem eſſe de
nunciat ſuper euāgeliſtas ceteros
iohannes virtute cōtemplatiōis
excreuit. Cum quibus et ſi ſimul
de eius diuinitate loquitur hanc
tamē oībꝰ ſubtilius cōtemplatur
Sed ſi aq̄la cū tribꝰ alijs adiūc
ta. quatuor aīalia eſſe memorantur
nunū quō deſup ipſoꝝ quatuor eſ
ſe deſcribitur. niſi q̄a iohēs ꝑ hoc
q̄ in pn̄cipio verbū vidit. etiā ſup
ſemetipſū trāſijt. Nā ſi ſe nō trāſiſ
ſet verbū in principio nō vidiſſet
Qui ergo et ſeipſū trāſgreſſus eſt
non iam ſolūmodo ſup tria ſed ad
iūcto et ſe ſup quatuor fuit. Deq̄
tur. Et facies eoꝝ et penne eoꝝ
extente deſuper. Facies et penne
extente deſuper deſcribuntur. quia
intentio omnis. omniſqꝫ cōtemplati
o ſanctorū ſuper ſe tendit. vt illd̄
poſſit adipiſci qd̄ in celeſtibꝰ appe
tit. Siue enim bono operi ſeu vero
inuigilet cōtemplationi. tunc vera
citer hoc qd̄ agit bonū eſt. quādo
ei placere concupiſcit a quo eſt. Nā
qui bona agere videtur. et per hec
non deo placere ſed hominibꝰ deſi
derat. intentionis ſue faciem deor
ſū premit. Et qui idcirco in ſacro
eloquio ea que diuinitatis ſunt cō
templatur. vt per hoc qd̄ intelligit
occupari ad queſtiones poſſit. q̄a
nō dulcedine beatitudinis que ſite
ſaciari appetit. ſed doctus videri.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

iſte nimiru̅ intellectus ſui pennas
deſup nõ extēdit. ſed qm̄ ſenſus ſu
i vigilantiā in terreno appetitu oc
cupat. pēnas quas ſubleuare in al
tū ⁊ quib9 ſubleuari ipē potuit in
ymis deponit Qua in re pēſandū
eſt vt oīnē bonū quod agit. per in
tentionē ſemp ad celeſtia ſubleue
tur Qui eni per bona q̄ facit terre
nam gliam cōcupiſcat pēnas ſuas
⁊ facie deorſū deprimit Hinc enim
per pphā dicitur de quibuſdam
Victimas in profūdū deferebant.
Que eni ſūt aliud lacrime oratiōis
niſi victime oblatiōis nr̄e? Dicit
ſcriptū eſt. Sacrificiū deo ſpiritus
contribulatus. Et ſūt nōnulli qui
idcirco ſe in p̄ce lamentis afficiunt
vt aut terrena cōmoda acquirāt. ā
hominib9 ſācti eſſe videant. Quid
iſti niſi victimas in profundū defe
rūt? q̄ p hoc qđ in ymo ſūt que req̄
rūt. orationis ſue ſacrificiū deorſū
deponūt? Electi āt quia ⁊ i bono
ope omipotēti deo placere appetūt
⁊ per cōtemplationis grām eternā
iam beatitudinē deguſtare conat
piſcūt. facies ⁊ pēnas deſup extē
dunt. Sequit. Due pēne ſingu
loꝝ iūgebātur. ⁊ due tegebant eo
rū corpa. Dictū fuerat facies ⁊ pē
ne eoꝝ extēte deſup. atq̧ mox ſub
iūctū eſt hoc quod ptulim9. quia
due pēne ſinguloꝝ iūgebātur. vbi
aperte intelligit. q2 ⁊ extēdebant
deſup ⁊ iūgebant. Due vero tege
bant corpa eoꝝ. Quid autē pēne
aīaliū? niſi ale nominat? Qua in

re nobis diligenti perſcrutatione
querēdū eſt que ſint quatuor pēne
ſāctorū. ex quibus due ſuperi9 ex
teſe iūguntur. due vero eoꝝ corpo
ra cōtegunt. Si eni vigilant aſpi
cim9. quatuor eſſe v̄tutes inueni
m9 que a terrenis actib9 omne pē
natū aīal leuant. in futuris videlʒ
amor ⁊ ſpes. de preteritis autē ti
mor ⁊ penitētia. Penne ergo ſibi
met iūcte ſuperi9 extēduntur. quia
ſanctoꝝ mentē amor ⁊ ſpes ad ſu
perna eleuant. Que apte quoq̧
cōiūcte nominant. q2 electi procul
dubio et amant celeſtia q̄ ſperant
et ſperāt q̄ amant Due vō corpa
cōtegunt. q2 timor ⁊ penitētia ab
omīpotētis dei oculis eoꝝ mala p̄
terita abſcondunt. Due itaq̧ vt
dictū eſt penne iūgunt ſurſū. quia
amor ⁊ ſpes elcōꝝ corda ad ſuperi
ora eleuant ad celeſtia ſuſpendūt
Due aūt pēne tegunt corpora q̄n
eorū mala p̄terita timor ⁊ penitē
tia abſcondūt. a cōſpcū eterni iudi
cis In eo eī q̄ ſe peccaſſe meminiſ
ſūt. quia pertimeſcunt et deflent.
quid aliud q̄ꝫ corp9 cooperiūt. qui
facta carnalia per ſupducta bona
opera a diſtricto examine abſcon
dūt? Scriptū quippe eſt. Btī quo
rū remiſſe ſunt iniq̄tates. ⁊ quorū
tecta ſūt peccata Peccata eni tegi
mus. cū bona facta malis actibus
ſuperponim9 Omne eni qđ cꝑiti
tur inferi9 ponit. ⁊ hoc vn̄ opit̄ur
deſup ducit. Qn̄ ergo abdicam9
mala que fecim9. ⁊ eligim9 bona

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

que faciam⁹. quaſi tegmē ei rei ſu
perduaim⁹ quā erubeſcam⁹ videri
Qualibet ei ſci viri in hac vita ad
huc ſint. habēt tn̄ ꝙ an̄ oculos dei
opire debeāt. q̇a oīo eſt ipoſſibile
vt aut in oꝑe aut locutioē aut co
gitatioē nūq̄ delinquāt Vn̄ et be
at⁹ iob q̇ ꝑfecta q̇dē tꝑib⁹ dixerat
dei tn̄ vocē audiēs. ſeqꝫ ipm̄ de ipā
ꝑfecta locutioē ſua reprehēdēs dice
bat Manū meā ponā ſuꝑ os meū
In manu q̇ppe oꝑatio. in ore locu
tio ē. Manū ergo ſuꝑ os ponē eſt
pc̄ta locutiōis ꝑ v̄tutē boni opis
tegere Libet frēs kmi ad hui⁹ rei
teſtimoniū magiſtrū gētiū vocare.
q̄liter illd̄ ſcm̄ animal alis q̄tuor
vtat̄ aſpicere. ex q̇b⁹ duab⁹ ad ſu
ꝑiora euolat. duab⁹ vō p̄enis cor
p⁹ cōtegit. q̇a p̄terita q̄ egerat ab
ſcondit. Videam⁹ igit̄ q̄tus hūc
amor ad celeſtia eleuet. Michi vi
uere xp̄s ē et mori lucrū. Cognoſ
cam⁹ q̄ta ſpe ad ſuꝑiora tollatur
Noſtra cōuerſatio in celis eſt vn̄
eciā ſaluatorē expectam⁹ dominū
noſtrū ihm̄ xp̄m Videam⁹ ſi et in
tātis v̄tutib⁹ poſitus adhuc timet
Caſtigo corp⁹ meū ⁊ ſeruituti ſub
icio: ne forte cū alijs p̄dicauerim
ipē reprobus efficiar. Cognoſca
mus ſi hunc mala feciſſe peniteat.
Ego ſū minim⁹ apoſtolorū. qui non
ſū dign⁹ vocari apoſtol⁹. qm̄ ꝑſecu
tus ſū eccleſiā dei In cui⁹ verbis.
q̇d aliud q̄ꝫ duricia mentis noſtre
accuſat: Quia ipē plāgit qd̄ an
te baptiſma multa cōmiſerat. nos

vero ⁊ poſt baptiſma multa cōmi
ſim⁹ ⁊ tamē flere recuſam⁹. Qua
tuor itaqꝫ p̄enis ſācta aīalia vtūt̄
quia ⁊ ꝑ amorē ⁊ ſpem ad celeſti
a euolāt. ⁊ ꝑ timorē ⁊ penitentiā
facta in ſe illicita deplorāt Sed q̇
a dictū eſt due p̄ene ſingulorū iun
gebantur. hoc fortaſſe intelligitur
qd̄ non pennas ꝓprias eleuātes
iūgant. ſed vnius ad alterū p̄ena
cōiuncta ſit. vt penne videlicet ele
uate viciſſim ſibi in cōiunctione cō
cordent Qua in re queſtio oritur.
quia ſi due p̄ene que eleuāt amo
rē ⁊ ſpem. due vō que corpa cōte
gunt timorē ⁊ penitētiā deſignāt.
cur due q̄ extenſe ſūt dicitur eſſe cō
iūcte. et due que corp⁹ cōtegūt nō
dicitur: Sed hac in re facilis lar
giente deo res occurrit. qꝛ ſcōrū p̄e
ne ꝯiūcte ſūt amor ⁊ ſpes. due ve
ro p̄ene q̄ corpa cōtegūt ſibimetip
ſis ad alterū ꝯiūcte nō ſūt timor ⁊
pniā. David eni ꝓ lapſu carnis
timēdo ⁊ penitēdo affligitur. petr⁹
caſū ꝑfidie fleuit amare. paul⁹ in
ſe crudelitatē p̄terite perſecutionis
plāgit. oēs tamē vnā patriā appe
tūt. ad vnū auctorē omniū ꝑueni
re feſtinant. Due ergo ſingulorū
p̄ene ꝯiuncte ſūt. ⁊ due non ſunt.
quia ꝑ amorē et ſpem vnū eſt qd̄
deſiderāt. ſed ꝑ timorē ⁊ penitētiā
diuerſū eſt qd̄ deplorāt. Sequitur
Et vnūqdqꝫ eorꝫ corā facie ſua ā
bulabat Dcm̄ fuerāt ſuꝑi⁹. vnūqd̄
qꝫ eorū an̄ faciē ſuā gradiebat̄ nūc
aūt dicit̄ corā facie ſua ābulabat.

Ipſa itaqꝫ repetita videtur eſſe ſen
tentia Sed quia coram in preſē‑
dicam⁹ · poſſum⁹ ſubtili⁹ inquirēdo
diſcernere · q̄ aliud ſit ante faciem
ambulare atqꝫ aliud in pn̄ti · An
faciē quippe ābulare eſt · anteriora
petere · in pn̄ti vero ambulaē eſt · ſi
bimetipſi abſentē nō eſſe · Omnis
eteni iuſtus · qui vitā ſuā ſolliatus
aſpiat · ⁊ diligent̄ conſiderat q̄tū
cotidie in bonis creſcat · aut fortaſ
ſe q̄tū a bonis decreſcat · iſte quia
ſe ante ſe ponit · corā ſe ambulat ·
quippe qui vigilanter videt vtrū
ſurgat an defluat · Quiſq̄s vero
vita ſue cuſtodiā negligit diſcute
re · que agit · q̄ loquit̄ · q̄ cogitat · ā
deſpiat · aut neſcit · corā ſe iſte nō
ambulat · quia q̄lis ſit in ſuis mo
rib⁹ vl̄ actib⁹ ignorat · nec ſibimet
ipſi pn̄s eſt · qui ſemetipſū cotidie
exquirē atqꝫ cognoſcere ſolliatus
nō eſt · Ille āt veraciť ſe ante ſe po
nit · ſibiqꝫ in pn̄ti eſt · qui ſe in ſuis
tm̄ aliū attendit Nam ſūt multa
peccata que cōmittimus · ſꝫ idcirco
grauia nobis nō vident̄ · q2 p̄ua
to amore nos diligentes clauſis
nobis oculis in nrā deceptiōe bla
dimur Vnde ſit pleruqꝫ · vt ⁊ nrā
grauia leuiter · et proximorū mala
leuia grauia iudicem⁹ · Scriptū
quippe eſt · Erūt homines ſeipōs a
mantes · Et ſcim⁹ q2 vehement̄
claudit oculū cordis amor p̄uat⁹
Ex quo ſit · vt hec quod nos agi
mus · et ſi graue eſſe nō eſtimam⁹
pleruqꝫ agat̄ a proximo · et nimis
nobis deteſtabile eſſe videat̄ Sꝫ
quare hoc quod nobis vile videba
tur in nobis · graue videtur in pxi
mo ? niſi q2 nec nos ſicut proximū
nec proximū conſpiam⁹ ſicut nos ?
Si eni nos ſicut proximū cōſpicere
m⁹ nrā reprehenſibilia diſtricti⁹ vi
deremus · Et rurſū ſi proximū aſpi
ceremus vt nos · nūq̄ nobis eius
actio apparēt itolerabil̄ · q2 ſepe ta
lia fortaſſe egimus · ⁊ nichil nos
priō intoleābile feciſſe putabam⁹
Hoc male diuiſū ment̄ nrē iudiciū
um corrigere per leḡ p̄ceptū moy
ſes ſtuduit cū dixit · vt iuſtus debe
ret eſſe modius · equuſꝫ ſextarius
Hinc ſalomon ait · Pondus ⁊ pō
dus · mēſura ⁊ mēſura · vtruqꝫ ab
hominabile eſt ante deū · Damus
q2 in negociatorū duplia pōdere ·
aliud mai⁹ aliud min⁹ eſt · Nam
aliud pōdus habēt ad quod p̄ſāt
ſibi · ⁊ aliud ad qđ p̄ſant proximo
Ad dandū pōdera leuiora · ad acci
piendū verō grauiora p̄parāt · Om
nis itaqꝫ hō qui alit̄ p̄ſat ea que
proximi ⁊ aliter ea que ſua ſūt · pon
dus ⁊ pōdus habet Vtruqꝫ ergo
abhominabile eſt apud deū · quia
ſi ſic proximū vt ſe diligeret · hunc in
bonis ſicut ſe amarēt · Et ſi ſe ſicut
proximū aſpiceret · ſe in malis ſicut
proximū iudicaret · Debem⁹ ergo
alios videre ſicut noſmetipōs ſolli
cite · noſꝫ ipſos ſicut dictū eſt ante
nos ponere · vt p̄enata aīalia icēſ
ſant̄ imitātes ne neſciam⁹ quid
agimus coram facie nrā ſemper

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ambulem9 Peruerſi au͂t ſicut pau
lo ante ia͂ diximus. cora͂ facie ſua
non ambulant. q͂a ea que agunt
nunq͂ ↄ͂ſiderant. ad interitum ten
dunt prauis actibus et exultant.
De quibus ſcriptu͂ eſt Qui letan
tur cu͂ male fecerint. et exultant in
reb9 peſſimis Sepe vero iuſtus qui
eos ↄ͂ſpiciat deflet. ꝫ ipi ſtrenet co
ru͂ more plangunt et rident. Alij
indigentib9 de rebus ꝓprijs mul
ta largiunt. ſed cu͂ occaſio͂is tp̄s
inuenerint indigentes opprimunt.
eoꝫ quib9 value͂rit rapinis deuaſ
tant. ponu͂t ante cogitationis ſue
oculos bona que faciunt. et no͂ po
nu͂t peſſima que ↄ͂mittu͂t. Hij vi
delicet cora͂ facie ſua non a͂bula͂t.
quia ſibijpis ſi p̄ſentes eſſent. ac͂c
ta ſubtiliter que agu͂t viderent qua
liter bona op̄a malis actib9 ꝑda͂t
agnoſcerent. ſicut ſcriptu͂ eſt. et qui
mercedes ↄgregauit miſit eas in
ſacculu͂ ꝑtuſu͂. De ſacculo quippe
ꝑtuſo aliu͂de exit. q͂d aliunde mit
titur. quia indiſcrete mentes mer
cede͂ que ex bono acquiritur. no͂ aſ
piciu͂t quomodo ex malo ope ꝑda
tur Alius caſtitate͂ corpis ſeruat.
ſeq3 vigilanter circu͂ſpiat ne quid
foris reprehenſibiliter admittat.
Suis ↄ͂tentus eſt. aliena no͂ diri
pit. ſed tamen in corde odium for
taſſe contra proximu͂ ſeruat. et cu͂
ſcriptum ſit. qui odit fratre͂ ſuu͂ ho
micida eſt. conſiderat q͂ ſit mu͂dus
foris in opere. et non perpendit q͂
ſit crudelis in mente Quid iſte niſi
ſibimet abſens eſt. qui i cordis ſui
tenebris ambulat et ignorat. Ali
us iam aliena no͂ diripit. iam cor
pus ab i͂mundicia cuſtodit. ia͂ men
te pura proximu͂ diligit. et malo
ru͂ preteritoru͂ conſcius. lamentis
ſe in precibus afficit. ſed finita pre
ce. leta de quibus in hoc mundo
gaudeat requirit. et temporalib9
gaudijs negligente͂ animu͂ dimit
tit nec curat ne in eo lacrimarum
menſuram i͂moderata gaudia tra͂
ſcant. ſicq3 vt bonu͂ nimie ridendo
ꝑdit. quod plangendo lucratus e͂
Hic itaq3 coram facie ſua non am
bulat. quia dampna que patitur
conſpicere recuſat Scriptum quip
pe eſt. Cor ſapientiu͂ vbi triſticia
eſt. et cor ſtultorum vbi leticia. In
cunctis ergo que agimus diligen
ter noſmetipſos conſpicere interi
us et exterius debemus. vt p̄ena
ta animalia ſequentes nobiſmet
ipſis preſentes ſim9. et coram fa
cie noſtra ſemper ambulem9. ha
bentes adiutore͂ vnicu͂ patris ihe
ſu͂ xp̄m dominu͂ noſtru͂. qui cu͂ eo
viuit et regnat in vnitate ſpiritus
ſancti p̄ omnia ſcl̄a ſclo͂ru͂. amen
Explicit omelia quarta. Inci͂
pit omelia quinta

Q͂ mira eſt ꝓfundi
tas eloquioꝝ dei. li
bet huic intendere. libꝫ
ei9 intima gracia du
ce penetrare Hanc quociens intel
ligendo diſcutimus. quid aliud q͂
opacitatem ſiluarum ingredimur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt in eius refrigerio ab hui9 ſeculi
eſtibus abſcōdamur· ibiq3 viridiſſi
mas ſententiarū herbas legendo
carpim9 ⁊ tractando ruminamus ⁊
In ea locutione que ad vos fr̄es
kmi nudius terci9 facta eſt· qualit̄
aīalia oſtenſa ul̄ redēptorē noſtrū
vl̄ quatuor eius euangeliſtas ac
q3 perfectos om̄s ſignificet dictum
eſt Quorū videlicet aīaliū adhuc
ſubtili9 virtus exꝑmit̄· vt ad eo
rū ymitatioēm nos quoq3 infirmi
et deſpicabiles in ꝓtū deo largiē
te poſſum9 extendamur· Ecce eñ
dicitur· Vbi erat impet9 ſpiritus·
illuc gradiebātur· In electis ⁊ re
probis· diuerſi ſūt impet9· Impe
t9 quippe carnis ad odiū· ad ela
tionem· ad imundiciā· ad rapinā·
ad exteriorē gl'iam· ad crudelitatē
ad perfidiā· ad deſperationē· ad i
ram· ad iurgia· ad voluptates ani
mū impellit· Impetus vero ſpūs
ad caritatē· ad humilitatē· ad con
tinentiā· ad largitatē miſericordie
ad interiorem ꝓpunctū· ad pietatis
opa· ad eternoꝝ fidē· ad ſpem ſe
quent̄ gaudij· ad paciētiā· ad pa
cē· ad cōſiderationē vite imortalis
⁊ ad lacrimas mentem pertrahit
Vnde neceſſe eſt vt magna ſemꝑ
cura cogitare debeam9 in omē qđ
agim9 · qui nos impet9 ducat· v
trū nr̄a cogitatio per ipetū carnis
an per impetū ſpūs ipellatur · A
mare eteñ terrena· temꝑalia eter
nis ꝑponere· exterioꝛa bona nō ad
vſum neceſſariū habere· ſed ad vo

luptatē cōcupiſcere· vlcioēm de ini
mico querē· de inimici caſu gaude
re ipetus carnis eſt· At ꝯtra ama
re celeſtia· conte̅pnere trāſitura· nō
ad fruciū voluptatꝭ trāſitoꝛia ſed
ad vſū nc̄citatis querē· de inimici
morte tribulari· impetus ſpūs eſt
Et q2 perfecti quiq3 in iſtis ſe ſem
per virtutib9 exercēt· recte nūc dici
tur de ſanctis aīalibꝫ· Vbi erat im
petus ſpiritus· illuc gradiebātur·
Sed ſciendū nobis eſt· ꝙ pleruq3
impet9 carnis ſe ſub velamine ſpi
ritualis ipetus palliat ⁊ ꝙ carna
liter facit mentē ſibiꝑpā cogitatio
ꝙ ſpūaliter hoc faciat· Nam ſepe
quos iracūdie ſtimulis vici9 cōtra
delinquentes zelo vlciſcendi iuſti
cie pluſ ꝙ̄ neceſſe eſt inflāmat· ⁊
iuſticie limitē in vltionē tranſiens
crudelit̄ agit· qđ ſe agere iuſte ſuſ
picat̄· Impet9 igitur carnis huius
ſub ſpecie ſpūs velatus eſt· qñ hoc
qđ iuſte agi creditur· ſub diſcretio
nis moderamine nō tenet̄· Et ſe
pe ali9 nimie manſuetudini ſtudēs
ſubiectorū vicia aſpiciat· atq3 hec ꝓ
feruorē zeli corrigere recuſat · ꝗ in
eis crudelit̄ non corrigendo multi
plicat· fitq3 vt eius lenitas ⁊ ſibi
ſit · et ſubiectis inimica· ꝗ torporē
mentis ſue q2 paciētiā deputat·
per carnis ſpm̄ ab ipetu ſpūs elō
gat· Prima ergo nos cogitatio in
reqſitiōe nr̄i cordis debet exquirere
ne ad quedā que agim9· per aptū
carnis impetū ducamur· ne ꝑuis
delectationib9 aīm9 ſeducti9 mala

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſſe cognoſcat et tamē faciat· Se
cūda vero debet nos cura vigilan
tes reddere· ne ſc̄ impetus carnis
quaſi ſub ı̄petu ſpiritus latēter ſub
eat et culpas quas agim⁹ nobis
ꝟtutes fingat· Sciendū vero eſt
quia grauiores culpe ſunt· que ſu
pinducta ſpecie virtutes eſtimant̄
quia ille in aperto cognite animū ı̄
ↄfuſionē deiciūt· atqȝ ad penitētiā
trahūt· iſte vero nō ſolū in penitēti
a nō humiliant ſed etiā mētē eleuāt
opantis· dū virtutes putant̄ Hoc
aūt ꝙ de ſāctis aı̄alib⁹ dictū ſupi⁹
fuerat· vt alti⁹ ↄfirmet̄ iterū repli
cat̄ Nō reuertebāt̄ cū ābularēt· q̄
a electi quiqȝ ſic ad bona tēdūt· vt
ad mala ppetrāda nō redeāt Qui
enī pſeuerauerit vſqȝ in finē· hic ſal
u⁹ erit Et ſicut p ſalomonē dicit̄
Juſtorū ſemita q̄ſi lux ſplendēs p
cedit· ⁊ creſcit vſqȝ ad pfectū diē In
eorū nāqȝ aı̄o bonū deſideriū atqȝ
intellect⁹ lucis ı̄time· iā pars dici
eſt Sed q̄a vſqȝ ad finē vite in vir
tute pficiūt· ad pfectū diē tūc veni
unt· q̄n ad regna pducti in ea luce
quā deſiderāt iā min⁹ aliquid non
habebūt Seq̄tur Et ſilitudo aı̄a
liū et aſpect⁹ eorū quaſi carbonū
igne ardētiū ⁊ quaſi aſpc̄us lāpa
darū Quaſi aſpc̄us aı̄aliū carbo
nib⁹ igne ardētib⁹ atqȝ lāpadib⁹
ↄpatur Quiſq̄s enī carbonē tan
git ı̄cenditur· quia qui ſancto viro
adheret· ex e⁹ aſſiduitate viſionis·
vſu locutionis exemplo opis acci
pit· vt accendatur ı̄ amorē verita
tis· peccatorū ſuorū tenebras fu
giat· in deſiderio lucis ı̄ardeſcat·
et iā p verū amorē ardeat· qui pri
us in iniquitate tantū mortuus q̄ſ
tū frigidus iacebat· Lampades ve
ro lucē longius ſpargunt· et cū in
alio loco ſint in alio reſplendent·
Qui enim ſpiritu ꝓphie verbo doc
trine· miraculoꝝ pollet gracia· hu
ius opinio longe lateqȝ vt lāpas
lucet· et quiqȝ bona eius audiunt·
quia per hec ad amorē celeſtiū ſur
gunt· in eo q̄d ſe per bona opa ex
hibent· quaſi ex lampadis lumine
reſplendent Quia ergo ſancti viri
quoſdā iuxta ſe poſitos quaſi tāgē
do ad amorē patrie celeſtis accen
dūt carbones ſūt Quia vō quib⁹
dā ⁊ longe poſitis lucent· eorū iti
nera ne in peccati ſui tenebras cor
ruant· lāpades fiunt Hoc vero in
ter carbones et lampades diſtat·
q̄d carbones ardent quidem· ſed e
ius loci in quo iacuerint tenebras
non expellunt· Lampades autem
quia magno flāmarū lumine reſ
plendent diffuſas circūquaqȝ te
nebras effugant· Qua ex re no
tandū eſt· q̄a ſunt pleriqȝ ſanctorū
ſimplices ita et occulti· ſeſeqȝ in lo
cis minoribus ſub magno ſilentio
ↄtegentes· vt vix eorum vita ab
alijs poſſit agnoſci· Quid itaqȝ
iſti niſi carbones ſunt? Qui ⁊ ſi
p feruorem ſpiritus ardorem ha
bent· tamen exempli flāmam non
habent· nec in alienis cordibus
tenebras peccatorum vincunt·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia vitam ſuam omnino ſciri re
fugiũt. Sibimetipſis quidẽ accen
ſi ſũt. ſed alijs in exẽplo luminis
nõ ſũt. Hij aũt qui ⁊ exempla v
tutũ ꝓrogant. ⁊ lumen boni opis
per vitã ⁊ vbũ itinerantibus de
monſtrãt. iure lampades appellan
tur. qꝫ et per ardorẽ deſiderij. ⁊ p
flamã verbi a peccatoꝝ cordibus
erroris tenebras repellũt. Qui i
git in occulto bene viuit. ſꝫ alieno
profectui minime ꝓficit carbo eſt.
Qui vero in ymitatione ſãctitat
poſit9. lumẽ ex ſe rectitudinis mul
tꝭ demonſtrat lampas eſt. qꝫ ⁊ ſi
bi ardet. ⁊ alijs lucet. Sequitur
Et hec erat viſio diſcurrẽs in me
dio aĩaliũ. ſplendor ignis. ⁊ de ig
ne fulgur egrediens. Splendor
ignis ⁊ de igne fulgur egrediens
in medio aĩaliũ diſcurrẽs videtur
qꝫ niſi ab igne veritatis ꝑenata il
la aĩalia calorẽ ſuſciperent. ipã in
carbonũ atqꝫ lampadũ ſimilitudi
nẽ nõ arderẽt. Ignis eni nomine
ſpũs ſãctus ſignari ſolet. De quo
dñs in euangelio dicit. Ignẽ ve
ni mittere in terrã? ⁊ quid volo ni
ſi ut accendatur? Cũ eni carnalꝭ
mens ſpm̃ ſanctũ accipit ſpũali a
morẽ ſuccenſa malũ plangit qđ fe
cit. et terra ardet. qñ accuſante ſe
conſcientia cor peccatoris vritꝭ. at
qꝫ in dolore penitentie crematur.
Hinc rurſũ ſcriptũ eſt. Deus tu9
ignis cõſumens eſt. qꝫ eni mentẽ
quã repleuerit a peccatorũ rubigi
ne mũdã reddit. creator noſt ⁊ ig

nis dicitur ⁊ ꝯſumens. Dicis er
go ſpũs in medio aĩaliũ ſplendor
ignis. ⁊ de igne fulgur egrediens
diſcurrere dicitur. qꝫ vniũſã eccleſi
am replens in electoꝝ cordib9 ex ſe
ipõ flamas amoris proicit. vt chi
ruſci more per terrorẽ feriat. ⁊ ad
amorem ſuũ corda torꝑẽtia accen
dat. Sed qꝫ ſpũs ſãctus deus an
te ſecula equalꝭ patri eſt ⁊ filio co
eternus. querẽdum nobis eſt cur
diſcurrere dicatur. Omnis eni qui
diſcurrit. accedit ad locum in quo
nõ fuit. ⁊ eum deſerit in quo fuit.
Qua igitꝭ rõe diſcurrere ſpiritũ di
cam9. dũ cũcta intra ipſũ ſint ⁊ lo
cus nuſq̃ ſit vbi non ſit? Dicit
ſcriptũ ẽ. Spũs dñi repleuit orbẽ
terrarũ. ⁊ tñ cũ laus ſapiẽ deſcribi
tur. adiũctũ eſt. Eſt eni in illa ſpi
rit9 itellcũs. ſpũs vnicus. multi
plex. ſubtilis. mobilis. Et paulo
poſt. Human9 ſtabilis. In quib9
rurſũ verbis magna nobis queſti
o orit. cur iſte ſpũs q̃ implet om
nia ſimul mobilis ⁊ ſtabilis dica
tur. Sed ſi ad vſũ ꝯſuetudinis hu
mane recurrim9. ſenſũ cti9 loquen
tis inuenim9. Nõ quippe qꝫ in ea
regione in qua eſt vbiqꝫ diſcurrit.
proculdubio vbiqꝫ obuiã venit. et
repẽte vbi nõ creditur inuenitur.
Omnipotentꝭ ergo ſpũs. ut vbiqꝫ
pñtia ſignaretur. ſimꝭ ⁊ mobilis
⁊ ſtabilis dicitur. Stabilis quia
per naturã oĩa continet. mobilꝭ au
tem dicitur. qꝫ vbiqꝫ eciã neſcienti
bus occurrit. Tenens ergo oĩa

ſtabilis p̄ſentem ſe oībus exhibēs
mobilis appellatur Splendor er
go ignis. et de igne fulgor egredi
ens inter p̄cenata aīalia diſcurrit:
quia ſpiritus ſanctꝰ ſimul ſingulis
atq; omnibus p̄ſto fit. et incendit
quos tetigit. et illuminat quos in
cendit. vt poſt frigus priſtinū acce
ſi ardeant. et ꝑ ignē amoris quē
acceperunt flāmas exemplorū red
dant Fulgor quippe de hoc igne e
grediens torp̄etes mentes percutit.
eaſq; percutiendo excitat et inflāmat
vt poſt amorē illius ardentes pa
riter et lucentes curcāt. Unde ali
as ſcriptū eſt Tronꝰ eius flāma
ignis rote eꝰ ignis accenſus Hij
enim qui aīarū cuſtodes ſūt. et paſ
cendi gregis onera ſuſceperūt. mu
tare loca mīme ꝑmittūtur. Sz q̄a
in vno loco poſiti. diuinitatꝭ in ſe
p̄ſentiā portāt et ardēt thronꝰ dei
flāma ignis dicit Hij aūt q̄ amo
re dei ī p̄dicatiōe diſcurrūt. rote eꝰ
ignis ardēs ſūt. q̄a cū ex eꝰ deſide
rio ꝑ varia loca diſcurrūt. vn̄ ipſi
ardēt et alios accēdūt. Poteſt tn̄
diſcurſus atq; mobilitas ſpūs. re
quiſitiōis alterꝰ cōſideratiōe itel
ligi In ſanctorū q̄ppe cordibꝰ iux
quaſdā virtutes ſemꝑ ꝑmanet iux
quaſdā vero receſſurꝰ venit. et ventu
rus recedit In fide et in ſpe atq; ca
ritate. et in bonis alijs ſine quibꝰ
ad celeſtē patriā nō p̄t ꝑueniri. ſi
cut eſt humilitas caſtitas iuſticia
atq; miſericordia. ꝑfectorū corda
nō deſerit In ꝓphetie vero virtute.

doctrine facundia miraculorū exhi
bitione. electis ſuis aliquādo adē.
aliquādo ſe ſubtrahit Adeſt vt ele
uentur. et ſemetipſū ſubtrahit vt
humilientur Adeſt vt eos oſtēſa vtu
te glorificet. recedit vt ſemetipſos
ſubtracta eꝰ virtute cognoſcāt Ad
eſt vt oſtendat quid ꝑ ipm̄ ſint. re
cedit vt patefaciat q̄ vel quales re
maneāt ſine ipō In hijs itaq; vir
tutibꝰ ſine q̄bus ad vitā mīme ꝑ
uenitur. ſpūs ſācꝰ in electorū ſuo
rū cordibꝰ ꝑmanet. ī hijs vō ꝑ q̄s
ſāctitatꝭ vtus oſtēditur. aliqn̄ mi
ſericorditer p̄ſto eſt. et aliqn̄ miſeri
corditer recedit Diſcurrēs ergo et
mobilis ſpūs dicit. q̄a ī ſignis at
q; vtutibꝰ iux vniuſcuiuſq; votū cō
tinue nō habet Un̄ āt int ſcā aīa
lia diſcurrē ꝓhibet Diſcurſus vō
ad celeritatē ꝑtinet Int ꝑfectos āt
diſcurrit ſpūs. q̄a et ſi ab eorū cor
dibus ad momētū receſſerit citꝰ re
dit Sequitur Et aīalia ibāt et reū
tebātur. in ſilitudinē fulguris cho
ruſcantis Cū ſupius dictū ſit. non
reuertebātur cū ambularēt qua re
nūc dicit aīalia ibāt et reuertebā
tur? Valde ſibi hec videntꝛ eſſe con
traria. quia ibant et non reuertebā
tur. ibant et reuertebantur. Sed
qualiter intelligendū ſit citius ag
noſcimus ſi duas vitas actiuam
ſcilicet et contemplatiuam ſollicite
diſcernamus. In vna enim fixi ꝑ
manere poſſumus. in altera aūt in
tentā mēte tenē nullo mō valemꝰ
Cū eni tepore noſtrū relinquimꝰ.

noſꝫ ipo̅s ad bone operationis ſtu
diu̅ excitamꝰ·quo alibi niſi ad ac
tiuam vita̅ imꝰ ? A qua reuerti pꝰ
nos nullo mo̅ debemus·quia qui
poſt illam ad torpore̅ negligentie
ad prauitat̅ nequicias quas deli
queat redit·eſſe ſine dubio celeſte
aial neſcit· Cu̅ vero ab actiua vi
ta ad ꝯtemplatiuam ſurgimꝰ ·qꝛ
diu mens ſtare in ꝯte̅platione no̅
valet·ſed om̅e quod de eternitate
per ſpeculu̅ in enigmate conſpiat
quaſi furtim hoc ⁊ per tranſitu̅ vi
det·ipſa ſua i̅firmitate ab i̅menſi
tate ta̅te celſitudinis· aīmꝰ repul
ſus in ſemetipſo relabit̅· ⁊ neceſſe
eſt vt ad actiuam redeat·ſeqꝫ ipſu̅
ꝯtinue in vſu̅ bone operationis ex
erceat·vt cu̅ mens ſurgere ad con
templanda celeſtia non valet· que
qꝛ poteſt bona agere non deſiſtat·
ſicqꝫ fit· vt ipſis ſuis bonis actibꝫ
adiuta · rurſum in contemplatio
nem ſurgat·et amor̅ paſtu̅ de pa
bulo conte̅plate veritat̅ accipiat·
in qua q̅a diu ſe tenere ip̅a corrup
tionis infirmitas no̅ poteſt·ad bo
na opera rurſu̅ rediens· ſuauitat̅
dei memoria paſcatur ⁊ foris pijs
actibꝫ·intus vero ſa̅ctis deſiderijs
nutriatur · Hinc etenī de perfectis
vir̅ poſt conte̅platione̅ ſuam rede
untibus dicitur · Memoria̅ ſuaui
tat̅ tue eructabunt· Dulcedinem
quippe ſuauitatis intime·quia vt
cu̅qꝫ poſſunt velut ex quoda̅ choruſ
co pregustando tangere· eius me
moriam ſtudent reuolendo ſemꝑ ⁊

loquendo ructare· Vn̄ ⁊ apte nos
pſalmiſta monet dicens· Lux orta
eſt iuſto· ⁊ rectis corde leticia· Le
tamini iuſti in dn̄o· ⁊ ꝯfitemini me
morie ſanctitat̅ eius· Qui rurſus
ait· Q̅ magna multitudo dulcedi
nis tue dn̄e·que videlicet qꝛ mag
na eſſꝫ nullo modo agnoſceret·niſi
hanc aliquatenus contemplando
guſtaſſet· Hinc iteru̅ dicit · Ego
dixi in extaſi mea proiectꝰ ſum a
vultu oculoꝝ tuoꝝ· Niſi enim in
mentis exceſſu ſubleuatus· dulce
dine̅ ſuauitat̅ eterne cognouiſſet
in hoc adhuc mu̅do detentus· no̅ diſ
cerneret q̅ꝫ longe ꝓiectus iaceret·
Oſtenſa ergo ſibi aīalia vadu̅t et
non reuertu̅tur·atqꝫ vadu̅t ⁊ rede
unt · quia ſancti viri;ab actiua vi
ta qua̅ apphenderu̅t ad iniq̅tates
no̅ corruu̅t· ⁊ a conte̅platiua qua̅
iugit̅ tenere non poſſunt in actiua̅
relabu̅tur· Sicut eni̅ dictu̅ eſt ip̅o
infirmitatis ſue po̅dere deuicti· ad
ſemetip̅os repulſi redeu̅t· vt eu̅tes
diſcant quid deſidere̅t· reuerte̅tes
vbi iaceant ſciant· Euntes intelli
gant vbi no̅du̅ ſint·reuerte̅tes q̅d
ſint· Sed qualit̅ hec ſancta aīali
a redeant· demo̅ſtrat̅ cu̅ ſubditur·
In ſimilitudine̅ fulgur̅ choruſcan
tꝭ Bene au̅t reuerte̅tia aīalia cho
ruſcanti fulguri ꝯparant̅·qꝛ ſancti
viri cu̅ ad ſupna conte̅planda euo
lant· cu̅ primicias ſui ſpiritꝰ in ce
leſtis patrie amore ligant cu̅ p̄mi
cias ſui ſpiritꝰ in ſublimitate̅ celeſ
tis patrie eleua̅t·ſꝫ grauati hu̅ane

cōuerſatiōis p̄ōdere ad ſemetipōs
redeunt · bona celeſtia que ſaltem
p ſpeculū cōtemplare potuerunt·
fratribus denunciant· eorūqz ani
mos in amorem intime caritatis
accendunt· quā nec videre ſicut eſt
nec loqui preualent ſicut viderūt
Loquentes autē· verbis ſuis corda
audientiū feriunt et incēdūt· Qua
ſi ergo fulgur choruſcans redeūt·
qui cū celeſtia loquūtur· quia p e
os ſupnū lumen intermicat· ad a
morem celeſtis patrie mentes au
dientiū inflāmant More itaqz cho
ruſcantis fulguris cū loquēdo pa
tiunt· ignē ſpūalis deſiderij ſpar
gunt Alio quoqz modo ſancta ani
malia vadūt et redeunt· Vadunt
enim cū ad inſinuandā celeſtis do
ni graciam in p̄dicatione mittunt̄
atqz vt ad fidē trahant miracula
corā infidelibus faciunt Sed rede
unt· quia hec omnipotentis domi
ni virtuti tribuentes· ſibimetipſis
que fecerint nō aſſcribunt Cū eni
ſtupenda faciunt fulgura ſunt· quia
corda intuentiū corūcāt terrēt illu
minant ⁊ accendūt Vnde ſcriptū
eſt In lumine iacula tua ibunt· in
ſplendore fulguris armorum tuo
rū Iacula dei ſunt verba ſanctorū·
que corda peccatorū feriūt Sed iſ
ta iacula habent arma· Dat⁊ fra
tres cariſſimi quia p̄dicatores viri
iacula mittūt· armis vero muniū
tur Dū vero verbis addūt miracu
la q̄ſi armis ſe muniūt· ne ipſi fe
riantur In lumine iacula tua ibūt

quia in xp̄o exercūt verba dei· Qz
q̄a comitari debent ſententias doc
torū facta miraculorū· recte ſubiū
gitur In ſplendore fulguris armo
rum tuorum· quia dum addis eis
arma miraculorum· mentes perſe
quēcium fulgurant· vt eos pſequi
non preſumant Hec itaqz anima
lia vadunt ⁊ reuertuntur in ſimi
litudinem fulguris choruſcantis·
quia poſtq̄ mira ſancti inter homi
nes faciunt· poſtq̄ corda audienti
um ſparſo lumine incendunt· ad
dandam auctori ſuo gloriam rede
unt · vt illi laudem reddant · per
quem ſe poſſe talia ſciunt· Hic pe
trus cum ſanato homine qui clau
dus fuerat ex vtero matris ſue ſig
num fecit· qđ cum omnes qui cog
noſceret valde mirarentur dixit·
Quid miramini in h̄ aut nos q̄d
intuemini? quaſi noſtra virtute aut
pietate fecerimus hunc ambulare?
Deus abraham deus yſaac· deus
iacob· deus patrum noſtrorū glo
rificauit filiū ſuum ihesū· Et pau
lo poſt· In fide nominis eius hūc
quem vidiſtis ⁊ noſtis ↄfirmauit
nomen eius Dignum quippe fac
ēſt· intuētiū oculos miraculi lumi
ne perſtrinxit· ſed humilitatem cuſ
todiens et laudē auctori reddens·
quaſi vnde venerat redijt · q̄a lux
fulguris vnde fuerat oſtendit· Sanc
ta itaqz animalia cum ad ſigna o
peranda veniunt · et cū ad redden
dam auctori ſuo gloriam intus a
pud ſemetipſa redeunt fulgura ſūt

quia ⁊ oſtendendo miracula et ex
empla humilitatꝭ pbẽdo mentes
intuentiũ feriunt ⁊ incendũt. In
omne aũt qđ faciũt idcirco ſemꝑ
ad laudẽ creatoris redeũt. ut ĩ ea
v̓tute quã accipiũt. vera ſtabilita
te perſiſtant. Nã ſi quid ſibi retri
buerẽt in hoc qđ acceperunt ſtare
nõ poſſent. Unde bene eciam per
ſalomonẽ dicitur. Ad locũ de quo
exeunt flumina reuertũtur. vt ite
rũ fluant. Siue enĩ in virtutibus
ſeu in doctrina. quid aliud ſũt viri
ſancti ꝗ̃ flumina. q̃ terram cordis
ariduꝫ acidũ rigãt? Qꝫ ſiue in ope
ratione quã faciũt. ſeu in doctrine
verbis citꝰ ſiccarẽtur. niſi per inte
tionẽ cordis ſemꝑ ſollicite ad locũ
vnde exeunt redirent. Si enim in
troꝛſus ad coꝛ nõ redeant. ac ſeſe
in amore ꝯditoris deſiderioꝝ vin
culis non aſtringant. ⁊ manꝰ ab
eo qđ agebat deficit. ⁊ lingua ab
eo quod loquebatur areſcit. Sed
intuꝫ ſemꝑ per amorẽ redeunt. ⁊
hoc qđ in publico operantes atqꝫ lo
quẽtes fundũt. in ſecreto ſuo de fõ
te amoris hauriunt. Amãdo enim
diſcunt quod docendo ꝓferunt Ad
locũ ergo de quo exeunt flumina
reuertũť vt iterũ fluãt. q̃a aquã ſa
pientie ſemꝑ inde hauriunt vnde
oritur. ne cũ clauerint exſiccẽtur.
Per omne ergo qđ agimꝰ ad fon
tem veri luminis ſollicita mente re
deamꝰ Reddamꝰ creatori noſtro
gracias de bonis que accepimꝰ. et
cũ cum yſaya ꝓpha ſuppliciter dica
mꝰ Omnia opa noſtra operatus es
nobis Bona enim noſtra eiꝰ ſunt
opa. cuiꝰ viſceribꝰ non ſufficit vt
nos erigeret. niſi ⁊ ſemetipſũ ꝓ no
bis inclinaret Si enim coeternus
patri deꝰ ãte ſecula nõ fieret hõ in
tp̃e. qñ homo tp̃alis ſaperet eter
na? Deſcenſio ergo veritatꝭ aſcen
ſio facta eſt humilitatꝭ noſtre. De
mꝰ ei gloriã demꝰ laudẽ. q̃ viuit
cũ patre in vnitate ſpũs ſancti deꝰ
Per omnia ſecula ſeculoꝝ Amẽ.
Explicit omelia quita Incipit
ſexta omelia

Enebroſa aqua in nu
bibus aeris. q̃a obſcu
ra eſt ſciencia in ꝓphis
Sed ſalomonis voce
atteſtante dicimꝰ gloria regũ ce
lare verbũ. et gloria dei eſt inueſti
gare ſermonẽ. q̃a ⁊ honor eſt hoim
coꝛũ ſecreta abſcondere. et glã de
i eſt miſteria ſermonis eius aꝑire
Ipã aũt ꝑ ſe veritas diſcipulis di
cit Que dico vobis ĩ tenebris dici
te ĩ lumine. id ẽ aꝑte exponite q̃ ĩ
allegoriarũ obſcuritatibꝰ auditis
Magne veđ vtilitatꝭ eſt ipã obſcu
ritas eloquioꝝ dei. quia exercet
ſenſũ vt fatigatione dilatet. et ex
ercitatus capiat. qđ cape nõ poſ
ſit ocioſus. Habet quoqꝫ adduc a
liud maius. q̃a ſcripture ſacre itel
ligentia q̃ ſi in cunctis eſſet aperta
vileſceret. in q̃buſdã locis obſcuri
oꝛibꝰ tãtũ maiori dulcedine inuen
ta reficit. q̃to maiore laboꝛe fati
gat animũ q̃ſita Ecce enim ſancti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ezechielis voce nunc dicitur. Cū
qz aſpicerem animalia. apparuit
rota vna ſuper terrā. Quid autē
rota niſi ſacram ſcripturā ſignat?
Que ex omni parte ad adiutoriū
mentis voluitur. et nullo erroris
angulo a predicationis ſue via re
tinetur. Ex omni aūt pte voluitur
quia inter aduerſa et proſpera et
recte et humiliter incedit. Circul9
quippe preceptorꝝ illius modo ſur
ſū modo deorſum eſt. quia ipā que
pfectioribus ſpūaliter dicitur. in
firmus iuxta litterā ꝯgruūt. et ipā
que paruuli iuxta litterā itelligūt
docti viri p ſpiritualē intelligentiā
in altū ducunt. Quis nāqz puulo
rum in facto eſau et iacob. ꝙ alter
ad venandū mittitur vt benedica
tur. alter vero p ſuppoſitionē ma
tris a patre benediatur. niſi iuxta
ſacre lectionis hyſtoriā paſcitur?
In qua videlicet hyſtoria ſi ad in
telligendū paulo ſubtili9 aſtringa
tur. videt quia iacob primogeniti
benedictioēz nō p fraudē ſubripuit
ſed vt ſibi debitā accepit. quā ꝯce
dente fratre date lentis mercede e
merat. At veō ſi q̄s altius ſentiēs
vtrorūqz facta velit p allegoriā ac
chana diſcutere. ptinus p hyſtori
am in miſteriū ſurgit. Quid eſt e
nim ꝙ yſaac de maioris filij ſui ve
natione veſci ꝯcupiſcit. niſi ꝙ om
nipotens deus iudaici populi bona
operatione paſci deſiderauit? Qꝫ
illo tardante minorem ſuppoſuit re
becca. quia dum iudaicus populus

bona opa foris q̄rit. gentilē popu
lū mater grā iſtruxit. vt oīpotenti
patri cibū boni opis offerret. et bñ
dictionē maioris fratris acciperet.
Qui eoſdē cibos ex domeſticis aīa
lib9 pbuit. q̄a gentilis popul9 pla
cere deo de exterioribus ſacrificijs
non querens. per vocem pphete di
cit In me ſunt deus vota tua. que
reddam laudationes tibi. Quid eſt
ꝙ idem iacob manus ac brachia
et collum hedinis pellibus texit.
niſi ꝙ hedus p peccato offerri ꝯ
ſueuit? Et gentilis populus car
nis quidem in ſe peccata mactauit
ſed coopertum ſe peccatis carnali
bus ꝯfiteri non erubuit. Quid eſt
ꝙ veſtimentis fratris maioris in
duitur. niſi ꝙ ſacre ſcripture precep
tis que maiori populo data fuerāt
in bona opatione veſtitus eſt? Et
cis minor in domo vtitur. que ma
ior foras exiens int9 reliquit. quia
a illa gentilis populus precepta
tenet in mente que iudaicus popu
lus habere non potuit. dū in eis ſo
lam litterā attendit. Et quid eſt
ꝙ yſaac eundem filium neſcit quē
bñdicat. niſi hꝰ ꝙ de gentili populo
domin9 per pſalmiſtā dicat popul9
quē nō cognoui ſeruiuit michi in
auditu auris obediuit m̄? Quid eſt
ꝙ pñtē non vidit. et tamen que in
futuro veniant vidit. niſi ꝙ omni
potens de9 cū p pphas ſuos pre
diceret gētilitati grām progantū
rā et in pñti p grām nō vidit q̄a
tūc in errorē delīq̄t. et tū q̄a hanc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quandoqꝫ collecturus erat per be
nedictionis grãm preuidit? Vñ
ꝗ eidẽ iacob gentilis populi figurã
tenẽti in benedictioẽ dicitur. Ecce
odor filij mei ſicut odor agri pleni.
cui bñdixit dñs. Dicit enĩ in euã
gelio veritas dicit. Ager eſt hic
mũdus. et quia gentilis populus
ad fidẽ ꝑducitꝰ ꝑ electos ſuos in v
niuerſo mũdo redolet ꝟtutibꝰ odor
filij odor eſt agri pleni. Aliter enĩ
olet flos vue. quia magna eſt vir
tus et opinio p̃dicatoꝝ. qui debri
ant mẽtes audientiũ. Aliter flos
oliue. quia ſuaue eſt opus miſeri
cordie. qđ more olei refouet ⁊ lu
cet. Aliter flos roſe. quia mira eſt
flagrãcia q̃ rutilat et redolet ex cru
ore martirũ Aliter flos lilij. q̃a cã
dida vita carnis eſt de incorruptio
ne virginitatis Aliter flos viole.
q̃a magna eſt virtus humiliũ. q̃
ex deſiderio loca vltima tenentes
ſe p̃ hũilitate a terra in altũ ſe ſub
leuãt. et celeſtis regni purpurã in
mente ſeruant Aliter redolet ſpica
cũ ad maturitatẽ ꝑducitˀ. quia bo
norũ opũ ꝑfectio ad ſacietatẽ eoꝝ
qui iuſticiã eſuriũt ꝓ̃ꝑatur. Quia
ergo gentilis populꝰ in electis ſu
is vbiqꝫ ꝑ mũdũ ſparſus eſt. ⁊ ex
eis ꝟtutibus quas agit. omẽs qui
intelligunt odore bone opinionis
replet dicitur recte. Odor filij mei
ſicut odor agri pleni. Sed q̃a eaſ
dẽ virtutes. ex ſemetip̃o nõ habet
adiungit Cui benedixit dñs. Et
qm̃ idẽ electorũ populus ꝑ quoſdã

etiã in cõtẽplatione ſurgit. ꝑ quoſ
dã vero in actiue vite ſolũmõ ope
pingueſcit. recte illic addit Det ti
bi dñs deꝰ de rore celi ⁊ de pigue
dine terre. Ros enim deſuꝑ et ſub
tiliter cadit. ⁊ toties de roze celi
accipimꝰ. quotiens ꝑ infuſionẽ cõ
tẽplationis intime de ſupernis ali
q̃d tenuiter videmꝰ Cũ vero bona
oꝑa etiã ꝑ corpꝰ agimus de terre
pinguedine ditamur Quid eſt ãt
q᷑ eſau tarde ad patrẽ redijt. niſi
q᷑ iudaycus populꝰ ad placẽdũ de
o ſero reuertitur? Cui et hoc in be
nedictione dicitur. tempuſꝫ erit vt
ſoluatur iugũ de collo tuo. quia a
ſeruitute peccati iudaycus ꝑplũs in
fine liberabitur. Dicit ſcriptũ eſt.
Donec plenitudo gentiũ introie
rit. ⁊ ſic omnis iſrael ſaluꝰ fieret
Quẽ non puulorũ ip̃a euangelica
hyſtoria in miraculi oꝑatione teſti
tiat. qđ ydrias vacuas dñs aqua
impleri p̃cepit. eandẽqꝫ aquã ꝑti
nꝰ in vinũ vertit? Sed cũ vigilã
tiores ingenio audiũt et ſacrã hyſ
toriã credentes venerãtur quid in
teriꝰ innuat requirũt. Qui enim a
quã in vinũ mutare potuit. etiã va
cuas ydrias valuit vino ſtatĩ replẽ
Sꝫ iplere ydrias aq̃ iubet. q̃a pri
us ꝑ ſacre lectiõis hyſtoriã corda
noſtra replẽda ſũt Et aquã nobis
in vinũ vertit. quãdo ip̃a hyſtoria
ꝑ allegorie miſteriũ in ſp̃ualẽ no
bis intelligentiã cõmutatur Rota
ergo quaſi ꝑ terrã trahitur. quia
puulˀ humili ſermoẽ cõcordat. Et

tamen magnis ſpūalia infundēs
quaſi circulū in altū leuat. et inde
ſurſū erigitur vn̄ terrā tāgere pau
lo ante videbatur Quia vero vndi
qȝ edificat. quaſi ꝑ circulū rota cur
rit Vnde et in lege ſcriptū eſt Faci
es et candelabrū ductile de auro
mūdiſſimo. haſtile eius et calamos
ſciphos et ſperulas ac lilia ex ipo
ꝓcedentia. Quis in candelabro.
niſi redēptor humani generis deſig
natur? Qui in natura humanitatis
infulſit lumine diuinitatis. vt mū
di candelabrū fieret. quatinus in
eius lumine oīs peccator in quib9 ia
ceret tenebris videret Qui pro eo qȝ
naturā nrām ſine culpa ſuſcepit. cā
delabrū tabernaculi. ex auro puriſ
ſimo fieri iubetur Ductile aūt feri
endo ꝓducitur quia redēptor noſter
qui ex conceptione et natiuitate per
fectus deus et homo extitit. paſſionū
dolores ꝑtulit. et ſic ad reſurrectio
nis gloriā ꝑuenit Ex auro ergo mū
diſſimo ductile cādelabrū fuit. quia
et peccatū nō habuit. et tamē eius
corpus ꝑ paſſionis ꝯtumelias ad im
mortalitatē ꝓfecit. Nā iuxta virtu
tes anime. quo paſſionib9 potuiſſz
ꝓficere omnino nō habuit In mē
bris aūt ſuis q̄ nos ſum9 cotidie ꝑ
paſſionib9 ꝓficit. quia dum nos tūdi
mur et affligimur. vt eius corpus eſſe
mereamur. ipſe ꝓficit De cuius cor
pore ſcriptū eſt Ex quo totū corpus
ꝑ nexus et ꝯiunctiones ſubminiſtra
tū et ꝯſtructū creſcit in augmentū
dei Corpus quippe illius. nos om

nes ſum9 Per nexus vero et ꝯiuncti
ones corpus ligatur. quia dū ca
piti pectus. dū pectori brachia. dū
brachijs man9. digiti manib9 ſūt
ꝯiuncti. ac mēbra cetera mēbris in
herent. corpus omne ꝑficitur Sic
ſancti apoſtoli quia redēptori noſ
tro ꝓpinqui extiterunt. quaſi capi
ti pectus inheſit. Quos quia marti
res ſunt ſecuti. quaſi ꝯiuncta brachi
a pectori fuerunt. Quib9 dū paſto
res et doctores ſubiūcti ſūt ꝑ bona
opera. manus brachijs inheſerūt
Hoc vero omne corpus redempto
ris noſtri. cotidie ꝑ nexus et ꝯiūc
tiones ſubminiſtratur in celū. qui
a cū ad eū illic electe anime ducū
tur. ei ſua mēbra colliguntur. De
quo bene dicitur. ſubminiſtratū et
ꝯſtructū creſcit in augmentū dei.
quia omnipotens de9 redemptor
noſter. qui in ſe quo ꝓficiat nō ha
bet. adhuc ꝑ membra ſua cotidie
augmētū habet. Vn̄ rurſus ſcrip
tū eſt Donec occurram9 oēs in vi
rū ꝑfectū in mēſurā etatis plenitu
dinis xp̄i. Haſtile vero eiuſdē cāde
labri. ipſā rectā habet intelligi. que
corpus eius eſt. quia inter tot aduerſa li
bera ſtat Calami aūt qui de haſti
li ꝓdeūt. ꝑdicatores ſūt. qui dulcē
ſonū in mūdū ediderūt. videlicet
cantici nouū. Sciphi autem vino
repleri ſolent Quid ergo mentes
auditorum niſi ſciphi ſūt. que ſanc
tis predicantibus vino ſcientie re
plentur? Sperula aūt quid eſt ali
ud. niſi volubilitas predicationis?

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Speră enim ex omni pte voluitur
et p̄dicatio que nec aduerſitate te
neri poteſt· nec pſperitate eleua
tur·ſpera eſt· quia et iter aduerſa
fortꝫ·et inter pſpera humilis·nec
timoris habet angulū nec elatio
nis In curſu ergo ſuo figi non va
let quia p cuncta ſe volubiliter tra
hit Ut aūt hec qđ exempli cauſa
ptulim9 exequamur·bene poſt ca
lamos·ſciphos et ſpetulas· in can
delabro lilia deſcribūtur·quia p9
eā quā diximꝰ p̄dicatiōis gracıā
atqꝫ volubilitatē illa virēs patria
ſequitur· que animabꝰ ſanctis id
eſt floribus vernat eternis· Spe
tule ergo ad laborē ptinent· lilia
ad retributionē· Itaqꝫ ſicut apud
moyſen ſpetula doctrina p̄dicatio
nis accipitur ita hic p rotam ipā
ſacra ſcriptura ſignatᷓ· Propheta
igitur dū ſancta animalia videret
adiūxit Cūqꝫ aſpicerē animalia·
apparuit rota vna ſup terrā Qua
in re querēdum eſt cur inferiꝰ rote
deſcribantur cur vna rota p̄us ap
paruiſſe dicatur· niſi quia antiquo
populo vetus ſolūmō teſtamentū
datū eſt· qđ ad erudiendā mentē
illiꝰ quaſi rota voluereᷓ· Bene āt
rota eadē ſup terrā apparuiſſe dici
tur· Peccāti aūt homini dictū eſt·
Terra es et in terrā ibis· Rota
ergo ſup terrā apparuit· quia deꝰ
omnipotēs legē ſup corda peccātiū
dedit Sed quia hec p̄enata aīali
a ſanctos vt dixīmꝰ deſignāt euā
geliſtas ꝯ quomō p̄us animalia ꝛ

poſtmodū vna rota aſpiciatur· dū
aūt teſtamētū vetus fuerit et poſt
modū ſecuti ſunt ſancti euāgeliſte ꝯ
Sed intelligere in hijs poſſumꝰ·
ꝙ illi prius a ꝓpha viſi ſunt· qui
merito trāſcendūt· Nam q̄to ſan
ctū euāgeliū teſtamētū vetus p̄cel
lit·tanto ꝛ p̄dicatores eius in de
ſcriptiōe ꝓphica p̄ferri debuerūt·
Q̄uis ſit adhuc aliud qđ in hac de
ſcriptiōē ꝯſiderari debeat·q̄a ꝓphe
cie ſp̄us ſic intra ſemetipſū anterio
ra et poſteriora ſiᷓ colligit vt hec
ſiᷓ ꝓphete lingua pferri nō poſſit
Sed ampla que videt· diſperti
tis ſermonibus emanat·et nūc vl
tima poſt p̄ma·nunc vero p̄ma pꝰ
vltima loquitur Vñ ꝓpha ezechi
el ſub figura ſc̄te vniuerſalis ec
cleſie euāgeliſtarū gloriā p quatu
or animaliū ſimilitudinē vidit ꝛ
tamen illa repente ſubiūgit· q̄ an
terioribus tēpibus geſta ſunt vt pa
tenter indicet ſe ſimul vidiſſe· qđ
carnis lingua non ſufficeret ſimul
dicere· Quia vero p quatuor aīali
a eaā pfectos oēs ſignificari dixi
mꝰ· ꝯſiderandū nobis eſt quoſdā
ſanctorū et ante legem fuiſſe· qui
naturali lege diſtricti viuerent· et
omnipotenti dn̄o placerēt Poſt a
nimalia ergo rota deſcribitur· q̄a
electorū multi apud omnipotentē
dominū pfecti et ante legē fuerunt
Sin vero aīalia ſolos vt diximus
euāgeliſtas debemꝰ accipe· eſt ad
huc aliud qđ ꝯſiderare debemus
Videbat enī ſācꝰ ꝓpheta q̄a hec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſa verba que obſcuritatib9 obuo
luta pferebat nõ iudaico ppulo. ſʒ
gentibus panderentur Nobis igi
tur loquens. prius aĩalia et poſt
rotã deſcribere voluit. qa nos ad
fidẽ dñ̃o largiẽte venientes nõ per
legẽ euãgeliũ ſʒ p ſacrũ euãgeliũ
legẽ didicim9 Ubi vrõ vel qualis
rota apparuit adiũgit cũ dicit. iux
ta animalia habens quatuor faci
es Ubi adhuc ſubdit Et aſpcus
rotarũ ⁊ op9 earũ quaſi viſio ma
ris. ⁊ vna ſilitudo ipãrum quatuor
⁊ aſpectus earũ ⁊ opa q̃ſi ſi ſit ro
ta in medio rote. Quid eſt hoc q
cũ rota diceret paulo poſt adiũgi
tur. quaſi ſi ſit rota in medio rote.
niſi q in teſtamenti veteris lrã teſ
tamẽtũ nouũ latuit p allegoriã?
Unde et rota eadẽ que iux aĩalia
appruit. q̃tuor facies hr̃e deſcribit
q̃a ſacra ſcripturã p vtraq; teſtamẽ
ta. in quatuor ptibus eſt diſtincta.
Vet9 eteni teſtamẽtũ in lege ⁊ p
phetis. nouũ vrõ in euãgelijs atq;
aplõꝝ actib9 et dictis. Sed ãt q̃a
vbi faciẽ inted im9. ibi q nõc e vi
dem9. Rota g̊ quatuor habet faci
es. q̃a prius deſcãda mala in pplis
vidit p legẽ. poſtmodũ p pphas.
ſubtili9 vrõ p euãgeliũ. ad extre
mũ aũt p aplõs ea q̃ in culpis ho
minũ ẽſecaret aſpexit Poteſt quo
q; intelligi q quatuor facies rota
habeat ppter hoc qd ſacra ſcriptu
ra p gracã p̃dicationis extenſa in
quatuor mũdi ptes innotuit Uñ
et bene eadẽ rota vna prius iuxta
animalia apparuiſſe. et poſtmodũ
quatuor facies habuiſſe deſcribit.
quia niſi lex euãgelio concordaret
in quatuor mũdi ptes non inno
teſceret Sequitur. Et aſpect9 rota
rũ ⁊ opus earũ. quaſi viſio maris
Recte ſacra eloq̃a viſioni maris ſi
milia narrãtur. q̃a in eis ſũt mag
na volumina ſẽtẽtiarũ cumuli ſen
ſuũ Nec imerito mari ſimilis ſcrip
tura dicitur. quia firmantur in ea
ſententie locutiõis ſacramẽta bap
tiſmatis. Vel certe conſiderandũ
eſt. quia nauibus in mari nauiga
m9. cũ ad deſideratas terras tedi
m9 Nobis aũt quid eſt in deſide
rio niſi illa terra de qua ſcriptũ eſt
Portio mea ĩ terra viuẽtiũ? Ligno
aũt vt dixi euehit. q̃ mare tranſit
Et ſcim9 q̃a ſcriptura ſacra lignũ
crucis p legẽ nobis pnũciat cum
dicit Maledict9 oĩs q̃ pdet in lig
no Qd redẽptori nrõ paul9 atteſta
tur dicẽs Fact9 p nobis maledic
tũ Per pphãm q̃z lignũ annũciat
cũ dicit. Dñs regnuit a ligno. Et
rurſũ Mittam9 lignũ in panẽ ei9
Per euãgeliũ vrõ lignũ crucis ap
te oſtẽditur. vbi ipſa paſſio domi
ni que pphetata ẽ declarat Per
apoſtolũ aũt hec eadẽ crux etiã in
vbis et opib9 tenet cũ paul9 di
cit Michi mundus crucifixus eſt ⁊
ego mũdo Et rurſus. Michi autẽ
abſit gloriari. niſi in cruce dñi nrĩ
ihu xp̃i Nobis ergo q̃ ad eternã
patriam tendimus ſcriptura ſacra
per quatuor ſuas facies mare eſt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

que crucē adnūciat · quia nos ad
terrā viuētiū ligno portat Nisi ꝗ̄t
mari ſcripturā ſacrā ſimulē ꝓpheta
cerneret minime dixiſſet · repleta
eſt terra ſciētia domini · ſicut aque
maris operientꝭ Sequitur Et v
na ſimilitudo ipſarū q̄tuor et aſpec
tus earū et opa quaſi ſi ſit rota in
medio rote · Vna ſimilitudo ipſarū
eſt quatuor · quia qđ p̄dicat lex ·
hoc eciā ꝓphe Qđ denūciāt ꝓphe
hoc exhibet euāgeliū · Qđ exhibu
it euāgeliū hoc p̄dicauerūt apoſto
li ꝑ mūdū · Vna eſt ergo ſimilitu
do ipſarū quatuor · quia diuina elo
quia et ſi tēporibus diſtincta ſūt ta
men ſenſibus vnita Et aſpect9 ea
rū et opa · quaſi ſit rota in medio
rote Rota intra rotā eſt · teſtamen
tū nouū ſicut dixim9 ītra teſtamē
tū vetus quia qđ ſignauit teſtamē
tū vetus hoc teſtamentū nouū ex
hibuit · Vt enim pauca de multis
loquar · quid eſt ꝙ adā dormiente
eua ꝓducitur · niſi ꝙ moriēte xp̄o
eccleſia formatur ? Quid eſt ꝙ y
ſaac ad īmolandū ducitur · ligna
portat · are ſupīponitur · et viuit
niſi ꝙ redēptor noſter ad paſſionē
ductus · lignum crucis ſibi ipſe por
tauit · et ſic in ſacrificio ipſe ꝓ nob
ex humanitate eſt mortuus · vt ta
mē imortalis maneret ex diuinita
te ? Quid eſt ꝙ homicida p9 mortē
ſūmi pontificis abſolutus ad terrā
ꝓpriam redit niſi ꝙ humanū gen9
qđ peccando ſibimetipſi mortē itu
lit · poſt mortē veri ſacerdotꝭ videli

cet redēptoris noſtri peccōꝝ ſuoꝝ
vinculis ſoluitur · et in ꝑadiſi poſ
ſeſſioē repatur ? Quid eſt ꝙ in ta
bernaculo ꝓpiciatoriū fieri iubetur
ſuꝑ qđ duo cherubī · vnū a ſimilita
te vna et alterū a ſimilitate altera
ex auro mūdiſſimo ponūtur · expā
dentes alas et operientes oraculū ·
qui ſe mutuo reſpiciūt · verſis vul
tib9 ī ꝓpiciatoriū · niſi ꝙ vtraqꝫ teſ
tamēta ita ſibi ī mediatore dei et
hoīnū ꝯgruūt · vt qđ vnū ſignat hꝫ
alterum exhibeat ? Quid enim ꝑ
ꝓpiciatoriū · niſi redēptor huāni ge
neris deſignatꝰ ? De quo ꝑ paulū
dicitur Quē ꝓpoſuit de9 ꝓpiciatio
nē ꝑ fidem in ſāguine ipſi9 Quid
vero ꝑ duo cherubī que plenitudo
ſciētie dicitꝰ · niſi vtraqꝫ teſtamen
ta ſignata ſūt ? Ex quib9 vnū a ſi
militate vna ꝓpiciatorij · aliud vero
a ſimilitate altera ſtat · q̄a qđ teſta
mentū vetus de īcarnatione nr̄i re
dēptoris cepit ꝓphetādo ꝓmittere
hoc teſtamētū nouū ꝑfecte narrat
expletū · Duo aūt cherubī ex au
ro mūdiſſimo facta ſūt · quia vtra
qꝫ teſtamēta pura ac ſimplici vita
te deſcribūtur · Expandūt vero a
las et oraculū operiunt q̄a nos qui
omnipotētꝭ dei oraculū ſum9 a cul
pis iminētibus ſacre ſcripture edi
ficatione ꝓtegimur · Cui9 dū ſen
tētias ſollicite aſpicim9 ab errore
ignorātie ei9 alis velamur · Duo
vero cherubī ſe mutuo reſpiciūt v
ſ9 vultib9 ī ꝓpiciatoriū · q̄a vtraqꝫ
teſtamenta in nullo a ſe diſcrepāt ·

et quaſi ad ſemetipā viciſſim facies
tenent·quia qđ vnum promittit·
hoc aliud exhibet·dū interpoſitū
mediatoꝛē dei et hoīm videt· Faci
es quippe a ſemetipſis cherubi aū
terent·ſi quod vnū teſtamentū ꝓ
mitteret aliud negaret Sed cū cō
coꝛditer de mediatoꝛe dei ⁊ homi
nū loquūtur·vt viciſſim ſe reſpici
ant in ꝓpiciatoꝛiū intēdunt·Rota
ergo in medio rote eſt·quia ineſt
teſtamento veteri teſtamētū nouū
Et ſicut ſepe iam diximus ꝙ teſta
mentū vetus ꝓmiſit·hoc nouū ex
hibuit·et ꝙ illđ occulte adnūciat·
hoc iſtud exhibitum apte clamat·
Prophetia ergo teſtamenti noui
teſtamentū vetus eſt·⁊ expoſitio
teſtamenti veteris teſtamētum no
nū Seq̄tur Per quatuoꝛ ꝑtes ea
rū ibant et nō reuertebantur Quo
alibi diuina eloquia·niſi rote eun
tes ad coꝛda hominū vadunt? Qz
per quatuoꝛ partes euntes ibant·
quia ſcriptura ſacra per legem ad
coꝛda hominū vadit ſignādo miſte
riū·ꝑ ꝓphetas vadit paulo apti9
ꝓphetando dominū·ꝑ euāgeliū va
dit exhibendo·quē ꝓphetauit·ꝑ a
poſtolos vadit p̄dicādo eū quē pa
ter in noſtrā redēptionē exhibuit·
Habent ḡ rote facies et vias·qui
a oſtendunt ſacra eloquia noticiā
preceptoꝛū cū exhibitione operū·
Et ꝑ quatuoꝛ ꝑtes vadūt·q̄a diſ
tinctis vt p̄dixim9 tēpoꝛib9 loquū
tur·vel certe q̄a in cunctis mūdi re
gionibus incarnatū dominū p̄di

cāt De quib9 apte mox ſubditur
Et nō reuertebātur cū ābularent
Hec ſuꝑi9 de aīalib9 dcā ſūt·ſꝫ n̄
eadē intelligi de rotis q̄ de aīali
b9 poſſūt Rotas q̄ppe ſignare teſ
tamēta diximus ⁊ teſtamentū ve
tus ambulauit q̄dē cū per p̄dedi
catione ad mentes hominū venit
ſed poſt ſemetipſum reuerſū eſt·q̄a
iuxta litterā in ꝑceptis ſuis et ſa
crificijs vſꝫ in finem ſeruari nō po
tuit Non ei ſine imutatiōe ꝑmā
ſit cum in eo ſpiritualis intelligen
tia defuit· Sed cum redemptoꝛ
noſter in mundū venit·hoc ſpūu
alit̄ fecit intelligi·qđ carnalit̄ fe
cit teneri Itaqꝫ dum ſpiritualit̄ lit
tera ei9 intelligit̄ ōnis in eo illa
carnal̄ exhibitio viuificat̄· Teſ
tamentū vero nouū eciam per teſ
tamenti veteris paginas teſtamē
tū eternū appellatū eſt·quia intel
lect9 illius nunq̄ mutatur· Bene
ergo dicitur ꝙ rote eūtes ibant·⁊
nō reuertebātur cū ambularēt·q̄a
dū nouū teſtamentū nō reſcindit̄·
dum vetus iā ſpiritualiter ꝑ intel
lectū tenetur·poſt ſe nō redeūt que
vſꝫ ad finē mundi imutabilia ꝑſiſ
tūt Ambulāt ergo ſꝫ nō reuertūt̄
quia ſic ſpūaliter ad coꝛ noſtrū ve
niūt·vt eoꝛū p̄cepta vel ſtudia
vlteri9 nō mutētur Seq̄tur· Sta
tura q̄ꝫ erat rotis ⁊ altitudo·⁊ hoꝛ
ribilis aſpectus Quid ē ꝙ ſcripture
ſacre eloq̄is tria hec ieſſe narrat̄·
vt ſtatura·altitudinē·⁊ hoꝛribilē
aſpec̄m id ē terribilē hūc meoꝛeē?

Querendū nobis magnope eſt· q̄
diuine ſcripture ſtatura· que altitu
do· qui horribilis aſpect9 dicatur·
Sciendū ergo eſt· quia ſtatẽ ad vi
tā bene cōgnuit opantis· Unde p
paulū dicitur· Qui ſtat videat ne
cadat Qui etiā diſcipul' dicit Sic
ſtate in dño cariſſimi· Et pheta
qui ſe vita et morib9 an̄ dn̄m vide
bat ait· Viuit domin9 in cuius cō
ſpectu ſto· Altitudo verõ eſt celeſtis
regni pmiſſio· ad quā tūc ptingit
qn̄ iā mortalis vite oīs corruptio
ſubiugatur Horribilis vero aſpec
tus eſt· terror iehēne que ſine fine
repbos cruciat et ſemp in cruciatu
pſeruat Statura ergo in rectitudi
ne pceptionis eſt· altitudo in celſi
tudine ſupne pmiſſiois· horribilis
vero aſpect9 in minis atq3 terro
ribus ſupplicij ſequentis Scriptura
igitur ſacra ſtaturam habet quia
mores ad ſtandū dirigit vt audi
torū mentes ad terrenā cōcupiſcē
tiā non curuentur· Altitudinē ha
bet· quia in celeſti patria eterne vi
te gaudia pmittit Horribilē quo
q3 aſpectū habet· quia oībus rep
bis iehēne ſupplicia minatur· Oſ
tendit igitur ſtaturā ſuā in edifica
tione morū· oſtendit altitudinē in
pmiſſione pmiorū· oſtendit horri
bilē aſpectū in terrorib9 ſupplicio
rū Recta eſt enim in pceptis· alta
in pmiſſionib9· horribilis i minis
Habet ſtaturā cū p phetā dicit·
Quieſcite agere pucrſe· diſcite be
ne facere· q̄rite iudiciū· ſubuenite
oppſſo· iudicate pupillo· defendite
viduā Et rurſū Frange eſurienti pa
nē tuū· et egenos vagoſq3 induc in
domū tuā· cū videris nudū operi eū
et domeſticos ſeminis tui ne deſ
pexeris Habet altitudinē· cū p eū
de pphetā dicit Nō erit tibi āpli9
ſol ad lucendū p diē nec ſplendor
lune illuminabit te· ſed erit tibi do
min9 in lucē ſempiternā· et de9 tu9
i gloriā tuā Habet horribilem aſ
pectū· cū in infernū deſcribēs dicit·
Dies vltionis domini· ānus retri
butionū et iudicij ſyon et cōuertent
torrētes eius in picē· et hum9 ei9
i ſulphur· 7 erit terra eius in picē
ardentē· nocte et die non extingu
et' in ſempiternū Quā beat9 quo
q3 iob deſcribit dicens In terrā te
nebroſā et optam mortis caligine
terrā miſerie et tenebrarū· vbi vm
bra mortis 7 null9 ordo· ſed ſēpiter
n9 horror inhabitās Habet ſtatu
rā cū p eam domin9 pmiſſionis polli
cetur dicens Sicut celi noui et ter
ra noua q̄ ego ſtare facio corā me
dicit domin9· ſic ſtabit ſemē vr̄m
et nomē veſtrū Illi vō veraciter co
rā domino ſtant· q̄ vitā ſuā in pra
uitate non diſſipant· Habet alti
tudinem cum ſtatim ſubdit et erit
menſis ex menſe· 7 ſabbatū ex
ſabbato· et veniet omnis caro vt a
doret corā facie mea dicit domin9·
Quid eſt mēſis niſi pfectio dierū?
Et quid eſt ſabbatū niſi reqes· in
qua fieri op9 ſeruile nō licet? Men
ſis ergo ex menſe eſt· quia qui hic

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pfecte viuūt·illuc ad pfectiorē glo
rie pducūt· Sabbatū vero ex ſab
bato eſt·quia qui hic ceſſant a per
uerſo ope·illic quieſcunt in celeſti
retributione· Habet etiā horribilē
aſpectū·cū protinus ſubiungit· Et
egredientur et videbunt cadauera
virorū·qui preuaricati ſunt in me
Vermis eorū non morietur·⁊ ig
nis eorū non extinguetur· Quid
enim horribilius dici·quid cogitari
poteſt·q̄ dāpnationis vulnera ſuſ
cipe·et dolores vulnerū nunq̄ fini
re? De quo horribili aſpectu rota
tū bene per ſophoniā dicitur·cū ſu
peruenire duris mentibus dies iu
dicij denūciatur Iuxta eſt dies do
mini magnus·iuxta ⁊ velox nimis
Vox diei domini amara tribulabi
tur ibi fortis Dies ire dies illa di
es tribulationis ⁊ anguſtie·dies
calamitatis ⁊ miſerie·dies tene
brarum ⁊ caliginis·dies nebule
⁊ turbinis·dies tube ⁊ clangoris
Sed quia exterioris rote dicta po
ſuimus·reſtat nunc vt interioris
quoqʒ ſtaturam·altitudinē ⁊ hor
ribilem aſpectum proferre debea
mus· Habet quippe rota interior
ſtaturam ſuā·cū per ſanctū euan
geliū ad terrena deſideria incurua
ri nos prohibet redemptoris noſ
tri vocibus dicens· Attendite vt
non grauentur corda veſtra in cra
pula et ebrietate·aut in curis hu
ius vite Habet altitudinem·cum
de eodem redemptore noſtro pro
mittit dicens· Quotquot autē re
ceperunt in eum·dedit eis poteſta
tem filios dei fieri· Quid enī hac
poteſtate altius·quid hac altitudi
ne ſublimius dici poteſt·in qua cre
atus quiſqʒ efficitur filius creatoris?
Habet horribilem aſpectū·cū de
reprobis loquitur dicens· Ibunt
in ſuppliciū eternū· Habet ſtaturā
cum veritas diſcipulos ammonet di
cens Vendite que poſſidetis·⁊ da
te elemoſinam·facite vobis ſaccu
los non veteraſcentes Habet pro
miſſionis altitudinē·cū dicit· Ve
nient ab oriente ⁊ occidente ⁊ re
cūbent cum abraham yſaac ⁊ ia
cob in regno celorum Habet horri
bilē aſpectū cum ſubdit· Filij autē
regni eicientur in tenebras exteri
ores· ibi erit fletus et ſtridor den
tiū Quibus rurſū voce veritatis di
citur Vos in peccatis veſtris mori
emini Habet ſtaturā cū primi paſto
ris vocibus dicit Miniſtrate in fide
veſtra virtutem·in virtute autem
ſcientiam·in ſcientia autem abſti
nentiam·in abſtinentia autem pa
cientiam·in paciencia autem pieta
tem·ī pietate autem amorem fra
ternitatis·in amore autem frater
nitatis caritatem Habet altitudi
nē cū paulo poſt dicit Sic enī ha
būdāter miniſtrabitur vobis intro
itus in eternū regnū dei ⁊ ſaluato
ris nrī ihū xpī· Qui rurſus bonis
paſtoribꝰ pollicetur dicens· Cum
apparuerit princeps paſtorū·percipie
tis inmarceſſibilē glorie coronam·
Habet horribilē aſpectum cū dicit

Aduenit aūt dies dñi vt fur· in
qua celi magno īpetu tranſibunt·
elemēta vero calore ſoluētur· Cū
hec igitur omnia diſſoluenda ſint
q̄les oportet nos eſſe in ſcis ꝯuer
ſationib9 et pietatib9 expectātes
et ꝓperātes in aduentū diei dei· ꝑ
quā celi ardētes ſoluentur· elemē
ta vero ignis ardoē tabeſcēt? Ha
bet ſtaturā cū ꝑ paulū nos a terre
nis deſiderijs erigit dicēs· Morti
ficate mēbra veſtra q̄ ſūt ſuꝑ terrā·
fornicationē imūdiciā libidinē cō
cupiſcentiā malā et auariciā que ē
ydolorū ſeruit9 Habet altitudinē·
cū ꝓmittit dicens Vita vr̄a abſcō
dita eſt cū xp̄o i deo· Cū xp̄s ap
paruerit vita vr̄a· tūc ⁊ vos cū ip̄o
apparebit' in gloria· Habet horri
bilē aſpectū· cū minatur dicēs In
reuelatione dñi noſtri ihu xp̄i de
celo cū angelis virtut' ei9 in flam
ma ignis· dant' vindictā hijs qui
nō nouerūt deū· et qui nō obediūt
euāgelio domini nr̄i ihu xp̄i· qui pe
nas dabūt in iteritu eternas· a fa
cie domini et a gloria virtut' eius
Habet ſtaturā· cum nos admonet
dicēs Videte ne quis alicui malū
ꝓ malo reddat· ſʒ ſemꝑ qd̄ bonū ē
ſectamini in inuicē et in omnes Ha
bet altitudinē· cū ꝓmittit dicens
Si cōmorimur et cōuiuem9· Si
ſuſtinem9 et cōregnabim9· Et rur
ſū Nō ſūt ꝯdigne paſſiones hui9
tp̄is ad futurā gloriā que reuelabi
tur i nobis Habet horribilē aſpec
tū· cū minatur dicēs· Terribilis
quedā expectatio iudicij ⁊ ignis e
mulatio· que cōſūptura eſt aduer
ſarios Qui rurſ9 ait Horrendū eſt
incidere in man9 dei viuent' Que
omnia quoqꝫ breui ſentētia ſt̄igit
dicēs· Vt poſſit' cū omnib9 ſāctis
cōprehēdē· que ſit latitudo et lōgi
tudo ſublimitas et ꝓfundū· Lata
q̄ppe eſt caritas· quia et inimicoꝝ di
lectionē capit· et ꝑ eā caritatē qua
nos omnipotēs de9 late diligit· e
ciā lōganimiter portat Hoc ergo
nos debem9 exhibere ꝓximis· qd̄
indignis nobis a creatore nr̄o cō
ſpicim9 exhiberi Latitudo itaqꝫ ⁊
lōgitudo ad ſtaturā ꝑtinet· q̄a ꝑ a
morē mores dilatat· vt fraterna
mala caritas lōganimiter portet
Sublimitas aūt eſt eternoꝝ illa
remuneratio p̄miorū· de cui9 imēſi
tate dicitur· q̄a nec ocul9 vidit nec
auris audiuit· nec in cor hōis aſcē
dit· que ꝓparauit de9 diligentib9 ſe
Habet ergo in ſublimitate altitu
dinē· q̄a eterna ſcōꝝ gaudia nul
la nūc p̄ualēt cogitatōe penetra
ri Profūdū quoqꝫ eſt illa ieſtima
bilis dānatio ſuppliciorū· que eos
quos ſuſceꝑit i ymis demergit·
In quib9 ſacra eloq̄a horribilē aſ
pectū habet? q̄a ieſtimabilē terro
rē audientib9 incuciūt cū ſupplicia
inferi loquūtur· Dū ergo dicit' ſta
tura quoqꝫ erat rotis et altitudo ⁊
horribilis aſpect9 · q̄a ſcriptura ſa
cra in vtroqꝫ teſtamento ⁊ admo
nēdo recta eſt ⁊ ꝓmittēdo alta ⁊
minando terribilis· Hec nos frēs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

kariſſimi hodierno die largiēte do
mino dixiſſe ſuffiaat · vt ad diſſe
renda ea que ſubiūcta ſunt · o̾ro te
pati redeamus in auctore omniū
deo ⁊ dn̄o noſtro iħu xp̄o ꝯſiden
tes · qui viuit cū patre in vnitate
ſpiritus ſancti deus per omnia ſe
cula ſeculoꝝ amen

¶ Explicit omelia ſexta · Incipit
omelia ſeptima

SIcut noſtis fratres ka
riſſimi ꝯſuetudo ꝓphetā
e eſt · nūc iſta nūc illa
aſpicere · ⁊ ab alijs in
aliud ſubito verba diriuare · ſicut
pſalmiſta cū de dn̄o loq̄reť dicēs ·
Deus iudex iuſtus fortis ⁊ lōga
nimis · nūquid iraſcetur per ſingu
los dies · niſi ꝯuertimini gladiū
ſuū vibrabit ⁊ parauit illū · ⁊ in ip̄o
parauit vaſa mortis · ſagittas ſuas
ardentib9 effecit · ecce pturit iniuſti
ciā repente ſubiūxit · ꝯcepit dolorē
⁊ pepit iniquitatē · lacū apuit ⁊ ef
fodit eū ⁊ incidit in foueā quā fe
cit · Ecce cū dn̄i narraret iuſticiā · q̄
ſi n̄ mutata voce repēte peccatoris
intulit culpā · Quod vnū me exempli
cauſa dixiſſe ſuffiaat · q̄a q̄ſquis i
ꝓphetis vſum lectionis habet · q̄
crebro iſta faciāt nō ignorat · Hinc
ezechiel ꝓpha cū de rotis loq̄reť
adiūxit · ⁊ totū corp9 plenū oculis
in circuitu ip̄oꝝ quatuor · Qui eni
nō ipaꝝ ſʒ ip̄oꝝ dixit · ꝓfecto īdicat
q̄a repēte ſermo e9 a rotis ad aīa
lia redijt · p q̄ nimirū pfecti quiqꝫ
vt p̄dcm̄ eſt deſignāť · Corpa ita

qꝫ aīaliū idcirco plena oculꝭ dꝭ ſcri
būtur · q̄a ſāctorū actio ab oī pte
circū ſpecta eſſe debet · bona deſide
rabiliť pudens mala ſollerter ca
uens · Et hoc eſt laborioſius vbi
ſanctorū mens vehementer inuigi
lat · ne ſe ante eorū oculos mala
ſub bonorū ſpecie abſcondant Cir
cūſpecta eſt ergo vita ſanctorū · vt
nec ſic ſit libera vt ſupba ſit · quia
ſepe ſupbia excidit in verbis · ⁊ vi
deri appetit libertas puritatꝭ Nec
ſic ſit humilis vt formidoloſa ſit ·
quia aliquādo timor reſtringit ani
mū vt loqui que recta ſunt nō p̄ſu
mat · ſed tamen in ip̄a timida cogi
tatione humilitatē eſſe ſe ſimulat ·
Nec ſic ſit pca vt tenax ſit · quia
plerūqꝫ tenacia pamonia appetit
eſtimari · vt iuſte ac neceſſarie vi
deatur tenere quicquid egenti p̄x
imo miſericorditer nō vult īpendē
Nec ſic ſit miſericors vt effuſa ſit
quia nōnunq̄ effuſio eſſe ſe miſeri
cordiā putat · Aliud eſt enim pie
tatis ſtudio neceſſaria proximis da
re · atqꝫ aliud ea que poſſidentur
ſine mercedis intentione diſperge
re · Quicquid ergo agitur in radi
ce intentionis penſandū eſt · quo
merito apud iudiciū creatoris ha
beatur Hīc ⁊ idē creator dicit Si
ocul9 tu9 ſimplex fuerit · totū cor
pus tuū lucidum erit · oculū vide
licet intentionem · corpus vero acti
onē nominans · quia ſi noſtra intē
tio apd̄ deū ſimplex fuerit · in e9 iu
dicio nr̄a actio tenebroſa non erit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Igitur quia ſancti viri ſollerter in
uigilant· vt ſe vndiq; aſpiciant· v
biq; cuſtodiant ne aut mala ꝓpt̃
ipa̅ appetāt· vt hec eadē ſub ſpecie
bonoꝝ agant· ſcilicet ne ſe eis vi
cia p̲ virtutes eſſe mētiātur· totū coꝛ
pus plenū in circuitu oculis habēt
quia omnis eoꝝ actio ꝓuidētia ſol
licitudinis ⁊ repletur ⁊ circūdatur
Hinc eſt ꝙ paul9 apoſtol9 dū cui
dā penitēti de ꝑpetrato facinore co
rinthios ꝓſpiceret voluiſſe miſere
ri ait Si cui aliq̃d donaſtis ⁊ ego
nā et ego qd̕ donaui ꝓpter vos in
ꝑſona xp̄i· vt nō circūueniamur a
ſathana Nō enim ignoꝛam9 cogi
tationes ei9 Si enim pctōꝛū ceat
cir ſe huilitate tāta volūtate diſci
puloꝛū magiſter egregi9 ſociat vt
neq; ipē a diſcipul̕· neq; ab eo diſ
cipuli in cōpaſſionis cauſa diuiſi vi
derētur· niſi quia ſollicito ꝓuidētie
oculo attendit· qd̕ pleriq; dū al
ter donat alter ira ſcitur? Et qua
le eſt iā miſericoꝛdie ſacrificiū qd̕
cū diſcoꝛdia ꝓximi offertur? Vn̄
et recte ait· vt nō circūueniamur a
ſathana· nō enim ignoꝛam9 cogi
tatiōes e9· q̃a videlicet in alteri9
coꝛde rixe malū ſolēt immittere· vn̄
alterū cōſpiat pietatē negocū fecaſ
ſe Impſectū enim bonū eſt qd̕ ſic a
gitur· vt ne q̃d ei ex alio latere ma
li ſubrepat non attendat· niſi foꝛte
hoc qd̕ ſine cui9 piā ſcādalo fieri nō
poteſt· culpa ſit nō feciſſe Hoc veō
ideo dicim9 vt notū vr̄e dilectio
ni faciam9 q̃a in nrō bono oꝑe ali
qn̄ cauendū eſt ſcandalū ꝓximi· a
liqn̄ vero ꝓ nichilo cōtempnēdū·
qd̕ in ipō noſtro auctoꝛe didicim9·
qui dū tributū petro inq̄ſito peter
tur· ꝑ̄us paradigma ꝓpoſuit· per
qd̕ ſe nichil debere rn̄dit dicēs Re
ges terre a quib9 accipiūt tributū
vel cēſū a filijs ſuis an ab alienis?
Cui cū ille diceret ab alienis· illico
reſpōdit Ergo liberi ſunt filij Sz
poſtq̄ꝫ ſe liberū eē mōſtrauit· ne foꝛ
taſſe ſcandalū cuiq̄ꝫ faceret ſubdidit
Vt aūt nō ſcādalizem9 eos· vade
ad mare et mitte hamū· et eū piſ
cē q̃ ꝑmus aſcenderit tolle· et apto
oꝛe eius inuenies ſtaterē illum ſu
mens da eis ꝓ me ⁊ te Qui curſū
cū diceret· q̃a omne qd̕ i os itrat
nō coinq̄nat hominē· ⁊ tūc accedē
tes diſcipuli dixerūt· ſcis q̃a pha
riſei audito verbo hoc ſcandalizati
ſūt· at ille reſpondēs ait· Oīs plā
tatio quā nō plantauit pater me9
celeſtis eradicabitur Dimitte illos
cecī ſūt duces cecoꝛū Ecce magiſtra
veritas ne in q̄ꝛūdā coꝛdib9 ſcāda
lū gigneretur· et qd̕ nō debuit tri
butū dedit· et rurſū quia generari
ſcandalū in quoꝛūdā coꝛdib9 cōtra
veritatē vidit· in ſuo eos ſcandalo
remanere ꝑmiſit Ex qua re nobis
cōſiderandū eſt· quia in q̄ꝫtū poſſu
m9 ſine peccato vitare ꝓximoꝛum
ſcandalū debem9 Si aūt de verita
te ſcandalū ſumitur vtili9 ꝑmittiē
naſci ſcandalū q̄ꝫ veritas relinqua
tur Coꝛpa ergo animaliū plena
ſunt oculis cum ſe hinc inde caute

circũſpiciũt Sed ſciendum nobis
eſt·q̃a ſepe dũ alijs reb⁹ itẽdi⁹ fit
vt alia negligam⁹ et vbi negligi
m⁹·ibi proculdubio oculũ nõ habe
m⁹·Nã phariſe⁹ ille qui aſcende
rat in teplũ orare teſtãte euangeli
o quid dixit agnouim⁹ Ait enĩ· De
us gracias ago tibi Recte aũt deo
grãs agebat· a quo acceperat bo
na que fecerat Qui ecjã ſubiũgit·
quia non ſum ſicut ceteri homines
raptores iniuſti adulteri·velut hic
ecjã publicanus Jeiuno bis in ſab
bato· decimas do omniũ que poſſi
deo Ecce ad exhibendã abſtinẽciã
ad ipendendã miſericordiã ad refe
rendas deo gracias· oculũ phariſe
us habuerat·ſed ad huilitatis cuſ
todiã oculũ non habebat Et quid
prodeſt q̄ cõtra hoſtiũ inſidias pene
tota ciuitas caute cuſtoditur· ſi v
nũ foramen apertum relinq̃tur· vn
de ab hoſtibus intretur? Quid g̊
prodeſt cuſtodia·q̃ pene vbiq3 circũ
ponitur· quando ciuitas tota ciu
tas p neglectũ loci vni⁹ capitur?
Phariſe⁹ aũt qui ieiuniũ exhibu
it decimas dedit· deo gracias retu
lit quaſi pene per circuitũ in ſui ci
uitatis cuſtodia vigilauit· ſed q̃a
vnum in ſe foramen ſuperbie non
attendit·ibi hoſtem pertulit· vbi
per negligentiam oculum clauſit·
Quia ergo ſãctorũ mẽtes vndiq3
ſe circũſpiciẽtes inuigilãt·atq3 in
õni ope ſuo pauoris et ſollicitudis
oculũ circũducunt ne aut praua a
gant aut recta q̃ precepta ſũt nõ
agant· aut bonis actib⁹ expletis
in ſuis cogitationib⁹ intumeſcant
et tãto grauius offendãt· quanto
foris occulti⁹ peccant qui iuſti vi
dentur· recte dicitur totũ corpus
eorũ plenũ oculis in circuitu Di
cendũ quoq3 q̄ in trãſlatiõe veteri
nõ habetur· totũ corpus eorũ ple
nũ oculis in circuitu·ſed dicit̃ dor
ſa eorũ plena oculis·que videlicet
ſentẽcia· ab edificationis itellectu
ñ diſcrepat· Ea eĩ q̃ ſũt in facie· ſe
pe ecjã ypocrite peccatores cuſtodire ſo
lẽt Juſti autẽ viri q2 ſe et i eis cuſ
todiunt q̃ in pmptu ⁊ in facie nõ
videntur· in dorſis oculos habere
referuntur· Quia ergo ⁊ ea q̃ in
occultis ſũt diſcutiũt atq3 ⁊ ab ip
ſis ſe cuſtodiũt q̃ latẽt· pfecto ocu
los in dorſis habent· Quod tñ itelli
gi pt̃ ⁊ alit̃: q̃a ea q̃ ſũt añ faciẽ
nos videm⁹·dorſa aũt noſtra ali⁹
in nobis videt et nos videre non
poſſum⁹ Quia ergo ſancti viri ſol
lerter ſe aſpiciunt·in quib⁹ ab ali
is iudicari poſſunt· et diſtricte ſe vi
dent·ſicut ſepe ab alijs diſtricte vi
dẽtur· qui in ſe nec ea que ſe latere
poterãt ignorãt·lumẽ in dorſo por
tant Sequitur· Cũq3 ãbularent
aĩalia·ãbulabant pariter ⁊ rote iux
ta ea Et cũ eleuarẽtur animalia
de terra·eleuabantur ſimul et rote
Ambulãt animalia cum ſãcti viri
in ſcriptura ſacra intelligunt· quẽ
admodũ moraliter viuãt· Eleuã
tur vero a terra aĩalia cũ ſancti vi
ri ſe in cõtemplatione ſuſpendunt·

Et quia vnuſ qſ ſanctorũ q̃to ipẽ
in ſcripturã ſacra pfecerit·tãto hec
eadẽ ſcripturã pfiat apud ipſũ recte
dicẽ cũ ambularẽt animalia ãbu
labãt pariter ⁊ rote· ⁊ cũ eleuarẽtur
aĩalia de terra eleuabãt ſilr ⁊
rote q̃a diuina eloq̃a cũ legẽte creſ
cũt Nam tanto illa altiꝰ quiſ in
telligit q̃to in eis altius intendit·
Vnde nec eleuantur rote·ſi nõ ele
uantur aĩalia·quia niſi legentum
mentes ad alta pfecerint·diuina
dicta velut ĩ imis non intellecta ia
cent· Cum enim legenti cuilibet
ſermo ſcripturẽ ſacre tepidus vide
tur ſenſus diuini eloquij eius mẽ
tem nõ excitat·⁊ in cogitatioẽ ſua
nullo intellectꝰ lumine emicat Ro
ta ꝗ ociosa et in terra eſt quia ani
mal non eleuatur a terra At vero
ſi animal ãbulet id eſt bene viuen
di ordinẽ querat· ⁊ p greſſũ cordis
inueniat quẽadmodũ greſſũ boni
opis ponat·ãbulant pariter et rote·
quia in ſacro eloquio tantũ puec
tũ inuenies·q̃tũ apud illũ ipẽ pfe
ceris· Si vero penatũ animal ſeſe
in cõtemplatione tetenderit·rote pti
nꝰ a terra ſubleuantur·quia terre
na non eſſe intelligis·que prius in
ſacro eloquio iuxta terrenũ morẽ
dicta credidiſti· Fitq; vt in ſcripturã
ſacra verba eſſe celeſtia ſentias· ſi
accenſus p cõtemplationis gratiã
temetipſũ ad celeſtia ſuſpẽdas Et
mira atq; ineffabilis ſacri eloquij
virtus agnoſcitur·cũ ſupno amo
re legentꝭ animꝰ penetratꝭ Quia

ergo animal ad alta ſe ſubleuat·
rota volat Deq̃ꝫ· Quocũq; ibat
ſpiritus·illuc eunte ſpũ et rote pitꝭ
leuabantur ſequẽtes eũ Quo enĩ
ſpũs legentꝭ tendit · illuc et diui
na eloquia eleuantur·quia ſi in e
is altũ quid viuendo et ſentiendo
quesieris· hec eadẽ ſacra eloquia
tecũ creſcunt·tecũ in altioribꝰ aſcẽ
dũt Bene autẽ de eiſdem rotis dicĩ
tur·ſequẽtes eũ Legentꝭ enĩ ſpiri
tus ſi quid in eis ſciẽ morale atq;
hyſtoriã querit · ſenſus hunc mo
ralis hyſtorie ſequitur Si quid ti
picũ·mox figurata locutio agnoſcĩ
tur Si quid cõtemplatiuũ·ſtatim
rote quaſi pennas accipiũt· et in ae
re ſuſpendũtur· quia in verbis ſa
cri eloquij intelligentia celeſtis a
pitur Quocũq; enim ibat ſpiritꝰ·
illuc eũte ſpiritu et rote pariter leua
bantur ſequentes eũ Rote enĩ ſpi
ritũ ſequũtꝭ quia verba ſacri eloq̃i
vt ſepe iã dictũ ẽ iuxta legẽtiũ ſen
ſũ p intellectũ creſcunt In vna enĩ
eademq; ſcripture ſententia·alius ſo
la hyſtoria paſcitur·aliꝰ tipicã·ali
us vero intelligentiã p typũ cõtẽ
platiuã querit Et fit nonnũq̃ vt
diximꝰ· vt in vna eademq; ſnĩa cũc
ta ſimul tria valeant iueniri Moy
ſes enim cũ de ardente rubo voca
tus fuiſſet acceſſit ppius vt vide
ret viſũ· ꝗ ecce rubus ardebat ꝗ
non cõſumebatur· Magnũ eſt hoc
miraculũ· Si ſolã in eo hyſtoriam
requiras·eſt vnde legentis nutria
tur animꝰ vt videas qđ in ligno

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ignis ardeat· ⁊ nõ ↄ̃ſumat· Jam
vero ſi tipicã intelligentiã queras
quid flãma niſi legẽ· de qua ſcrip
tũ eſt In dextra eiꝰ ignea lex Et
quid rubus ille niſi iudaicũ pplm̃
deſignauit peccatoꝝ ſuoꝝ ſpinis ob
ſitum? Sed rubꝰ ardens ↄſumi nõ
potuit· qꝛ iudaicus populꝰ et ignẽ
qdẽ legis accepit· et tñ peccatoꝝ ſuo
rũ ſpinas nõ deſeruit· nec eiꝰ vi
a diui ſermonis flãma ↄcremauit
Fortaſſe in hoc fcõ aliꝰ maiora ꝑ
tipũ ↄtemplari deſiderat· huiꝰ q̃a
ſenſus exerceſcit· eleuet̃ pariẽ et ro
ta Inter homines eñ ꝑfectus homo
factus eſt vnicus dei· q̃ ſua pecca
ta nõ habuit· ſed ſpinas noſtre ne
quicie ſuſcepit atq; vſq; ad paſſionẽ
pro nobis ſe humiliare dignatus
eſt et in ſemetipſo ignẽ tribulatio
nis nr̃e ſuſcipe Sed arſit et nõ ar
ſit q̃a et ex huãnitate eſt mortuꝰ·
et tamen imortalis ex diuinitate
ꝑmanſit· Suſcepit a nobis vnde
ſacrificiũ fieret ꝓ nobis· et tamen
ĩpaſſibilis atq; incõmutabilis per
mãſit in ꝓprijs· vt nos cõmutaret
a noſtris Aliꝰ fortaſſe hyſtoricam
moralitatẽ atq; ꝑ allegorie ĩtelli
gentiã ↄtẽplationẽ reqrit· Patet
cũctis iuxta hyſtoriã hoc qđ ĩ lege
ſcriptũ eſt· vt turtur qui ꝓ peccõ of
fertur· retorqatur caput eꝰ ad pẽ
nulas· ita vt collo inhereat et non
penitus abrũpat̃· In quibꝰ verbis
dubius legentibꝰ ſenſus hyſtoricꝰ
nõ eſt Sed ſi hec ĩtelligere mora
liter ẽquiras voluitur rota· dũ ad
intelligentiã moralẽ inducitur ſa
cri verbi ſententia Nos enim ipſi
in omnipotentis dei ſacrificio tur
tur eſſe debemꝰ· ita vt caput noſ
trũ retorqueatur ad pennulas· id
eſt animus ad virtutes Non enĩ
imerito ꝑ caput mentem intelligi
mus· quia ſicut caput corpus· ita
mens actiones regit· Sed caput
ad pẽnulas retorq̃ri ꝓcipitur· vt e
a que dicas facias· ⁊ os ad opa cõ
iũgas· Nec ita caput abſcidẽdũ
eſt· vt a corpe diuidatur· ſed ex ꝑ
te deſciſũ corpi ſuo iubet̃ inherere·
q̃a videlicet mens noſtra a carna
li delectatione incidenda eſt· ſed a
carnis cura neceſſaria incidenda nõ
eſt· Hinc enim ſcriptum eſt· Car
nis curã ne feceritis in deſiderijs·
Que ergo in deſiderijs fieri ꝓhi
bet̃ ꝓculdubio in neceſſitate cõce
ditur· Caput ergo turturis ex ꝑ
te abſciſum ſit· et ex parte inhere
at· vt ſicut dictũ eſt et a voluntate
carnis mens noſtra inciſa ſit· et
tamen a neceſſitate non ſit abſciſa
Quid ſi hoc ſacrificij genus ſub ti
pica redemptoris noſtri intelligẽ
tia· alius ad cõtemplationem re
quirat? Aſcendat ergo ad forti
ora animus· eleuentur animalia
eleuentur pariter et rote Quis eñ
caput noſtrũ eſt niſi redemptor ge
neris huãni· de quo ſcriptũ eſt· ip
ſum dedit ſupra omnem eccleſi
am que eſt corpus ipſiꝰ? Quem
cum iudei perſequerentur· nomen
eius de terra delere conati ſunt·

Cumq; eum crucifixum ⁊ ſepultū
videret· hunc ſe ab amore omniū
diuiſiſſe crediderunt · Sed caput
turturis ⁊ incisū eſt· ⁊ tñ a corpoꝛē
ſuo diuiſū non ē· quia ex eo qḋ ꝓ
nobis mortē pertulit· oīs nos ſi
bi verius in ipā ſua morte coniūxit
⁊ ꝑ hoc qḋ ſe nr̄is oculis viſibili
ter ſubtraxit· nr̄is ſe mentib9 inuiſi
biliter radicauit· Caput ergo tur
turis incisū inheſit corpoꝛi· quia ꝓ
nobis quidē redēptoꝛ noſter paſſ9
eſt· ſ; a nobis ſeparatus per paſſio
nem non eſt Quia igitur dicta ſa
cri eloquij cū legentiū ſpū excreſ
cūt· recte nunc dicit̄ Quocūq; ibat
ſpūs illuc euntē ſpū ⁊ rote parit̄
leuabātur ſequentes eū· Et ſubdi
tur· Spūs eni vite erat in rotis·
In rotis eni ſpūs vite eſt· q̄a per
ſacra eloquia dono ſpūs viuifican
tur vt mortifera a nobis opera re
pellamus· Poteſt aūt itelligi qui
a ſpūs vadit cum legentꝰ aīm di
uerſis modis ⁊ ordinibus tangit
deus· qñ hunc per verba ſacri elo
quij modo in zelo excitans ad vlti
oēm erigit· mō ad paciētiam miti
gat· mō in p̄dicacōne inſtruit· mo
do ad penitētie lamenta ꝯpungit·
Sed recurramus breuiter per hec
eadē verba que diximus· ⁊ videa
m9 quō ſequūtur rote ſpm̄· qui vi
te ſpūs dicitur ⁊ rotis ieſſe perhi
betur Certe ſi legentis aīm ſpūs
vite in zeli feruoꝛe tetigerit· ꝓtin9
in ſacris eloquijs videt · ꝙ moy
ſes ad caſtra rediens ⁊ populū ꝑ

ydola peccaſſe ꝯgnoſcens· hunc ꝑ
feruoꝛē ſpūs gladio ſtrauit· ꝙ phi
nees perſequendo luxuriā· iram do
mini gladio placauit · ꝙ petrus
mentientes ſibimet verbo percuſſit
⁊ occidit· ꝙ paulus negligentib9
diſcipulꝰ v̄ga minatꝰ· Si ſpūs vi
te legentꝰ animū ad ſeruandā paci
entiam tangit· ſtatim ſequūtur ⁊
rote· qꝛ in ſacris eloquijs īuenit
ꝙ moyſes et aarō cum loquentes
recta perſecutionē populi paſſi ſūt·
ad tabernaculū cucurrerūt· ꝓ ipſo
populo exoꝛantes quē fugiebant·
Sancta aūt eoꝝ mens ⁊ timoꝛē
ſuperbientiū pertulit· ⁊ tñ contra
eos ad odiū non erupit Pacienti
a eni vera eſt· que ⁊ ipſum amat
quē poꝛtat Nam tolerarē ⁊ odiſſe
non eſt v̄tus manſuetudinis· ſed
velamentū furoꝛis· In eiſdē quo
q; eloquijs inuenit· ꝙ ſamuel de
pꝛincipatus culmine deiect9 · ocaſ
ſe ſe eciam ꝓ deicientibus confitet̄
ꝙ nemo ſanctoꝝ ad celeſtē patriā
niſi pacientiam ſeruando peruenit
ꝙ ipē auctoꝛ ⁊ redēptoꝛ generꝰ hu
mani· ſputa colaphos ſpineam co
ronā· crucē lanceam pertulit· ⁊ tñ
pꝛo perſecutoꝛibus oꝛauit· Si vi
te ſpūs lgentꝰ aīm ad ſtudiū p̄di
cationis excitat· ſtatim ſequuntur
⁊ rote· qꝛ in ſacris eloquijs inue
nit moyſes iubente domino contra
egipti regem in quantis ſe p̄dicaci
onis verbis libere exerit· ꝙ ſtepha
nus iudeis perfidis ſe lapidātib9
dicere · vos ſemper ſpiritui ſancto

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reſiſtiſtis nec iter lapides timuit·
q petrus fuſtib9 ceſus ne in noīe
ihu loquatur·cū magna libertate
reſpōdit· obedire oportet deo ma
gis q̄ hominib9 · q paul9 cathe
natū vinculis ſtrīgitur· ſed tamē v
bū dei nō eſt alligatū Si in te ſpi
ritus ad penitentie lamēta cōpun
git·ſequūtur protin9 et rote·cū ſcrip
ture ſacre verba penitētiā dauid p
ferūt· q rex reprehenſus a propheta·
q̄a ſubiectus celeſti regi fuit·ſubiec
to increpanti nō erubuit cōfiteri qd
fecit· q publicanus qui reatum ſu
e nequicie cognouit· et ſi iniuſtus
ad templū venit· iuſtificatus a tē
plo redijt· q petrus negationis
maculas lacrimis lauit· q latro
qui in cruce cognouit culpam·inue
nit in ipā morte veniam· De qui
bus adhuc rote eadem propheta re
plicat et ſubiūgit· Cū euntibus i
bant· et cū ſtantibus ſtabant et cū
eleuatis a terra pariter eleuaban
tur et rote ſequentes ea·q̄a ſpirit9
vite erat in rotis Hec ſicut noſtis
fratres cariſſimi ex maxia pte iā
dcā ſunt·ſed iterata diſcrepatioē narrā
tur Nec nos itaq; pigeat eadē bre
uiter exponendo repetere· q̄ ſpūs p
prophetā dignat9 eſt replicando nar
rare Hoc enim ſolū in hijs verbis
nouū additur· qd dictū eſt cū ſtā
tibus ſtabant Sūt aūt quidā qui
vſq ad hoc proficiūt· vt terrena q̄ ac
ceperūt bene diſpēſare nouerūt mi
ſericordie opib9 intēdūt·oppreſſis
ſubueniant Hij videlicet vadūt in

eo q ſe ad proximi vtilitatē tēdūt·
Cū hijs ergo rote gradiūtur quia
ſacra eloq̄a dictorū ſuorū paſſus in
ei9 itinere diſponūt Et alij qui in
fide quā acceperūt ita ad tenendū
fortes ſūt·vt aduerſis q̄buſ reſiſ
tere valeant·et nō ſolū minime ad
pverſitatē trahūtur pfidie· ſed eci
am pverſa loquētes īpugnēt eoſ
ad rectitudinē ptrahant· Cū iſtis
ſtātibus ſtant eciā rote· q̄a eis rec
titudinē ſuā ſacri eloquij verba cō
firmāt·cū in eis audiūt· ſtate et te
nete traditioēs quas didiciſtis Et
rurſū aduerſari9 veſter dyabol9 tā
q̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē de
uoret· cui reſiſtite fortes in fide Et
ſūt alij qui oīa terrena deſpiciūt·
nulla q̄ p̄tereūt poſſidere dignantur
in dei ſe vt p̄dictū eſt cōtemplatione
ſuſpēdūt Cū hijs g̊ eleuatur ⁊ ro
te pariter leuātur· q̄a in q̄tū quiſ
ad alta profecerit·in tm̄ ei ⁊ ſacra e
loq̄a de altiori9 loquūtur Vadūt
g̊ aīalia ad vtilitatē proximi· ſtant
ad cuſtodiā ſui·eleuātur ad cōtem
platonē dei Sed ⁊ rote pariter va
dūt· ſtāt·eleuātur· q̄a q̄lita ſacra lo
cutio talis inuenitur· qualis et fit ipē
a quo q̄ritur Ad actiuā enim vitā p
feciſti ambulat tecū· ad dei imobi
litatē atq; conſtanciā ſpūs pfeciſti
ſtat tecū· Ad cōtemplatiuā vitā p
dei graciā perueniſti; volat tecū Et
rurſū ſubditur· quia ſpiritus vite
erat in rotis Cui idcirco ſecūdo di
citur vite ſpiritus in rotis eſſe· q̄a
ſacre ſcripture duo ſūt teſtamēta·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qꝛ ſacre ſcripture duo ſūt teſtamen
ta ꝗ vtraqꝫ dei ſp̄us ſcribi voluit
vt nos ab anime morte liberaret·
Vel certe quia duo ſunt precepta
caritatis · dilectio videlicet dei ⁊
proximi·per que vtraqꝫ nos ſacre
ſcripture verba viuificant· Reain
do ergo dicit·ꝙ ſp̄us vite erat in
rotis·q̄a dilectionē dei et proximi
capimꝰ in eloquijs diuinis · Per
precepta enī ſcripture ſacre reuiuiſ
cimus · qui mortui in culpa iaceba
mus· Vnde omnipotenti dn̄o per
pſalmiſtam dicit · In eternū non
obliuiſcar iuſtificationes tuas q̄a
in ipſis viuificaſti me· Juſtificatio
nes enī precepta domini dicūtur
in quibꝰ nos corrigendo iuſtificat·
De quibꝰ pſalmiſta apertꝰ dicit
In tuis iuſtificatioibꝰ meditabor
non obliuiſcar ſermones tuos In
eis itaqꝫ nos viuificat·qꝛ per hec
nobis ſp̄ualem vitā demonſtrat·
eamqꝫ per afflatū ſp̄us nr̄os men
tibus īfundit· Et qꝛ cotidie per
donū grē in electoꝝ mentibus agi
tur·ſp̄us vite erat in rotis· Hec
nobis ſcriptura in tenebris vite p̄
ſentꝭ·facta eſt lumen itinerꝭ Hinc
eteni petrus ait· Cui benefacitis
intēdentes· quaſi lucerne lucēti in
caliginoſo loco· Hinc p̄s dicit· Lu
cerna pedibꝰ meis verbū tuū dn̄e
et lumen ſemitis meis· Namꝰ tn̄
quia ⁊ ipſa nobis nr̄a lucerna ob
ſcura eſt· niſi hanc nr̄as mentibus
veritas illuſtret· Vn̄ iterū p̄s ait·
Qm̄ tu illuminas lucernā meam

domine·deus meus illumina tene
bras meas· Quid enī lucerna ar
dens·niſi lumen eſt· Sed lumen
creatū nobis non lucet·niſi illumi
netur a lumine non creato· Qui
a ergo omipotens deus ad ſalutē
noſtrā ſācto2ū teſtamento2ū dicta
⁊ ipſe creauit·⁊ ipſe aperit·ſp̄us vi
te erat in rotis· Requies· Et ſimi
litudo ſup capita aīaliū firmamē
ti·quaſi aſpc̄is criſtalli horribilis
extēti ſuper capita eorum deſuper
Hec largiente dn̄o duobꝰ modis
exponimꝰ vt lcc̄oris iudicio quid e
ligendū cēſeat relinq̄mus· Poſſūt
enī firmamenti nomīe celeſtes po
teſtates ītelligi Quod firmamen
tū recte quaſi aſpc̄is criſtalli dicit
quia videlicet criſtallū forte quidē
nimis eſt· ſed ex aqua ſolidatur et
natura angelica q̄n creata librum
arbitriū accepit · vt vtrū vellet in
humilitate perſiſtere· ⁊ in oīpotētꝭ
dei conſpcū permanere·an ad ſup
biam laberetur· et a beatitudīe ca
deret· per ſimilitudinē aqua fuit·
Sed quia cadētibꝰ alijs ſancti an
geli in ſua beatitudine perſtiterūt
atqꝫ hoc acceperunt in munere· vt
iam cadere oīo non poſſent·in eis
natura ſua quia iam duci mutabi
liter nō poteſt·quaſi in magnitudī
ne criſtalli durata eſt · Et criſtal
lū horribile·⁊ extēſū ſuper capita
aīaliū dicit · qꝛ ille poteſtates an
gelice q̄ oīpotētis dei conſpectui aſ
ſiſtunt·nobis adhuc in hac corrup
cione poſitꝭ terribiles atqꝫ pauēde

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſunt. Quorũ nũc gaudia quia ſen
ſũ noſtrarũ mentiũ excedũt. ſuper
capita animalium eſſe memorãn
tur. Quis enĩ in carne corruptibi
li poſitus cõprehẽdere valeat q̃ ſit
illa angelorũ ineffabilis ⁊ ſine fi
ne leticia. q̃ beatitudo ſine defecu
videre vultũ creatoris. atq; in ei9
delectatione ſine immutatiõe per
ſiſtere? Poteſt autem firmamenti
nomine ipſe per figuram noſter re
demptor intelligi verus deus ſuꝑ
omnia. ⁊ fact9 ſuper omnia homo
ꝑfect9 in quo natura nr̃a apud pa
trẽ cõfirmata eſt. De quo eciã per
pſalmiſtã ꝓphãdo dicit. Fiat ma
n9 tua ſuꝑ virũ dextẽ tue. ⁊ ſuꝑ fi
liũ hoĩs quẽ ↄfirmaſti tibi. Humana
etenĩ natura ꝑus q̃ꝫ a creatore oĩm
ſuſciperetur terra erat. nã firmamen
tũ nõ erat. Peccatori autẽ hoĩ dictũ eſt
terra es ⁊ in terrã ibis. At poſtq̃
aſſũpta eſt ab auctore oĩm. atq; in
celeſtib9 ſubleuata et ſuꝑ ãgelos
ducta. firmamentũ facta eſt q̃ ter
ra fuit. Sed firmamẽtũ qd' aſpiã
tur. cui9 habeat ſilitudinẽ ſubin
fertur cũ dicit. Quaſi aſpc̃us criſ
talli horribilis. Criſtallũ ſicut dicĩ
eſt ex aqua ↄgelaſcit. ⁊ robuſtũ fit.
Scimus vero q̃ta ſit aque mobili
tas. Corp9 vero redẽptoris noſtri.
quia vſꝫ ad mortẽ paſſioni ſubiacu
it. aq̃ ſilẽ iuxta aliqd fuit. q̃a naſ
cendo creſcendo laſſeſcendo eſurien
do ſitiendo moriendo vſꝫ ad paſſio
nem ſuam per momenta tempo
rum mobiliter decucurrit. Cuius

propheta curſum intuens ait. Ex
ultauit vt gygas ad currendã vi
am. Sed quia ꝑ reſurrectionis ſue
gloriam ex ipã ſua corruptione in
corruptionis virtutem cõualuit.
quaſi criſtalli more ex aqua dura
it. vt in illo ⁊ hec eadem natura
eſſet. ⁊ ipſa iam que fuerãt corrup
tionis mutabilitas non eſſet. A
qua ergo in criſtallum verſa eſt.
quãdo corruptionis ei9 infirmitas
per reſurrectionem ſuam ad incor
ruptiõis eſt firmitatẽ mutata. Ex
notandũ ꝙ hoc criſtallũ horribile
et pauendũ dicit. Quis autẽ neſci
at cui9 pulcritudinis ſit criſtallũ?
Et mirũ quomõ in hoc criſtallo cõ
ueniat pulcritudo cũ pauore. Sed
omnibus vera ſcientibus conſtat.
quia redemptor humani generis
cum iudex apparuerit. ⁊ ſpecioſus
iuſtis ⁊ terribilis erit iniuſtis. Quẽ
enim manſuetum aſpiciunt electi.
hunc eundem pauendum atq; ter
ribilem conſpiciunt reprobi. Sed
hunc ideo tunc electi terribilẽ non
videbunt. quia modo terrorem il
lius conſiderare non ceſſant. Stu
dioſe enim conſiderant quã terribi
lis ad iudiciũ veniat. Culpas an
te actas deflent imminentes decli
nant. pauorem illius cotidie ante
oculos mentis ponunt. ⁊ quando
tremebundus appareat ſine ceſſati
one ſuſpecti ſũt. atq; cotidie agũt
ne quãdo venerit ꝑtimeſcãt. Simili
tudo ergo ſuꝑ capita aĩaliũ firma
mẽti q̃ſi aſpc̃us criſtalli horribilis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et quia ipſe pauor eius quem in
ſuis cogitatioibus tenent·eorum
mentes ꝓtegit·recte ſubiũgit̃ Ex
tenti ſuper capita eoꝝ deſuper Fir
mamentũ hoc quod in ſimilitudĩe
criſtalli ſuꝑ capita aĩaliũ apparet
⁊ horribile ⁊ extẽtũ eſt·quia bono
rũ mentes·vnde terret inde prote
git· Di enĩ pauendus in eoꝝ cor
dibus nõ eſſꝫ·protector et modo a
peccatis ⁊ poſt a ſupplicijs non fu
iſſꝫ· Quia autẽ ſemꝑ cõſiderãt·qui
pauor ex iudicio imineat· v̓tutũ pẽ
nas in rectitudine ꝯſeruant Vnde
⁊ apte mox ſubditur· Sub firma
mento aũt pẽne eorũ recte alteꝛ9
ad alterũ· Tũc pẽne virtutũ ſub
firmamento recte ſũt· qñ bonũ qd̓
alter habet hoc al teri impẽdit· vt
qui terrenã ſubſtanciã accepit· ĩdi
gentis proximi inopiam ſubleuet
Qui doctrine grã plenus eſt·igno
rãtis proximi tenebras verbo ſue
predicationis illuſtret Qui tempa
li poteſtate ſubnixus eſt · oppſſos
a violencijs releuet· Qui ꝓphie
ſpũ plenus eſt·a vita proximi ma
la imminentia bona ſuadendo decli
net Qui grãm curationis accepit
intercesſionẽ ſuam ſaluti infirman
tiũ pie ⁊ humilit̓ impẽdat· Qui a
terrenis actibus liber ſoli deo va
care meruit·pro delinquẽtibꝫ ꝓxi
mis exoret ·Fit aũt ſepe·vt qui t̃
rena ſb̓ſtantia nimis occupatur·o
rationi nõ q̃ꝑtũ debet iuigilet· Et
fit pleruqꜫ vt is qui ad exorandũ
dñm cũctis mũdi oneribꝫ exutus
vacat·ſuſtentatioẽm viuendi non
habeat·ſꝫ dum diues porrigit ali
mentũ atqꜫ veſtimentũ pauperi ⁊
dũ pauꝑ orationẽ ſuam aĩe diuit̓
impẽdit·pẽne aĩaliũ recte alterius
ad alterũ redũtur· Nam dũ ille m
verbũ predicacionis exhibet ⁊ lu
mine veritatis ex corde meo tene
bras ignorancie expellit· Dũqꜫ il
li ego q2 fortaſſe a mundi hui9 po
tẽte opprimit̃·ſolaciũ mee defenſio
nis ĩpartior·atqꜫ hũc de violent̓
manib9 euello· vicisſim nobis pẽ
nas nr̃as redimus· vt nos affũt
⁊ ope vicaria ex bono quod accepi
mus tangimus Vnde bene p̃m9
paſtor ãmonet dicens· Oĩm finis
appropinquauit· Eſtote ergo pru
dentes ⁊ vigilate in orationibus
ante oĩa mutuã caritatẽ in vobmet
ipſis cõtinuam habẽtes· quia cari
tas operit multitudinẽ peccatoꝝ·
Hoſpitales inuicem ſine murmura
tionib9 ⁊ vnuſ quiſꝫ ſicut accepit g̃
ciam in alterutrũ illam ãminiſtrã
tes Qd̓ ergo apud ezechielem pẽ
na·hoc apud petrũ aplm̃ accepta
grã dicitur Et qd̓ ille ait recte pen
ne alterius ad alterũ·hoc eccleſie
paſtor dicit·vnuſ quiſꝫ ſicut accepit
grãm in alterutrũ illam ãminiſtrã
tes· Penne enĩ nr̃e recte iam non
ſũt·ſi ad vtilitatẽ nr̃ãm ſolũmodo
reflectũtur· Sed tũc recte ſũt·cũ
in vtilitatẽ proximu dirigim9 qd̓
habemus· Quia cũ bona nr̃a non
a nobis ſũt ſed ab eo accepim9 a
quo factũ eſt vt eſſemus· tãto ea

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nobis nō debem⁹ retinere priuata·
ꝗ̄ta ea nobis ↄ̄ſpiam⁹ ab auctore
noſtro ad communem vtilitatē da
ta· Unde recte petrus apoſtolus
in exhortatione huius rei ſubdit di
cēs Sicut boni diſpēſatores mul
tiformis grē dei atq; adhuc dicit·
Si q̄s loq̄tur quaſi ſermones dei
Si q̄s miniſtrat· tanq̄ ex ỽtute
quā adminiſtrat de⁹ Ac ſi apte di
cat· Humiliter īpendite bonū ꝓx̄is
q̄a ſcitis vobis nō a vobis eſſe q̄d
habetis Quelibet enī pēna ỽtutē
cū ad ꝓx̄im in ꝑtiendo ēditur· rec
ta nō erit· ſi humilitate caruerit Se
quit̄ vnūq̄dq; duab⁹ alis velabat
corpus ſuū· et alterū ſiliter velaba
tur· Quia ꝑ corpus actio ·ꝑ alas
verō ỽtutes ſignētur· ſupra iā dix
im⁹· Et cū dicat· ſub firmamēto
aūt pēne eorū recte alteri⁹ ad alte
rius · querendum eſt qualiter ſub
dit̄· vnūq̄dq; duab⁹ alis velabat
corp⁹ ſuū Qua in re hꝫ patēter īdi
cat̄ q̄a et pēnas alias ad alterū tē
debat· et tn̄ duab⁹ alis corp⁹ ꝓꝓ̄
ū velabāt· Quid eſt hꝫ niſi q̄a ſic
dēm⁹ ỽtutes q̄s accepi⁹ aliȷs īpē
dere· vt ea in q̄b⁹ peccauim⁹ nō de
ſinam⁹ caute cogitarē· et reatū noſ
trū cotidie ꝑ timorē et pn̄iam plā
gere· Duas enī ſupi⁹ alas q̄bus
corp⁹ velabatur· timorē et pn̄iam
dixim⁹ Hic ḡ in caritate creſca⁹·
vt pēnas tēdam⁹ ad ꝓx̄ios· Hic
pēnas tēdam⁹ ī ꝓx̄ios· vt nūq̄ de
ſinam⁹ plāgē noſ metipōs· Pēne
tēdūtur iux̄· pēne copiant corpa·

vt de bonis actibus ꝓ̄bcamus ex
empla· et mala que egim⁹ abſcon
dant a iudicio timor et penitentia·
In trāſlatione aūt veteri· de hȷs
alis dicit̄ Singulis due ↄ̄iuncte
et tegētes corꝑa eorū In q̄b⁹ ver
bis intelligit̄· q̄a et ipē erat pēne
q̄ iūgebātur alteri⁹ ad alterū ⁊ ipē
q̄ eorū corꝑa coopiebāt· q̄d ꝑ figu
rā bene accipit̄ · q̄a ille nos virtu
tes apd̄ oīpotentē deū ꝓtegūt q̄s
ex caritate ꝓx̄is īꝑtimur atq; ↄ̄iū
gim⁹ Cū q̄b⁹ dum ↄ̄cordiṫer viui
m⁹ · mala q̄ fecim⁹ velam⁹ Poſſūt
ergo eciā ꝑ has alas duo p̄cepta
caritatis intelligi· amor ſcꝫ dei ⁊
ꝓx̄imi Amādo enim deū· nr̄a in no
bis ꝑſeq̄mur mala id eſt corp⁹ ve
lam⁹· diligēdo aūt ꝓx̄im ei ī quo
poſſum⁹ ꝓdeſſe feſtina⁹ id eſt alas
ad alterutrū tend im⁹ Hoc aūt q̄
ſeq̄tur· et alterū ſiliter velabat̄· in
trāſlatiōe veteri nō habet̄· Et q̄ri
pōt cur poſtq̄ dcm̄ eſt vnūq̄dq; du
ab⁹ alis velabat corp⁹ ſuū ſubiūgi
tur· et alterū ſilit̄ velabat̄ Trāſ
lationē aūt lxx̄· interpretū· aq̄le
et theodocōnis et ſymaci · ſolliciṫe
ꝑſcrutātes· inuenim⁹ nichil ex eis
verbis· ſed beati iheronimi ſcriptu
rā legentes agnouim⁹· quia hāc
ſententiam in hebrea veritate ita
poſitā· nō quidē iuxta verbū· ſꝫ iux
ta ſenſū inuenerit· Querī etenim
poteſt· cur poſtq̄ dictū eſt· vnūq̄d
q; velabat corp⁹ ſuū· ſtatī ſubdit̄ ·
⁊ alterū ſiliter velabat̄· Si eni di
cēt vnū ⁊ alterū loquēdi vō ſtare

Poſtq̄ꝫ vero dictum eſt. vnūquod
q; aīr dicitur alterū: cū in vnoquo
q; oēs ꝯprehenduntur? Sed ſi ⁊
perfectoꝝ vitā et proficientiū me
rita diſtinguim9. et vnūquodq; et
alterū nō irracionabilit̄ poſitū vi
demus. Qui enī ⁊ ſua deflent. et
virtutū penas ad proximos in ex
emplo tendunt. procldubio perfecti
ſūt. Sunt āt pleriq; puuloꝝ. q̄ e
oꝝ lacrimas ꝯſpiciūt ⁊ ymitātur
⁊ qui nudi in ſuis prauitatib9 eſſe
potuiſſent. ſanctos vigilantioreſq;
viros ꝯſiderant. moxq; ſuis praui
tatibus irati accendūtur vt plan
gant. iflammant̄ ad penitētiam.
atq; vt velare ſāctos corpa ſua cō
ſpiciūt. ita et ipſi lacrimarū ſuarū
alis velant̄. Sed ipōs enī magnis
increpatioībus feriūt Cur qui vir
tutes nō habēt peccata ſua mīme
deploeāt. ſi et illi adhuc plangere
nō deſiſtūt: qui iam ꝟtutū penas
per exempla ad ꝓximos tendūt?
In quib9 ꝟbis neceſſe eſt. vt nos
qui adhuc puuli ſumus. perfectoꝝ
ſꝑ ⁊ ꝟtutes ⁊ lacrimas an̄ mēt̄
nr̄e oculos ponamus. ymitemur q̄
in illis aſpiciam9. vt dū cepimus
per icrementa creſcere. poſſim9 ab
illo diſtricto examine mala que fe
cim9 velare. In aſſiduis enī fleti
b9 in cotidiana nr̄a penitētia habe
m9 ſacerdotē in celis qui īterpellat
ꝓ nobis De quo etiam per iohan
nem dicitur. Si quis peccauerit.
aduocatū habem9 apud patrē ihe
ſū xp̄m iuſtū. ⁊ ip̄e eſt ꝓpiciatio ꝓ
peccatis nr̄is. Ecce exultauit ani
m9. cū aduocati nr̄i potētiam audi
uim9. Sed nr̄am exultationē ite
rū remordet timor. q2 ip̄e qui nob̄
aduocatus eſt dicit̄ iuſtus. nos e
nim cauſas iīuſticie habem9 Juſt9
vero aduocatus. iniuſtas cauſas
nullo mō ſuſcipit. nec ꝟba dare ꝓ
iniuſticia cōſenſit. Quid ergo agi
mus kmi fratres mei? Sed ecce
occurrit aīo quid agam9. mala q̄
fecim9 ⁊ deferamus ⁊ accuſemus
Scriptum eſt. Juſtus in p̄ncipi
o accuſator eſt ſui. Quilibet enim
peccator cōuerſus in fletibus iam
iuſtus eſſe inchoat. cū cepit accu
ſare qd̄ fecit Cur enī nō ſit iuſt9:
qui cōtra ſuam iīuſticiām iam per
lacrimas ſeuit? Juſtus igitur ad
uocat9 noſter iuſtos nos defendit
in iudicio. q2 nos met ipōs et ꝯgnoſ
cim9 ⁊ accuſamus iīuſtos. Nō er
go in fletibus nō in actib9 nr̄is. ſꝫ
aduocati nr̄i allegatione ꝯfidam9
qui viuit ⁊ regnat deus ꝑ oīa ſcl̄a
ſcl̄oꝝ Amen. ¶ Explicit omelia
vij. ¶ Incipit omelia octaua

Quod per exempla iuſ
toꝝ multi proficiant.
ſuperi9 locutionis fine
tractatū eſt. atq; ipſū
ꝓpheta nobis certi9 aperit. cū hūꝰ
que dixerat adiūgit. Et audiebā
ſonū alarū. quaſi ſonū aquarū mlt̄
tarū. Solent in ſacro eloquio ꝑ
aquas populi deſignari. Unde ꝑ
iohannē dicitur. Aque vero ſūt po
puli. Idcirco autē aquis populus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

deſignatur. quia ⁊ in vita ſonū ha
bet ex tumultu carnis. ⁊ cotidie de
fluit ex decurſu mortalitatis. Ut
aūt ſepe iā diximꝰ ale ſūt aīaliū.
v̄tutes ſāctorū Quid eſt ergo ꝙ
ꝓpha alarū ſonū audit quaſi ſonū
aquarū multarū. niſi ꝙ ex oīpotē
tis dei pietate ille ale v̄tutū q̄ in
paucas ꝑus ſāctis ſonabāt. iā nūc
ꝑdicatione diffuſa in multorꝫ cō
uerſatioē ꝓplorꝫ reſonāt. Incarna
to eni paſſo ac reſurgēte dn̄o. pau
ca fuerūt ꝑenata aīalia. quia rari
valde extiterūt q̄ celeſtia deſidera
rent ⁊ v̄tutū ꝑenis ſe i alta ſuſpē
derēt Sed poſtq̄ diuinitatis eius
ꝑdicatio in mūdū diffuſa eſt. q̄ti
iā ꝑuuli. q̄ti grauiores. q̄ti fortio
res iuuenes. q̄ti ibecilles. q̄te cō
uerſe peccatrices. q̄te anus virgi
nes. ꝑ fidē ꝑ ſpem. ꝑ amorē ad ce
leſtia euolant. quis dicere q̄s eſti
mare ſufficiat. Ecce alarū ſonitus
qui ꝑus in paucis aīalibus fuit. iā
nūc in ꝓplis reſonat. iā nūc mundi
multitudinē ad celeſte deſiderium
ꝑene v̄tutū leuāt Bene ḡ dicitur
⁊ audiebā ſonū alarū. quaſi ſonū
aquarū multarū. q̄a ſicut ꝑfati ſu
mꝰ. ille v̄tutū ſonꝰ qui in aure dei
ꝑus ex paucis ſāctis factꝰ eſt. poſt
modū ex aq̄s multꝭ id eſt inume
rabilibus eſt ꝓplis multiplicatus
De quo adhuc ſmo bene addit.
quaſi ſonꝰ ſublimis dei Quid ē ꝙ
alarū ſonꝰ in ſāis aīalibꝰ q̄ſi ſonꝰ
ſublimis dei dicitur. niſi ꝙ omīps
deꝰ ⁊ ipſe iplet mētes ſāctorū celeſ

ti deſiderio. ⁊ ipſe exaudit ipletas.
Ipſe etenim erat in ſanctorū cordi
bus amorē. et ipſe ex amantibus
cordibus ſuſcipit ꝑcem. Negatio
nē ſuā fleuit petrus amare. ſed ta
men illic prīmittitur. quia iheſus
reſpexit petrū. Uenit maria mag
dalene. ꝑ eꝰ multas maculas culpe
ad pedes redemptoris noſtri cū la
crimis Sed quis illam infudit in
tus. niſi q̄ benigne ſuſcepit foris.
Quis illā ad lacrimas vrgebat
ꝑ cōpūctionis ſpiritū. niſi qui hāc
exteriꝰ quorū ſimul recūbentibꝰ re
cipiebat ad veniam. Redemptor e
ḡit noſter peccatricis mulierꝭ mē
tē ⁊ trahebat ⁊ ſuſcipiebat Tra
hebat cū de culpa cōpungeret. ſuſci
piebat vt a culpa liberaret. Bene
ergo iſte alarū ſonus quaſi ſonus
ſublimis dei dicitur. quia quicq̄d
in ſanctorū virtutibus agitur. cuiꝰ
eſt gracie qui merita largitꝛ. Qui
bene per prophetam ſublimis eſſe
memoratur In ſcriptura etenim ſa
cra aliquando deus nuncupatiue.
aliquando vero eſſentialiter dicitꝛ.
Nūcupatiue eni dicitꝛ ſicut ſcriptū
eſt Ecce ꝯſtitui te deū pharaonis Et
ſicut moyſes ait Si q̄s h̄ vel illd
fecerit. applica illū ad deos videli
cet ad ſacerdotes. Qui curſus ait
Diīs n̄ detrahas id ē ſacerdotibꝰ
Et ſicut pſalmiſta ait Deꝰ ſtetit i
ſynagoga deorꝫ. i medio āt deos
diſcernit Eſſencialitꝛ āt deꝰ dr̄. ſicut
ipſe ad moyſē dicit Ego ſū deꝰ pr̄is
tui deꝰ abrahā. deꝰ yſaac. deꝰ iacob

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde paulus apoſtolus volens
nũcupatiuũ dei nomen ab eſſencia
li diſcernere· de redēptore nr̃o loq
tus eſt dicēs· Quoꝝ patres ⁊ ex
quibꝫ criſtus ſcd̃m carnem qui eſt
ſup oīa deus benedictus in ſecula
Qui enĩ nũcupatiue dicit̃ deus·
int̃ oīa eſt· qui vero eſſencialit̃ de
us· ſup oīa eſt Ut ergo oſtendēt
xp̃m naturalit̃ deũ· nō hunc deũ
tm̃mō· ſꝫ deũ ſup oīa eē cōmemo
rauit· Quia ⁊ clarius q̃ſꝫ ſicut pre
miſimus· ul̃ in exemplo iuſtície p̃
rogando poſitus deus dicí poteſt·
ſed int̃ oīa qm̃ nũcupatiue deus·
criſtus autē deus eſt ſuper oīa qui
a naturalit̃ deus· Quē ergo pau
lus deum ſuper oīa· hunc ezechiel
pp̄ha deũ ſublimē nominauit Poſ
q̃ vero dictũ eſt audiebã ſonũ ala
rũ quaſi ſonũ aquarũ multarũ· qui
a adhuc addit̃· quaſi ſonus ſubli
mis dei· etiam hoc ītelligere poſſu
mꝰ· quod futurũ clãs oībꝰ ſcimꝰ
Alarũ enĩ ſonitus ſicut diximꝰ fu
it in predicatoribꝰ ſanctis· aqua
rũ ſonus in cōuerſis ⁊ ſequētibus
populis· Sed idem ipē ſonus erit
q̃nqꝫ ſonus ſublimis dei· q2 multi
tudo que nunc ad fidē per ſanctos
doctores trahitur· q̃nqꝫ in celeſtem
patriam ꝯgregat̃· vt ibi om̄s clã
ſine fine laudent· cum viderint
quod laudent· Et quia tunc per
fecte corpus redēptoris efficit̃ om
nis multitudo ſanctorũ iuxª pauli
vocē dicentꝭ· et ipā creatura libera
bitur a ſeruitute corruptionis in li
bertatē glorie filiorũ dei· eiqꝫ tunc
ita inhereēt· vt eis de corruptione
que per reſurrectionem vincit̃· iam
nichil in ſuo ſancto amore con
tradicat· ſed vnita glorie ſui redēp
toris fiat· recte nunc dicitur· quaſi
ſonum ſublimis dei Notādus er
go eſt ordo deſcribētis· q2 prius ſo
nus ex alis aīalũ· qui poſtmodũ
quaſi ſonꝰ aquarũ multarũ· ad ex
tremũ vero quaſi ſonus ſublimis
dei dicit̃· Qd̃ enĩ prius ſancti pre
dicauerũt· hoc poſtmodum credide
rũt atqꝫ tenuerũt ꝯuerſi ad fidem
populi· qui ad extremũ quoqꝫ libe
ratori omniũ reddũt laudē· in celeſ
tia ſubleuati· Sonus itaqꝫ aīali
um fit ſonꝰ aquarũ· ⁊ ſonus aqua
rũ fit quaſi ſonꝰ ſublimis dei· qui
a laudē oīpotētꝭ domini quã prius
in mũdo pauci· hanc poſtmodũ mł
ti clamauerunt· ⁊ quã nunc multi
clamant· cũ adhuc eis in ſemetip
ſis ſua corruptio repugnat· hãc in
celeſti patria clã om̄s ſuo iã capiti
vniti reſonabũt· Adhuc aũt ſancto
rũ aīalũ opa v̄tuteſꝫ deſcribũtur
cũ ſubdit̃· Cũ ambularēt quaſi ſo
nus erat multitudinis· vt ſonitus
caſtroꝝ· Si per ſonitum ſublimis
dei laus nr̃i creatoris in celeſti pa
tria deſignatur· mirandũ nō eſt ꝗ
curſꝰ ad ſãctoꝝ opa in hac adhuc
vita viuentiũ pp̄heticus ſermo re
fũdit̃· q2 ſp̃us ſãctus in corde pro
phãꝝ qd̃ ſimul oſtendit intus· nō
ſimul eicit per linguã foras· Aq̃
q̃ppe ſciencie qua pp̄hetãtis aīmꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

repletur in ꝯtemplatione vehemē
ter exuberat· Sed qz angustū ē spi
ritui omne os hois id est foramen
carnis ad explendā illā imensitatē
que cōspicatur modo hoc· mō illud
qđ aspiciat ꝓferendo lingua variat·
Postq̄ ergo sonū alarum quasi so
nū sublimis dei esse cōspexit in ce
lis· rursus ad terras redit· et p̄na
ta animalia quid hic agant loqui
tur· vt illic sūma mereantur dicens
Cū ābularēt quasi son9 erat mul
titudinis vt sonitus castrorū· Cū
p̄dicatores sancti mūdū p̄dicando
et trahendo circūeunt animalia ā
bulant· et quia hic eciā quos colli
gunt· statim vt crediderint in lau
dem nostri creatoris exurgunt· fit
son9 quasi son9 multitudinis· Et q̄
a in p̄dicatione eadē bellū cōtra a
ereas potestates sumunt recte sub
iungitur vt sonus castrorū· Cū eni
sanctis p̄dicatorib9 fideles populi
ꝯiūguntur· cōtra malignos spūs
in ꝓcinctu fidei multitudines cas
trorū fiūt· Et dū fideles quoqz co
tidie celestib9 desiderijs replent·
terrena despiciunt· dura sibi pro a
more supne patrie ꝓponūt· cōtra
aereas potestates castra fiunt· qui
a armati fide· et bonis operibus
muniti gradiunt· quasi eni quibus
dā castris spiritualis exercitus per
paulū dicitur· Induite vos arma
turam dei· vt possitis contra insidi
as dyaboli stare· quia non est no
bis colluctatio aduersus carnē et
sanguinē· sed aduersus principes

et potestates· aduersus mundi rec
tores tenebrarum harum· contra
spiritualia nequicie in celestibus·
Sanctorum ergo multitudines
castra sunt· que bellum contra ae
reas potestates susceperunt· Vnde
et sancta vniūsalis ecclesia ita sub
specie dilecte describit vt dicatur
Pulcra es amica mea suauis es
et decora sicut iherusalē terribilis
vt castrorū acies ordinata· Quia
eni iherusalē visio pacis interp̄ta
tur cui9 nomine patria celestis ex
primit· sācta ecclesia suauis et de
cora sicut iherusalē dicit· q̄a eius
vita et desideriū visioni iā pacis i
time ꝯparatur vt in eo q̄ auctorē
suū diligit· q̄ eius specie vidē cō
cupiscit de quo scriptū est· in quem
desiderant angeli ꝓspicere· p ipsa
iam amoris sui desideria angelis
similis dicitur· que q̄ntū deo ama
bilis efficitur· tāto agit vt malig
nis spiritib9 terribilis fiat· Qua
liter autem sit terribil'· subiuncta
comparatione ostenditur id est vt
castrorum acies ordinata· Quid
est q̄ sancta ecclesia suis hostibus
vt castrorum acies sit timenda?
Non enim a magno intellectu va
cat ista comparatio· et idcirco ē sub
tiliter intuenda· Nam9 et constat
quia castrorum acies tunc hostib9
terribilis ostenditur· quando ita
fuerit constipata atqz densata· vt
in nullo loco interrupta videatur
Nā si ita disponit· vt locus vacu9
p quē hostis possit igredi dimittat·

proſecto iam ſuis hoſtib9 terribil
nō eſt. Et nos ergo cū contra ma
lignos ſpūs ſpūalis certaminis
aciem ponim9. ſūmope neceſſe eſt
vt per caritatē ſemp̄ vniti atq; cō
ſtricti. et nūq̄ interupti per diſcordi
am inueniamur. q2 ſi q̄libet bona o
pera in nobis fuerīt. ſi caritas de
ſit. per malū diſcordie locus aperi
tur in acie. vnde ad feriendos nos
valeat hoſtis noſter intrare. Anti
quus vero hoſtis caſtitatē in nobis
ſi ſine caritate fuerit nō timet. qui
a ipē nec carne premitur. vt in e
ius luxuria diſſoluat. Abſtinenciā
nō timet. q2 ipē cibo nō vtitur. qui
neceſſitate corporis non vrgetur.
Diſtributionē terrenarū rerū nō ti
met. ſi eidē operi caritas deſit. qui
a diuiciarū ſubſidijs ipē nō eget.
Valde aūt in nobis caritatē verā
id eſt amorē humilē quē nobis vi
ciſſim impēdim9 timet. et nimis cō
cordie nr̄e inuidet. q2 hāc nos tene
mus in terra. quā ipē tenere nolēs
amiſit in celis. Vn̄ ergo d2. terri
bilis vt caſtroꝝ acies ordinata.
q2 electoꝝ multitudinē eo maligni
ſpūs pertimeſcūt. quo eos per ca
ritatꝭ ꝯcordiā vnitos ꝯtra ſe ⁊ cō
globatos aſpiciūt. Quāta aūt ſit ꝯ
cordie virtus oñdit. cū ſine illa v̄
tutes reliq̄ v̄tutes nō eſſe mōſtrā
tur. Magna eni virtus abſtinencia
e. ſꝫ ſi quis ita ab alimentis abſti
neat. vt ceteros in cibo dijudicet.
⁊ alimenta eadem q̄ deus creauit
ad ꝑcipiendū cū graciarū actione fide

libus eciam dāpnet. quid huic vir
tus abſtinēcie facta eſt. niſi laque
us culpe? Vn̄ pſalmiſta quoq; nl̄
lam eſſe abſtinentiā ſine cōcordia
deſignans ait. Laudate eū in tym
pano et choro. In tȳpano eni cori
um ſiccū reſonat. in choro autē vo
ces ꝯcorditer cātant. Q̄d ergo per
tȳpanū niſi abſtinencia? et quid ꝑ
chorū niſi caritas concordie deſig
tur? Qui itaq; ſic abſtinentiam te
net vt cōcordiā deſerat. laudat q̄dē
in tipano. ſꝫ nō laudat in choro. Et
ſūt nōnulli. q̄ dū pl9 ſape q̄ neceſ
ſe eſt ſtudent. a p̄ximoꝝ pace reſili
unt. dū eos ceteros ſtultoſꝫ contēp
nūt. Vn̄ per ſe veritas āmonet di
cens. Habete in vobis ſal. et pacē
habete int̄ vos. vt quiſq̄s habere
ſal ſapientie ſtudet. caueat neceſſe ē
quatinus a pace ꝯcordie nūq̄ rece
dat. Quod vero de hijs duab9 v̄
tutibus diximus. hoc eſt de ceteris
oīb9 ſenciendū. Vn̄ terribilit̄ pau
lus āmonet dicēs. Pacē ſeq̄mini
cum oībus et ſāctimoniā. ſine qua
nemo videbit deū. Quia aūt nich
il ſine cōcordia deo placeat. ipā ꝑ
ſe veritas demōſtrat dicēs. Si of
fers mun9 tuū ad altare. et ibi re
cordatus fueris. q̄a frat̄ tuus ha
bet aliq̄d aduerſū te. relinq̄ ibi mu
n9 tuū ante altare. ⁊ vade p̄us re
conciliari frī tuo. ⁊ tūc veniens of
feres mun9 tuū. Ecce a diſcordāti
b9 accipere nō vult ſacrificiū. holo
cauſtū ſuſcipe recuſat. Hinc ergo
perpēdite q̄tū ſit malū diſcordie.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑter qđ et illud abiaꝛ · ꝑ qđ cul
pa relaxatur Quia vō electi semꝑ
in caritate ꝯiūcti sūt · et hec eadē e
orū caritas sonū laudis reddit au
ctori · malignis vero spiritib9 id est
āticquis suis hostib9 · penā incutit ti
moris · recte nūc de pennatis ani
malibus dicitur Cū ambularent
quasi son9 erat multitudinis vt so
nitus castrorū · Libet āt ab exortu
sancte ecclesie fidei oculos vſꝫ ad fi
nē mūdi tendere · ⁊ hec eadē castra
quomō ambulent videre Castra e
nim multitudinis appellātur exer
citus · cū in procinctū ꝑgūt · aut i cer
to aliquo quolibet loco i itinere de
morātur · Castris ergo via est vi
ta p̄sentis seculi · oībus cōcorditer
viuētibus sanctis Alia aūt sūt cas
tra p̄dicātiū · q̄ huc illucq3 ꝓ colli
gendis aīabus in sācti opis ꝓcin
ctu laborant · alia castra ꝯtinentiū
atq3 ab hoc mūdo recedētiū · qui cō
tra malignorū spirituū bella coti
die se in corde p̄parāt · Alia castra
bonorū cōiugatorū · qui viuentes
in amore omnipotentis dei concor
diter · sic vicissim sibi carnis debitū
soluūt · vt tamen quid deo de opi
bus bonis debeant nullatenus ob
liuiscantur · sed ⁊ si qua vt hoīes
delinquunt · hec icessanter piȷs ac
tibus redimunt Quia ergo distinc
ti fideliū ordines ab exortu sancte
ecclesie · vſꝫ ad finē mūdi concordi
ter viuentes cōtra potestates aere
as dimicant · castra ambulant · ⁊
fit quasi castrorū sonitus · quia in

eis ad laudē omnipotentis dei ⁊
virtutū gladiȷ ⁊ arma miraculorū
sonant De sanctis verō animalib9
adhuc subditur · Cumq3 starēt di
mittebantur penne eorū Stant a
nimalia quādo ea que dei sunt in
tenta contemplatione desiderant ·
Sed eorū p̄ne deponūtur q̄a dū
alta dei iudicia aspiciūt · sue eis v̄
tutes vilescunt · qđ apte exponiꝛ
cū statim subditur · Nam cū fieret
vox sup firmamentū · quod erat su
per caput eorū · stabant ⁊ submit
tebant alas suas Firmamentū su
ꝑius · sub intellectu duplici iudica
uimus exponendū Possunt enim
sicut dictū est firmamenti nomine
celestes potestates intelligi · et po
test firmamenti nomine incarna
tus vnigenitus per hoc qđ in eo
nostra natura ad eternitatē firma
ta est designari Prius enim quid
sentimus de angelis · et postmodū
de domino angelorum loquamur
Ecce enim dicitur cum fieret vox
super firmamentum · stabāt ⁊ sub
mittebant alas suas Quo in loco
hꝫ primū sciendū est · quia non sub
mittere ab inferiori ad supiora ten
dere · sed a supiori ad iferiora alas
deponere intelligi debet · ꝑter hoc
qđ p̄missū est · cum starent dimitte
bantur penne eorum · Querendū
itaq3 nobis est · que sit vox que su
per firmamentum sit · Sed ean
dem vocem melius intelligimus
si ab imis ad superiora gradiētes
quasi quibusdā passib9 ascēdam9

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sicut auditus corporis excitatur
voce · ita ſenſus mentis excitatur
intellectu qui de interioribz agitur·
Vox ergo in mente eſt· quaſi qui
dã ſonus itelligentie · Sed ſcien
dũ eſt qa nrĩs ſenſibus aliqñ vox
carnis loquit· aliqñ vox aĩe · ali
qñ vox firmamenti· aliqñ vox que
ſuper firmamentũ eſt· Ponamus
enĩ ante oculos ꝙ quiſpiã ſit leſ9
a primo· qui ex humana racione
cogitat vt vicẽ leſionis reddat· ma
lũ ꝑ malo retribuat· huic vox car
nis loquit in mente· qz cũ diuina
mandata ꝑcipiant benefacere hijs
qui vos oderũt· quiſquis mala fa
cere ſe odientib9 cogitat· in eius a
nimo vox carnis ſonat· Multa ẽ
tena cotidie agim9 · poſt hec ad o
rationẽ redim9 · accendit ad com
punctionẽ anim9 · ſz carũ rerũ quas
egim9 ymagines verſãtur in men
te ⁊ itentionẽ cõpunctionis ꝑpedi
unt in orõne · ⁊ qd volentes foris
egim9 hoc iterius patimur inuiti·
vt quedã cogitationũ fãtaſmata
mentẽ per ymagines corꝑeas diſ
pergant· ne ſtricte totã in orõne ſe
colligat· Hec quoqz vox carnis ẽ
Cũ vero ⁊ iſta ſubiciamus· atqz ab
oculis mentis cunctas corporeas
ymagines effugam9 · ipãm in no
biſmetipſis naturã aĩe querẽtes ·
qualis ſit que carnẽ viuificare ꝑt
ſed ſemetipãm ſtrĩgere in bonis co
gitatioibus ſicut deſiderat non po
teſt· iuenim9 quendã intellectualem
ſpm per potẽtiã creatoris viuentẽ

corpus qd ſuſtinet viuificãtẽ· ſz tñ
obliuioni ſubditũ· mutabilitati ſub
iectũ · quẽ ſepe timor affiat letitia
extollit· Ipſe itaqz intellectus aĩe
vox ei9 eſt qz ſonat quod eſt· q̃ tñ
adhuc vox ſub firmamẽto eſt· Sz
tranſcendẽtes aĩam vocẽ de firma
mento querim9 · cum illa ſanctoꝝ
angeloꝝ inumera multitudo in oĩ
potẽtis domini cõſpcũ qualis ſit in
ueſtigam9 · q̃ ſit in eis ſine fine feſ
tiuitas viſionis dei · que letitia ſi
ne defectu qui amoris ardor nõ cru
cians· ſed delectans· ꝙtũ in eis ſit
viſionis dei deſideriũ· cũ ſacietate
⁊ q̃ta ſacietas cũ deſiderio in qui
bus nec deſideriũ penam generat
nec ſacietas faſtidiũ parit· quomõ
inherẽdo beatitudini ſint beati quo
mõ cõtemplando ſemꝑ eternitatẽ
ſint eterni· quomõ cõiuncti vero lumi
ni facti ſũt lux· quomõ aſpicientes
ſemꝑ incõmutabilẽ· mutati ſũt i i
cõmutabilitatẽ· Sed cũ iſta de ãge
lis cogitam9 · adhuc de firmamen
to eſt· nõ ſuper firmamẽtũ· Trãſ
eat ergo aĩmus ⁊ ab ipſis· trãſcẽ
dat omẽ quod creatum eſt· in ſolo
creatoris ſui lumine fidei oculos
figat · ꝙ vn9 viuificet omĩa q̃ cre
auit deus · ꝙ vbiqz eſt · ⁊ vbiqz
totus eſt · ꝙ incircũſcriptus et icõ
prehenſibilis ſentiri poteſt · ⁊ vide
ri non poteſt · ꝙ nuſꝙ deeſt · ⁊ ta
men ab iniquorũ cogitatioib9 lon
ge eſt · ꝙ nec ibi deeſt · vbi longe
eſt· qz vbi nõ eſt per grãm adeſt ꝑ
vindictam · ꝙ omnia tangit · nec

tamen oīa equaliter tāgit Quedā
eni tāgit vt ſint · nec tamen vt vi
uant et ſentiant · ſicut ſūt oīa inſen
ſibilia · quedā tangit vt ſint viuāt
et ſentiant · nec tamē vt diſcernāt
ſicut ſūt bruta animalia · quedā tā
git vt ſint viuāt et ſentiant et diſ
cernant · ſicut eſt huāna et angeli
ca natura · et cū ipſe nūq̄ ſibimetip
ſi ſit diſſimilis · diſſimilit̄ tamē tā
git diſſimilia · q̄ vbiq̄ p̄ſens eſt
et vix inueniri poteſt · q̄ ſtātē ſequi
mur ⁊ app̄hēdē nō valemꝰ Pona
mꝰ ḡ an̄ oculos mētis q̄ illa natu
ra ſit que tenet omnia īplet omni
a · circūplectit̄ oīa · ſuperexcedit oīa ·
ſuſtinet oīa · nec alia p̄te ſuſtinet at
q̄ alia ſuperexcedit · nec alia ex p̄te
īplet · atq̄ alia īplendo circūplecti
tur · ſed circūplectendo īplet · īplen
do circūplectitur · ſuſtinendo ſuper
excedit · ſuperexcedendo ſuſtinet · Huiꝰ
nature potentiā cū ſtrictius in ea co
gitat animꝰ · vox ſup̄ firmamentū
fit · quia eius intellectus concepit
q̄d ⁊ angelorum ſenſū ſua incōpre
henſibilitate tranſcendit Cum er
go vox ſup̄ firmamentum fit ſtant
animalia ⁊ ſubmittunt alas ſuas
quia ſanctorū mentes cum creato
ris ſui potentiam intenta ꝯtempla
tione cōſiderant · vileſcunt eorum
animo virtutes quas habent ⁊
tanto fiunt apud ſe humiles · q̄to
eis altū eſt illud q̄d ſup̄ angelos
ſonat Forcaſſe enim doctores ſunt
cum ceperint intacta mente cogita
re · que ſit ineffabilis dei ſapienti

a · que mentes hominū ſine ſtrepi
tu verborū docet · et quomodo hec
eadem ſapientia ſi auditorum mē
tes non doceat vox doctorum inua
num laborat · ſua eis protinꝰ doc
trina vileſcit · quia neq̄ qui plan
tat eſt aliquid neq̄ qui rigat · ſed
qui incrementum dat deus Forcaſ
ſe prophete ſūt · ſed cum tacita mē
te conſiderant · quia prophecie ſue
oculo ſimul omnia diuinitatis miſ
teria penetrare non poſſunt · quo
niā ſicut ait apoſtolus ex p̄te co g
noſcimus ⁊ ex p̄te prophetamus
in illa īmenſitate ſecretorū vident
quia p̄uum eſt omne quod vident
atq̄ ex ipā amplitudine luminis
conſiderant · q̄ minus ſit illud q̄d
intento oculo quaſi p̄ rimas vide
runt · Deponant ergo alas ſuas
cum vox ſuper firmamentū fit id
eſt humilientur in eo quod appre
hendunt · cum ſuperna conſpiciunt
que ab eis cōprehendi nō poſſūt ·
Sepe eciam cogitationibus ſanc
torum ipſa que habent bona blan
diuntur · vt eorum mentes in ali
qua ſui fiducia leuent · ſed protinꝰ
ad occulta dei iudicia recurrunt ·
quomodo alij ex virtutibus ad in
fernū per elationē corruūt · alij ex
vicijs correcti ad celū per hūilitatē
leuant̄ · Vn̄ nos ad hūilitatē reuo
cās p̄pha terret ⁊ amonet dicens
Veite ⁊ videte opa dn̄i q̄ terribil̄
in ꝯſilijs ſuper filios hoim̄ · Quis
enī digne cōſiderare valeat · q̄tus
ſuper nos ſit terror conſiliorū dei ·

quando ⁊ alter ex v̄tutib9 in finē
ſcēdit ad vicia. ⁊ alter ex vicijs in
virtutibus cōcludit finem? Quia
iuxta ſalomonis vocē ſūt iuſti atq̧
ſapientes. ⁊ opa eorum in manu
dei. et tn̄ neſcit hō vtrū amore an
odio dignus ſit. ſed oīa in futuro
ſeruant̄ incerta. ⁊ eſt via que vide
tur hominib9 recta. ⁊ nouiſſimū e
ius ducit ad mortē Hec itaq̧ occl
ti iudicij profunda cogitare. q̄d eſt
aliud q̄̄ alas deponē id eſt de nl
la iam virtute ꝯſidere. ſ; ſub mag
no timore trepidare? Siue eni oī
potent̄ dei naturā cōſideret. ſiue e
ius iudicia perpēdāt. trepidāt perti
meſcunt. Eis ergo quaſi alas de
ponere eſt. v̄tutes quas habēt hu
miliare. Sic abrahā alas depoſu
it. qui qn̄ loqui cū deo cepit. pulue
rē ⁊ cinerē ſe eſſe ꝯgnouit dicens.
Loquar ad dn̄m meū. cū ſim pul
uis ⁊ cinis. Sic moyſes alas de
poſuit. qui eruditus omni ſcientia
egiptiorꝫ mox vt v̄ba domini au
diuit. verba ſe nō habere dep̄hen
dit dicēs Obſecro domine nō ſum
eloquens ab heri ⁊ nudius tercī9
ex quo locutus es ad ſeruū tuum
impeditioris ⁊ tardioris lingue
ego ſū. Ac ſi apte diceret. Poſtq̄̄
a te verba vite audio. ꝯfuſū me in
verbis priorib9 agnoſco. Sic yſai
as cui9 vita dn̄o ad predicādum
placuerat. cū eundē dn̄m contepla
tur. carbone de altari in ore tact9
eſt ⁊ ait. Ve m̄ quia tacui. q̄a vir
pollutus labijs ego ſū. Ecce ad

ſuperiora ſubleuatus. ſibimetipſi
de labiorū pollucione diſplicuit.
Niſi eni celeſtis mūdicie alta con
ſpiceret. eſſe ſe iudicabilē nō oſten
diſſ;. Sic loquēte dn̄o ihieremias
clamat A. a. a. domine deus ecce
neſcio loqui q2 puer ego ſū. Iux̄
ea verba que audiebat. ſe v̄ba nō
habere cognouerat. Sic daniel ſb
limē viſionē videns. per plurīos
dies elanguit ⁊ egrotauit. q2 hij
qui in virtutibus fortes ſūt. cū al
tiora dei conſpiciūt. in ſua ſibimet
eſtimatioē infirmi atq̧ imbecilles ſi
unt. Sic btūs iob de quo dn̄s a
nuas illius dixit. non eſtis locuti
corā me rectū. ſicut ſeruus me9 iob
cum verba dei colloquentis audi
ret. reſpondit dicens Inſipienter
locutus ſū. ⁊ que ultra modū exce
derēt ſcientiā meā. Et paulopoſt.
Idcirco ip̄e me reprehendo. ⁊ ago
penitētiā in fauillo ⁊ cinere. Qui
q̄ntū ad homines ſapient̄ locutus
fuerat. loquentē ſibi deū audiens
inſipient̄ ſe locutū fuiſſe reprehen
dit. quia in cōteplacione vere ſapiē
tie ſua ei ſapientia viluit. Ad vo
cem ergo deſup venientē aīalia a
las deponūt. q2 virtutē dei ſiue in
natura ſua conteplari requiramus
ſiue in occultis iudicijs iueſtigare
cogitem9. p eo q̄ ei9 alta nobis
impenetrabilia ſūt. nr̄a nobis ſi q̄
ineſſe credebātur vileſcūt. ⁊ qui in
q̄ntulacūq̧ ſcientia volare videba
mur. inuiſibilē ſuper nos naturā ⁊
impenetrabilia e9 iudicia p̄pēdētes

ſubmiſſis alijs humiliter ſtam9 De
quib9 Et ſup firmamentũ qḋ erat
iminẽs capiti eorũ quaſi aſpect9
lapidis ſaphiri ſilitudo throni. et
ſup ſilitudinẽ throni ſilitudo quaſi
aſpectus hoĩs deſup Quid ꝑ thro
nũ niſi ille ṽtutes angelice deſig
nãtur. que ipſos quoq; ãgelos dig
nitate loci ſupioris excedũt? Nam
cũ ãgeli nũcij dicãtur. ⁊ ſepe ãgeli
ad ãnũciãda que dã hoĩbus veniãt.
throni miſſi ad miſteriũ nũcij nuſ
q̃ꝫ legunt᷑. quia eis lõge ſublimi9
creator oĩm ꝑſidet Vñ paul9 apoſ
tolus ordines celeſtiũ agminũ q̃s
ad terciũ celũ capt9 viderat deſcri
bens ait Siue throni ſiue dñatio
nes. ſiue pricipatus. ſiue ptãtes. õ
nia ꝑ ipſum ⁊ in ipſo creata ſunt.
Thronos igit̃ ante eos ãgelorũ
ordines dixit q̇bus illos ꝑlatos
eſſe cognouit. Bene aũt thronus
lapidi ſaphiro cõpatur. q̃a lapis
ſaphirus aereũ habet colorẽ. Vir
tutes ergo celeſtiũ lapide ſaphiro
deſignantur. quia hij ſpũs quib9
de9 omĩps altius ꝑſidet. ſupioris
loci i celeſtib9 dignitatẽ tenẽt Su
ꝑ thronũ vero ſilitudo hoĩs. q̃a et
ſup illas ṽtutes q̃ ⁊ ipſos ãgelos
ãtecedũt. noſtri eſt glã redẽptoris
Notandũ ergo qui ordo ſeruatur
Sup aĩalia enim firmamẽtũ. ſup
firmamẽtũ thronus. ſup thronũ
hõ eſſe deſcribitur. quia ⁊ ſup ſanc
tos hoĩes adhuc in hac corruptiõe
corpis viuẽtes ãgeli. ⁊ ſup ange
los ſupiores ⁊ deo ꝓxime ãgelice

ptãtes. ſup vero ꝓximas ptãtes e
leuatus eſt mediator dei et hoĩm
homo xp̃s iheſus Qm̃ vero vt pre
diximus firmamenti nomine me
diator dei ⁊ hominũ ꝑ aſſũpta hu
manitate debet intelligi. quia ſub
vni9 nominis appellatione ſolent
ꝓphĩe ſpiritu multa deſignaꝛ. vox
ſup firmamẽtũ facta ẽ. q̃ ſup bap
tizatũ dominũ de celo ſonuit dicẽs.
tu es filius meus dilectus in te cõ
placui. Vel ſicut ꝑ euangeliſtã di
citur. hic eſt filius meus dilect9 in
quo michi cõplacui Queram9 igi
tur quõ hanc vocẽ aĩalia audiũt.
et alas deponũt Dicat requiſitus
abacuc ꝓpha. Domine audiui au
ditum tuũ ⁊ timui. conſideraui o
pera tua et expaui. Quid eſt ãt ꝙ
pater de filio loq̃tur dicens. i quo
michi ꝯplacui? Omnis eni qui pe
nitẽdo corrigit aliqua q̃ fecit. eo ip
ſo ꝙ penitet ſe ſibi diſplicuiſſe indi
cat. qui emendat qḋ fecit Et quia
omĩps pater ſicut intelligi ab hoĩ
b9 poteãt humano mõ locut9 eſt de
pctõrib9 dicens. penitet me feciſſe
hoĩem ſup terrã. q̃ſi ſibimetipi diſ
plicauit. in pctõribus quos creauit
In ſolo autem ſibi vnigenito dño
nrõ ihũ xp̃o cõplacuit. qꝛ hũc int̃
hoĩes hoĩem eũ creaſſe nõ penitu
it. in quo pctm̃ nullũ õnino inue
nit. ſicut de illo ꝑ pſalmiſtã dicit
Iurauit dñs et nõ penitebit eum.
tu es ſacerdos ieternum ſcḋm or
dinẽ melchiſedech. In ſolo ergo
ſibi redẽptore nrõ cõplacuit pater.

quia in eo ſolo non inuenit culpā
in qua ſe reꝓhendat quaſi per peni
tentiā · Sc̄a itaqꝫ aīalia vocē ſuꝑ
firmamētū audiāt ⁊ pertimeſcāt
q2 ſi ſolus ſine peccato eſt · in eius
innocētiam aſpiciant · in q̄bus ipſi
cotidie delinquant · que neceſſe eſt
vt īceſſant̄ defleant · Cōſiderant
quoqꝫ q2 ⁊ ipē auctor vite ſine paſ
ſiōis dolore ex hac vita nō exijt ·
Et hec ergo vox ſuꝑ firmamentū
facta eſt q2 oīpotentꝭ patrꝭ ſentēti
a ciam de morte ac reſurrectione
vnigeniti proceſſit · Sed cū vox ſu
per firmamētū fit · ſtant aīalia ⁊
ſubmittūt alas ſuas q2 ſancti q̄qꝫ
cū ipſū quoqꝫ vnigenitū flagella
tū in hoc mūdo cōſpiciūt · deponunt
ſi q̄d de ſuis meritꝭ p̄ſumūt · Nā
ſi ipē ſine flagello nō exijt qui ve
nit ſine pccō · quō flagellis digni
non erūt · qui huc cū peccato vene
rūt? Ipſū quoqꝫ firmamētum qđ
eſt ſuꝑ caput aīaliū id ē qđ trāſcē
dit mentes iuſtorū habet ſuper ſe
vocē · q2 redēptor noſter eam quā
cū patre diſpoſuit ex diuinitate ſen
tenciam ꝓtulit in carne · quā audien
tes iuſti terrētur · ⁊ oēm de ſuis vi
ribus p̄ſūptionē deponūt Quib9
libet enī v̄tutib9 polleant · q̄d dig
na eſt vita peccatorꝫ · ſi ⁊ eius vi
ta pro nobis flagello ſubiacuit · q̄
ſubdita nullo peccato fuit? Sed
ecce nobis q̄ſtio g̃uis oritur cū di
citur · q2 ſuper firmamētū qđ erat
imunens capiti eorꝫ quaſi aſpect9
lapidis ſaphiri ſimilitudo throni ·

Si enim per firmamentū dn̄s mi9
et ꝑ lapidē ſaphirū ⁊ ſimilitudinē
throni ſūme ille poteſtates angeli
ce figurātur · quomō ſuꝑ firmamē
tū id eſt ſuper dn̄m eſſe credende ſūt
cū ⁊ mox ſubditur · ⁊ ſuꝑ ſimilitu
dinē throni ſimilitudo quaſi aſpec
tus hominis deſuꝑ? Nā ſi ita vt
dictū eſt firmamento exp̄mitur do
min9 · ⁊ rurſū hō accipit̄ dn̄s · qua
racione poteſt ītelligi · et ipē ſuper
thronū · ⁊ ipſe ſub throno? Sꝫ aſ
tructos h9 queſtiōis nodos ipē ſol
uit de quo loq̄mur · qui afflatu ſā
ſpūs ea q̄ clauſa ſt̄ apit · Incarna
tus aūt vnigenitus patrꝭ per hoc
qđ hō factus eſt īfra angelos fuit
ſicut de eo ſcriptū eſt · minuiſti eū
paulominus ab angelis · reſurgens
aūt ⁊ aſcendēs in celos oībus an
gelicis poteſtatib9 p̄ſidet · ſicut de
eo illic rurſus ſcriptū eſt · omia ſub
ieciſti ſub pedib9 eius · ⁊ ſicut ipſe
ait · data eſt m̄ oīs potaſtas in celo
⁊ in terra · Firmamentū ergo ſub
throno · ⁊ hō ſuper thronū eſt · q̄a
per humane aſſūptionē nature ⁊
ipē ſub angelis natus eſt · ⁊ ipē ſu
per angelos exaltatus · qui et pri
uſq̄ per reſurrectionis exaltaretur
glīam diuinitate ſuꝑ angelos fuit
ſꝫ tn̄ angelis vt dictū eſt hūanita
te minoratus · ex qua et morti ſub
iacuit · At poſtq̄ⁿ mortē reſurgendo
calcauit · hūanitatē eciam ſuā ma
ieſtatib9 angelorꝫ ſuppoſuit · Pri
us itaqꝫ thronus ſuper firmamen
tū · ⁊ poſt hō ſuꝑ thronū viſus eſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

deſcribitur· quia huãni generis re
dẽptor huãnitatẽ quã deſcẽdẽdo ſb
ãgelis aſſũpſit· aſcẽdendo ſup ãge
los exaltauit Hic võ factũ cũ ſub
ãgelis dicit9 ſicut factũ ſub lege· a
poſtolo pdicãte audiuim9 Aſſũptã
ergo huãnitatẽ ſub angelis accipi
m9· p ea minoratione in qua dig
natus eſt apparere Nã mox vt v
bũ caro factũ eſt· mox de9 hõ ptã
te ſup ãgelos fuit De ipõ q̃ppe ãn
paſſionẽ ſcriptũ eſt Ecce angeli ac
ceſſerunt ⁊ miniſtrabãt ei Sed ta
mẽ vt huãnitatẽ eius infirmitas
mõſtraretur curſũ de eo ſcriptũ eſt
Apparuit illi ãgelus de celo cõfor
tãs eũ In documẽto ergo vtriuſ
nature· hinc ⁊ ãgeli miſtrante· hũc
et ãgelus cõfortare deſcribitur V
nus quippe in vtraq; natura · qm̃
qui de9 ante ſecula extitit hõ fact9
eſt in fine ſeculorũ Cui tamen an̄
paſſionem ſuã angeli miſtrant · ⁊
hũc angelus cõfortat· poſt paſſio
nẽ vero atq; reſurrectionẽ hinc ãge
li miniſtrare poſſunt· ſed iã nõ hũc
cõfortare poſſunt · q̃a ſicut pdictũ
eſt· ⁊ ſi prius firmamẽtũ ſb throno
apparuit· iã tamen hõ ſup thronũ
eſt Et in cui9 pſona vt pheta ſãc
tus adunationẽ vtriuſ nature ſe
vidiſſe oſtenderet· ptin9 adiũxit·
Et vidi quaſi ſpeciẽ electri Quid
eſt qd aſpect9 hõis videt in thro
no quaſi ſpecies electri· niſi q in e
lectro ſicut lõge ſupi9 diximus argẽ
tũ ⁊ aurũ miſcetur· vt res vna ex
metallis duobus fiat? In qua ⁊
p argentũ auri claritas tpatur· ⁊
p auri claritatẽ ſpecies clariſcit ar
genti In redemptore aũt nrõ vtri
uſ; nature id eſt diuinitatis ⁊ huã
nitatis incõfuſe atq; inſepabiliter
ſibimet ſunt vnite vt et p huãnita
tẽ diuinitatẽ eius claritas noſtris
potuiſſet oculis tẽpari· ⁊ p diuini
tatẽ humana in eo natura clareſce
ret· atq; exaltata fulgore vltra
qd creata fuerat haberet Ipſe vero
aſpect9 hõis ſup thronũ ⁊ ſpẽs e
lectri quã vidit qualis ei apparuit
adhuc deſcribẽdo ſubiũgit Velut
aſpectus ignis intrĩſecus e9 p cir
cuitũ· a lũbis eius deſup· ⁊ a lum
bis eius vſ deorſũ· vidi quaſi ſpe
ciem ignis ſplendentis in circuitu
Quid eſt q mediator dei ⁊ hõim
homo xp̃s iheſus a lũbis ⁊ deſup
aſpectũ ignis intrinſecus p circui
tum habere deſcribitur · ⁊ a lum
bis et deorſum ſpeciem ignis ſplẽ
dentis in circuitu? Inueſtigandũ
nãq; ẽ quare a lũbis et de ſup ignẽ
intrĩſecus· nec tamẽ ſplẽdẽtẽ ignẽ
habere narratur· a lũbis vero ⁊ de
orſũ hr̃e ignis ſpẽm dicit· non tñ
hũc hr̃e intrĩſecus memorat quia
⁊ ſplendẽtẽ et in circuitu hũc habe
re deſcribit Quid eni lũborũ noĩe
niſi ppago mortalitatis exp̃mit?
Propter qd etiã et leui dicit· q̃a
adhuc in lũbis patris erat cũ mel
chiſedech occurrẽt abrahe De lũ
bis võ abrahe virgo maria exijt
in cui9 vtero vnigenitus patris p
ſpm̃ ſãctũ incarnari dignatus eſt·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ex qua incarnatione vniuerſo mū
do dn̄s inotuit· ſic̄ ⁊ ꝑ pſalmiſtā
dicit· Accīgere gladiū tuū circa fe
mur potētiſſime· Gladiū etenī cir
ca femur potētiſſīe ſūpſit· qꝛ ſermo
p̄dicatiōis illiꝰ ex īcarnatione cō
ualuit· Quis ergo ignis iſte deſigt
niſi ardorē ſpūs ſancti? qui corda
que īpleuerit incēdit? De quo ip
ſa veritas dicit· Ignē veni mittere
in terram· Quid eſt ergo ꝙ in hoc
aſpcū hōmis qui ꝯphe apparuit· a
lūbis ſuperiꝰ itrinſecus ꝑ circuitū
ignis ardet· a lūbis vero īferiꝰ nō
ignis intrinſecꝰ ꝫ in circuitu reſplē
det· niſi ꝙ ante īcarnatioēꝫ vnige
niti redēptoris nō ſola intra ſe iude
a ardorē amoris eius habuit· pꝰ
incarnatioēm vero illiꝰ in circuitu
eiꝰ ignis reſplenduit· qꝛ in vniū
ſo mūdo gentibꝰ claritatē ſcī ſpūs
effudit? Prius ergo ītrinſecus ig
nis erat· ꝫ ſplendor nō erat· quia
ſcūs ſpūs in multis quidē patribus
iudeā repleuit· ꝫ ad noticiā gentiū
necdū lumen eiꝰ emicuerat· A lū
bis vero eiꝰ ⁊ deorſū ignis in circu
itu ſplendet· qa poſtꝙ de virgine
carnē aſſūpſit· in humano genere
longe lateqꝫ ſcī ſpūs dona dilata
uit· Et notādū ꝙ ignis iſte a lū
bis ſuperiꝰ ꝑ circuitū eſſe deſcribit
nō extrīſecus· ꝫ itrīſecus· qꝛ amo
ris flāma vt dictū eſt in eclās atqꝫ
ſpūalibꝰ viris vbiqꝫ in ſuis finibꝫ
iudeā replebat· nec tn̄ exibat extrī
ſecus· qꝛ ſeſe in multitudinē genti
um nō dilatabat· que ardoris flā
ma viſa eſt· poſtmodū in circuitu
reſplendere· qꝛ per mūdi cardines
in vniūſis gentibus· oīpotētis dei a
mor cepit excreſcere· Erat ergo p̄
us ignis intrinſecus cū iacob dice
ret· Salutare tuū expectabo dn̄e
Quod enī ſalutare legimꝰ in latino
hoc verbo hebrayco iheſus dicitur
In quo v̄bo beati iacob mens oſtē
ditur· quō iheſu deſiderio ardebat
quē ſe moriens expectare perhibe
bat· Ardebat ignis· cū moyſes di
ceret· Si iueni grām in ꝯſpcū tuo
oſtende m̄ teipm̄ vt videā te Arde
bat ignis in mente cū dauid dicēt
Sitiuit aīa mea ad deū viuū· qn̄
veniam ⁊ apparebo ante faciē dei?
Qui īcarnationē verbi deſiderās
ait· Oſtende nobis domine miſeri
cordiā tuā· ⁊ ſalutare tuū da nob·
Ardebat ignis cū ſymeon de cor
ruptione vite pn̄tis exire deſiderās
audiuit· nō prius ſe viſurū mortem·
niſi videret xpm̄ domini· Sꝫ cerne
iam ignis iſte quaſi ſb̄ lūbis exte
riꝰ reſplēdet· qꝛ vniūſa gentilitas
incarnati dei eſt amore ſuccenſa·
Quod tn̄ intelligi ⁊ alit̄ poteſt· qui
a redēptor noſter· deus dn̄s ihūs
criſtꝰ· per humanitatē ſuā hōibꝰ
innotuit· qui ꝑ diuitatē notus an
te ⁊ angelis īcarnationē fuit· No
bis ergo a lūbis inferiꝰ reſplendet
in circuitu· cuiꝰ ignis ītrinſecus a
lūbis ſuperiꝰ ardet in celo· qa illi
celeſtes ſpūs cū in diuinitate ſua cō
ſpiciūt· ⁊ amoris eꝰ ignibꝰ accen
dūtur· nos vero q̄ hūc ex aſſūpta

huānitate diligim9 · adhuc in hac
corruptibili vita poſiti ſplēdorem
ignis illi9 foris habem9 Un9 ita
ꝗ ſup thronū eſt · qui et ſup lūbos
ignē intrinſecus habet in angelis
ꝗ ſub lūbis ignē in circuitu hēt in
hoīb9 qꝛ ꝑ oē qd ab āgelis amatꝰ ·
ꝑ oē qd ab hoīb9 deſideratꝰ · vn9 ē
q̄ in cordib9 ardet amātiū Hic eſt
eni ꝯ magne ille ꝑtātes āgelice ·
ſeraphī id eſt incēdiū noīantꝰ Hic
de ipō oīm creatorē ſcriptū ē De9
noſter ignis ꝯſumēs eſt Ignis eī
de9 dicitꝰ · q̄a flāmis amoris ſui in
cēdit mētes quas replet · et idcirco
ſeraphī incēdiū dicitꝰ · qꝛ ꝑtātes ei
ꝓxīe in celis ineſtimabili amoris
ei9 igne ſuccēſe ſūt Ex hoc igne ſuc
cenſa ardēt iterra corda iuſtorū · hoc
igne calefacta redeūt ad penitētiā
corda peccātiū · q̄ inflāmata vehe
menter timorē in amorē vertunt ·
Nā q̄ ꝑus tabeſcere metu ceperant ·
poſtmodū igne amoris flagrant ·
Et quia ei9 mēbra ſūt electi āge
li in celo · ei9 mēbra ſūt ꝯūſi hoīes
in terra Un9 hō eſt q̄ et ſup lūbos
ardet intrīſecus · et ſub lūbis īferi9
ignis ſui ſplēdorē in circuitu emit
tit · q̄a et angelos ad amorē ſuū ꝑ
diuinitatē tenuit · et hoīes ad ſancta
ardoris ſui deſideria ex huānitate
reuocauit Seq̄tur · Velut aſpcm̄
arcus cū fuit in nube in die pluuie
Arcū omp̄s de9 intꝰ ſe atqꝫ hoīes
in ſigno poſuit · vt vltra mūdū di
luuio nō delēt dicēs Arcū meū po
nā in nubib9 et erit ſignū federꝭ itē

me et terrā Cūqꝫ obduxerō nubib9
celū · apparebit arc9 me9 i nubib9 ꝛ
recordabor federis mei qd̄ pepigi vo
biſcū · Vn̄ et in arcu eodē colore aq̄
ꝛ ignis ſimul oſ̄ditꝰ · qꝛ ꝛ ex ꝑte ē
cerule9 ꝛ ex ꝑte rubicūd9 vt vtriuſqꝫ
teſtis iudicij ſit · vni9 videlicet facē
di ꝛ alteri9 facti · ſꝫ iā nō vlteri9 fa
ciēdi · qꝛ mūd9 q̄dē iudicij igne cre
mabitꝰ · ſꝫ aqua iā diluuij n̄ delebi
tur · Quid eſt āt ꝙ ſplēdētē ignē
a lūbis hoīs throno p̄ſidētis · ſicut
aſpcm̄ arc9 cū fuerit in nube in die
pluuie ꝓpha ꝯſpexit? Quia eni ꝑ
ignē vt dcm̄ ē ardor ſpūs ſci deſig
natꝰ · q̄ ſimilitudo arc9 ē ꝛ ſpūs · vt ignis
q̄ apparuit q̄ſi aſpc̄us arc9 appruiſſe
dicetꝰ? Sꝫ ſi ipi quā p̄dixi9 viſioni
arc9 intēdi9 quō arc9 ſigficet ſpm̄
videm9 In arcu q̄ppe ſicut p̄fat9 ſū
aqua ꝛ ignis appꝫ ꝛ poſt media
toris aduētū eo Vtus ſpūs ſci in
huāno gnē claruit · q̄ electos dei ꝛ a
qua babtiſmatꝭ lauit · ꝛ igne diui
amoris incēdit Quaſi eni admix
to colore aq̄ ſimul ꝛ ignis q̄dē ar
cus in nube ad ꝓpiciatioēz ponitꝰ cū
vitas dicit Niſi q̄s renat9 fuit ex a
q̄ ꝛ ſpū ſcō · n̄ pt itroire in regnū dei
Qui arc9 i nube ē i die pluuie · q̄a
i dn̄ica icarnatiōe i effuſiōe p̄dica
tiōis oſ̄ditꝰ · vt ad veniā corda ce
tētiū dn̄o ꝑcte reuocētꝰ Nube eī re
deptoris carnē n̄ icōueniēt accipi
m9 de q̄ ꝑ pſalmiſtā dr̄ Qui ponit
nubē aſcēſū ſuū Nubē q̄ppe aſcēſu
ſuū poſuit · q̄a is q̄ in diuinitate vbi
ꝗ eſt · carne ad celeſtia aſcendit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Expleta vero omni miſtica viſioẽ
ſubiūgiẽ Hic erat aſpãus ſplendo
ꝛꝭ per girũ Que võ interi9 eiuſdẽ
ſã ſpũs gloria maneat·conſiderarẽ
volens·ꝫ ſicut erat nõ valens ſub
iũgit · Et hec viſio ſimilitudinis
glorie domini· Nõ enim ait viſio
glorie ſed ſilitudinis·vt videlicet
oſtendatẽ· qꝛ ꝙ̃talibꝫ ſe intentione
mens hũana tetẽderit· eaã ſi iam
fantaſias ymaginũ corꝑaliũ a co
gitacione cõpeſcat· ſi iam oms cir
cũſcriptos ſpũs ab oculis cordis
amoueat·adhuc tñ in carne mor
tali poſita vidẽ glãm dei ſicut eſt
nõ valet·ꝫ quicq̃d de illa eſt qđ in
mente reſplendet·ſilitudo ꝛ nõ ipã
eſt· Vñ ꝛ ille ꝑdicator q̃ rapt9 ad
terciũ celũ fueãt dicebat Videm9
nũc ꝑ ſpeculũ in enigmate· Qua
in re nõ deſpiciẽda nobis queſtio
oritur · quõ iohes euangeliſta cũ
erga miracula redẽptorꝭ nñi iude
orũ perfidiã·eaã ex verbis ꝓpheti
cis adiũgit dicens·· Hec dicit yſai
as qñ vidit glãm eius· ꝛ locutus
eſt de eo· Et ſi ezechiel nõ gloriã
ꝫ glorie ſilitudinẽ vidit· quid eſt
ꝙ iſte ſimilitudinẽ glẽ· ꝛ ille eius
glãm vidiſſe deſcribit· Sed cum
iohes euãgeliſta ꝑus miracula re
demptoris nñi narrauit· atqꝫ infi
delitatẽ poſtmodũ iudeorꝫ ſbdidit
hanc eiuſdẽ redemptoris nñi glãm
que in mũdo apparuit·yſaiã vidiſ
ſe manifeſtat Dẽ eni qđ in tr̃a mi
rũ dimit9 agiẽ·glã oĩpotẽtꝭ dei eſt
ꝛ eius glã in oĩbus factis videẽ·

Yſaias ergo glãm ei9 in terra vi
dit·ezechiel vero ei9 glãm ſicut in
celo eſt videre nõ potuit· qꝛ aliter
eſt gloria ei9 in rebus factis· atqꝫ
aliter in ſemetipõ· Hec ergo eius
gloria q̃ in rebus eſt videri poteſt·
illa vero que in ipõ eſt videri modo
niſi per ſimilitudinẽ nõ poteſt Sꝫ
eandẽ ſilitudinẽ glorie·vl' ſi ſuble
uatus portare ꝓpheta potuerit ag
noſcam9· Sequit· Et vidi ꝛ ceci
di in faciem meã· Quid ergo de
hoc fieret·ſi ita vt eſt ei9 glãm vi
diſſꝫ· qui ſimilitudinẽ glẽ illi9 vi
dens·ſed ferre nõ valens cecidit·
Qua in re cũ magno merore pen
ſare ꝛ ꝯſiderare cũ lacrimis debe9
in quãtã miſeriã ꝛ infirmitatẽ ceci
dimus· qui et ipm̃ bonũ ferre non
poſſum9 ad quod videndũ creati ſu
mus· Eſt tamen ꝛ aliud quod de
ꝓphe facto conſiderem9 in nobis·
Propha mox vt glẽ ſimilitudinẽ
vidit in faciem cecidit·cui9 ſimilitu
dinẽ glorie qꝛ nos per ſpm̃ ꝓphie
videre nõ poſſumus·hanc aſſidue
cognoſcere ꝛ ſolliate conteplari in
ſacro eloquio·in celeſtib9 monitis
in ꝑceptꝭ ſpũalib9 debemus Qui
cũ aliquid de deo ꝯſpicim9·in faci
em nr̃am cadimus· qꝛ ex malis e
rubeſcim9· q̃ nos memim9 perpe
traſſe· Ibi eni cadit hõ· vbi ꝯfudi
tur Vñ ꝛ paul9 quaſi quibuſdã in
facie iacẽtibus dicebat· Que enim
fructũ habuiſtis tũc in illis· in qui
bus nũc erubeſcitis· Ecce celeſtis
gracie dono largiente obuolutum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

muſterijs libri iniciū in ezechiele
ꝓpheta diſcuſſimus. et dicta miſtica
moraliter diſſerentes. volante pro
phecia theoriā ad terras traximꝰ
vt qui prius puulorū aīas michi
q̄ſi ſimiliū velabāt. ſed nō leuabāt.
iam nunc ab eis legāt et cognoſ
catur. et volet et leuet. Agamꝰ er
go gracias redēptori noſtro. q̄ ſpū
ali ſemꝑ alimēto nos r̄fiat. q̄a pa
nis viuꝰ deſcēdit de celo et dat vi
tā mūdo. q̄ viuit ⁊ regnat cū patre
in vnitate ſpūs ſancti deꝰ ꝑ omni
a ſecula ſeculorū amē ¶ Explicit
omelia viij. Incipit omelia ix.

INtriaū libri in ezechie
le ꝓpheta magnis ob
ſcuritatibus clauſū. et
q̄buſdā miſteriorū no
dis ligatū. in omelijs octo deo do
mino nrō ihū xp̄o largiēte diſcuſ
ſimꝰ. iā nūc planiora ſūt et minꝰ
difficilia q̄ ſequūt. Caritati itaq̄
vr̄e colloq̄mur. eidē oīpotenti deo
grās referētes. q̄a ptꝰ opaca ſilua
rū tādē leti ad cāpos exiuimꝰ in q̄
bꝰ liberis greſſibꝰ locutiōis nr̄e in
trepidū pedē ponamꝰ Ecce enī pꝰ
q̄ꝫ ꝓpheta ſilitudinē glē dn̄i ꝯtēpla
tus in faciē ſuā cecidit adiūgit Et
audiui vocē loquētꝫ ⁊ dixit ad me
Fili hōis ſta ſuꝑ pedes tuos et lo
quar tecū Ubi adhuc ſubdit Et i
greſſus eſt in me ſpūs poſtq̄ꝫ locu
tus eſt m̄. et ſtatuit me ſuꝑ pedes
meos Ecce dīna vox iacēti ꝓphe
iuſſit vt ſurgeret. ſꝫ ſurgē oīo non
poſſꝫ. niſi in hūc oīpotēs dei ſpūs

intraſſꝫ. q̄a ex oīpotētꝫ dei grā ad
bona q̄dē opa conari poſſuꝰ. ſꝫ hec
īplere nō poſſuꝰ ſi ipē nō adiuuat
q̄ iubet. Hic paulꝰ cū diſcipulos
admonēt dicēs cū metu et tremo
re veſtrā ſalutē opamini. illico q̄s ī
eis hec ipā bona opacē. adiūxit
dicēs Deꝰ eſt enī q̄ opaē in vobis
et velle et ꝑficere ꝑ bonā volūtatē.
Hinc eſt q̄ ipſa veritas diſcipulis
dicit Sī̄ me nichil poteſtis facere
Sed in hijs ꝯſiderādū eſt. q̄a ſi bo
na nrā ſic oīpotētꝫ dei dona ſūt. vt
in eis aliq̄d noſtrū nō ſit. cur nos
quaſi ꝓ meritis eternā retributio
nē q̄rimꝰ? Si aūt ita nrā ſunt vt
dona oīpotētꝫ dei n̄ ſint. cur ex eis
deo oīpotēti grās agimꝰ? Sꝫ ſci
endū eſt. q̄a mala nrā ſolūmō nrā
ſunt. bona aūt nrā et oīpotētꝫ dei
ſūt ⁊ noſtra. q̄a ipē aſpirādo nos
p̄uenit vt velimꝰ. q̄ adiuuādo ſub
ſequitur. ne inaniter velimus. ſed
poſſimꝰ īplere q̄ volumꝰ Preueni
ēte ergo grā ⁊ ſubſequēte bona vo
lūtate. hoc q̄d oīpotentis dei donū
eſt. fit meritū noſtrū Qd bene pau
lꝰ breui ſententia explicat dicens
Plus illis omnibꝰ laboraui Qui
ne videretē ſue ꝟtuti tribuiſſe q̄d
fecerat adiūxit Non aūt ego. ſed
grā dei mecū. Quia enī celeſti do
no p̄uētus eſt. q̄ſi alienū ſe a bono
ope agnouit dicēs nō āt ego Sꝫ
q̄a p̄ueniens grā liberū in eo arbi
triū fecerat in bono. q̄d libero arbi
trio eandē graciā eſt ſubſecutus in
ope. adiūxit. ſed gracia dei mecū.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ac ſi diceret· In bono ope labora
ui·nō ego·ſ; ꝛ ego· In eo enī ꝙ ſo
lo domini dono ꝓuenꝰ ſū·nō ego
in eo aūt ꝙ donū volūtate ſubſecu
tus ſū ꝛ ego· Hijs igiꝣ breuiter
ꝯtra pelagiū ꝛ celeſtinū dictis·ad
ordinē exponendi redeamus· Fili
hōis ſta ſuper pedes tuos· ꝛ lo
quar tecū· Notādus eſt nobis or
do locutiōis ꝛ operꝭ·q2 ꝑus ſilētu
do glē domini apparet vt deiciat·
poſtmodū alloquiꝣ vt alleuet·de
inde ſuꝑhabūdātis grē ſpm mittit
ꝛ leuat·ac ſuꝑ pedes ſtatuit· Ni
ſi eni aliquid de eternitate in men
te videremus·nunꝙ̄ in faciē nrām
penitēdo caderemus· Sed iam iacē
tes vox domini ꝯſolatur nos·ut in
ope ſurgamꝰ·qđ tn̄ nos facē nrā
virtute nō poſſumus Ipſius ergo
nos ſpūs iplet ꝛ leuat· ꝛ ſuꝑ pe
des nrōs ſtatuit·vt qui ꝓni in pe
nitēcia ꝓ culpa iacuimus·recti poſt
modū in bono opere ſtemꝰ· Sed
ſtans ꝓpha quid audierit adiūgit
dicens· Et audiui loquētē ad me
ꝛ dicentē· Fili hōis mitto ego te
ad filios iſtꝉ·ad gentes apoſtatri
ces q̄ receſſerūt a me Hic ꝓpheta
deſcribit ſua vt ſignificet nrā· Nā
q̄d eſt hoc qđ ei iacēti dr̄·ſta ſuꝑ pe
des tuos· ꝛ loquar tecū· Qui eni
iacēti loquebaꝣ·tñc nō ſe niſi ſtāti
promittit eſſe locuturū· Sed ſciē
dū eſt·q2 alia ſūt que iacētes· ali
a que ſtantes audire debeamus·
Iacenti eni dicꝣ vt ſurgat· ſtanti
aūt ꝑcipitur· vt ad ꝑdicationē ꝓ
ficiſci debeat· Adhuc eni nobis in
infirmitatꝭ ꝯfuſione iacētibꝰ ꝓberi
nō debet autoritas ꝑdicationis·
Sed cū iā in bono ope ſurgimus
cū iā recti ſtare cepimꝰ·dignū eſt
ad lucrādos alios ut in ꝑdicacōe
mitti debeamꝰ· Stans ergo pro
pha vidit viſionē ſpūalē ꝛ cecidit
cadēs vero ita admonitiōis verba
ſuſcepit vt ſurgeret·ſurgens autē
ꝑceptū audiuit ut ꝑdicarē· Nam
qui adhuc ex ſuꝑbie vertice ſtamꝰ
cū iam de eternitatꝭ timore aliq̄d
ſentire cepimꝰ· dignū eſt vt ad
penitentiā cadamus Et cū infirmi
tatē nrām ſubtiliꝣ ꝯgnoſcentes hu
militer iacemus· per diui verbi cō
ſolationē ſurgere ad fortia opa iu
bemur Et cū iam in bonorū ſolidi
tate perſiſtimꝰ·neceſſe eſt ut unde
noſmetipſos correximus·inde iam
ꝑdicātes alios leuemus· Iacenti
ergo nō ꝑcipiꝣ vt ad ꝑdicatiōem
pergat·ne īfirmus quiſ; hoc qđ v̄
bo edificare poteſt·opere deſtruat·
Unde quoq; rcē per pſalmiſtā dici
tur· Eduxit me de lacu miſerie· ꝛ
de luto fecis ꝛ ſtatuit ſuꝑ petrā pe
des meos· ꝛ direxit greſſus meos
ꝛ immiſit in os meū canticū nouū
ẏmnū deo nrō· Prius enim de luto
prauitatꝭ educiꝣ·vt eiꝰ pedes per
fidē in petra ſolidētur· Sed q2 rec
tā fidē recta ſubſequi debet opacio·
greſſus eius directi ſūt· vt poſt di
rectiōez greſſuū id eſt poſt perfectio
nē boni operꝭ in ore acciperet·cāa
canticū nouū predicationis· Hic

ſaulus dū damaſcū ſup̄bꝰ pgeret·
celeſtis vocis terrore proſtratus iacuit· ⁊
qui p̄dicator futurus erat · nō tn̄
mox vt p̄dicaret qđ viderat audi
uit· ſed ei iacenti dicitur· Ingredē ci
uitatē· et dicet̄ tibi q̄d te oporteat
facere Iacēs g̊ hic ſolū audiē potu
it· vt ſurgēs diſceret qđ audierat·
ſurgens vero hic didicit · vt q̄ cog
nouerat p̄dicaret· Sed q̄rēdū no
bis eſt· cur ezechiel ⁊ paulus in fa
ciē cadūt· et de aſcēſore equi id eſt
de eo q̄ in huiꝰ mūdi gloria eleua
tus eſt dicit̄· vt cadat aſcēſor eiꝰ re
tro Rurſūq; de pſecutoribꝰ dn̄i dic
tū eſt· abierūt retrorſū et ceciderūt
in terrā· Quid eſt hoc ꝙ electi i fa
ciē· et reprobi retrorſū cadūt· niſi ꝙ
omnis qui poſt ſe cadit· ibi procul
dubio cadit vbi non videt· qui ve
ro ante ſe ceciderit ibi cecidit vbi vi
dit? Iniqui ergo quia in inuiſibili
bꝰ cadūt poſt ſe cadere dicūtur q2
ibi corruūt· vbi q̄d eos tūc ſequat̄
modo vidē nō poſſūt Iuſti vero q2
in iſtis viſibilibꝰ ſemetipſos ſpōte
deiciūt vt i inuiſibilibꝰ erigantur
quaſi in faciē cadūt · q2 timore cō
pūcti videntes humiliant̄ Notandū
vō qđ dicit̄ mitto ego te ad filios
iſrael ad gentes apoſtatrices q̄ re
ceſſerūt a me Sicut eni duobus
modis a deo recedit̄ · ita duobus
modis a deo apoſtate hoīes fiunt
Nā vnuſq̄ſq; a cōditore ſuo ꝗ̄ fide
recedit aut ope Sicut ergo q̄ fide
recedit apoſtata eſt· ita q̄ ad puer
ſū opꝰ qđ deſeruerat redit ab oī

potente deo apoſtata abſq; vlla du
bietate deputatur etiā ſi fidē habe
re videatur · Vnū eni ſine altero
prodeſſe nil valet· quia nec fides
ſine operibꝰ nec op̄a adiuuant ſi
ne fide · niſi fortaſſe pro fide perci
pienda fiant ſicut cornelius ante
pro bonis operibꝰ meruit audire
ꝙ̄ fidelis exiſteret Qua ex re colli
gitur· quia bona opera ꝑ fide per
cipienda faciebat Nā cui ab ange
lo dicitur oraciones tue et elemo
ſine tue aſcenderūt in memoriam
in cōſpectu dei · et mox ꝑ eadē aſ
cēſione p̄cipitur· vt ad ſymonem
mittat· q̄ ei veniens p̄dicarē debe
at· cōſtat q̄a hec percipit· vñ meruit
exaudiri Sequitur Patres eorū
p̄uaricati ſunt pactū meū vſq; ad
diē hanc · et filij dura facie et indo
mabili corde ſunt · ad quos ego
mitto te Ecce vna eſt culpa ſupbi
e quia p̄uaricati ſunt pactū · ecce
altera obſtinatiōis q2 vſq; ad hāc
diē Ecce in iniq̄tate filiorū culpa
grauis impudentie· q2 dura facie·
qm̄ mala que faciūt iā nec erubeſ
cūt et nūq̄ vel poſt culpas ad peni
tenciam redeunt quia indomabili
corde ſunt · Cum vero tante pra
uitatis tanteq; obſtinationis ſint
hij ad quos propheta mittitur·
quis iā non videat· quia perſona
prophete a tam peruerſis homini
bus deſpici valeat? Sed ecce auc
toritas tribuitur cum ſubditur·
Et dices ad eos· Hec dicit domi
nus deus· Ac ſi aperte diceretur·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quia ex te deſpiciet̄· ex me a uo
ce neceſſe eſt ut loquaris· Ne con
tēpnat̄ ipē q̄ mitteris· verba mea
pferēs oſtende q̄ miſit· Sequitur
Si forte vł ipſi audiant· et ſi for
te quieſcant· qꝛ domus exaſperās
eſt· Dū conſtet qꝛ omipotēs deus
oīa ſciat· mirādū valde eſt cur d̄ꝛ·
ſi forte audiant· ⁊ ſi forte quieſcāt
Qua ꝓpter ſciendū nobis eſt· qꝛ
a iſta dubitatio locutionis dei· nō
ex ignorantia· ſ; ex aliqua ſignifi
catione deſcendit· Nam quis ne
ſciat⁊ ꝙ qui fecit ⁊ videt oīa omīa
ſciat? Et per ſemetipām veritas in
euangelio de antixp̄i predicatori
bus dicit· Dabūt ſigna magna ⁊
ꝓdigia· ita ut in errorē inducātur
ſi fieri poteſt etiam electi· Cur hoc
etiam ſub dubitatione dicit̄· cū q̄d
futurū ſit a dnō p̄ſciatur? Vnū ve
ro ex duobus eſt· qꝛ ſi elā ſūt fieri
nō poteſt· ſi aūt fieri poteſt elā nō
ſūt· Et tn̄ dicit̄· ut in errorē indu
cant̄· ſi fieri poteſt etiam elā· Iſta
ergo dubitatio dnīa ſermonis ex
elōꝝ cordib9 deſignatio tēptatio
nis fuit· qꝛ qui elā ad perſiſtendū·
per ſigna p̄dicatoꝝ antixp̄i tēpta
bunt̄ ad cadēdū· Per hoc ergo q̄d
dicit̄ ſi fieri poteſt hoc exp̄mitur· ꝙ
elā in corde tēptabūtur· Nutant
enim· ſ; nō cadunt· Dicit̄ ergo ſi
fieri poteſt· qꝛ trepidant· ⁊ tn̄ dicū
tur elā qꝛ non cadūt· Dubitatio i
taqꝫ ſermonis a dn̄o in elāc· exp̄
mit trepidationē mentis· Quos
⁊ elōs nominat· qꝛ cernit ꝙ in fi

de ⁊ bono opere perſiſtant· Vnde
hic quoqꝫ dicit̄· ſi forte audiāt· ⁊ ſi
forte quieſcant· Per hoc eni q̄d di
citur ſi forte· qꝛ ex magna multi
tudine pauci audituri ſīt demōſtrat̄
Per dubitatioēm ergo ſermonū
dei· quid ſignificat̄ aliud· niſi pau
citas auditorū? Notandū vero ꝙ
poſtꝙ̄ mala parētū defūctorū dixe
rat mittēs ꝓphaꝫ ad filios dicit·
ſi forte ł ipſi audiāt· ⁊ ſi forte qui
eſcant Quid eſt dicere vł ipſi· niſi
qꝛ eoꝝ patres qui in culpa defūcti
ſūt audire noluerūt? Penſem9 er
go q̄ vt9 ſit in hoc dnīa ſermoīs
defectu· ut dicat ſi forte vł ipſi au
diant· Nobis hoc nob̄ apte dicit̄·
qui afflicti· obſeſſi cōcluſi omnia q̄
in hoc mūdo bona habuim9 perdi
dim9 vrbes ciuitas· euerſa caſtra·
depopulatos agros· ſuffoſſas ec
cleſias vidim9· ⁊ tn̄ adhuc paren
tes nrōs ad iniq̄tates ſeq̄mur· ab
eoꝝ elatione quā vidim9 non mu
tamur· Et illi quidē int̄ gaudia·
nos vero q̄d eſt grauius ⁊ inter fla
gella peccam9 Sed ecce oīpotēs
deus iniq̄tates iudicās· iam prio
res nrōs abſtulit· iam ad iudiciū
vocauit· nos adhuc ad penitentiā
expectat· nos ad reuertendū ſuſti
net· ⁊ qui in illis iam iudiciū exer
cuit nobis ſue patientie lōganimi
tatē p̄rogat· ne cū nrīs nos prio
ribus perdat dicens· ſi forte vel ip
ſi audiant· ⁊ ſi forte quieſcant· qꝛ
a dom9 exaſperās eſt· Omnis aīa
etiam poſt acceptā fidē in ꝑuſitate

ſua aut ꝑmanēs aut reuertēs do
m9 exaſperās vocat· q̄a eū quē ꝑ
fidē ſuſceꝑat prauis morib9 repel
lit a ſe habitatorē deū· Nā dom9 i
habitatur a dn̄o· Si ergo domus
quare exaſperās? Si vero exaſpe
rās quare dom9· q̄ vtiq3 nō inhabi
tat? Sed dom9· q̄a in ea de9 ꝑ fi
dē habitare ceꝑat· exaſperās vero
eſt· q̄a ab ea prauis morib9 repul
ſus exit vt vacua remaneat· quā p̄
us celeſtis inhabitator replebat·
Vn̄ etiā ſicut veritatis voce cognoui
m9 neq̄ſſim9 ſpūs cū ſeptē alijs re
diens domū ſcopis mūdatā inuenit
q̄a mentē a v̄tutib9 alienā replet
Seq̄tur· Et ſcient q̄a ꝓpha fuerit
in medio eorū· Malis ſcire bonos
aut ad adiutoriū ſalutis ꝓficere·
ā ad teſtimoniū dāpnationis ſolet
Dicāt ergo q̄a in medio eorū ꝓpha
fuerit· vt audita p̄dicatiōe aut ad
iuuētur vt ſurgant· aut ſic dāp
nent vt excuſatione careant· Se
quitur· Tu ergo fili hominis ne
timeas eos· neq3 ſermones eorū
metuas· quoniā icreduli et ſubuer
ſores ſūt tecū· et cū ſcorpionib9 ha
bitas· Patet ad quā ꝑuerſos in p̄
dicatione mittitur· qui ne timeat
admonetur· Et quia praui quiq3
bona ſibi loquētib9 alia iniqua fa
ciunt· et adhuc alia minātur ꝓpt
illa q̄ faciūt dicit· ne timeas eos·
et ꝓpt hec q̄ minātur adiūgit· neq3
ſermones eorū metuas· Vel certe
quia reprobi et mala bonis inge
runt· et eorū ſemꝑ actib9 derogāt·

ꝓpha miſſus admonet· ne eorū
vel crudelitatē metuat· vel v̄ba ꝑ
timeſcat· In hec itaq3 q̄ dicit ne
timeas ꝓphete datur auctoritas
p̄dicationis· Et q̄a oēs qui in de
o viuim9 organa veritatis ſum9
vt ſepe per aliū michi· ſepe vero a
lij loquatur ꝑ me· ſic nobis boni
v̄bi ineſſe auctoritas debet vt is
q̄ p̄eſt dicat recta libere· et is qui
ſubeſt inferre bona humiliter nō re
cuſet· Bonū ei qd̄ maiori a mino
re dicit tūc v̄e bonū ē ſi humiliter di
catur· Nā ſi rācudo ſentiēdi humili
tatē loquēdi ꝑdiderit· radicē ſenſ9
ī ramo ligue viciauit· qd̄ videlicet
viciū iā non ex ramo ſed ex radice
eſt· quia niſi cor intumeſceret lin
gua minime ſuperbiret· Ineſſe
ergo ad loquēdū p̄ori humilis auc
toritas· ineſſe aūt minori libera hu
militas debet· Sed ſepe in his
ipē loquēdi ordo cōfūditur· ſicut et
lōge ſuꝑi9 diximus· nā aliq̄n q̄s ꝑ
timorē elationis loq̄tur· et loqui
ſe ꝑ auctoritatē libertatis exiſtimat
et aliq̄n ali9 per ſtultiae timorē ta
cet· et tacere ſe ꝑ humilitatē putat
Ille locū ſui regiminis attendens
nō metitur ſenſum tumoris iſte· lo
cum ſue ſubiectionis conſiderans·
timet dicere bona que ſentit· et ig
norat q̄ntum caritati reus efficitur
tacendo· Hic vero ſub auctoritate
ſuperbia· et humanus timor ſub
humilitate ſe palliat· vt ſepe nec
ille valeat conſiderare quid deo·
nec iſte quid debeat ꝓximo·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nam ille eos quí ſibi ſubiecti ſūt
cōſpiat · ⁊ ei cui oēs ſubiacēt nō itē
dit ī elatiōe attollit̄ · ⁊ de elatiōe
ſua velut de autoritate gloriatur ·
iſte vō nōnūq̄ dū timet ne maior̄
grām amittat · atq; per hoc aliq̄d
tēporalis dāpni ſuſtineat · recta que
intelligit occultat · atq; apud ſe ta
citus ipm̄ timorem quo cōſtringit̄
humilitatē nominat · ſ; eū cui nil
vult dicere tacendo in cogitatione
dijudicat · fitq; vt vnde ſe huilem
exiſtimat · inde grauiꝰ ſit ſuperbꝰ
Diſcernenda ergo ſemꝑ ſūt liber
tas ⁊ ſuperbia · huilitas ⁊ timor ·
ne aut timor huilitatē · aut ſe ſuper
bia libertatē fingat · Ezechiel ita
q; qꝛ non ſolū populo · ſed etiam ſe
nioribꝰ loqui mittebatur · ne īcau
tum timorem humilitatē crederet
vt timere non debeat admonetur
dū dicitur ne timeas eos · Ac ne
forte derogatiōis eoꝝ verba per
timeſcat · adiūgitur · Neq; ſermo
nes eoꝝ metuas · Cur autem lin
guas derogantiū timere nō debe
at · etiam cauſa ſubiūgit̄ · cū proti
nꝰ ſubīfertur Qm̄ increduli ⁊ ſub
uerſores ſūt tecū · ⁊ cū ſcorpionibꝫ
habitas · Timendi enī eſſēt hij
quibꝰ loqui mittebat̄ · ſi in fide ⁊
ope deo oīpotēti placuiſſent Qui
a aūt increduli ſunt ⁊ ſbuerſores
in ſermonibus ſuis derogantes ti
mēdi n̄ ſūt · qꝛ ſtultū valde ē · ſi il
lis placere querimꝰ · quos nō pla
cere dn̄o ſcimus · Debēt aūt habe
ri in metu et reuerētia iudicia iuſto

rū · quia membra oīpotent̄ dei ſūt
⁊ hoc ipſi in terra reꝑhendunt · qd̄
dn̄s redarguit e celo · Nam perū
ſoꝝ derogatio vite nr̄e approbati
o eſt · qꝛ oſtendit̄ iam nos aliquid
iuſticie habere · ſi illis diſplicere īci
pimꝰ qui nō placent deo · Nemo
etenī poteſt ī vna eadēq; re oīpotē
ti dn̄o atq; eius hoſtibus gratus
exiſtere · Nam deo ſe amicū dene
gat · qui eꝰ placet inimico · Et ini
mic̄ veritat̄ aduerſabitur · qui ei
dē veritati in mente ſubiugat̄ Vn
de ſancti viri in vocis libere īcrepa
tione ſuccenſi · eos ad ſua odia exci
tare non metuūt · quos non deum
diligere cognoſcūt · Qd̄ ꝓpha ar
dent̄ exhibēs · creatori oīm quaſi
in munere obtulit dicens · Nonne
qui oderāt te deus oderā illos ⁊ et
ſuper inimicos tuos tabeſcebam
Perfecto odio oderā illos ⁊ īimi
ci facti ſunt m̄ · Ac ſi aperte dicat ·
Penſa q̄ntum te diligo · qui tuorū
hoſtiū excitare ꝯtra me inimicicias
nō ꝑtimeſco Hinc rurſū dicit Qui
retribuebāt mala ꝓ bonis detrahe
bāt m̄ · qm̄ ſbſequtꝰ ſū iuſticiā Bonū
valde eſt qd̄ iuſtus tribuit · qn̄ ma
le agentibꝰ · libera voce cōtradicit
Sed perūſi mala ꝓ bonis retribu
unt cū iuſtis derogant · qꝛ ꝯ eos
iuſticie defenſionē ſeruant · Non e
nim iuſti humana iudicia ſ; eterni
iudicis examen aſpiciūt · atq; ideo
derogantiū v̄ba ꝯtempnūt · Hinc
etenim derogantibus corinthijs
paulus dicebat · Michi autem pro

minimo ē vt a vobis iudicer. aut
ab humano die. Qui nec in corde ſu
o vnde ſe reprehendere potuiſſet inue
niens adiungit. Sed neq; meipſū
iudico. Videns aūt quia ei ad ꝑ
fectionē ſanctitatis nec ſuū iudiciū
ſufficeret. ſubdidit. Sz nō i hoc iuſ
tificatus ſū. Cur vero nec ſibimet
ipi de ſemetipō credidit. cauſā red
didit cū ſubiungit. Qui aūt iudicat
me dominus eſt. Ac ſi apte dicat.
Nec meo de me iudicio credendū
exiſtimo. quia ille me iudicat. cu
ius ego iudiciū n̄ ꝯphēdo. Hic et ei
beatus iob cū ꝑ amicoꝝ derogan
tiū linguas inter dolores vulnerū
pateretur iacula verboꝝ cogitatio
ne ꝓtinus ad ꝯſcientiā recurrit.
atq; vbi mentem ſolidā haberet aſ
pexit. dicens. Ecce enim in celo teſ
tis me9. et ꝯſcius me9 in excelſis.
Qui etiam ſubdidit. Verboſi ami
ci mei ad deum ſtillat oculus me9.
In oē eni qd de nobis dicit̄ ſꝑ taci
ti ad mētē currere debem9 itrioꝛē
teſtē ⁊ iudicē ꝗrere. Quid ei ꝓdeſt
ſi oēs laudēt cū ꝯſcientia accuſet?
Aut qd poterit obeſſe. ſi oēs nobis
derogent. ⁊ ſola nos ꝯſcia defen
dat? Beat9 ḡ iob int̄ linguas de
rogātiū inflexa mēte ꝑſiſtēs. qa i
terra ſe ipugnari falſis ſmonib9 vi
dit. in celo teſtem ꝗſiuit. Hinc pſa
ias ait. Popule me9 q beatificāt
te ipi te decipiūt. et viā greſſuū tu
oꝝ diſſipant. Qui videlicet popu
lus ne verba ſue laudis attēderet
⁊ in culpis alti9 ꝓrueret. ſtatim redi

citur quē aſpiciat. cui9 iudiciū ꝑti
meſcat cū ſubdit̄. Stat ad iudicā
dū dn̄s. ⁊ ſtat ad iudicādos ꝓplos.
Ac ſi apte dicat̄. Iudicia humana
cur ſeqris. q ſtare ſup te celeſtē iu
dicē ſcis. Hic ē q iohānē baptiſtā
vitas eē arūdinē vēto agitatā ne
gat. dicēs. Quid exiſtis vidē i de
ſerto? Arūdinē vēto agitatā? Qd
qa negādo dixerit n̄ affirmādo ſꝫ
iūcta ꝟba teſtāt̄. Ait ei. Sz qd ex
iſtis videē i deſerto? Hoiem molli
b9 veſtitū? Ecce q mollib9 veſtiūt̄
in domib9 regū ſūt. Arūdo aūt vēto
agitata mō flatib9 erigit̄. mō flati
b9 iclinat̄. Oīs āt infirm9 aīm9 q
vel derogatioē deiat̄. l' laudib9 ex
altat̄ arūdo vento agitata eſt. Qd
iohēs n̄ erāt. qa inflexibilē mēte ꝟ
ticē int̄ laudes hoim ⁊ derogatio
nes tenebat. Sz magna inqſitioē
res idiget. cū recti opis viā tem9.
vtrū ſemꝑ deſpicere derogantiū ꝟ
ba debea9 an certe aliqn ꝯpeſcere.
De q re ſciēdū ē. qz liguas detra
hētiū ſicut nrō ſtudio nō dēm9 ex
citarē. ne ipi ꝑeant. ita ꝑ ſuā mali
ciā excitatas dēm9 eqnimit̄ tole
rarē vt meitū nobis creſcat. aliqn
aūt ꝯpeſcē ne dū de nob mala diſ
ſemināt. eoꝝ q audire nos ad bo
na poterant corda inocentiū corrū
pāt. Hic eteni ē q iohēs obtrecta
tois ſui linguā redarguit dicēs. Is
q amat ꝓmatū gerere in eis diotre
pes nō recipit nos. Propt̄ h ſi ve
nero ꝯmoneā ei9 opera que facit.
ꝟbis malignis garriens in nos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc paulus iterū detrahentibus
corinthijs loquit̃ dicēs. Epiſtole
inquiūt graues ſūt ꝛ fortes. p̄ntia
aūt corporis infirma. ꝛ ſermo con
tēptibil'. Hoc cogitet qui eiuſmo
di eſt. qꝛ quales ſumus verbo per
epiſtolas abſentes. tales ꝛ p̄ſen
tes in ope. Hij etenī quorū vita
in exēplū ymitationis eſt poſita.
debēt ſi poſſūt detrahentiū ſibi v̓
ba ꝯpeſcere. ne eorū predicationē
nō audiant. qui audire poterāt. et
in prauis moribꝫ remanentes be
ne viuere contēpnant. Sed hac in
re ſubtili īquiſitione neceſſe eſt. vt
ſemetipſū aīmus īueſtiget. ne for
taſſe ſue laudis glām querat. et a
nimarū lucra ſe querē nrā cogita
tio ſimilet. Sepe etenim ſui nomi
nis laude aīmus paſcitur. ꝛ quaſi
ſub obtentu lucrorū ſpūaliū cū de
ſe bona dicī ꝯgnouerit letatur. Et
ſepe glorie ſue defenſione ꝯtra de
trahētes iraſcitur. ꝛ fingit ſil' imet
ꝗ hoc ex eoꝝ zelo faciat. quorum
corda a bono itinere detrahentis
ſermo perturbat. Illi ergo debēt
magnopē curare ne ꝗ̃ eoꝝ opinio
nē detrahentiū verba p̄ualeant.
qui ſuam ꝯſciām ſubtilit̓ diſcucien
tes. ſe in ea īueniūt de amore p̄ua
te glē nil habē. Hinc eſt enī ꝗ iuſ
ti atqꝫ perfecti aliqñ v̓tutes ſuas
p̄dicant. bona que diuinitus accepe
runt narrāt. nō vt ipſi apud homi
nes ſua oſtenſione ꝓficiant. ſed vt
eos quibus p̄dicant exemplo ſuo
ad vitā trahant. Vnde paulus a

poſtolꝰ quociens fuſtib' ꝰ ceſus. quo
ciēs lapidatus. quociens naufragi
um pertulit. quāta ꝓ veritate ſuſti
nuit. ꝗ ad terciū celū raptus. ꝗ in
paradiſū ductus ſit corinthijs nar
rat. vt eoꝝ ſenſū a falſis p̄dicato
ribus auertat. et de ſe inoteſceret
qualis eſſꝫ. illi eis vileſcerēt. quos
ab eis cognouerat iniq̄ venerari.
Qd perfecti cū faciūt id eſt cū vir
tutes ꝓprias loquūtur. in hoc quo
qꝫ dei oīpotētis ymitatores ſunt.
qui laudes ſuas hoīb' ꝰ loquitur
vt ab hoīb' ꝰ cognoſcat. Nā cū
per ſcripturā ſuā predicat dicens.
laudet te alienꝰ ꝛ non os tuum.
quō facit ipē qđ prohibet? Sed ſi
v̓tutes ſuas oīpotēs dñs tacēt. e
um nullus agnoſceret. Si cū nul
lus agnoſceret. nullꝰ amaret. Si
nullus amaret. nullꝰ ad vitā redi
ret. Vnde ꝛ per pſalmiſtā de deo
dicitur. Virtutē operū ſuoꝝ annū
ciabit populo ſuo. vt det illis here
ditatē gentiū. Virtutes ergo ſu
as adnūciat. non vt laudibꝰ ſuis
ipē ꝓficiat. ſed vt hij qui hunc ex
ſua laude cognouerint ad ꝑpetuā
hereditatē viuant. Iuſti itaqꝫ atqꝫ
perfecti nō ſolū cū vituperationis
ſue verba rep̄hendūt. ſed eciam cū
virtutes quas habēt infirmis lo
quūtur. rep̄henſibiles nō ſunt. qꝛ
per ſuam vitā quā referūt. alioꝝ
aīas ad vitā querūt. De quibus
tamen ſciendū eſt. qꝛ nunꝗ̃ bona
ſua detegunt. niſi eos vt dixi. aut
ꝓximoꝝ vtilitas. aut certe nimia

neceſſitas cogat Vn̄ paul9 aplūs
cū v̄tutes ſuas corinthijs enume
raſſet adiūxit. Factꝰ ſū inſipiens
vos me coegiſtis Fit vō aliquā do
vt nc̄citate cōpulſi. in bonis q̄ de ſe
referūt. nō alioꝝ vtilitatē ſed ſuā
req̄rāt. ſicut beatꝰ iob facta ſua e
numerat dicēs Oculus fui ceco. ⁊
pes claudo. pater erā paupꝫ. ⁊ cau
ſā quā neſciebā diligētiſſiē inueſti
gabā. ⁊ multa alia. q̄ ſe pie egiſſe
ꝯmemorat. Hꝫ quia i vulnē dolo
ris poſitꝰ ab amicꝫ increpātibꝰ ipi
e egiſſe. ⁊ violētꝰ ꝓximus atqꝫ op
p̄ſſor paupꝫ fuiſſe dicebat̄. vbi ſāc
tus mē dei flagella ⁊ huāne irre
pationis v̄ba dep̄hensus. mētē ſuā
grauit̄ ꝯcuti. atqꝫ ad deſperatiōis
foueā ꝯſperit ipelli Qui iāiāqꝫ ca
dere poterat. niſi ad memoriā ſua
bn̄facta reuocaſſꝫ vt ad ſpē aīm re
duceret ne opp̄ſſus v̄bis ⁊ vulne
ribꝰ in deſperatioē piret Qꝫ ergo
bona ſua enumerat nō innoteſcē a
lijs quaſi ex laude deſiderat. ſꝫ ad
ſpē aīm reformat Juſti itaqꝫ ſicut
ſine arrogātia loquūt̄ aliqn̄ bona
q̄ agūt. ita ſine zelo p̄uate glē de
trahētiū ſibi linguas redarguūt. q̄
a noxia loquūtur Cū vō lingue
derogātiū corrigi neq̄unt. equani
mit̄ ſūt ꝓ oīa tolerāde. nec obtrec
tationis ſermo timēdꝰ eſt. ne dū
vituꝑatio ꝑuerſoꝝ metuit̄. recti o
peris via deſerat̄ Vn̄ nūc ezechie
li ꝓphē dicit̄ Sermones coꝝ ne
metuas. q̄a icreduli ⁊ ſubūſores
tecū ſūt Minꝰ aūt mali eſſēt. ſi hij
qui ſūt icreduli ſubuerſoēs mime
fuiſſent. Quia eni ipi vel celeſtis
regni p̄mia. vel gehēne eſſe ſuppli
cia nō credūt. in ſuis ꝑuitatibꝰ di
miſſi. a fide ⁊ ope eciā alios ſubū
tūt vt regnū qđ ipi appetere n̄ vo
lūt nec alter aſſequatur Hij nāqꝫ
cū teneriores quoſdā bona incipe.
mala iā deuitare cognouerīt. mō
irridendo qđ i celis ꝓmittitur. mō
deſpiciendo qđ deus omp̄s de infer
ni ſupplicijs minat̄. mō laudando
bona tp̄alia et delectationes p̄ſen
tis ſeculi. callida ꝑſuatione polliā
do. deflectūt mentes innocentiū. e
oꝝūqꝫ itinera ꝑuertūt Gaudent ſi
quos potuerint a vita reuocare. ad
mortē trahere. letātur in prauita
tibꝰ ſuis. exultāt ⁊ i alienis Hijs
nimirū pena ſua non ſufficit. qui
agunt vt ne ſoli moriantur. At ſi
fortaſſe iuſtū quēpiam tante iam
virtutis inuenerint. vt ei loqui cō
traria non preſumant. quia ſub
uerſores eſſe non poſſunt. ſtatim
ſcorpiones fiunt Scorpio eteni
palpando incedit. ſꝫ cauda ferit nec
mordet a facie. ſed a poſterioribus
nocet Scorpiones ergo ſunt om
nes blandi ⁊ malicioſi. qui bonis
quidem in faciē non reſiſtunt. ſed
mox vt receſſerint derogant. alios
quos voluerint inflāmant. queqꝫ
poſſunt noxia immittunt. mortifera
inferre occulte non deſinunt Scor
piones ergo ſunt. qui blandi ⁊ in
noxij in facie videntur ſed poſt dor
ſū portant unde venenū fundant.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim in occulto feriūt· quaſi
morte latent̄ trahūt· Unde eciam
per pſalmiſtam dicitur· Circumde
derunt me ſicut apes· ⁊ exarſerunt
ſicut ignis in ſpinis· Apes eni in
ore mel habent· in aculeo caude
vulnus· Et oms qui lingua blan
diūtur ſ latent̄ ex malicia feriūt
apes ſūt· quia loquendo dulcedinē
mellis ꝓponūt· ſ occulte feriendo
vulnus inferūt Iſta vero facientes
exardeſcunt ſicut ignis in ſpinis·
quia per flāmas detrahenciū non
iuſtorū vita ꝯburitur· ſ ſi que eis
meſſe poterāt peccatorꝝ ſpine ꝯcre
mant̄· Dicatur ergo· increduli ⁊
ſubuerſores tecū ſunt· ⁊ cū ſcorpio
nibus habitas· increduli ſcꝫ deo·
ſubuerſores vero infirmantibꝰ ꝓx
imis· ſcorpiones āt eciam fortibꝰ
ac robuſtis· quibꝰ ⁊ ſi in facie ꝯdi
cere non ꝑſumūt· ex occulto tamē
vulnus derogationis inferūt· In
creduli quippe ſimꝉ ſubuerſores ⁊
ſcorpiones ſunt· qꝛ ⁊ audita ea q̄
dei ſūt non credūt· ⁊ eos quos ꝑ
ualent· a bonis moribꝰ ſubuertūt
⁊ quos inflectere non valent occꝉ
tis machinatoībus feriūt· Qua
in re hoc quoqꝫ notandū eſt· qꝛ cū
ꝓphe dicitur· increduli ⁊ ſubuerſo
res ſunt tecū· et cū ſcorpionibꝰ ha
bitas nobis conſolatoīs medica
mentū profertur· quos ſepe tedet
viuere dū nolumꝰ cū malis habi
tare Queritur etei cur non oms
boni ſūt· qui nobiſcū viuūt Mala
ꝓximorꝝ ferre nolumus· oms ſcōs

iā debere eē decernimꝰ· dū eſſe no
lumus qđ ex ꝓximis portemus·
Sed hac in re luce clarius patet·
dū malos portare renuimꝰ· q̄ mꝉ
tū adhuc ipſi minus de bono habe
amus· Neqꝫ eni perfecte bonꝰ eſt
niſi qui fuerit et cū malis bonus·
Hinc btūs iob de ſemetipō aſſerit
dicens· Frater fui draconū ⁊ ſocꝰ
ſtrucionū· Hinc paulus aplūs diſ
cipulis dicit· In medio nacionis
praue ⁊ peruerſe· inter quos lu
cetis ſicut luminaria in mundo·
Hinc petrꝰ dominici gregꝭ paſtor
dicit· Iuſtū loth oppſſū a nephan
dorꝝ iiuſta conuerſatione eripuit·
Aſpcū enim ⁊ auditu iuſtus erat
habitās int̄ eos qui de die in diē
aīam iuſti iniquis operibus crucia
bāt· Sepe vero cū de vita ꝓximo
rū ꝯqrimur mutare locū conamur·
ſecretū vite remotioris eligere· vi
delicet ignorantes quia ſi deſit ſpi
ritus· nō adiuuat locus Ipē enim
loth de quo loquimur in ſodomis
ſcūs extitit· in mōte peccauit Qui
a aūt loca mentē nō muniūt· ipē
humani generꝭ ꝑmus teſtatur pa
rens· qui ⁊ in paradiſo cecidit Sed
minꝰ ſunt oīa que loqmur ex ter
ra· nam ſi locus ſaluare potuiſſet·
ſathan de celo nō cecidiſſet· Unde
pſalmiſta vbiqꝫ in hoc mūdo tēpta
tiones eſſe conſpiciens· qſiuit locū
quo fugeret· ſ ſine deo inuenire nō
potuit munitū· Ex qua re ⁊ ipſum
ſibi locū fieri petiyt· propt̄ quē lo
cū queſiuit dicens· Eſto m̄ in deū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓtectorē et in locū munitū・vt ſal
uū me facias Tolerandi ḡ vbiq̄
ſūt ꝓximi・q̄a abel fieri nō valet・
quē cayn malicia nō exercet Vnū
veō eſt ꝑ quo ſocietas vitari debeat
maloꝝū・ne ſi fortaſſe corrigi nō va
lent ad imitationē trahant・et cū
ipi a ſua malicia nō mutātur eos
qui ſibi ꝯiūcti fuerint ꝑuertāt Vn
de paulus ait Corrūpunt mores
bonos colloquia mala Et ſicut ꝑ
ſalomonē dicit Noli amicus eſſe
hōi iracūdo・nec ābules cū viro furi
oſo・ne forte diſcas ſemitas eius・
et ſumas ſcandalū anime tue・Di
cit ergo perfecti viri ꝑuerſos ꝓx
imos nō debēt fugere・qꝛ et eos ſe
pe ad rectitudinē trahūt・et ipſi ad
ꝑuerſitatē nūq̄ꝫ trahūtur・ita infir
mi q̄q̄ꝫ ſocietatē debēt declinare ꝑ
uorū・ne mala q̄ frequenter aſpici
ūt et corrigere nō valēt・delectent̄
imitari Sic enī v̄ba ꝓximorum
audiēdo cotidie ſumim9 in mente
ſicuti flādo atq̄ꝫ reſpirādo aerē tra
him9 corpore Et ſicut mal9 aer
aſſiduo flatu tractus inficit corp9
ita ꝑuerſa locutio aſſidue audita
infirmantiū inficit animū・vt ta
beſcat delectatione praui operis
aſſiduitate ſermonis Sequitur・
Verba eorū ne timeas et vultus
eorū ne formides・qꝛ dom9 exaſ
perās ē Ideo boni timendi ſūt ne
offēdant̄・ne fortaſſe ꝑ eos ille ꝓ
uocet̄ ad irā q̄ eorū corda ſēꝑ inha
bitat Nā ſicut ſupi9 dictū ē・ſi ma
los offēdim9 timē mīme dēm9

quia illis noſtra actio diſplicet・q̄
bus nec iuſticia creatoris placet・
Quid ergo timendū eſt・ſi nobis
īgrati ſūt・q̄ deo amabiles n̄ ſūt?
Vn̄ recte nūc dicitur・Verba eorū
ne timeas・ꝛ vultus eorū ne for
mides・q̄a dom9 exaſperās eſt Ac
ſi aꝑte diceret・Timēdi eſſēt niſi
me in ſuis actib9 exaſꝑaſſēt De q̄
b9 adhuc ſubdit・loq̄ris ḡ verba
mea ad eos ſi forte audiant et q̄eſ
cāt q̄a irritatores ſūt・Oīs q̄ pec
cat・q̄d aliud q̄ꝫ cōditoris ſui in ſe
iracūdiā irritat? Et ſcim9 q̄a quo
ciens actu・quociēs verbo・quociēs
cogitatiōē delinq̄m9 deū ꝯtra nos
totiens irritam9・ſed tamē ſuſtinet
et clemēt̄ expectat ꝑ pniām Per
p̄dicatores aūt ſuos dn̄s v̄bū no
bis exhortatiōis p̄rogat Omnis
aūt q̄ recte p̄dicat・ſi auditur・irā
irritati creatoris ſui ſuꝑ p̄uarica
torē populū placat Vn̄ neceſſe eſt
vt ipſe nō debeat agere malū・qd̄
ſolet ī populo furorē cōditoris irri
tare Propter qd̄ etiā ſubdit・Tu
autem fili hominis audi q̄cūq̄ꝫ lo
quor ad te ꝛ noli eſſe exaſperans
ſicut domus exaſperatrix eſt・id eſt
mala que fieri conſpicis ipſe non fa
cias・ne hoc quod ꝓhibere mittert̄
ipſe cōmittas・Omnis etenim pre
dicator intēta ſemꝑ debet mēte pē
ſare ne qui miſſus eſt lapſos erige
re・ipſe in prauitate opis・cum lap
ſis cadat・ꝛ pauli hūc apoſtoli ſen
tentia feriat dicens・In quo alte
rum iudicas・teipſum cōdemnas

Unde balaan dei ſpiritu repletus
ad loquendū· ſ tn̄ in carnali vita
ſuo ſpū retētus de ſemetipō loqui
tur dicens · Dixit auditoꝛ ſermo
nū dei· qui nouit doctrinā altiſſimi
⁊ viſiones oīpotentꝭ vidit· qui ca
dens apertos habet oculos· Ca
dens apertos oculos habuit· qui
tectū quod diceret vidit· ſ recte vi
uere contēpſit· cadēs videlicet in ꝑ
uerſo opere· ⁊ apertos habēs ocu
los in ſancta predicatione Eſt ta
men aliud qd̄ poſſit intelligi · cur
beatus ezechiel· qui ad p̄dicatio
nem mittitur· eſſe exaſperās phi
betur· Niſi enim ad loquenda ver
ba cū mittebatur obediret· oīpoten
tem dn̄m ſicut populus de peruer
ſo ope· ſic ꝓpha de ſuo ſilentio ex
aſperaret Nam ſicut mali ideo de
um exaſperāt· qꝛ loquūtur vel fa
ciūt mala· ita nōnūꝗ boni exaſpe
rant· qꝛ reticent bona· Illis itaqꝫ
culpa eſt peruerſa agere· iſtis recta
reticere· In hoc ergo cū malis eci
am boni ſimul deū exaſperant· qꝛ
cū peruerſa nō increpāt· eis per ſu
um ſilentium perficiendi licentiam
preſtant· Sequitur Aperi os tuū
⁊ comede queciꝗ do tibi Aperi⁹
os noſtrū cū recta loqmur· ⁊ come
dimus ea que a deo accepim⁹· qꝛ
⁊ tribuitur ⁊ augetur in nr̄is ſenſi
bus cibus vite cū predicare cepi
mus· Unde ⁊ alius ꝓpheta dicit
Os meū aperui ⁊ attraxi ſpiritū·
Nō enim ſpm̄ attraheret; niſi os
aperiret· qꝛ niſi ad p̄dicandū ꝑri
mis ſe impēderet· ſpiritualis in co
doctrine grā nō creuiſſ· Sequitur
Et vidi ⁊ ecce man⁹ miſſa ad me
in qua erat īuolutus liber· ⁊ expā
dit illū corā me· qui erat ſcriptus
intus ⁊ foris· Dicit per ꝓpham
p̄dicatoꝝ ordo· ſic per librū quem
accepit ſcripture ſacre pagine de
ſignantur Liber aūt inuolut⁹· eſt
ſcripture ſacre eloquiū obſcurum·
qd̄ profūditate ſentētiarū inuolui
tur· vt nō facili ſenſu oīm penetre
tur· Sed corā ꝓpha liber expādi
tur · qꝛ corā predicatoꝛibus ſacri
eloquij obſcuritas aperitur· Inuo
lutū librū manus domini porrexe
rat· cū apoſtolis dicebat· Simile
factū eſt regnū celoꝝ homini · qui
ſeminauit bonū ſemen in agro ſuo
Cū aūt dormirēt hōīes· venit ī
micus ei⁹· ⁊ ſuꝑſeminauit zizani
a in medio tritici ⁊ abijt· Cū aūt
creuiſſent herbe ⁊ fructū feciſſent·
tūc apparuerūt ⁊ zizania; ⁊ reliq·
que caritas veſtra eciam me retice
te reminiſcitur· Sed librū quē in
uolutū oſtenderat expādit· cū hoc
qd̄ per enigmata loquebat expo
ſuit dicens · Qui ſeminat bonum
ſemen eſt filius hominis· Ager au
tem eſt mūdus Bonū vero ſemen
hij ſūt filij regni Zizania aūt· filij
ſunt neqꝫ· Inimicus aūt qui ſemi
nauit ea eſt dyabol⁹· Meſſis verā
ꝯſūmatio ſeculi eſt· Meſſores aūt
angeli ſūt· Sicut ergo colligunt
zizania ⁊ igni ꝯburūtur· ſic erit in
ꝯſūmatione ſeculi· Inuolut⁹ itaqꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

liber expādit̄· quādo hoc q̄d obſcu
re platū fuerat per latitudinē itel
lectus apitur Huc inuolutū libꝫ
veritas expādit· quādo in diſcipu
lis egit q̄d ſcriptū eſt Tūc apuit
illis ſenſū vt itelligerēt ſcripturas
De quo adhuc libro ſubdit̄ Qui
erat ſcriptus intus et foris Liber
eni ſacri eloquij intus ſcript9 eſt
p allegoriā· foris p hyſtoriā Int9
p ſpūalē itellectū· foris aūt p ſen
ſū littre ſimplicē· adhuc infirmanti
bus ꝯgruentē Intus q̄a inuiſibili
a pmittit · foris quia viſibilia p̄
ceptoꝝ ſuorū rectitudine diſponit
Intus q̄a celeſtia pollicetur· foris
aūt q̄a terrena ꝯtēptibilia qualit̄
ſint vel in vſu habēda· vel ex deſide
rio fugienda p̄apit Alia nāqꝫ de ſe
cretis celeſtibus loq̄tur· alia vero
i exteriorib9 actiōib9 iubet· et ea q̄
forꝭ q̄d p̄apit patent· ſed illa q̄ de
interius narrat plene apprehendi
neq̄unt Vn̄ ſcriptū eſt· Extēdens
celū ſicut pellē· qui tegis in aq̄s ſu
piora ei9 Quid eni celi noīe· niſi
ſacra ſcriptura ſignat̄? De q̄ nob̄
et ſol iuſticie· et luna ſcīe ꝙ ex anti
q̄s patrib9 ſtelle exēploꝝ atqꝫ vbu
tū lucēt Qꝫ ſicut pellis extēditur·
q̄a p ſcriptōes ſuos carnis ligua
formatum ante oculos noſtros p
verba doctorum exponendo diſpli
catur· Quid vero aquarum nomi
ne niſi ſanctiſſimi angelorum ſig
nantur chori? De quibus ſcriptū
eſt· Et aque que ſuper celos ſunt
laudēt nomē dn̄i Hu9 g̃ celi ſupi
ora dn̄s in aq̄s tegit· q̄a alta ſacri
eloq̄i id ē ea q̄ de natura diuinitat̄
vel de eternis gaudijs narrat· no
bis adhuc neſcientib9 ſolis āgelis
in ſecreto ſunt cognita Celū ergo
hoc et corā nobis extēdit̄· et tamē
in aq̄s ſupiora illi9 ꝯtegunt̄· q̄a
ꝙ q̄dā ſacri eloquij iā nobis p apti
onē ſpūs patēt· ꝙ quedā q̄ ſolis an
gelis poſſūt eſſe manifeſta· nobis
adhuc ſeruātur occulta De q̄bus
tamen occultis iā pte p ſpūalē in
telligentiā ſentim9· iā ſancti ſpūs
pignus accepim9· quia hec et ple
ne necdum cognouimus· et tamē
medullitus amamus et in multis
ſpūalibus ſenſib9 quos iā cogno
uim9 veritatis pabulo paſcimur·
Dicat ergo qui erat ſcriptus int9
ꝙ foris quia in ſacro eloquio ꝙ
dictis occultioribus atqꝫ ſublimio
rib9 ſaciantur fortes· et p̄apt̄ ap
tiorib9 nos puuli nutrimur· Vn̄
ſcriptū eſt Montes excelſi ceruis
petra r̄fugiū hernacijs Habēt ei
mōtes intelligentie qui iā ꝯtem
platiōis ſalt9 dare nouerūt Sed
petra fit refugiū hernacijs· quia
nos puuli et peccatoꝝ noſtrorum
ſpinis cop̄ti· et ſi intelligere alta
non poſſumus in petre noſtre refu
gio in criſti fide ſaluamur· Vnde
et quibuſdam dicitur · Nichil me
iudicaui ſcire inter vos niſi iheſum
criſtum et hunc crucifixum Ac ſi di
ceret· Quia vos capere diuinitat̄
e9 miſteria nō poſſe p̄ſcaui ſola vo
bis hūanitat̄ e9 ifirma locut9 ſū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sequitur. Et ſcripte erant in eo
lamentationes. ⁊ carmen ⁊ ve.
Carmen aliq̃n in bono. aliq̃n ve
ro in malo dici dubiũ nõ eſt. qꝛ et
letũ carmen ⁊ lugubre carmẽ di
cere poſſumꝰ Sed nos ſcripture ſa
cre vſũ ſequentes. q̃ pene ſemper
carmen in ꝓſperꝭ ponere ſolet. hoc
in loco pro bona parte dictum car
men accipimꝰ. Nam cũ oĩpotens
deus populũ ſuũ de mari rubro li
beraſſꝫ ſcriptũ ẽ Tũc moyſes ⁊ fi
lij iſrael cecinit carmen dño. Et
cũ dauid victoriã de hoſtibus feciſſꝫ
ſcriptũ eſt Locutus eſt dauid domi
no verba carmĩs eiꝰ. Salomon
quoqꝫ ait. Acetũ in vitro eſt. q̃ cã
tat carmina corde peſſimo. Acetũ
quippe ſi mittatur in vitrũ. ferueſ
cit vitrũ ꝓtinus ⁊ ebullit. Et per
uerſa mens qñ per increpationem
corripit̃. aut per p̃dicatoris dulce
dinẽ bona ſuadẽtur. de correptione
fit deterior. ⁊ inde in murmuratio
nis iniq̃tate ſuccenditur. vñ debu
it ab iniq̃tate ꝯpeſci Per helyu q̃z
de iniq̃to ac ſeſe deſperãte dicitur
Et nõ dixit vbi eſt dñs qui fecit
me. q̃ dedit carmĩa in nocte Car
men quippe in nocte eſt. leticia in
tribulatione Carmen in nocte ac
cipimꝰ. qñ in p̃ſſurꝭ p̃ntibus de fu
turꝭ gaudijs ꝯſolamur Carmen
nobis oſtendebat aplũs in nocte.
cũ dicebat. Spe gaudentes in tri
bulatiõe paciẽtes. Carmẽ in no
cte dauid ſe hrẽ indicat dicẽs Tu
es refugiũ a p̃ſſura que circũde
dit me. exultatio mea redime me
a circũdantibꝰ me. Qui enim ſe a
p̃ſſurꝭ circũdari narrat. ⁊ tñ deũ ſi
bi eſſe exultationẽ nominat. ꝗ al
dubio in nocte carmen cãtat Qui
a igit̃ pene ſemꝑ in bono carmen
ponere ſcriptura ſacra ꝯſueuit. ita
a nobis etiam in hoc loco debet in
telligi. Ve aũt in ſcriptuꝛã ſacra ſe
pius de eterno luctu. ꝙ̃ p̃nti ſolet
intelligi. Unde ſcriptũ eſt. Ve im
pio in malũ. retributio enĩ manuũ
eius fiet ei. Et bt̃us iob loquitur
dicẽs. Si impius fuero ve m̃ eſt. ſi
aũt iuſtus non leuabo caput. ſatu
ratus afflictione ⁊ miſeria. Juſto
tñ enĩ afflictio temꝑalis eſt. Ve
ergo qd̃ dixit. a tꝑali afflictione
diſtinxit. qui ⁊ iuſtũ afflictionẽ. ⁊
impiũ ve habere perhibuit. Per ſe
metipſam quoqꝫ veritas dicit. Ve
mundo ab ſcandalis. ⁊ ve vobis q̃
ridetis qm̃ flebitis. et ve p̃gnanti
bus ⁊ nutrientibꝰ in illis diebus
Penſãdũ ergo nob̃ ẽ. quõ hec tri
a in ſacro volumine ſcripta ſint. la
mentatioẽs carmina ⁊ ve lamen
tationes videlicet. qꝛ in eo ſcripta
eſt penitẽtia peccatorũ. carmen ve
ro qꝛ ibi p̃nũciant̃ gaudia iuſtoꝝ
ve aũt qꝛ illic exp̃ſſa eſt dãpnatio
reproborũ. Ut ergo peccata puni
as. lege q̃ in hoc volumine ſcripta
ſunt lamenta. Scĩdite corda vrã
⁊ nõ veſtimenta veſtra. Et rurſus
Miſeri eſtote ⁊ lugete. riſus veſter
conuertetur in luctũ. ⁊ gaudiũ in
merorem. Ut autẽ de ꝓmiſſione

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

gaudij ſequentes hilareſcas. cog
noſce que in hoc volumine ſcripta
ſūt carmina laudis eterne. Beati
q̄ habitāt in domo tua dn̄e. in ſclā
ſclōꝝ laudabūt te. Et ſicut ꝑ quē
dā ſapiētē dicitur de celeſti ih'lm.
Ex lapide p̄cioſo ⁊ mūdo oēs pla
tee eiꝰ ſternent. et ꝑ om̄s vicos eiꝰ
allā cātabitur. Hoc nobis carmē
celeſtis patrie nūciare cives eiꝰ de
necant qui cōcorditer clamabant.
Gloria in excelſis deo. et in terra
pax hoībus bone voluntatis. Sed
ſi p̄ſenti ſeculo adhuc mēte inheſe
ris. ſi adhuc terrenis voluptatibus
delectaris. amare non potes gau
dia eterna que audis. Cognoſce
ergo in hoc volumine ne qđ in eo
ſcriptū eſt. atq; ab animo ꝑ timo
rē expelle qđ diligis. vt poſſis ex
iudicio carnem amare qđ legis.
Ibi quippe ſub vnius dampnati
ſpecie multitudo omnis exp̄mitur
reproboꝝ. cum voce veritatis dicā
tur. Ligatis pedibus eius ⁊ mani
bus mittite eū in tenebras exteri
ores. illic erit fletus et ſtridor den
tium. Tūc enim reprobi in exteri
ores tenebras cadūt. quia nūc in
interioribꝰ ſua ſe ſpōte deiecerunt
vt veritatis lumen nec credēdo nec
bene opando ſeq̄rentur. In quibꝰ
ligatis pedibus ac manibꝰ mitti
p̄cipiuntur. q̄a nūc dū tps bene o
perandi atq; currendi eſt. habere
manus ac pedes liberos in bona
actione noluerunt. Ibi de reproba
rum ſcriptū eſt. Vermis eorū nō

moriet̄. et ignis eoꝝ nō extingue
tur. Ibi dāpnatis ac repulſis dicet̄
Diſcedite a me maledicti in ignē
eternū q̄ paratus ē diabolo et āgel
eiꝰ. In hoc itaq; volumie cūcta q̄
edificāt oia q̄ erudiant ſcripta cō
nent̄. Peccaſti eni et iā te penitet
illicita perpetraſſe vt ad agendam
penitentiā doceris. ibi invenis la
mēta. Spe celeſtiū gaudioꝝ mē
tē relevare deſideras. ibi ad conſo
lationem tuā invenis carnē. Sin
vero et mala perpetraſti. et hec te
perpetraſſe nō penitet. ſed ceruicē
mentis erigis. ad nullas peniten
tie lamentationes inclinaris. nul
la celeſtium gaudioꝝ expectatioē
corrigeris. velis nolis ibi ſcriptū
auditurus es ve. vt is quem nec
timor ad penitentiā humiliat. nec
ſpes ad ſuperna premia exaltat.
dampnationis ſue iam nunc penā
proſpiciat. et ſine excuſatione in e
ternum ſupplicium cadat. Quid igi
tur fratres. quid agendū eſt miſe
ris nobis. niſi vt evigilemus ad
huius verba voluminis. ⁊ mala
que nos egiſſe meminimꝰ fletibꝰ
puniamꝰ. vt ꝑ lamenta penitētie
ꝑveniamꝰ ad carmē vite. ne ſi af
fligi modo penitendo nolumus ve
poſtmodū ſine fine ſentiamꝰ? Nec
noſtroꝝ vulnerū multitudo in deſ
peratione deprimat. quia maior
eſt potentia medici. q̄ multitudo lā
guoris noſtri. Quid eſt enim q̄ p̄
parare ad ſalutem non poſſit. qui
potuit omnia ex nichilo creare?

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unigenitus quippe eſt omnipotē
ti patri et coeternus· qui cū eo vi
uit et regnat in vnitate ſpūs ſācti
deus per oīa ſecula ſcloꝝ. Amen·
Expliciāt omelia ix· Incipit
omelia decima·

Solent quidā ſcripturā
ſacri eloquij legentes
cū ſubliniores eiꝰ ſen
tentias penetrāt· minora manda
ta que infirmioribꝰ data ſūt tumē
ti ſenſu deſpicere· 7 ea velle in aliū
intellectū permutare· qui ſi recte in
eo alta ītelligerēt· mandata quoqꝫ
minima deſpectui nō haberēt· qui
a diuina precepta ſic in quibuſdā lo
quūtur magnis· ut tn̄ in quibuſdā
ꝯgruant paruulis· quo per incremē
ta ītelligentie quaſi quibuſdā paſſi
bus mentꝭ creſcant· atqꝫ ad maio
ra ītelligenda perueniant· Unde
nūc ſancto ꝓphe dicitur· Fili homi
nis quodcūqꝫ īueneris ꝯmede· Q̄
q̄d enī in ſacra ſcripturā īuenitur e
dendū eſt· qꝛ 7 eius parua ſimpli
cē ꝯponūt vitam· et eius magna
ſubtilem edificant intelligentiam
Seq̄tur· Comede volumen iſtud
7 vadens loquere ad filios iſrael
Et aperui os meū· et cibauit me
volumine illo· Scriptura ſacra ci
bus noſter et potus eſt· Unde ei
am dn̄s per ꝓpham aliū minat·
Mittam famē in terrā· non famē
panis neqꝫ ſitim aque· ſed audiēdi
vbū domini· Qui ergo ſubtracto
eloquio ſuo· fame ac ſiti dicit nos
atteri· qꝛ eius vba 7 cibus noſter
7 potus ſint demonſtrat· Sed no
tandum q̄ aliqn̄ cibus· aliqn̄ po
tus ſūt· In rebꝰ enī obſcurioribꝰ q̄
intelligi neq̄unt niſi exponantur·
ſcriptura ſacra cibus eſt· quia quic
quid exponit̄ vt ītelligatur quaſi
manditur vt glutiatur· In rebꝰ ve
ro apertioribꝰ potus eſt· potū non
mandēdo glutimus· Apertiora er
go mandata bibimꝰ· quia etiam
nō expoſita ītelligere valemꝰ Pro
eo aūt q̄ multa ezechiel ꝓpha ob
ſcura atqꝫ ꝑplexa auditurus erat
nequaq̄ ei de ſacro volumine dici
tur bibe· ſꝫ comede· ac ſi diceretur·
Pertracta et ītellige· i· prius māde
7 tūc degluti· Sed ī vbb ſacri elo
quij iſte dēt ſtudij nr̄i ſeruari ordo·
vt hec ideo cognoſcamꝰ· quatinꝰ
de iniq̄tate nr̄a ꝯpūcti· cognoſcen
tes mala q̄ fecimus· vitemus ne a
lia faciamꝰ· 7 cū iam ex magno v
ſu lacrimarū de peccatoꝝ remiſſio
ne ceperit eſſe fiducia· per vba dei
que ītelligimꝰ alios quoqꝫ ad vi
tā trahamus· Ad hec enim intelli
genda ſunt· vt 7 nobis ꝓſint et in
tētione ſpūali alijs cōferātur· Un
nūc bene dicitur Comede volumē
iſtud· et vadens loquere ad filios
iſrael Ac ſi ei de ſacro cibo diceret̄
Comede 7 paſce· ſaturare 7 eructa
accipe 7 ſperge· ꝯfortare 7 labora
Et notādū q̄ ꝓpheta ſubiūgit di
cens Et aperui os meū· et cibauit
me volumine illo· Os in corde cē
aliꝰ ꝓpha teſtatur dicens· Labia
doloſa in corde 7 corde locuti ſunt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mala Os ergo apim9 qn̄ ſenſū ad
intelligentiā ſacri ꝟbi ꝑpam9 Ita
qꝫ ad vocē dn̄i os ꝓpheta apit·qa
ad ſpiramentū diuīa ꝓcepti cordis
noſtri deſideria inhiant· vt de cibo
vite aliquid ſumāt· ſꝫ tamē in hoc
ipm̄ ſumere noſtrarū virū nō eſt·
niſi ipſe abauerit·qui vt comedatur
iuſſit Ille etenim cibat· qui ꝑ ſe e
dere nō poteſt Et qa ad capienda
ꝟba celeſtia ydonea īfirmitas nrā
nō eſt·ipſe nos cibat· qui nobis in
tpe mēſurā tritici tpat·quatin9 in
ſacro verbo dū hodie intelligim9·
qd heſterno die neſciebam9·cras
quoqꝫ ꝯphendim9 qd hodie neſci
m9 ꝑ diuine diſpēſatiōis gratiā co
tidiano alimēto nutriamur Os
enī deus quaſi tacens ad os cor
dis nr̄i manū porrigit·quociēs no
bis intellectū apit ⁊ cibū ſacri elo
quij ī noſtris ſenſib9 mittit Cibat
ergo nos voluminie·cū ſenſū nob
ex ſcriptura ſua diſpēſādo apit·et
eius dulcedie noſtras cogitatiōes
replet Vn̄ et ſubditur Et dixit ad
me Fili hoīs vēter tu9 comedet· ⁊
viſcera tua replebuntur volumine
iſto qd ego do tibi In trāſlatione
veteri nō habet vēter tu9 comedet
ſed os tuū comedet·et viſcera tua
replebūt Os noſtrū comedit· dū
ꝟbū dei diligim9 Viſcera verō nr̄a
replentur·cū intelligimus atqꝫ ſer
uam9 ea in quibus legendo labo
ra9 In poſteriore aūt tranſlatiōe
quā et veratiorē credim9 ſcriptū eſt
Venter tu9 comedet·et viſcera tu

a replebuntur· In ſacro vero elo
quio nonnūqꝫ vēter ꝓ mente poni
conſueuit Vnde ⁊ ꝑ ihꝛemiā dici
tur Ventrē meū ventrem meū do
leo· Qd quia de ſpirituali et non
corpeo vētre dixerat adiūxit· Sē
ſus cordis mei· ꝯturbati ſunt Ne
qꝫ enim ad ſalutē populi ꝑtinebat
ſi ꝓpheta ventrem corporeū ſe do
lere predicaret Sed vētrem doluit
qui mentis afflictionē ſenſit· Sed
cur exemplum ꝓphete proferim9·
cū teſtimoniū domini aptius habe
am9? Et neceſſe eſt vt cū ꝑ ſemet
ipſā veritas loquitur ꝓpheta tace
at· quia lucerna claritatē non ha
bet in ſole Ait enim Qui credit in
me ſicut dicit ſcriptura· flumina de
vētre eius fluent aque viue Qua
enim de mēte fideliū ſācte ꝓdicati
ones defluunt·quaſi de ventre cre
dentiū aq̄ viue flumina decurrunt
Ventris autē viſcera quid ſūt ali
ud· niſi mentis interna id eſt recta
intentio· ſcḋ dū deſideriū· humilis
ad deū· pia ad ꝓximū voluntas?
Vn̄ recte nūc dicit Vēter tuus co
medet·et viſcera tua replebuntur·
quia cū mēs noſtra pabulū verita
tis accepit·interna noſtra nō iam
vacua remanent· ſed alimento vi
te ſaciata· Penſem9 fratres mei ca
riſſimi·qꝫ ſit pia iſta promiſſio qua
dicitur venter tuus comedet·et viſ
cera tua replebuntur volūie iſto·
qd ego do tibi Multi etenī legunt
et ab ipſa lectione ieiuni ſunt·Mul
ti vocem predicationis audiunt·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed poſt voce̅ vacui recedu̅t · quoru̅
⁊ ſi veter ꝯmedit · viſcera no̅ reple̅
tur · quia ⁊ ſi intellectu̅ ſacri verbi
mente percipiunt · obliuiſcendo ⁊
no̅ ſeruando q̅ audie̅nt · hec in cor
dis viſceribꝰ no̅ reponu̅t · Hinc eſt
eni̅ qd̅ per ꝓpham aliu̅ quoſda̅ do
minus increpat dice̅s Ponite corda
veſtra ſup̱ vias vr̅as · ſeminaſtis
multu̅ ⁊ i̅tuliſtis paru̅ · comediſtis
et non eſtis ſaciati · bibiſtis ⁊ non
eſtis inebriati · Multu̅ in corde ſu
o ſeminat · ſed paru̅ infert · qui de
mandatꝭ celeſtibus vl̅ legendo vl̅
audie̅do multa cognoſcat · ſ̅ȝ negli
gent̕ op̱a̅do pauca tra̅ſiciat Come
dit ⁊ no̅ ſaturatur · qui v̅ba dei au
diens · lucra vel gl̅am ſeculi conca
piſcit · Bene au̅t no̅ ſaciari dicitur
q̅ȝ aliud mandit ⁊ aliud eſurit Bi
bit ⁊ no̅ inebriatur · qui ad voce̅ p̱
dicationis aure̅ inclinat · ſ̅ȝ mente̅
non mutat · Solet eni̅ per ebrie
tate̅ bibentiu̅ ſenſus immutari Qui
ergo ad cognoſcendu̅ dei verbum
deuotus eſt · ſ̅ȝ ea q̅ ſu̅t huiꝰ ſeculi
adipiſci deſiderat · bibit ⁊ debria
tus non eſt Si eni̅ debriatus eſſ̅ȝ
procul dubio mente̅ mutaſſ̅ȝ · vt iam
terrena no̅ quereret · ia̅ vana ⁊ tra̅
ſitoria que amauerat no̅ amaret ·
De electis quoqȝ per pſalmiſta̅ dici
tur · Inebriabunt̕ ab vbertate do
muꝰ tue · q̅ȝ tanto omnipote̅tis dei a
more repleti ſu̅t · vt mutata men
te ſibimetipſis extranei eſſe videa̅
tur · implentes qd̅ ſcriptu̅ eſt · Qui
vult poſt me venire abneget ſemetipſu̅ ·

ipm̅ · Semetipſu̅ abnegat · q̅ mu
tatus ad meliora ⁊ incipit eſſe qd̅
no̅ erat · ⁊ deſinit eſſe qd̅ erat De
pe au̅t quoſda̅ vidimꝰ ad voce̅ pre
dicationis quaſi ex ꝯuerſione con
pu̅ctos · habitu̅ non animu̅ mutaſ
ſe · ita vt religioſa̅ veſte̅ ſumerent · ſ̅ȝ
antecacta vicia non calcarent · ire ſti
mulis i̅marit̕ ac acriter agitari ·
malicie dolore in p̱ximi leſione fer
ueſcere · de oſtenſis quibuſda̅ bonis
ante humanos oculos ſup̱erbire ·
p̱ntis mu̅di lucra inhianter querere
⁊ de ſolo exteriori habitu que ſup̱
ſerunt ſanctitatꝭ fiduciam habere ·
Quibꝰ quid aliud dicendu̅ eſt · ni
ſi hoc qd̅ magiſter egregiꝰ q̅buſda̅
legꝭ exteriora ſeruātibus loquitur
dicens · q̅ȝ in xp̅o ihesu neqȝ circu̅
ciſio aliquid valet neqȝ p̅puciu̅ · ſed
noua creatura · Non enim magni
eſt meriti · ſi q̅d forꝭ erga nos agi
tur in corpore · ſ̅ȝ magnop̱e penſan
du̅ eſt quid agatur in mente · Na̅
p̱nte̅ mu̅du̅ deſpicere · ⁊ tra̅ſitoria
non amare · mente̅ medullitus in
humilitate deo ⁊ p̱ximo ſternere ·
ꝯtra illatas ꝯtumelias paciencia̅
ſeruare · ⁊ cuſtodita paciencia dolo
re̅ malicie a corde repellere · egenis
ꝓpria tribuere · aliena minime am
bire · amicu̅ in deo diligere · ꝓpter
deu̅ ⁊ eos qui inimici ſunt amare
de afflictio̅e p̱ximi lugere · de mor
te eius qui inimicus eſt no̅ exulta
re · hec eſt noua creatura · qua̅ idem
magiſt̕ gentiu̅ apud alienos quo
qȝ diſcipulos vigila̅ti oculo req̅rit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicẽs Si qua igitur in xp̄o noua
creatura vetera trāſierūt· ecce facta
ſūt noua · Ad veterē quoqꝫ hoīem
ptinet pſentē mūdū querere · trāſi
toria ex ↄ̄cupiſcētia amare · mētē
in ſupbia erigere · parentū nō ha
bere · ex dolo malicie de p̄ximi leſi
one cogitare · ſua indigentib9 non
dare · atqꝫ ad multiplicandū · alie
na querere · nullū pure ꝓpter deū
diligere · inimicicias inimicicijs red
dere · de aflictione p̄ximi gaudere ·
Cuncta hec vetuſti ſūt hominis · q̄
videlicet de radice trahim9 corrup
tionis Sed qui iam iſta exſupat ·
ꝛ ad p̄cepta dominica mentē in be
nignitatē cōmutat · de hoc recte dici
tur · q̄a vetera trāſierūt · ecce facta
ſūt noua Tūc ergo i noſtris mē
tibus noua fiūt · cū a nobis vetuſti
hoīs vicia trāſeūt · ꝛ tūc vicia vetuſ
ti hominis trāſeūt · quādo ſacri ver
bi p̄ceptū venter comedit · et viſce
ra medullitus replent Sepe enim
quoſdā videmus tota ſe mente ad
ſancte lectionis ſtudiū cōtuliſſe · at
qꝫ īter verba dominica recognoſcē
tes in q̄tis deliqrint · ſemetipoſ in
lacrimis mactare · merore cōtinuo
affici · in nullis huius mūdi pſpe
ritatibus delectari · ita vt eis vita
preſens oneri · ꝛ lux ipſa faſtidi
o fiēt vix ad colloquēdū cōmunia
cōmittere · atqꝫ a rigore diſcipline
animum difficile relaxare · pro a
more conditoris luctu ſolummodo
et ſilentio gaudere Horum venter
ſacrum volumen com edit et viſce

ra repleta ſunt · quia precepta vi
te q̄ ſenſus cape potuit · memoria
nō amiſit ſed hec collectus aim9
in deo lugendo ſemp et recolendo
ſeruauit · et fit pleruqꝫ vt tales q̄
qꝫ ex dono celeſtis gracie eciā ver
bū doctrine papiant · atqꝫ de veri
tatis pabulo quod ipſi intrīſecus
dulcit̄ ruminant · et p̄ximos ſua
uiter paſcant · de quoꝝ p̄fecto o
re predicatio tāto audientib9 dul
cis eſt · quāto eoꝝ actio cōtraria ſu
is p̄dicationib9 nō eſt qꝛ de propꝛ
a vita ſumūt · quod p lingua p̄x
imis cōferunt · Unde recte quoqꝫ
hic ꝓpheta ſubiūgit · Et comedi
illud et factū eſt in ore meo ſicut
mel dulce · Liber qui viſcera reple
uit · dulcis in ore ſicut mel factus
eſt · quia ipſi de omnipotenti deo
ſciunt ſuauiter loqui · qui hūc didi
cerint in cordis ſui viſceribus vera
citer amare In c9 quippe ore ſcrip
tura ſacra dulcis eſt · cui9 vite viſce
ra mādatis illius replentur · quia
eis ſuauis eſt ad loquendū · cui in
terius impreſſa ad viuendū fuerit
Nam ſermo dulcedinē nō habet ·
quē vita reproba intra ↄſcientiā re
mordet Unde neceſſe eſt vt qui v̄
bū dei loq̄tur p̄us ſtudeat qualit̄
viuat · vt poſt vitā colligat que et
qualiter dicat · Ad p̄dicandū nāqꝫ
plus cōſcientia ſācti amoris edifi
cat q̄ exercitatio ſermonis · quia
amando celeſtia intra ſemetipſum
p̄dicator legit · quomodo perſua
deat vt deſpiciā debeant terrena ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim vitã ſuam interi9 p̃ẽſat
⁊ exemplo ſuo foris ãmonendo a
lios edificat· quaſi in corde lingue
calamũ tigũt· ĩ eo qd̃ manu ver
bi primus exterius ſcribit· Unde
admirabilis p̃dicator cum multa
diſcipulis exhortãdo dixit· q2 nul
lam itra ſemetipſũ de ↄſciẽtia ↄ̃ri
etatis pertulit· ſecurus adiũxit Si
qua virtus· ſi qua laus diſcipline
hec cogitate que ⁊ didiciſtis ⁊ ac
cepiſtis ⁊ audiſtis ⁊ vidiſtis in me
Hec agite et deus pacis erit vob̃
cũ· Sequitur· Et dixit ad me· Fi
li hõĩs vade ad domũ iſrael· ⁊ lo
queris verba mea ad eos In eo qd̃
domin9 ꝓphe dicit· loqueris verba
mea ad eos· quid aliud q̃ꝫ eius o
ri frenũ moderaminis ĩponit· ne
qd̃ prius intus nõ audierit· foris
dicere p̃ſumat ? Nam ꝓphe falſi
ſua ⁊ nõ domini v̀ba loquebãtur
de quib9 ſcriptũ eſt· Nolite audi
re verba ꝓphã⁊ qui ꝓphetãt vob̃
⁊ decipiũt vos Viſionẽ cordis ſui
loquũtur· non de ore domini· Et
rurſũ· Non loquebar ad eos· ⁊ ip
ſi ꝓphetabant· Qua ex re quoqꝫ
colligendũ eſt· q2 ⁊ quiſq̃s expoſi
tor in explanatione ſacri eloquij
vt fortaſſe auditoribus placeat a
liquid mentiendo ↄponit· ſua ⁊ nõ
dei verba loquit̃· ſi tñ placendi vł
ſeducendi ſtudio menacẽ· Nam
in verbis dominicis virtutẽ req̃res
ſi ipẽ aliter q̃ꝫ is per quẽ ꝓlata ſũt
ſenſerit eciam ſi ſub ĩtellcũ alio edi
ficationẽ caritatis requirat· domini
ſunt verba que narrat· q2 ad hoc
ſolũ de9 ꝑ totã nob̃ ſacrã ſcripturã
loquit̃· vt ad ſuũ nos ⁊ ꝓximi a
morẽ trahat· Sequit̃ Non enim
ad populũ ꝓfũdi ſermõis ⁊ igno
te lingue tu mitteris ad domũ iſra
el· neqꝫ ad populos multos ꝓfun
di ſermonis ⁊ ignote lingue· quo
rũ nõ poſſis audire ſermones· ⁊ ſi
ad illos mitteretis ipſi audirẽt te
Domus aũt iſrael nolunt audire
te· q2 nolũt audire me· In ipõ vi
ſionis exordio quo ꝓpha ad p̃di
candũ mittitur· exparte ⁊ vocatio
gentiũ· ⁊ iſrlita⁊ repulſio deſigñ
Nam cũ dicit̃· Non ad populos
profũdi ſermõis et ignote lingue
mitteris quorũ nõ poſſis audire ſer
mones· atqꝫ ſtatim ſubditur· et ſi
ad illos mitterẽs ipſi audirẽt te· a
perte declarat̃ obedientia gentiũ
que qñqꝫ p̃dicato⁊ vocẽ eſſent ſi
ne tarditate ſecuture· Et cũ ſbdit̃
Domus aũt iſrael nolũt audire
te q2 nolũt audire me· iudee duri
cia deſignat̃· que verba p̃dicantiũ
⁊ cognouit ⁊ ſequi noluit Ignota
aũt lingua gentiũ ad obediendũ
moram nõ fecit· q̃uis exñea ab e
loquio legis fuit· Sũ aũt dicit̃· no
lũt audire te· q2 nolũt audire me·
ſcd̃m hoc quod ſcriptũ eſt· qui vos
ſpernit· me ſpernit Cauſa quoqꝫ
cur nõ audiant ſubinfert̃· cũ dicit̃·
Omnis quippe domus iſrael attri
ta fronte eſt· ⁊ duro corde· Cũ do
mus iſrael attrita fronte perhibet̃
eſſe· quid aliud ſentiendũ quid ve

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cogitandū eſt. niſi q frontē cordis
in īpudentia atterit culpa ſequēs.
atq; quo crebrius ɔmittitur. eo de
illa cōmittentis animus min9 ve
recūdatur? Atq; ideo ad tantā cor
dis duriciā quādoq; peccator ꝑue
nit. vt iā ī correptiōe nō ſit ſenſibi
lis. q̄a q̄ vſu peccādi īduruit. nullo
mō corripiētis verbū id eſt man9
palpātis ſētit. ſicut iudee quoq; cre
bri9 delinquēti dicit̄ Frōs mulieris
meretricis facta eſt tibi noluiſti eru
beſcē Vel certe attrita frōs eſt. in
hui9 mūdi actibus aſſueta. quia ſi
cut ſunt nōnulli qui quietē cunctis
ꝑnicijs mūdi atq; honoribus ꝑpo
nūt. ita nōnulli vt in hoc mūdo eſ
ſe aliquid videantur. terrenis la
boribus inſudant. inſiſtūt cauſis. ꝑ
miſcentur iurgijs. et q̄uis ſe cor
pe deficere inter labores ſentiant.
amore tamen terrenarū rerū deuic
ti delectabiliter fatigātur. Quib9
ꝑ ꝓphetā dicit̄. Ephraim vitula
docta diligere triturā Vitula etenī
in triturā aree aſſueta eā ſi relax
aretur a laboē ſpōte redit. Sic ſic
quibuſdā prauis mentib9 nichil ē
laborioſi9 q̄ ſi eis ꝑapit̄. vt in hu
ius mūdi actibus nō laborēt Nā
ſepe quidā repulſi ab actione terre
na. deꝑcantur vt redeant. rogant
vt ꝑmantur. graue ſe incurriſſe pe
riculū quietem putant Attrita ergo
fronte ſūt. qui non ſolū laboēs nō
fugiunt. ſed neq; importuni videri in
laboribus qui ſibi negant̄ erubeſ
cūt Sequitur Ecce dedi faciē tuā
valentiorē faciēb9 eorū. et frontē
tuā duriorē frontib9 eorū Sicut
vērecūdia laudabil̄ eſt in malo. ita
repꝛehenſibilis ē in bono Erubeſcē
enī malū ſapiētia eſt. bonū vō e
rubeſcē fatuitas ē Vn̄ ſcriptū eſt
Eſt ɔfuſio adducēs pcc̄m. et eſt ɔ
fuſio adducēs gloriā. Qui enī e
rubeſcit penitendo mala q̄ fecit. ad
vite libertatē ꝑuenit Qui vero e
rubeſcit bona facē. ab ſtatu rectitu
dinis cadit. atq; ad dāpnationem
tendit. ſicut ꝑ redēptorem dicitur
Qui me erubuerit et meos ſermo
nes. hunc filius hoīs erubeſcet cū
venerit in maieſtate ſua. Et ſunt
q̄dam qui bona iā mente cōcipiunt
ſed necdū malis aperte contradi
cunt Hij nimirū quia boni ſunt in
mente. ſed auctoritatem non ha
bent in locutione. apti ad veritatis
defenſionē nō ſunt Ille enī verita
tis defenſor eſſe debet. qui qd̄ rec
te ſentit loq̄ nec metuit nec erubeſ
cit. Unde nunc quoq; in magno
munē ꝓphete ꝓmittit̄. Ecce dedi
faciē tuā valētiorē faciēb9 eorū. et
frontem tuā duriorē frontib9 eorū
Quid eſt aūt peccator. niſi vulne
rat9? Et predicator. niſi medic9?
Si ergo nō erubeſcat pcc̄or qui ia
cet in vulnē. cur erubeſcat medic9
qui ꝑ medicinā ꝓuidet ſaluti? Se
pe vō ɔtingit. vt ꝑdicator reueret̄
audiat̄. nōnūq̄ vero a ꝑuerſis ita
deſpiciat̄ ac ſi eis nichil vtilitatis lo
quat̄ Vn̄ recte nūc ſubditur. Vt
adamātē et vt ſilicē dedi faciē tuā.

Adamas ⁊ ſilex vtraqꝫ dura · ſed
vnū horū pcioſū eſt · alterū vile · A
damas ad ornamentū ſumit̄ · ſilex
ab itinerātibus calcat̄ · Et ſepe cō
tingit vt hys quos correptionē ſu
am ↄſpicimꝰ nimis humilit̄ audi
re · verecūdemur eis aliqua dicere ·
Nonnūq̄ vō euenit · vt eos quos
increpationē ſuam videmꝰ poſtpo
nē ⁊ deſpectui habere · trepidemꝰ
eis v̄bū predicatiōis inferre · Sꝫ
ſi recte ſapimꝰ et ad eos a quibus
nos honorari ↄſpicimꝰ · ⁊ ad eos
a quibus nos deſpici videmꝰ auc
toritatē exhortationis ul̄ increpati
oīs ſumimꝰ · vt nec illoꝝ humilita
tem debeamꝰ erubeſcere · nec horū
ſuperbiā formidare · Dicatur ergo
ego aūt dedi faciē tuā vt adaman
te id eſt ſi ab auditoribꝰ honorat̄ ·
dedi faciem tuā vt ſilicē · ſi ab audi
toribus ↄculcaris atqꝫ deſpiceris ·
vt nec p illatū honorē refrenetur
lingua ex verecūdia · nec p deſpec
tū taceat ex infirmitate · Sequit̄
Ne timeas eos neqꝫ metuas a
facie eoꝝ · quia domus exaſperās
eſt · Hoc iam ſuperiꝰ dictū eſt Sꝫ
notandū q̄ aſpera domus habea
tur · cuiꝰ aſperitas tā crebro repli
catur · Increpādus itaqꝫ peccator
eſt · et nūq̄ timendꝰ · qꝛ domus ex
aſperās ē · Timeri ei hō debuerat
ſi ipē auctorē oīm vt hō timuiſſet
Nam qui racionis ſenſū ad timo
rē domini nō habuit · tāto minꝰ ti
mendus eſt · q̄nto hoc qđ eſſe debu
it nō eſt · Sequitur Et dixit ad me

Fili hoīs oēs ſermones meos
quos loquor ad te aſſume in corde
tuo · ⁊ auribꝰ tuis audi · ⁊ vade in
gredere ad trāſmigracionē filiorū
populi tui Vigilant̄ intuendū eſt
q̄ vox domini ad ꝓphetā dicitur ·
vt pꝰus ſermones eius audiat · ⁊
poſtmodū loquat̄ · Audimꝰ enī v̄
ba domini ſi ea facimus · et tūc ea
ꝓximis recte loq̄mur · cū pꝰus ipſi
ea fecerimꝰ Qđ bn̄ marcus euan
geliſta ↄfirmat · cū ſcm̄ dni miracu
lū narrat dicens · Adducūt ei ſur
dū ⁊ mutū ⁊ dep̄cabātur eū vt im
poneret illi manū · Cuiꝰ curatiōis
ordinē inſinuat ſubdens · Miſit di
gitos ſuos in auriculas eius · ⁊ ex
ſpuens tetigit linguā eiꝰ · ⁊ ſuſpi
ciens in celum ingemuit · et ait illi
Effeta · qđ eſt adaperire · Et ſta
tim apte ſūt aures eiꝰ ⁊ ſolutū eſt
vinculū lingue eius ⁊ loquebatur
recte · Quid eſt enī q̄ creator oīm
deus cū ſurdū ⁊ mutū ſanare volu
iſſet · in aures illius digitos ſuos
miſit · ⁊ exſpuens linguam eiꝰ te
tigit? Quid p digitos redēptoris
niſi dona ſancti ſpūs deſignantur?
Vnde cū in loco alio eieciſſꝫ demo
niū dixit · Si in digito dei eicio de
moīa · ꝓfecto puenit in vos regnū
dei Qua de re per euangeliſtā ali
um dixiſſe deſcribit̄ Si ego in ſpi
ritu dei eicio demonia · peruenit in
vos regnū dei · Ex quo vtroqꝫ lo
co colligitur · qꝛ digitus dei ſpūs
vocatur · Digitos ergo in auricu
lam mittere eſt · per dona ſcī ſpūs

50

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mentē ſurdi ad obediendū apirē.
Quid eſt vero q expuēs linguā e
ius tetigit? Saliua nobis ex ore
redemptoris eſt. accepta ſapia i elo
quio diuino Saliua ǭppe ex capi
te defluit in ore. Ea ergo ſapiā q
ipē eſt. dū lingua noſtra tāgitur.
mox ad p̄dicatiois v̄ba formatˀ.
Qui ſuſpiacēs in celū igemuit. nō
q ipē neceſſariū gemitū haberet.
qui dabat qđ poſtulabat. ſʒ nos ad
eū gemere q celo p̄ſidet docuit. vt
ꝛ aures nr̄e p dona ſpūs apiri. ꝛ
lingua p ſaliuā oris id eſt p ſciē
tiam diuine locutiois ſolui debeat
ad verba p̄dicationis Cui mox ꝛ
epheta qđ eſt adapire dicitur Et
ſtatim apte ſūt aures ei9 ꝛ ſolutū
eſt vīculū lingue e9 Qua i re notā
dū ē. qꝛ ꝓpē clauſas aures dem̄ ē
adapire Sed cui aures cordis ad
obediendū apte fuerint. ex ſubſe
quenti pculdubio etiā lingue ei9
vīculū ſoluitur. vt bona que ipē fe
cerit. etiam facienda alijs loquatˀ.
Unde et bene additur et loq̄batur
recte. Ille etenī recte loq̄tur q pus
obediendo fecerit. q loquēdo admo
net eſſe facienda. Q2 vero ad trā
migratione ppli admonēdū ꝓpha
mittitur. nō ſolū ea trāſmigratio
debet intelligi. que e9 populi erat
in corpe. ſed etiā que facta fuerat
in mente Ab iheruſalem quoqꝫ ad
babilonem venerat Et quid iheru
ſalem niſi viſio pacis. quid babilo
nia. niſi cōfuſio vocatur? Quiſqs
vero a rectis operibus in puerſis
actibus cadit. quoniam a bono ſtu
dio ad vicia defluit. quaſi ab ihe
ruſalē ad babilonie ciuitatē venit
Culmē eni bone ꝯtemplatiois de
ſeruit atqꝫ in trāſmigratioē cōfuſi
onis iacet Qđ illis ſepe ſolet eue
nire. q cū bona agunt in hijs de ſu
a v̄tute gloriātˀ. Unde pſalmiſta
ne a viſione pacis id eſt a bonis o
pibus captiuus ad babiloniā emi
graret. domino ſupplicat dicēs Ad
iutor meus non emigrabo. Si e
nim in ſe cōſideret. a iuſticie opib9
cadendo migraſſet. Sed neqꝫ hij
qui ab ſtatu rectitudinis in prauā
actionē ceciderunt deſperandi ſūt.
quia ecce ꝓpheta ad tranſmigrati
onē babilonie mittitˀ. Et p ꝓphe
tam aliū dominu9 dicit. Et venies
vſqꝫ ad babilonē ibi liberaberis Se
pe enim quis poſtq̄ in ꝯfuſionē vi
ciorū ceciderit. erubeſcens mala q
perpetrauit. ad penitētiam redit.
ſeqꝫ a ſuis lapſibus bene viuendo
erigit. Quid ergo iſte niſi vſqꝫ ad
babilonem venit. ꝛ ibi liberatus
eſt. qui poſtq̄ cōfuſus eſt mente p
uerſa perpetrauit. hec ipſa erubeſ
cens mala que fecit. ſe contra ſe e
rigit et bene operando ad ſtatum
rectitudinis redit? In babilone ita
qꝫ liberatur qui per diuinam grā
am oſtenditur etiam de cōfuſione
liberatus Propheta ergo ad trāſ
migrationē loquitur cum illos in
crepat. q ab ſtatu rc̄titudīs ad erro
ris vicia trāſmigrādo ceciderūt Se
q̄t. Et loq̄ris ad eos ꝛ dices eis

Hec dicit dominꝰ deus· ſi forte au
diant ⁊ quieſcāt. Quid totiens diui
nis vocibus difficultas audiendi
repetitur vt dicat̄ ſi forte audiāt:
quid aliud q̄ trāſmigrati ꝑpli du
ricia deſignatur? In quibꝰ verbis
magna eſt nr̄a conſolatio· q2 ſi om
nipotēs deus ꝓpham mittens a ꝑ
uerſo ꝑplō verba ſua denūciat diffi
cile audiri: tunc nos miſeri contriſta
mur· cū ſepe a frībꝰ in nr̄a ammo
nitione ꝯtēpnimur? Nam crebro
delinquētes alloq̄mur· frequenter
increpamꝰ· ſepe cū eis blandis ſer
monibꝰ agimꝰ· ⁊ tn̄ ſi alter audit
alter audire ꝯtēpnit· alter ex par
te verbum exhortationis ſuſcipit
⁊ ex parte recipe recuſat· ita vt co
tidie impleri videamꝰ hoc qđ ꝑ ꝓ
phetā aliū dominꝰ narrat· q̄ fece
rit iratus cū dicit· Plui ſuper vnā
ciuitatē· ⁊ ſuper alteram non plui
Pars vna ꝯpluta eſt· ⁊ pars q̄ ꝯ
pluta nō eſt aruit· Cū eni ſancte
exhortationis verba alia mēs ſuſ
cipit· alia ſuſcipe recuſat· ſup vnā
ciuitatē dominꝰ pluit· ⁊ ſuper alte
rā non pluit· Cum vero ⁊ ipſe qui
ꝓximos audit· ab alijs ſe vicijs
corripit· atq3 ab alijs emēdare ꝯtēp
nit· vna eadēq3 ciuitas et ex pte ꝯ
pluitur· ⁊ ex parte arida remanet·
in qua a ſe p̄dicatiōis pluuiam re
pellit. Sūt eteni quidā q̄ exhorta
tionis verba oīo non audiant· hij
penitus ſuſcipe pluuiā nolūt· Et
ſūt qui audiūt· ſ3 hanc tn̄ medulli
tus nō ſequūtur· q2 alia a ſe vicia
reſecāt· ſ3 in alijs grauiter ꝑdurāt
Sepe enim quoſdā vidimꝰ qui ꝑ
p̄dicationis verbū a ſemetipſis a
uaricie eſtū repellunt· ⁊ nō ſolū iā
aliena nō rapiūt· ſ3 ꝓpria indigenti
bꝰ largiūtur· nec tamē ire ſtimu
los edomant· nec paciencie mode
ramina per mentꝭ trāquillitatem
ſeruant· Et ſepe alij ad exhortati
onis verbū in ſemetipſis iā carnis
immūdiciam vincūt· corporis caſti
tatē cuſtodiūt· nec tamen adhuc a
nimos ſicut debēt ꝓximis inclināt
ſ3 per rigorē ſuperbie in cogitatio
ne ſe eleuant In iſtis pars vna ꝯ
pluta eſt q2 fructū facit· ⁊ pars q̄
ꝯpluta non eſt aruit· q2 exhortati
onis verbū nō plene ſuſcipiens· a
bono ope remanſit ſterilis Deq̄
Et aſſūpſit me ſpūs· ⁊ audiui poſt
me vocē ꝯmotionis magne· bene
dicta glā domini de loco ſuo· Quid
hoc eſt q̄ ꝓpha poſtq̄ ad trāſmig
tionē filiorum populi mittitur: vocē
poſt ſe ꝯmotiōis magne audit di
centē· benedicta glā domini de loco
ſuo? Confuſus quippe ad peccato
res babilonie fuerat· ⁊ vocē glorie
domini de loco ſuo poſt tergū audi
ebat· Locus enim dei iheruſalē id
eſt viſio pacis eſt· quia nimirū illa
corda vident q̄ dei ſūt· que ad trāſ
migrationē babilonie· hoc eſt ad
confuſionis vicia nō deſcendūt· I
bi eni inhabitat deꝰ· vbi vera pax
querit· interne ꝯtēplationis glori
a amatur· Nam qui ad peruſita
tem defluūt· locꝰ dei eſſe ꝯtēpnūt

Iectis ergo glē dei est. vel sācta q̄
q; aīa. vel vn9 q̄ß in celestib9 ꝑ
manēs āgelicis spūs Et glā dn̄i
de loco suo bn̄diat. cū vel ab elec
tis hoīb9 vel a sāctis āgelis aucto
ri oīm laus eterna cātatur. In eo
ergo q̄ iusti de cōuertendis pctōri
bus cogitant. quia eoꝝ vitā cōsi
derando ad carnales actus oculū
ducūt. quasi ad babilonē intēdūt
Qui tamē ꝓ statu sue rectitudinis
q̄a in laude dei bona sāctoꝝ ꝯside
rare nūq̄ desinūt. ꝯtinus ꝑ cogitati
onē alio intēdūt. quasi post se vocē
glē domini ab ihrl'm id est de loco
suo audiūt Sed cur in istis imora
mur. qui hec ꝓphe verba largiēte
dn̄o ꝑ sensū alterū et subtili9 itelli
gere et aptius dicere valem9? Ait
enim et assūpsit me spirit9 Predi
catorē spiritus assumit. cum eius
mentē in amore dei omnipotentis
eleuat. et a terrenis iā desiderijs
alienam reddit. vt nichil ei agere
libeat nisi ea quibus lucra spiritu
alia congreget. et ad regna celesti
a cotidiani operis sui fructum por
tet. Unde nobis predicatoribus
iubetur. Operamini non cibū qui
perit. sed qui ꝑmanet in vitā eternā
Hinc autem subditur. Et audiui
post me vocem ꝯmotionis magne
Propheta sancto spiritu repletus
quasi transacta narrat que facien
da preuidit. quia et in predestina
tione iam facta sunt. que adhuc in
opere sequūtur. Unde in translati
one veteri ꝑ ysaiam dicitur. Qui
fecit que futura sūt Quid est ergo
q̄ post se ꝓpheta vocē audiuit cō
motionis magne. nisi q̄ post ser
monē predicationis qui fit ad cor
da peccantiū. lamenta penitentiū se
quūtur? Peruersi enim quiq; dū
praua agunt. et a iustis recta non
audiūt. nesciunt q̄ sint grauia q̄
cōmittunt. atq; ex ipā sua ignorā
tia in suo stupore securi sunt. et ia
centes in culpis quasi molliter qui
escunt. sicut de quo dā peccatore et
securo populo dicitur. Requieuit
in fecibus suis. quia securus iacuit
in pctīs Cū vero audire ꝑuersi v̄
bū predicationis ceperint. que sint
supplicia eterna cognoscē. q̄ terror
iudicij q̄ subtilis examinatio de
singulis quibusq; peccatis. illico cō
tremiscunt. et iplētur gemitib9 et
nō se capientibus suspirijs anxian
tur. atq; magno pauore cōcussi in
luctu et fletibus erumpunt. Pro
phetam ergo vox magne cōmotio
nis sequitur. quia post verbū pre
dicationis. cōuersorum atq; peni
tentiū luctus audiuntur Qui enī
ꝑus quieti iacebāt in vulnere. tacti
postmodū manu medicine. cū dolo
re redeūt ad salutem De hac ꝯmo
tione penitentiū ꝑ ꝓphetā aliū di
citur Pedes eius steterunt et mo
ta est terra. quia cū veritatis vesti
gia figuntur in mente audientiū.
ipsa mens in sui cōsideratione tur
bata cōmouetur Hic psalmista ꝓ
peccatorib9 exorat dicens Qui se
des sup cherubī moueatur terra.

Hinc pro afflictis ⁊ penitentibus
deprecans ait. Cōmouiſti terrā ⁊
ꝯturbaſti eam. ſana ꝯtriciones eꝰ
qꝛ mota eſt. Terra quippe cōmo
ta ⁊ ꝯturbata eſt. peccatoꝛ de cog
nitione reatus ſui anxius. ⁊ ad pe
nitētie lamenta ꝓductus. Peccātī
enim hōi dictū eſt. Terra es ⁊
in terrā ibis. Exoꝛet ergo vt ſane
tur contricio terre qꝛ mota eſt. q̄tī
nꝰ peccatoꝛ qui de culpis ſuis af
fligit̄. de celeſtis miſericoꝛdie gau
dio conſoletur. Hec eſt itaqꝫ vox
ꝯmotiōis magne. q̄ uniuſquiſꝫ ſu
a acta dijudicās. in afflictione pe
nitētie ꝑturbat̄. Ꝺꝫ q̄d vox dicat
audiamꝰ. Bn̄dcā glā domini de lo
co ſuo. Locus enim maligni ſpūs
fuerāt. coꝛda peccantiū. Sed cū ſi
bimetipſis irati ꝑ penitētiam rede
unt ad vitā. glorie domini locus fi
unt. Iam enim ſe ꝯ ſe erigunt. iā
penitentie lacrimis īſequūtur ma
la que cōmiſerūt. Inde ergo audi
tur benedictio glorie in laude dei.
vnde ꝑus ſonabat creatoꝛis iniuri
a de amore pn̄tis ſeculi. Et coꝛda
penitētiū fiūt iam domino locꝰ ſu
us. que prius in peccatꝭ ſuis poſi
ta fuerāt locus alienus. Ipſi aūt
qui a peccatis ſuis ad dn̄m cōuer
tūtur. non ſolū delent lacrimis ꝑ
uerſa que fecerūt. ſꝫ etiam iuris o
peribꝫ ad alta proficiūt. ut ſancta
aīalia dei oīpotētis fiāt. vt ſignis
⁊ virtutibus ad alta euolent. vt
terram fūditus deſerāt. ⁊ accepto
dono ſeſe ad celeſtia per deſideriū

ſuſpendāt. De quibꝰ adhuc ſubdi
tur. Et voce alarū percutientiū al
terā ad alterā. Audit poſt ſe ꝓpha
vocē ꝯmotionis magne. quia ſicut
dictū eſt. verbū predicantiū luctꝰ
penitētiū ſequit̄. Audit poſt ſe vocē
alarū aīaliū. qꝛ ex ipſo luctu peni
tentiū oriūtur virtutes ſanctoꝝ.
vt tātomagꝭ in ſancta actione ꝓfi
ciant. q̄to ſe ante cognitionē vite
nequit̄ egiſſe meminerūt. Sed ē
in hijs magna dubitatio. qꝛ nō a
perte per ꝓpham dicitur. vtrū vnū
quodqꝫ aīal alas ſuas in ſemetip
ſis percutiat. an certe hec eadē ſcā
aīalia alis ſuis ſe viciſſim feriant.
vt ala huiꝰ alterum ⁊ ala alterꝰ
iſtud aīal tangat. Sed qꝛ plerūꝫ
in ſacro eloquio ideo aliq̄d obſcu
re dicitur. vt diſpenſante mirabili
ter deo multipliat̄ exponat̄. nos
caritati veſtre vtraqꝫ exponē largi
ente domino debemꝰ. Nepe iam
alas aīaliū. v̄tutes diximus eſſe
ſcōꝝ. Quomō ergo vnūquodqꝫ a
nimal alas ſuas excuciens. alterā
ad alterā percutit. niſi q̄ aperte da
tur intelligi. qꝛ ſi ſācta aīalia effi
cimur. v̄tus in nobꝭ virtutē excitat
dū vna alterā ad perfectioēm pul
ſat. Ecce enim quis habet iā v̄bi
dei ſcientiā. atqꝫ per eandē ſcientiā
diſcit. ut viſcera etiam miſericoꝛdi
e habeat. Per ſcīam quippe verbi
dicit. date elemoſinā. ⁊ ecce oīa
mūda ſūt vobis. Cumqꝫ iam eſſe
miſericoꝛs in elemoſinis cepit v̄
ba ſancte autoꝛitatꝭ legit. ⁊ q̄cq̄d

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in eis de misericordia dz: vberi9 p
experimentū intelligit Ibi ei ſcriptū
eſt: pater eram pauperum Qd fortaſſe
antea legebat ꝛ p̄teribat Sz cum
in eius corde iam miſericordiā ce
perit imitari natura: quid eſt patrē
eſſe pauperū ꝛ legit ꝛ recognoſcit:
quia introrſus redit in ſemetipſo
intelligit quod foris audit Aliud
namq3 eſt elemoſinā ex precepto
facere: atq3 aliud ex caritate. Ex
p̄cepto enim facere bonū: inchoan
tiū eſt. Ex caritate autem bonū:
pfectoꝝ Qui nō ſolum q2 iubetur
faciunt: ſ3 etiam diligunt faciendo
quod iubetur Hinc eſt enim quod
in magna ꝟtute p pſalmiſtam dz
Vide q2 mandata tua dilexi dn̄e:
in tua miſericordia viuifica me.
Mandata enim dei pmiſſione fa
cere ſeruientis. ⁊ obedientis eſt:
diligendo hec facere. obedientis ⁊
amantis eſt Quia ergo ꝛ p ſcien
tiam caritatis miſericordia diſcit.
⁊ p caritatē miſericordie in corde
cōpuncto ſcientia multiplicat: ala
in nobis alam pcutit ꝛ q2 virtus
virtutē excitat. Sic qui caſtitatis
bonū in ſuo corpore cuſtodit: ɔtra
luxuriantes zelo accendit ꝛ vt ab
īmundiae maculis expientur. Et
ſepe dum quoſdā in lapſibus inue
nit. edomat. affligit: atq3 ad caſti
tatis mundiciā reſtringit Cuius ſi
forte mens de īmundicia luxurie
fuerit temptata: ex ipſo zelo quo
alios correxit. ſemetipſū ɔuenit ꝛ ꝛ
erubeſcit īmunda cogitare: q̄ ſe in
aliis recolit correxiſſe In hac ergo
ala alam pcutit: dū virtus ꝟtutē
pulſat ꝛ ꝛ ab īmundicia cuſtodit.
Sin vero vt p̄fati ſumus viciſſim
ſe alis ſuis animalia feriūt ꝛ ꝛ al
tera alteram ala pcutit ſinguloꝝ:
huius quoq3 ſceptionis largiente
dn̄o ſenſus patet. Quid ē ergo q
hec p̄nata aīalia viciſſim alas al
terā ad alterā feriunt ꝛ niſi q oēs
ſancti ſeīuicē ſuis ꝟtutibz tāgunt.
et ſeſe ad ꝓfectū excitant ex ɔſide
ratione ꝟtutis aliene ꝛ Non enim
vni dantur oīa: ne in ſupbiam ela
tus cadat Sz huic dat quod tibi
non datur: et tibi datur quod illi
denegatur. Et dum iſte ɔſiderat
bonū qd et ipſe non habet: te ſibi
in cogitatione p̄ferat Et rurſū dū
tu habere illum ɔſpicis qd ipſe nō
hēs: te illi in tua cogitatione poſt
ponas ꝛ ꝛ fiat quod ſcriptū eſt: ſu
periores ſibi īuicē arbitrantes Vt
enim pauca ex multis loquar ꝛ iſti
mire abſtinentie virtus tribuitur:
et tamen verbū ſcientie non habet
Illi autem datur verbū ſcientie:
et tamen virtutem perfecte abſti
nentie app̄hendere conatur ⁊ non
valet. Huic libertas vocis tribui
tur. vt oppſſis quibuſq3 protectio
nis ſolacia impendens ad defenſio
nem iuſticie libere loquatur: ſed ta
men adhuc multa in hoc mundo
poſſidens. relinquere omnia vult
et non valet. Illi vero iam datum
eſt omnia terrena relinquere ⁊ ni
chil in hoc mundo cupit habere:

ſed tamen adhuc autoritate vocꝭ
ꝯtra peccantes quoſꝫ non p̄ſumit
exercere· Et qui ideo loqui plus
libere debuit· quia iam non habet
vnde in hoc mūdo teneatur· loqui
contra alios libere recuſat· ne ip
ſam vite ſue quietē perdat· Iſti v̓
tus ꝓphie data eſt· multa iam q̄
futura ſūt preuidet· ſ3 tn̄ preſentē
proximi egritudinē conſpiciēs at
qꝫ ꝯpatiens nō valet curare Illi da
ta eſt curatiōis grā· atqꝫ a corpoē
proximi moleſtiā q̄ in preſenti eſt
oracionib9 repellit· ſ3 tn̄ quid ſeip
ſū paulopoſt ſequatꝰ ignorat· Mira
itaqꝫ diſpenſatione deus oīpotēs
ſic in elc̄is ſuis ſua dona diſpenſat
vt ⁊ iſti det quod illi negat· ⁊ al
teri maius qd̓ alteri tribuat min9
quaten9 dū vel iſte habere illū con
ſpiciāt quod ipſe non habet· vel ille
hūc magꝭ accepiſſe conſideāt· qd̓
ſibi minus adeſſe p̄ſat· dona dei
alter in altero id eſt viciſſim oīs
admirētur· atqꝫ ex hac ipā admiā
tione humilietur alt̓ alteri· ⁊ quē
videt habere quod nō habet· eum
diuino iudicio ſibi p̄latū putet· Alis
ergo ſuis viciſſim ſe aīalia feriūt·
cū ſancte mentes alter9 ſe virtuti
bus tāgunt· ⁊ tāgendo excitāt· at
qꝫ excitata ad ꝓuectū volant. Vi
deam9 paulū quō apoſtoloꝝ alis
tact9 atqꝫ ad penitentiā excitat9
fuerat· qui mala p̄terite perſecuti
onis ſue· ⁊ apoſtoloꝝ inocētem vi
tā ꝯſiderās dicebat· Ego eni ſum
minimus apoſtoloꝝ· qui nō ſū dig

nus vocari apoſtol9· quia perſecu
tus ſū eccleſiā dei· Conſiderauit
quippe apoſtoloꝝ inocentiā· ⁊ ꝓp
ter p̄cedentē maliciā· vilis in eius
oculis facta eſt omnis quā exhibe
bat in ecc̄ia ſollicitudo ſua· ⁊ q̄ m̄l
tos ex accepto intellcū precederet
non attendit· quia illoꝝ innocētiā
p̄ſans perſecutorē aliqn̄ fuiſſe ſe
doluit· Sed videamus ſi quis ex
apoſtolis eū qui paulo datus eſt in
tellectū miratur· Ipē nobis aplō
rū p̄m9 requirēdus eſt· qui diſcipu
los admonens ait Sicut ⁊ kmꝰ
frater noſt̄ paul9 ſcd̄m datā ſibi ſa
pientiā ſcripſit vobis· ſicut ⁊ in oī
bus eplis loquens in eis de hijs
in quib9 ſūt quedā difficilia itellcū
que indocti ⁊ inſtabiles depzauāt
Miratur itaqꝫ in apoſtolis oībus
paul9 innocentiā· miratur aplōꝝ
prim9 in paulo ſapientiā· Alis er
go ſe tangunt qui inde ſe viciſſim
ad prouectū excitāt· vnde volant
Hoc itaqꝫ oīpotens deus agit in
cordibus hominū· qd̓ facit in regio
nibus terrarū· Poterat nāqꝫ vni
cuilibet regioni fructus oēs tribu
ere· ſ3 ſi vnaq̄libet regio alterius re
gionis frūbus nō idigeret ꝯmunio
nē cū altera nō habuiſſ3· Vnde fit
vt huic vini· alij vero olei habun
dātiā tribuat· hanc multitudie pe
cudū· illā vero vbertate habūdare
faciat frugū· ut cū illa defert quod
iſta non hab3· ⁊ iſta reddit qd̓ illa
non dedit· per ꝯmuionē grē ſibi
ſimul eciam diuiſe terre ꝯiūcte ſint

f 2

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sicut ergo regiones terrarū: ita
ſūt mentes ſcōꝝ. Que dū viciſſim
ſibi ꝯferūt qđ acceperūt: quaſi fruc
tus ſuos regiones regionibꝫ impē
dūt. vt in vna oēs caritate iūgan
tur. Pꝫ inter h ſciendū eſt. qꝛ ſicut
electi quiqꝫ hoc ſemꝑ in alijs attē
dunt qđ a dn̄o melius acceperunt
ꝙ̄ ipſi. vt eos ſibi in cogitatione p̄
ferant. ſeqꝫ illis in humilitate ſub
ſternāt: ita reproboꝝ mens nūꝙ̄
ꝯſiderat quid alt̄ boni amplius ꝙ̄
ipſe. ſꝫ quid boni ipſe amplius ꝙ̄
alt̄ habeat. Neqꝫ enim penſant q̄
bona ſpūs alter acceperit. ⁊ ipſis
deſint: ſꝫ que bona ipſi. ⁊ q̄ mala
aſſint alteri. Et cū omnipotēs de⁹
ad h ſingulas v̄tutes diuidat. vt
alterū alteri in cogitatōe huiliet:
ad h reprobi ꝑtrahunt bonū quod
acceperūt. vt ex eo in elatione ꝑ
dantur: dū ſemꝑ ꝯſiderant bona q̄
ipſi habent ⁊ alij n̄ habēt. et nūꝙ̄
ꝑpendere ſtudēt: ꝙ̄ta bona alij ha
beant ⁊ ipſi n̄ habeant. Qđ ergo
diuina pietas in augmētū diſpoīt
humilitatꝭ: hoc mētes reprobe in
augmentū v̄tunt elatioīs. Et ex
diuſitate munerū a bono deficiūt:
vnde creſcere in humilitatis bono
debuerunt. Propt̄ h ergo neceſſe
eſt frēs cariſſimi. vt in vob h ſemꝑ
debeatꝭ aſpicē qđ minus habetꝭ:
in ꝓximis vero hoc qđ vob āplius
acceperūt. quatin⁹ dū ſuꝑ voſmet
ipōs eos ꝓ bono qđ ipſi hn̄t ⁊ vos
n̄ hētꝭ aſpiatꝭ: ad h q̄ꝫ obtinēdū
eētꝭ vos ex huilitate creſcatꝭ. Si et
eni ⁊ vos i illis accepta bona ꝓſpē
ditꝭ. ⁊ illi in vob ꝯſiderāt dō q̄ ha
betꝭ: viciſſim vos alis tāgitꝭ. vt
excitati ſꝑ ad celeſtia voletꝭ. Seq̄
tur. Et vocē rotarū ſequentiū ani
malia: et vocē ꝯmotionis magne.
In rotis: ſacri eloquij teſtamenta
ſignari ſuꝑius dixim⁹. Vox igitur
rotarū: eſt ſmo teſtamētoꝝ. Poſt
vocē itaqꝫ alarū animaliū. audiē
etꝭ vox rotarū: qꝛ p̄dicantiū ſmo
ne ſuſcepto. dū v̄tutes ſcōꝝ ad al
tiora agenda euolāt. ſeqꝫ viciſſim
ad ꝓuectū pulſant. ſcē rēre ſtatus
erigitur. vt ꝑ vniuerſū mundū ſa
croꝝ teſtamentoꝝ pagine legant.
Vbiqꝫ eteni iā ſanctū euangeliū.
vbiqꝫ aplōꝝ dicta: vbiqꝫ lex ⁊ ꝓ
phete reſonāt. Poſt alarū g̃ vocē.
vox rotarū ſeq̄tur: qꝛ poſt ſcōꝝ mi
racula. v̄ba ſacri eloquij intra ſcāꝫ
eccām libē et licent̄ audiūt. Que
rote aīalia ſequūtur. qꝛ vt ſuꝑius
dictū ē. poſtꝙ̄ in honorē venit vita
ſcōꝝ: veneranda quoqꝫ apparuerūt
hoīb⁹ eloq̄a teſtamentoꝝ. Vel cer
te rote aīalia ſequunt̄: qꝛ in ſcōꝝ
patrū vita cognoſcim⁹. ꝙ̄ in ſacre
ſcripture volumine intelligē debea
mus. Illoꝝ quippe nob actio apit
h: qđ in ſuis p̄dicationibꝫ pagina
teſtamentoꝝ dicit. Pꝫ quererē nob
eſt. cur poſtꝙ̄ ſi ꝑius dictū eſt audi
ui poſt me vocē ꝯmotiois magne:
poſt vocē q̄ꝫ alarū atqꝫ rotarū ſub
ditur. et vocē cōmotionis magne.
Quod ſi diligent̄ aſpiciatur: inue
niri poteſt quia nō ocioſe repetitur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Due ſunt quippe ꝯmotiones· qui
bus corda nr̄a ꝯmouent̄· Vna ꝗp
pe ꝯmotio ex timore eſt· altera ex
caritate· Vna fit ex luctu penitēti
um· alia ex feruore amātiū Poſt
p̄dicatiōis ergo verbū prima com
motio eſt· cū plangim9 mala q̄ fe
cimus· poſt voc̄e vero alarū et rota
rū ſecunda ꝯmotio eſt· dū magnis
fletibus querim9 celeſtia bona que
audimus Ecce eni quia intra ſāc
tam eccl̄iam de multꝭ patrib9 v̄tu
tū exempla ꝯgnoſcim9· quaſi ala
rū ſonitus cotidie audim9· Quia
vbiq3 ſacra eloquia perſonant· q̄ſi
rotarū vocibus excitamur· Et qui
a per eadē ſacra eloquia ad amo
rē nr̄i conditorꝭ accendimur· mag
ni feruoris ignibus ardentes eſſe
nos longe adhuc ab oīpotentꝭ dei
facie plangim9· Poſt primā ergo
voc̄e cōmotionis magne ad extre
mū quoq3 vox magne ꝯmotionis
fit· quia qui cognoſcendo deū cepi
m9 peccata plangere· iam diligen
do quē cognouim9· nō ceſſam9 eū
cū fletibus deſiderare Poſt rotarū
itaq3 voc̄e vox magne ꝯmotionis
ſequit̄· quia cū teſtamenta dei in
aure cordis ſonare ceperint· audiē
tiū ſpūs ex amore ꝯpūctus ad la
menta cōmouetur· Hinc eſt eni q͛
ſcripture ſacre v̄ba fiūt in corde le
gentiū ſapida Hinc eſt q͛ ab amā
tib9 plerūq3 ī ſilētio q̄ſi furtiue et
tacite legunt̄ Vnde ꝑ ꝓphām quo
q3 aliū dicitur· Preſcidiſti in alie
natione capita potētiū· mouebun
tur in ea gentes· Adaperient ora
ſua ſicut pauper edens in occulto
Omnipotens eni deus in aliena
tione capita potentiū p̄ſcidit· qui
a iudeoꝝ ſuperbiā a ſemetipō alie
nando repulit· in qua alienatione
gentes mote ſūt· quia dū iudei a fi
de cadere̅t· ad cognitionē fidei cor
da gentiliū excitarūt· q̄ gentes vi
delicet in ſacre lc̄ōnis pabulo os
cordis aperiūt· et in occulto ſicut
pauper ꝯmedūt· quia cū feſtinatio
ne ⁊ ſilentio v̄ba vite legentes ſu
mūt· Sed ſciendū eſt· q2 q̄to au
ditores in caritate atq3 intellectu
proficiūt· tanto ſāc p̄dicatoribus
maior grā datur Vnde cū ꝓpheta
prius dix̄iſſ3· aſſūpſit me ſpūs· ⁊
audiui poſt me voc̄e ꝯmotiōis mag
ne· poſt vocem ꝯmotionis magne
alarū atq3 rotarū· atq3 iterū cōmo
ciōis magne· illico ſbiūgit Spūs
quoq3 eleuauit me· ⁊ aſſūpſit me
Cur qui ſe aſſūptū iam a ſpū dix
erat· iterū aſſūptū ⁊ eleuatū nar
rat? Sed ad altiora mens p̄dicā
tiū proficit· cū per eos ſenſus au
dientiū ad oīpotētis dei deſideriū
cōmonetur· qui videlicet p̄dicato
res ſcī idcirco ꝓficiūt· vt per eorū
miſteriū dona grē in ſcā eccl̄ia mul
tiplicēt̄· ſicut de hac eadē ſcā eccl̄ia
ſcriptū eſt· Riuus eius inebrians
multiplicat generationes eius· in
ſtillicidijs ei9 letabitur cū exorie̅t
Riui quippe eccl̄e ſancti p̄dicatoēs
ſunt· qui terrā nr̄i cordis infūdūt
Dū cū inebriantur riui· gn̄atioēs

F 3

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ecc̄e multiplicatur: q2 cū vberiorē
graꝫ spiritus p̄dicatores accipiūt:
fideliū numerus augetur: quo sc̄a
ecclesia in suis stilliadijs letatur.
In stilliadio etenim aqua de tecto
in terrā vadit: que de celo cadebat
in tectum. Tectū vero ecclesie sanc
ti p̄dicatores sunt: qui nos interce
dendo et ām̄onitionib9 muniendo
ꝓtegunt. Sed q2 illoꝝ cor diuini
tus in p̄dicatione infundit: quasi
aqua de celo venit in tectū. Quia
vero nos eoꝝ verbis irrigamur:
quasi aqua de tecto defluit in terrā
Sancta itaqꝫ ecclesia dū exercitur
in stilliadijs suis letatur: q2 cum
in fide et bonis operibus nascitur:
ea que accepit dona ꝯsiderat. et in
verbis predicantiū exultat Quia
ergo auditoribꝫ ad meliora surgē
tibus. eorum quoqꝫ p̄dicatoribus
grā multiplicatur: ꝓpheta dicit.
Spiritus quoqꝫ eleuauit me: et
assūpsit me. Inde enim p̄dicator
magis ac magis eleuatur et assu
mitur: vnde auditor ad meliorē
vitā mutatur Sed querendū nob
est cum spiritus mentē non eleuet
nisi assūpserit: cur prius eleuauit:
et postmodū dicitur assumpsit Sꝫ
hoc loco assūpsit dictū est. ꝯstanter
tenuit. Nam sūt nōnulli quos ele
uat spiritus. sꝫ nō assumit: quoꝝ
intellectus ad spūalia emicat: sed
tamen vita in factis carnalib9 re
manens: intellectui non ꝯcordat.
Balaā namqꝫ p ꝓphetie spiritum
eleuatus erat. sꝫ assūptus n̄ erat:

q2 ⁊ cernat̄ potuit lōge post futurā
ꝓspicere: et tamen a terrenis desi
derijs mentē separare noluit. Sed
q2 ꝓpheta sanctus scientia eleuat9
est. ⁊ vita pariter assūptus: iam
qualr̄ in p̄dicatione ꝑgat audiam9
Et abij amarus in indignatione
spūs mei. Pensate fr̄es carissimi:
is cui dona sancti spūs creuerant:
cur amarus abibat. An omne cor
qd̄ isdem spūs assumit: amarū in
indignatione sancti spiritus facit:
Vn̄ sciendū est. q2 cui adhuc pn̄s
vita dulcis est: etsi verbū dei loq̄
videatur: eleuatur. et assūptus p̄
dicator non est. Mentē enim quā
scūs spūs replet: in amaritudinē
tp̄aliū delectatione eternoꝝ ꝯmo
uet Dulce ei est esse in reb9 huma
nis: sed ei qui adhuc de celestibus
gaudia nulla gustauit Quia q̄to
minus eterna intelligit: tanto de
lectabilius in tp̄alibus requiescit.
At si quis iā cordis ore gustauerit
q̄ sit illa dulcedo celestiū p̄mioꝝ.
qui illi ymnidici angeloꝝ chori:
que incōprehēsibilis visio sancte tri
nitatis: huic q̄to illud dulce fit qd̄
intus videt: tanto in amaritudinē
vertitur omne quod foris sustinet.
Rixatur secum de hijs que male
egisse se recolit: et sibimetipsi dis
plicet. cum ei ille placere iam cepit
qui omnia creauit. Reprehendit
se de cogitationib9. insequitur de
verbis: ⁊ punit flendo de factis.
Supernis inhiat: terrena iam om
nia per mentis despectum calcat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et ꝙ diu illud quod deſiderat ad
huc per ſpeciem nō habz. flere dul
ce habet. ſeſe cōtinuus lamentꝪ af
fligere. et quia necdū ſe eſſe in pa
tria ad quam creatus eſt videt. in
h9 vite exilio nil ei plus aliud ꝙ
ſua amaritudo placet. Dedignatꝛ
etenī ſubiacere tpalibus. ⁊ arden
ter ſuſpirat eternis. Unde ⁊ recte
per ſalomonē dicitur Eo ꝙ in mlꝫ
ta ſapientia multa ſit indignatio.
⁊ qui apponit ſciām apponit et do
lorem. Celeſtia enī ꝯgnoſcentes
terrenis aīm ſubdere dedignamur
⁊ dū plus ſapere incipim9. de hijs
que male egimus nobipſis iraſci
mur. Et ſit in multa ſapiētia mlꝫ
ta indignatio. quia ꝙto plus pro
ficimus in cognitione. tāto nobis
indignamur āplius de peruerſo o
pere. atq; cū ſciā dolor creſcit. quia
ꝙtomagꝪ eterna ꝯgnoſcimus. tā
tomagꝪ eſſe nos in h9 exilij miſe
ria dolemus. Vl' ſicut trāſlatione
alia dicitur. ⁊ qui addit ſciam ad
dit dolorē. Quo enim ſcire incipi
m9 que ſūt celeſtia gaudia. eo ma
gis vt errorꝫ nrōꝫ laqueos poſſi
m9 euadere flendo laboram9. In
multa ergo ſapientia multa eſt in
dignatio. quia ſi eterna iam ſapi
mus. concupiſcere temporalia de
dignamur Si eterna iam ſapim9
noſmetipōs deſpicimus egiſſe hoc
quod nos potuit ab eternitatis a
more ſeparare Reprehendit ſemet
ipām conſciētia. accuſat quod egit.
dāpnat per penitēciā quod accuſat

Fit rixa in aīo. parturiens pacē cū
deo Sic achab iniquus rex a pro
pheta rephenſus. cū ꝯtra ſe diui
nam ſentētiā audiſſꝫ pertimuit. ⁊
magno merore dephenſ9 ē. ita ut
ad pphetam ſuū dn̄s diceret Nōne
vidiſti humiliatū achab corā me?
Quia igitꝛ huiliatus eſt mei cauſa
non inducā malū in diebus eius.
In quib9 domini verbis pēſandū
eſt quō ei in elāo ſuis meror ama
ritudinis placeat. qui amittere cl
ment deū. ſi ſic ei ⁊ in reprobo pe
nitētia placuit qui timebat perdē
preſens ſclm Aut quō ei grata ſit
ſpōtanea afflictio ꝓ culpis in eis
qui placent? ſi hec ad temp9 pla
cuit. ⁊ in illo qui diſplicebat? Sꝫ
ſciendū quia null9 hec pro amore
oīpotentꝪ dei ex toto corde agere
ꝑualet. niſi is cui9 aīm ſpūs ſcūs
aſſūpſerit. Nā qū hō ex ſua vtute
ſufficiat terrena deſpicē. celeſtia a
mare pacē cū deo q̄rē ſcēū rixā ſubi
re. in cogitatione ſemetipſū rephen
dere ⁊ genitibus punire? Nullus
hec agere. niſi quē diuīa grā robo
rauerit valet. Vn̄ ⁊ ſequitꝛ Man9
enim domini erat mecū. cōfortās
me. Ad bona quippe pfecte ſurgere
nō poſſum9. niſi nos ſpūs ⁊ ꝑue
niendo eleuet. ⁊ ſubſequendo ꝯfor
tet. Sed querēdū eſt. cū ſuperius
de volumine quod acceperat ſcrip
tū ſit. ⁊ factū eſt in os meum ſicut
mel dulce. qua ratione poſtmodū
dicitur. abij amarus in īdignatio
ne ſpūs mei Nimū quippe valde eſt

ſi dulcedo ſimul et amaritudo conue
niant Sed iuxta ſuperiorē ſenſum
ſciendū eſt: q2 cū ſermo dei in cor
cordis dulcis eſſe ceperit ⁊ huius
procul dubio ꝯtra ſemetipſū animus
amareſcit. Quo enim in illo ſubti
liter diſcit qualiter reprehendere ſe
debeat: eo ſe durius ꝑ amaritudinē
penitentie caſtigat Qui tanto ſibi
magis diſplicet: q̄to in ſacro volu
mine amplius de omnipotēte deo
videt qđ amet. Sed quia ad iſta
pficere ſua v̄tute non valet homo:
recte nunc dicitur Manus domini
erat mecū confortans me. Manus
domini in ſacro eloquio aliquando
etiā vnigenitus filius appellatur:
quia omnia per ipſum facta ſunt.
Et de cuius aſcenſione ꝑ moyſen
pater omnipotēs loquitur. dicens
Tollam in celum manū meam.
Hec manus que electoꝝ ſuorum
corda ꝯfortat: diſcipulis dicebat
Sine me nichil poteſtis facere In
omni ergo quod cogitamus. ſemꝑ
cogitandū eſt. vt et ipſo aſpirante
cogitemus: et ipō adiuuante facia
mus ⁊ qui viuit ⁊ regnat cū patre
in vnitate ſpiritus ſancti deus: in
ſecula ſeculoꝝ Amen.

Explicit omelia decima.

Incipit omelia vndecima.

Nter cetera ꝓphetie mi
racula: hoc quoqꝫ mi
randum habent libri
ꝓphetarū. q̄ ſicut in eis v̄bis re
ita nōnūq̄ verba rebꝫ exponūtur ⁊
vt eoꝝ non ſolū dicta: ſed etiā re
geſte ꝓphetie ſint Unde nunc dr.
Ueni ad trāſmigratioēꝫ ad aceruū
nouarū frugū: ad eos qui habita
bāt iuxta flumē chobar Cū cauſa
exigeret vt indicaret debuiſſꝫ q2 ad
tranſmigrationē veniret. q̄ dicendi
neceſſitas fuit. vt ꝑ fruges locum
quoqꝫ exprimeret. dicēs ad aceruū
nouarū frugū. niſi q̄ ſepe ꝑ res ⁊
loca cauſe ſignantur ⁊ Multi q̄ppe
ezechiele ꝓphetāte iā captiuitatis
āni defluxerāt: atqꝫ ex hijs qui in
captiuitatē ducti fuerant plures iā
in morte carnis obierāt ⁊ ad quoꝝ
filios loqui ꝓpheta veniebat. Unde
⁊ ei ſuperius dr Fili hominis. mitto
ego te ad filios iſrl: ad gentes a
poſtatrices ⁊ q̄ receſſerūt a me. Pa
tres eoꝝ ꝑuaricati ſt̄ pactū meum
vſqꝫ ad hanc diē: et filij duro cer
uice et indomabili corde ſt. ad q̄s
ego mitto te. Ex quibus q2 multi
fuerāt credituri. atqꝫ ꝑ obedientiā
ad fertilitatē boni opis ꝑuenturi:
aceruū frugū vocant̄ Quia cni be
ne aīe fruges appellant̄ dei: ꝓpha
alius teſtatur dicens Sctā iſrl dn̄o
p̄micie frugū eius. Fruges etenim
domini: etiā ꝯuerſe gentes ad fidē
poſtmodū facte ſūt. Sed q2 prius
iſrl dn̄o credidit: recte hūc ꝓpheta
frugum eius p̄micias appellauit.
Quia g° ꝓpheta miſſus nō priori
populo ſ3 filijs ei9 dē ꝑli v̄ba intu
lit: ad aceruū nouarū frugū venit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid ergo per chobar fluuiū de
ſignetur. ſupra iam diximus. que
nequaq̄ modo repetim9. ne repetē
do faſtidiū generemus. Sequitur
Et ſedi ibi vbi ſedebant. ⁊ manſi i
bi ſeptē diebus merēs in medio e
orū. Notandū captiuo populo ꝓ
pħa ſanctus quanta ſe cōpaſſione
copulat eorūq; merorib; conſeden
do ⁊ merēdo ſe cōiūgit. quia radix
verbi eſt vtus operꝭ. ⁊ ille ſermo
ab audiente libēter accipitur. qui
a p̄dicante cū cōpaſſione animi ꝓ
fertur. Sic ferrū cū ferro iūgitur
liquatur prius vt poſtmodū viciſſim
a ſeipō teneatur. Si enim prius mi
nime molleſcat. poſtmodū fortiter
tenere non ſufficit. Sic ꝓpħa cap
tiuo populo cōſedit. ⁊ merēs in me
dio eorꝫ extitit. vt dū per caritatē
grām condeſcendendo ſe ei mollio
rē redderet. eum ſtatim per verbi
fortitudinē teneret. Siuero iſra
heliticus popul9 qui domus exaſ
perās vocatur. quia culpas nec in
ter flagella cognouit. nullo mero
re aīm depreſſit. ꝓpħa inter gau
dentes merēs ſtuduit ſedere. vt ta
cendo oſtenderet. quid loquēdo ve
nerat dicere. ⁊ priuſq̄ verba faceret
in hoc qd̄ merēs tacuit. formā vbo
rū ſūpſit. Sequitur. Cum aūt per
tranſiſſent ſeptē dies. factū eſt ver
bū domini ad me dicens. In eo qd̄
ſeptē diebus merēs ſedit. ⁊ poſt di
em ſeptimū verba dominice iuſſio
nis accepit vt loqui debuiſſet. ap
te indicat. quia ciſtē dieb9 merēdo

tacuerat. Miſſus aūt ad predicā
dū fuerat. ⁊ tamen ſeptē dieb9 ſe
dens tacebat. Quid eſt hoc quod nob
ꝓpheta in hoc ſuo ſilentio innuit.
niſi quia ille loqui veraciter nouit
qui prius bene tacere didicerit?
Quaſi enim nutrimentū quoddā
verbi eſt. cenſura ſilencij. Et recte
per excreſcentē quoq; grām ſermo
nē accipit. qui ordinate antea per
humilitatē tacet. Hinc enim per
ſalomonē dicitur. Tempus tacē
di ⁊ tempus loquendi. Non enim
ait tēpus loquendi et temp9 tacen
di. ſ; prius tacēdi premittit tēpus
⁊ poſtmodū ſubdit loquendi. quia
nō loquendo tacere. ſ; tacēdo debe
m9 loqui diſcere. Si ergo ꝓpheta
ſanctus qui miſſus ad loquendū
fuerat diu prius tacuit. ut poſtmo
dū recte loqueretur. p̄ſandū nob
eſt. q̄ta ei culpa ſit nō tacere. quē
nulla cogit neceſſitas loqui. Seq̄
tur. Fili hominis ſpeculatorē te de
di domui iſrael. Notandū qd̄ eum
quē domin9 ad p̄dicandū mittit.
ſpeculatorem eſſe denūciat. Cui
enim cura aliena cōmittitur ſpecu
lator vocat. vt in mētꝭ altitudine
ſedeat. atq; vocabulū nomis ex v
tute actionis trahat. Non enī ſpe
culator q̄ in ymo eſt. Speculator
quippe ſemꝑ in altitudine ſtat. vt
quicq̄d venturū eſt longe ꝓſpiciat.
Et quiſq̄s populi ſpeculator poni
tur. in alto debet ſtare per vitam.
vt poſſit prodeſſe per ꝓuidentiā.
Hinc ꝓpheta alius ſpeculatorem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ãmonet dicens· Sup̄ montē excel
sū ascēde tu qui euāgelizas syon·
vt videlicet qui p̄dicationis locū
suscipit · ad altitudinē bone ascen
dat actionis Ad excelsa trāscat· ⁊
eorū qui sibi cōmissi sunt op̄a trās
cendat· quatin9 subiectorū vitā tā
to subtilius videat· q̄nto ⁊ terrenis
rebus quas despiciat animū nō sup
ponit· O q̄ꝫ dura sunt michi ista q̄
loquor· quia memetipsum ferio lo
quēdo· cui9 neqꝫ lingua vt dignū
est predicationē tenet· neqꝫ in q̄ntū
tenere sufficiat vita sequitur linguā
qui ociosis verbis sepe implicor· ⁊
ab exhortatione atqꝫ edificatione
proximorum torpens ⁊ negligēs
cesso· qui in conspectu dei factus sū
mutus ⁊ verbosus · mutus in ne
cessarijs· verbosus in ociosis Sed
ecce sermo dei de speculatoris vi
ta compellit vt loquar· tacere non
possum· et tamen loquēdo me feri
re ꝑtimesco Dicam dicam· vt ver
bi dei gladius eciam ꝑ meipsū ad
cōfigendū cor proximi transeat ·
Dicam dicam· vt eciā ꝯtra me ser
mo dei sonet ꝑ me· Ego me reum
esse non abnego · torporem meū
atqꝫ negligentiā video · Erit for
tasse apud pium iudicem impetra
cio venie· ipsa cognitio culpe · Et
quidem in monasterio positus· va
lebā et ab ociosis linguā restringe
re· ⁊ in intentione orationis pene
ꝯtinue mētē tenē At postq̄ꝫ cordis
humerum sarcine pastorali supposu

i· colligere se ad semetipsum assidu
e non potest animus· quia ad mul
ta spargitur Cogor namqꝫ modo
ecclesiarum · modo monasteriorū
causas discutere· sepe singulorum
vitas actusqꝫ pensare · modo que
dam ciuiū negocia sustinere · modo
de irruentibus barbarorꝫ gladijs
gemere · ⁊ cōmisso gregi insidian
tes lupos timere· modo rerum curā
sumere ne desint subsidia eis ipsis
quibus discipline regula tenetur·
modo raptores quosdam equani
miter perpeti· modo eis sub studio
seruate caritatis obuiare Cum ita
qꝫ ad tot et tanta cogitanda scissa
ac dilaniata mens ducatur quādo
ad semetipsam redeat· vt totam se
in predicatione colligat · et a pro
ferendi verbi misterio non recedat?
Quia autem necessitate loci sepe
viris secularibus iungor· nonnūq̄ꝫ
michi lingue disciplinam relaxo·
Nam si in assiduo censure mee ri
gore me teneo · scio quia ab infir
mioribus fugior · eosqꝫ ad hoc q̄d
appeto nunq̄m traho · Unde fit
vt eorum sepe et ociosa pacienter
audiam · Sed quia ipse quoqꝫ in
firmus sum· ⁊ in ociosis sermoni
bus paulisper trac9 libenter iam
ea loqui incipio· que audire ceperā
inuitus · et vbi tedebat cadere li
bet iacere · Quis ergo ego vel
qualis speculator ego sum · qui
non in monte operis sto · sed ad
huc in valle infirmitatis iaceo?

Potens est vero humani generis
creator ⁊ redemptor indigno m̄ ⁊ vi
te altitudinē ⁊ lingue efficatiam
donare. pro cuiꝰ amore in eius e
loq̄o nec m̄ parco. Esse ergo spe
culatoris vita ⁊ alta debet semꝑ
⁊ circūspecta. Ne enim terrenarū
rerū amori succūbat alta sit. ne oc
culti hostis iaculis feriatur ex omī
latere circūspecta. Neq; hoc specu
latori sufficiat. vt altum viuat. nisi
et vt loquendo assidue ad alta au
ditores suos pertrahat. eorumq;
mentes ad amorem celestis patrie
eloquendo succendat. Sed tūc hec
rcē agit cū lingua eiꝰ ex vita arse
rit. Nam lucerna que in semetipā
nō ardet. eam rē cui supponitur nō
accendit. Hinc enī de iohanne ve
ritas dicit. Ille erat lucerna ardēs
⁊ lucēs. ardēs videlicz ꝑ celeste de
sideriū. lucens per vbū. Vt ergo
seruetur veritas ꝑdicandi. teneat
necesse est altitudo viuendi. Unde
recte quoq; sancte ecclesie sponsi
voce in cantico canticorum dicitur
Nasus tuus sicut turris libani.
Que rogo laus est fratres mei?
vt sponse nasus turri cōparet? Nisi
quia per nasū semper odores feto
resq; discernimꝰ? quid per nasū ni
si speculatorū discretio designat?
Qui nimirū nasus ⁊ sicut turris
esse ⁊ libani dicitur. quia videlicet
ꝑpositorū discretio ⁊ munita semꝑ
debet ēē ex circūspectiōe. ⁊ ī altitu
dine vite cōsistere id est in valle in
fimu opis non iacere. Dicit enī

turris in monte idcirco ad specula
dū ponitur. vt hostes qui veniunt
longius videantur. sic predicatoris
vita semper in alto debet fixa per
manere. ut more narium discernat
fetorem viciorū. odoremq; virtutū.
incursus malignorū spirituū lōge
prospiciat. et commissas sibi aīas
per suā prouidētiā cautas reddat.
Sequitur. Et audies ex ore me
o verbū. ⁊ annūciabis eis ex me.
Ecce iterū monetur ꝓpheta. ne pre
sumat loqui quod nō audierit. sed
prius aurē cordis aperiat voci cre
atoris. ⁊ postmodū os sui corporis
aperiat auribꝰ plebis. Unde aliꝰ
ꝓpheta dicit. Inclinabo ad simili
tudinē aurē meā. apiā in psalterio
ꝓpositioēz meā. Qui enī recte pre
dicat. ꝑus sicut dictū est. aurē cor
dis locutioni intime īclinat. ut pꝰ
modū os corporis in propositione
āmonitiōis apiat. Sequitur. Si
dicente me ad impiū. morte morieris
⁊ nō annūciaueris neq; locutus fu
eris vt auertatur a via sua impia
⁊ viuat. ipse impius in iniq̄tate sua
morietur. sanguinē aūt eiꝰ de ma
nu tua requirā. In quibus verbis
quid nobis notandū est? quid sol
licite cogitandū? nisi quia nec sub
iectus ex culpa prepositi moritur?
nec ꝑpositus sine culpa est. qn̄ ver
ba vite non audiens ex sua culpa
moritur subiectus? Impio etenim
mors debetur. sz ei ab speculatore
via vite annūcianda est. ⁊ eius im
pietas increpāda. Si vō speculator

tacat. ipſe ipius in iniquitate ſua
morietur: quia impietatꝭ ei9 me
ritū fuit vt dign9 non eſſꝫ ad quē
ſpeculatoris ſermo fieret. ſed ſan
guinē ei9 dn̄s de manu ſpeculato
ris requirit: qꝛ ipſe hūc occidit qui
eū tacēdo morti ꝑdidit. In quib9
vtrūqꝫ ꝑſandū eſt q̄ꝫtū ſibi cōnexa
ſūt peccata ſubditoꝝ atqꝫ ꝑpoſito
rū. quia vbi ſubiect9 ex ſua culpa
moritur: ibi is qui preeſt qm̄ tacu
it reus mortꝭ tenetur. Penſate er
go fr̄es cariſſimi ꝑſate: quia ꝛ qꝫ
nos digni paſtores non ſum9 cāā
ex veſtra culpa eſt. quib9 tales pre
lati ſum9. Et ſiqn̄ vos ad iniqui
tatē defluitis. etiam ex nr̄o reatu
eſt. quos obſiſtentes atqꝫ reclamā
tes in prauis deſiderijs nō habe
tis. Vobis ergo ꝛ nobis paratis
ſi a prauo oꝑe ceſſatꝭ: vobis ꝛ no
bis paramus. qn̄ hoc quod diſpli
cet non tacem9. O qꝫ liber a com
miſſoꝝ ſibi ſanguine fuerat ꝑdica
tor egregius. qui dicebat. Mūd9
ſū a ſanguine omniū: non enī ſub
terfugi quo min9 annūciarē omne
conſiliū dei vobis. Si enim non
annūciaſſet: mundus a ſanguine
non eſſꝫ. Sed quib9 om̄e conſiliū
dei annūciare ſtuduit: ab eoꝝ ſan
guine mundus fuit. In qua voce
nos conuenimur. nos conſtringi
mur. nos rei eſſe oſtendimur q̄ ſa
cerdotes vocamur. q̄ ſuꝑ ea mala
q̄ ꝓpria habem9 alienas quoqꝫ mor
tes addim9: quia tot occidimus.
quot ad mortē ire cotidie tepidi ꝛ

tacētes videm9. Cū vero dicitur
ſanguinē autē eius de manu tua
requirā: ſi hꝫ in loco ſanguinis no
mine mors corporis deſignatur.
valde nobis de noſtro ſilētio auge
tur met9: qꝛ ſi in ſubiectis ſuis is
qui ꝑlatus eſt ad ſpeculandū etiā
de morte corporis quāqꝫ morituri
tā grauiter reus tenet. quo reatu
de morte anime ſubiecti conſtringi
tur. q̄ potuiſſet ſemꝑ viuere ſi vba
correptionis audiſſꝫ. Sed meli9
poſſunt ſanguinis nomine peccata
ſignari Unde quidā cū peccata car
nis defleret. dixit Liberā me de ſan
guinibus deus deus ſalutis mee.
Sāguis ergo morientis de manu ſpe
culatoris reqꝛit: qꝛ peccatū ſubditi
culpe ꝑpoſiti. ſi tacuerit reputatur.
Eſt ergo quod faciat: vt cāā mo
riente ſubdito ſe liberum reddat.
Surgat inuigilet. malis actibus
ꝯtradicat: ſicut ſcriptū eſt Diſcur
re. feſtina. ſuſcita amicū tuū. ne de
deris ſompnū oculis tuis. nec dor
mitēt palpebre tue. Vn̄ hic quoqꝫ
addit Si aūt tu ānūciaueris impio
et ille nō fuerit cōuerſus ab impi
etate ſua. et a via ſua mala. ipſe
quidem in impietate ſua morietur:
tu autem animā tuā liberaſti Tūc
ergo ſubiectus moritur ſine te:
qn̄ in cauſa mortꝭ contradictorē ꝑ
tulerit te Nā morti cui nō cōtradi
cis: adiūgeris. Et notandū que
ſūt q̄ debeāt a ſpeculatore ꝑdicari
nimirū fides et opacio. Nam ait
Si autem tu ānūciaueris impio.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et ille non fuerit ꝯuerſus ab impi
etate ſua· et a via ſua impia · Im
pietas quippe ad infidelitatē ꝑti
net· Via vero impia ad prauā ac
tionem Et oīs ſpeculator hoc ha
bere debet ſtudiȷ̃· vt ꝓus ad pieta
tem fidei· poſtmodū ad viā piam
id ē ad bonā actionē trahat· Sed
quia ad exhortatioēm ſermo ſe in
tulit· innoteſcere breuit̄ debemus
in ore paſtoris quātus debeat eſſe
ordo· atq; conſideratio locutionis·
Penſare eteni doctor debet q̄d loq̄
tur· cui loquat̄· qn̄ loquatur· qua
liter loquat̄· q̄tū loquatur· Si e
nim vnū horū defuerit· locutio ap
ta nō erit· Scriptū quippe eſt Si
recte offeras· recte aūt non diuidas
peccaſti· Recte aūt offerimus· cū
bono ſtudio bonū opus agimus ·
Sed recte nō diuidim9· ſi habere
diſcretioēm in bono ope poſtpona
m9 Conſiderare eteni debem9 q̄d
loquamur· vt iuxta pauli vocē ſer
mo noſt̄ ſemꝑ in grā ſale ſit condi
tus· Penſandū vero nobis eſt cui
loquamur· quia ſepe increpatioīs
verbū quod hec admittit perſona
altera non admittit· et ſepe ipā ea
dem perſona ſcdm̄ factū fit altera
Unde nathā ꝓpheta dauid p9 ad
ulteriū forti increpatioīs ſentētia
percuſſit · qui cū de raptore ouis
diceret · filius mortꝭ eſt vir qui fe
cit hoc· ei protin9 reſpondit dicens
Tu es ille vir · Cui tn̄ cū de ſa
lomonis regno loqueretur· q2 cul
pa defuit· ei ſe humiliter in orōne
proſtrauit In vna ergo eademq;
perſona quia cauſa diſpar extitit·
eaā ſermo9 ꝓpheticus diſſimilis fu
it· Penſandū quoq; eſt· qn̄ loqui
debeam9 · quia ſepe ꝛ ſi differtur
increpatio poſtmodū benigne ſuſci
pitur· ꝛ nōnūq̄ langueſcit· ſi hoc
quod ante proferri debuit temp9
amiſerit· Nam ꝛ ſapiens mulier
nabal ebriū videns · increpare de
culpa tenacie noluit · quē digeſto
vino increpatioīs ſue verbis vtili
ter percuſſit· Et ꝓpha adulantiū
linguas nō eſſe in ſubſequēti tem
pore differēdas annūciat· qui ait·
Confūdātur ſtatim erubeſcentes·
qui dicūt m̄ euge euge· Adulatio
eteni ſi vl̄ ad temp9 pacienter ſuſci
pitur augetur· ꝛ pauliſꝑ dimulcet
aīm · vt a rigore ſue rectitudinis
molleſcat in delectatioē ſermonis
ꝭ ne creſcere debeat· ſtati eſt ꝛ ſine
mora ferienda Penſādū quoq; no
bis eſt· q̄liter loquamur· Nam ſe
pe verba q̄ hunc ad ſalutē reuocāt·
aliū vulnerāt· Unde paulus quo
q; aplūs qui tytū ammonet dicēs
argue cū oī imperio · thimotheū
exhortatur dicens· argue obſecra
increpa· in oī paciencia ꝛ doctrina
Quid eſt hoc q̄d vni iperiū· ꝛ alte
ri pacientiam precepit· niſi q2 vnū
lenioris · alterū vero feruentioris
ſpūs eſſe ꝯſpexit ? Leni ꝑ auctori
tatē impiȷ̃ iūgenda erat ſeueritas
verbi· is aūt qui ꝑ ſpm̄ feruebat· ꝑ
paciencia tēperandus fuerat· ne ſi
plus iuſto inferueſcēt nō ad ſalutē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vulnerata reduceret: ſed ſana vul
neraret. Curandū quoqꝫ eſt quā
tū loquamur: ne ſi ei qui multū
ferre nō valet verbū vł exhortati
onis vł increpationis lōgius tra
hamꝰ: noſtrū auditorē ad faſtidi
um pducamꝰ Unde iſtē egregiꝰ
pdicator hebreis loq̄tur dicens.
Obſecro vos frēs: vt ſufferatis v
bū ſolacij: etenī ꝑpaucis ſcripſi vo
bis Hoc tamē infirmis ꝑpuc cō
grauit vt pauca q̄dem et que cape
ꝑualent audiant: ſed que eorum
mentes in penitentie dolorē ꝯpun
gant. Nam ſi eis vno tēpore ex
hortationis ſermo fuerit multipli
citer dicꝰ: qꝛ retinere multa nō va
lent ſimul omnia amittūt Unde
et medici corporū pānos quos in
firmantibꝰ ſtomachis ponūt ap
to quidem medicamine ꝫ ſubtili
ter liniunt: ne ſi repleti multo me
dicamine fuerint īfirmitatē ſtoma
chi non roborantes adiuuēt: ſed
opprimentes grauent Sciendum
tamē qꝛ et ſi quādo modū ſuū ſer
mo ꝓlixior trāſceat: piculoſum hoc
auditoribus nō eſt: ſi aūt qualiter
quid dicatur et quibus dicatur non
vigilanter aſpiciatur: valde piculoſū
eſt Uerecūde etenī mētes ſi quas
forte culpas admiſerīt. leniter ar
guēde ſūt: qꝛ ſi aſperꝰ increpētur:
franguntur potius q̄ erudiantur.
At cōtra mētes aſpere atqꝫ īpudē
tes ſi increpate leniter fuerīt ad ma
iores culpas ipā lenitate puocātur.
Qd bene in eodē egregio pdicato
re diſcimꝰ: qui cū chorinthios co
gnoſceret ꝓ amore ꝑſonarū ī ſciſma
te diuiſos: eorū verba dic cōſulēs
locutionē ſuā eis cū grāꝝ actione
et laudibꝰ cepit dicēs Grās ago
deo meo ſemꝑ ꝓ vobis in grā dei
q̄ data eſt vob in xp̄o iheſu: qꝛ in
oībus diuites facti eſtis in illo in
omni vbo et in oī ſciētia: ſicut teſ
timoniū xp̄i cōfirmatū eſt in vob
Qui adhuc ſubiūgit et dicit: ita vt
nichil vobis deſit in vlla gracia:
expectātibꝰ reuelationē iheſu cri
ſti dn̄i nr̄i. Queſo te paule: ſi iam
nichil deeſt cur eis fatigaris ſcri
bendo? Cur in lōginquo poſitus
loqueris? Penſemꝰ rogo frēs ca
riſſimi: quātum laudat. Ecce eis
grām dei datam aſſerit: factos in
omnibus diuites in ōni vbo ⁊ in
omni ſciētia dicit xp̄i teſtimoniū
id eſt qd de ſemetipſo moriendo ⁊
reſurgendo teſtatꝰ eſt in eorū vita
confirmatū eſſe ꝓhibet: et nichil
eis deeſſe ī nulla grā teſtatur Quis
rogo credat qꝛ paulopoſt eos corri
piat: quos ita laudat? Nam poſt
cetera ſubiūgit. Obſecro aūt vos
frēs ꝑ nomē domini nr̄i iheſu xp̄i
vt idipm̄ dicatis omēs: et nō ſint
in vob ſciſmata. Quid enī potuit
tam ꝑfectis tamqꝫ laudabilibꝰ ſciſ
ma ſubrepe? Significatū eſt enim
m̄ de vob frēs mei ab hijs qui ſūt
cloes: qꝛ cōtentiones ſint inter vos.
Hoc aūt dico: qd vnuſqꝫ veſtrū
dicit Ego q̄dem ſū pauli: ego aūt
appollo. ego vō cephe: ego aūt xp̄i

Ecce quos in omni v̄bo et in om
ni ſciencia laudauerat· quib9 nich
il deeſſe in vlla gr̄a dixerat· pau
liſper loquens· ad increpādū leni
ter veniens· diuiſos ergo ſeipſos
reprehendit· ⁊ quorū ſalutem pri
us narrauerat· p9 modū vulnera
patefecit Perit9 eni medicus vul
nus ſecandū videns· ſ; egrū timi
dū eſſe conſpiciens· diu palpauit·
⁊ ſubito percuſſit· Prius blandā
manū laudis poſuit· et poſtmodū
ferrū increpationis fixit· Niſi eni
verecūde mentes fuerint palpādo
rep̄henſe· ita vt ex alijs rebus au
diant qd̄ in cōſolationē ſumant p
increpatioēz ꝓtin9 ad deſperatioēz
cadūt· Sed nūquid mentitus eſt
paulus· vt prius eis nichil deeſſe
in oī gr̄a diceret· quibus poſtmodū
dicturus erat vnitatem deeſſe?
Abſit hoc· Quis de illo talia vel
inſipiens credat? Sed quia erant
inter chorinthios quidā oī gr̄a re
pleti· ⁊ erāt quidā in perſonarū fa
uoribus exāſi· cepit a laudib9 per
fectorū· vt modeſta inuectione ad
rep̄henſioēm pertingeret infirmo
rū· ⁊ in hoc quoq; ad medicinā cor
dis a medicina corporis vſū trahēs
Nam cū ferendū vuln9 medic9
aſpiciāt· p̄us ea membra que circa
vulnus ſana ſūt palpat· vt p9 ad
ea que vulnerata ſunt leniter pal
pādo perueniat· Cū ergo paul9 p
fectos in chorinthijs laudauit· ſa
na membra iux̄ vuln9 tetigit· Cū
vero īfirmos de diuiſione rep̄hen
dit· vuln9 in corpore percuſſit· Vi
deam9 tn̄ hunc ipſū qui tanta mo
deſtia atq; manſuetudine ad corri
piendos chorinthios vtatur· quali
ter ꝯ̄ galathas qui a fide diſceſſe
rāt exercetur· Nulla enim modeſti
e paciencia p̄miſſa· nulla locutio
nis dulcedine p̄rogata· eos quos
a fide diſceſſiſſe ꝯgnouit· ab ipō e
piſtole ſue exordio inchoando redar
guit· nā p̄miſſa ſalutatione ſic ce
pit· Miror q̄ ſic tā cito trāſferimi
ni ab eo qui vos vocauit in gracia
criſti· Quibus eciam aperta incre
patione poſt cetera ſubiūgit· O in
ſenſati galathe? quis vos faſcina
uit? Mentes eni dure niſi aperta
eſſent icrepatioē percuſſe· nullo mō
malum ꝯgnoſcerēt quod egiſſent
Nam ſepe hij qui impudentes ſūt
tantū ſe peccaſſe ſentiūt· q̄ntū de
peccat⁹ q̄ fecerint increpātur· ut mi
nores culpas ſuas exiſtimēt quas
minor increpacio caſtigat· et quas ve
hemēter obiurgari viderint· maio
res eſſe dep̄hendūt· Unde neceſſe
eſt vt ſermo p̄dicant⁹ ſemp cū au
ditorꝫ debeat qualitate formari·
ne aut verecūdis aſpera aut impu
dentib9 lenia loquat̄· Quid aūt
mirū? ſi hoc verbi dei erogator fa
ciat? cū et agricola qui ſemen in t̄
rā mittit· p̄us terre qualitatē p̄ui
det? quib9 ſeminib9 apta videat̄?
⁊ poſtq̄ qualitatē preuiderit? tunc
ſemina aſpergit? Sed q2 de qua
litate doctrine locutioēm longius
traxim9· oportet ut ad eum quem

cepimꝰ exponēdi ordinē reddamꝰ
Sed ⁊ ſi ꝯuerſus iuſtus a iuſticia
ſua· fecerit iniquitatē: ponam offē
diculū corā eo· Ipſe morietur: qꝛ
non ānūciaſti ei In peccato ſuo mo
rietur: ⁊ non erūt in memoriā iuſ
ticie eius quas fecit: ſanguinē vero
eius de manu tua requirā· Quia
iuſto qui in peccato cadit p̄dicator
tacuit: eius ſanguine reus tenet·
Et qui ſollicitus eſſe non ſtuduit
in p̄dicatione: factus eſt ꝑticeps i
dāpnatione Sꝫ cū dicit in peccato
ſuo morietur· ⁊ non erūt in memo
riam iuſticie eius quas fecit: h̄ no
bis maxime ꝯſiderandū eſt· qꝛ cū
mala ꝯmittimꝰ: ſine cauſa ad me
moriā bona nr̄a trāſacta reuocamꝰ
Cū in ꝑpetratione malorꝫ nulla
debet eſſe fiducia bonorꝫ p̄teritorꝫ
Sed querī poteſt vtrū iuſto poſtq̄
ceciderit predicandū ſit: an et p̄uſ
q̄ cadat Inuigilare predicator de
bet ne ad caſū veniat: ꝓculdubio
⁊ priuſq̄ cadat Nam ſequitur Si
autem tu ānūciaueris iuſto vt non
peccet iuſtꝰ· ⁊ ille non peccauerit:
viuens viuet· qꝛ ānūciaſti ei· tu āt
animā tuam liberaſti· Si ergo p̄
dicator ideo animā ſuā liberauit·
qꝛ iuſto ne peccaret denūciauit: cū
iuſtus ad peccatū predicatore ta
cente ceciderit: predicator qꝛ tacuit
reus tenetur· Sed quis noſtrū co
go ad hec ſufficiat vt non ſolū pec
catores ſtudioſe corripiat: ſꝫ eciā
iuſtos inuigilet ne cadant? Nos ei
infirmitatis noſtre ꝯſcij· cū iuſtos
viros ꝯſpicimꝰ· admonere eos nō
p̄ſumimꝰ: vt iuſticie viā teneāt·
quā qꝛ tenent videmꝰ: ⁊ tamen
predicatoris eſt debitū etiā iuſtos
admonere· Vnde predicator egre
gius dicebat Sapientibꝰ ⁊ inſipiē
tibus debitor ſū In hijs vero oībꝫ
q̄ de iuſto ad iniquitatē ꝯuerſo dc̄a
ſunt: hoc laborioſū eſt ad loquēdꝫ
Hoc vero valde ꝑtimeſcēdū quod
dn̄s dicit Ponam offēdiculū corā
eo Ait enim Si ꝯuerſus iuſtus a
iuſticia ſua fecerit iniquitatē: ponā
offendiculū coram eo· Nos enim
dicimus qꝛ ſi iniquitatē fecerit offē
dit: ⁊ verū eſt oīo quod dicimus:
cur adhuc ei deus oīpotens offen
diculū ponet· quē iam impie egiſſe
⁊ cecidiſſe ꝑ iniquitatē quā ꝑpetra
uerit conſpicit? Sed diſtricta ſunt
oīpotentis dei iudicia· Et qui pec
catorē diu expectat vt redeat: non
redeūti atqꝫ contēpnenti· ponit ad
huc vbi grauius īpingat Peccatū
quippe qd̄ ꝑ penitentiā citius non
delet: aut peccatū eſt· aut cauſa
peccati· ſil̄ et pena peccati· Omne
ei qd̄ prius ꝯmittit· pc̄m eſt Sꝫ
ſi citius penitendo non tegit: iuſto
iudicio oīpotēs deus obligatā pec
catis mentē· etiā in culpam alterā ꝑ
mittit cadē Vt q̄ flēdo ⁊ corrigēdo
noluit mūdare quod fecit: peccatū
incipiat peccato cumulare Peccatū
ergo quod penitentie lamēto non
diluitur· peccatū ſimul eſt ⁊ cauſa
pcc̄i: qꝛ ex illo oritur vnde adhuc
peccatoris animꝰ altius obliget·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Peccatū vero quod ex peccato ſe
quitur· pccīm ſimul eſt ⁊ pena pec
cati· qꝛ excreſcente cecitate ex retri
butione prioris culpe generatur·
vt quaſi iam quedā ſint in peccōre
ſupplicia ipā incrementa viciorum·
Fit vero nonnūqꝫ ut vnū ideqꝫ pec
catū ⁊ peccatū ſit· ⁊ pena peccati
ſimul ⁊ cauſa peccati· Ponamus
enim ante oculos quēpiam rē ꝓxi
mi concupiſſe· quā quia aperte nō
valuit furto diripuit· ſꝫ in furti ac
cuſationē poſitus· ſe hanc diripuiſ
ſe iureiurādo denegauit· Huic er
go ꝯcupiſcentia peccatū fuit ⁊ cau
ſa peccati qꝛ per eam peruenit ad
rapinā· Ipſū vero furtū quo rē con
cupitā diripuit· et peccatū ei factū
eſt· ⁊ pena peccati· quia ex retribu
cione iam nō repſſe concupiſcenti
e factū eſt vt veniret ad furtum· ⁊
culpa cordis excreſceret in ope ex
vltione cecitatꝫ Sed q̄a furtū per
iurio tegere curauit· ex peccato rur
ſū peccatū genuit· Furtū ergo qđ
ex concupiſcentia ꝓceſſit· ⁊ periuri
um ꝓtulit· peccatū ⁊ pena peccati
factū eſt culpe p̄cedenti· peccatū et
cauſa peccati culpe ſubſequenti· qꝛ
de illa natū hanc genuit· Ad hꝰ
paulꝰ aplūs de q̄buſdā deū intelli
gentibꝰ· ſꝫ nō honorantibꝰ inſinu
at dicēs· Cū ꝯgnouiſſent deū nō
ſicut deū glorificauerūt· aut grās
egerunt· ſꝫ euanuerūt in cogitatio
nibꝰ ſuis· Ecce eſt peccatū ⁊ cau
ſa peccati· ex qua tā quid ſequatur
adiūgit· Et obſcuratū eſt inſipiēs
cor eorꝫ· dicētes eni ſe eē ſapiētes
ſtulti facti ſunt· ⁊ mutauerūt glori
am incorruptibilis dei in ſimilitudi
nem ymaginis corruptibilis homi
nis· ⁊ volucrū· ⁊ quadrupedū ⁊
ſerpētiū Ecce eſt peccatū· ⁊ pena
peccati· Sed peccatū ſolūmodo et
pena peccati eſſꝫ· ſi non adhuc ex
hoc pctō ⁊ aliud ſeqret̄ Nā poſt īfi
delitatē eorꝫ ſubditur· Propt̄ qđ
tradidit illos deꝰ in deſideria cor
dis eorꝫ in imūdicia· vt contume
lijs afficiāt corpa ſua in ſemetipis
Qui igitur agnoſcentes deū non
ſicut deū glorificauerūt· ex eo pec
cato ⁊ cauſa peccati· ad hoc quoqꝫ
perducti ſunt· vt ad cultū ſerpētiū
⁊ volucrū laberētur· Hꝫ quia per
hanc eciam cecitatem vſꝫ ad imun
diciam ⁊ carnis cōtumelias cecide
rūt· ipā infidelitatꝫ eorꝫ cecitas p̄
cedenti intellectui et peccatū eſt ⁊
pena peccati· ſbſequenti vero imū
dicie pccīm facta eſt ⁊ cauſa peccati
Hꝫ qꝛ de hijs in librꝫ moralibus
diu tractatū ē· nob in eis nūc dicē
us imorandū nō eſt· Hoc aūt no
bis cū tremore cōſiderādū eſt· quō
iuſtus ⁊ oīpotens deus cū precā-
tibus peccatꝫ iraſcitur· permittit
vt cecata mens eciam in alijs la
batur· Unde moyſi ait· Nondū ꝯ
pleta ſūt peccata amoreorꝫ· Da
uid quoqꝫ dicit Appone iniquitatē
ſuper iniq̄tatē eorꝫ· ⁊ non intrēt in
tuā iuſticiam· Propheta eciam aliꝰ
dicit· Maledictū ⁊ mendaciū ⁊ ho
micidiū· ⁊ furtum · ⁊ adulteriū n

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

inundauerūt: ⁊ ſanguis ſanguinē
tetigit. Sanguis enim ſanguinē
tangit: qm̄ peccato peccatum addi
tur: vt ante dei oculos. adiunctis
iniquitatib9 anima crueutet. Pau
lus apoſtol9 ait Vt impleant pec
cata ſua ſemꝑ. Johāni quoqꝫ per
angelū dicitur. Qui nocet noceat
adhuc: et qui in ſordibus eſt. ſor
deſcat adhuc. Vnde nūc eciā dn̄s
dicit. Si cōuerſus iuſtus a iuſticia
ſua fecerit iniquitatē: ponam offen
diculū coram eo Ac ſi apte dicat.
Videre penitendo noluit vbi iam
impingit: iuſto eū iudicio deſerens:
ponam ei vt et alibi impingat.
Quod tamen domini ponere eſt
nequaq̄ ad peccandū premere. ſed
nolle a peccato liberare: ſicut de
pharaone dicit Ego indurabo cor
eius Non enim cor peccantis dn̄s
obdurat: ſ; obdurare dicitur: cum
ab obduratione nō liberat. Miſeri
cors enim deus. tēpꝰ nobis ad pe
nitentiā relaxat: ſ; cū gratie eius
paciencia nos ad augmentū verti
mus culpe: hoc ipſū temp9 qđ ad
parcendū pie diſpoſuit: diſtrictius
ad feriendum vertit Vt qꝛ reuerti
quis eciam ſpacio tēporis accepto
noluerit: ꝑ hoc mala ſua ad reatū
augeat: ꝑ quod ea diluere potuit.
ſi cōuerti voluiſſ;. Vnde ſcriptū eſt
Ignoras qm̄ benignitas dei ad pe
nitentiā te adducat: Secundū du
riciam autē tuam ⁊ cor impenitēs:
theſaurizas tibi iram in die ire: ⁊
reuelationis iuſti iudicij dei. De

benignitate ergo oīpotētis dei irā
ſibi in die ire reprob; theſaurizat:
qꝛ dū ad penitendū tēps accipitur
et ad peccandū exhibetur: ipſū re
mediū grē vtit in augmentū culpe
Vnde oīpotens deus qꝛ collata
remedia ↄſpicit ad culpe augmētū
trahi: ipſam benignitatē quā ↄtu
lit in iudicij diſtrictionē vertit: vt
inde poſt āplius feriat: vnde modo
āplius expectat Et qꝛ hō malum
deſerere nō vult vt viuat: augeat
vn̄ moriat Sꝫ ſiue iuſt9 in culpā.
ſiue peccator in morte corruat: ſpe
culatori timēdū eſt. ne hūc ex ſuo
ſilentio reatus peccantiū pariter in
uoluat Sꝫ interim dū loquor. auē
tere a memetipſo oculos volo: ⁊
ecce iterū ſermo diuin9 me īpingit
in memetipſū: vt meā negligētiā
videā: ⁊ in dia h̄ q̄ audio ↄtimeſcā
Dicit ei ſupius dixi: cuius cor in
curis innumeris expāſū. ſe ad ſe col
ligat: Qn̄ eteni poſſū. ⁊ ea q̄ circa
me ſt ſolliate oīa curare: et meme
ipſū adunato ſenſu ↄſpicere: Qn̄
poſſū prauoꝝ nequicias inſequēdo
corrigere. bonoꝝ actus laudando ⁊
admonēdo cuſtodire: alijs terrorē
atqꝫ dulcedinē demonſtrare: Qn̄
valeo ⁊ de hijs q̄ ſt neceſſaria fra
tribus cogitarē. et ꝰ hoſtiles gladi
os de vrb vigilijs ſolliatudinē ge
rere: ne incurſicē ſubita ciues pere
ant ↄuidē: ⁊ int̄ hec omīa ꝑ ani
maꝝ cuſtodia. plene atqꝫ efficacit̄
vbū exhortacōis īpēdē: Loq̄ acei
de deo: q̄ete valde ⁊ libē mētē ē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tunc namq̃ bene lingua dirigi
tur in ſermone. cũ ſecure ſenſus q̃e
uerũt in trãquillitate. quia nec cõ
cuſſa aqua ymaginem reſpiciẽtis
reddit. ſʒ tũc in ea vultus intẽdẽ
tis aſpicitur. cũ nõ mouetur. Quã
ergo exhortationẽ vobis ſpecula
tores veſt̃ fr̃es kmi faciat? quẽ tot
rerũ confuſio perturbat? Certe is
de quo loq̃mur ꝓpheta reuelatiõe
vltima templũ videns. que in eo
dem templo cõſpexerit. int̃ cetera
narrat dicens. Terra vſʒ ad feneſ
tras. et feneſtre clauſe. Paulꝰ quo
q̃ apoſtolꝰ ait. Templũ enĩ dei
ſcm̃ eſt qd̃ eſtis vos. In hoc aũt tẽ
plo feneſtre ſacerdotes et ſpecula
tores ſũt. qui in populo fidelium lu
men ſancte predicationis fundũt.
Sed cũ terra vſʒ ad feneſtras eſt
feneſtre clauſe ſunt. qꝛ cũ terrena
cogitatio in ſacerdotũ cordibus ex
creſcit. feneſtre lumen nõ fundũt.
quia ſacerdotes ab officio predica
tiõis obmuteſcũt. Et eſt aliud in
ordine ſacerdotũ valde graue. quia
nõ ſicut hij qui vitã q̃etẽ ac remo
tã ducũt. fixi valent in ſua cogita
tione ꝑmanere. Hij enĩ ſicut et ſu
perius diximus. qui a loco regimi
nis longe ſũt poſſũt peccatorꝫ ſuo
rũ maculas et fletibꝰ lauare. et pꝰ
fletus in eodẽ mentis merore per
ſiſtere. ſicut de bona quoq̃ muliere
ſcriptũ eſt. q̃ ad tabernaculũ ora
uerat. et ab intẽtione ſua aĩm poſt
ꝯpũctionis graciam non mutabat
cũ dicitur. Vultuſʒ eius nõ ſunt ã
plius in diuerſa mutati. In qua no
bis ꝯſiderãdũ eſt. quia ſi ſic plãx
it mulier q̃ querebat filiũ? quõ de
bet plãgere aĩa q̃ querit deũ? Sa
cerdos vero ẽ cõtra poſt ꝯpũctionẽ ac
lacrimas. cogitur neceſſaria queq̃
filiorũ ſuorũ cognoſcere. et ea que
refugit aĩo paciẽter audire. atq̃
pꝰ ſuſpiria celeſtiũ. quorũlibet car
naliũ hominũ onera portare. et ſe
ꝑe cũ ſupuenientibus cor in diuer
ſa qualitate trãſfũdere. Nam ali
qñ de lucris ſpũalibꝰ gaudet. Sʒ
cũ quilibet merẽs ſuperuenerit. ni
ſi eius merorẽ in ſe ſuſceperit. tri
bulationi illius compatiens nõ ẽ.
Et aliqñ de dãpnis aĩarũ luget.
et repẽte ſupueniũt qui de q̃buſdã
ſuis ꝓſperitatibus letãtur. quorꝫ
leticie ſi ſacerdos nõ congaudeat.
minus amare credit̃ filios. in quo
rũ gaudio non exultat. Ꝓpterea
paulus dicat. Gaudere cũ gaudẽ
tibꝰ. flere cũ flentibꝰ. Nichil ergo
tã onerosũ in ordine ſacerdotũ vi
deo q̃ꝫ rigorẽ mẽtis compaciendo
flectere. et cũ perſonis ſupuenienti
bus aĩm mutare. Et tñ hoc valde ẽ
neceſſariũ. nam qñ ex predicatio
ne eius ad boni opis grãm pecca
tor reducitur. ſi ipſe qui predicat
videtur ignatus? Unde per hunc
quoq̃ eundẽ ꝓpham in extrema ꝑ
te dicitur. vt cũ ſacerdotes intrinſe
cus miniſtrãt. veſtibꝰ laneis nõ v
tantur. De quibꝰ ſubditur. Cum
q̃ egredientur atriũ exteriꝰ ad po
pulũ. exuent ſe veſtimentis ſuis in

quib9 miniſtrauerāt. et reponēt ea
in gazophilacia ſanctuarij. Groſſi
ora quippe ſunt lanea veſtimenta.
Sed cū ſacerdos ad ſanctū miniſ
teriū accedit: cū intus p̄ cōpuncti
onem ingreditur ⁊ ſubtiliori intel
lectu neceſſe ē. quaſi lineo veſtimē
to veſtiatur. Sz cū ad ꝓplm̄ foras
egreditur. oportet vt veſtimēta in
quibus intrinſecus miniſtrauerat
reponat: atq̄ʒ populo alijs veſtibꝫ
indutus appareat. Quia ſi in com
punctionis ſue rigore ſe teneat. ſi
in eo quem orationis tempore ha
buit merore perduret: exteriorum
verba ſuſcipere non admittit. Et
quid grex de neceſſarijs faciat ? ſi
audire atq̄ʒ ꝑpendere et hoc quod
preſens tempus exigit paſtor recu
ſat? Groſſiora ergo veſtimenta ſa
cerdos exiens ante populum indu
at: vt mentis ſue habitū pro vti
litate filiorum etiam ad terrena to
leranda componat. Penſate ergo
fratres cariſſimi q̄ꝫtus ſpeculatori
labor ſit: et ad ſublimia cor tende
re? ⁊ hoc repente ad ima reuocarē:
et in ſublimitate cogitationis intime
extenuare animū? ⁊ ꝓpter exterio
res cauſas proximorū. vt ita dicam
ſubito in cogitatione craſſeſcere.
Non ergo michi modo neceſſe eſt
ꝓphete verba exponē: ſed meam
coram vobis miſeriam deflere. Vn̄
peto vt veſtra me oratio talem fa
ciat: qualis et michi valeam ⁊ vo
bis prodeſſe. Potens eſt indigno
michi ⁊ infirmo ex veſtra interceſſi
one iſta tribuere: q̄ ex ſua pietate
ꝓ nobis dignatus eſt infirmari.
Virtus enim dei eſt atqꝫ ſapiētia.
que noſtram infirmitatē ſumpſit:
vt ex ſua nos infirmitate roboraret:
iheſus xp̄s dn̄s noſter. qui viuit
⁊ regnat deus. p oīa ſecula ſeculoꝝ
Amen. Explicit omelia xi.

Incipit omelia duodecima.

SEruata veritate hyſto
rie. diuina eloquia ali
quādo ex tpe. aliqn̄ ex
loco cauſas deſignāt:
quas aperto ſermone non indicant
Ex tpe etenim ſicut p̄dicante iude
is domino p euangeliſtā dicitur.
hyemps erat Inter illa enim miſ
teria que veritas loq̄batur: que
cauſa fuit vt nomē hyemis adde
retur? niſi vt p qualitatē temporis
oſtenderet frigus cordis? Quia ⁊
cū verba veritatꝭ acciperēt: frigida
iudeorꝝ corda remanebant. Aliqn̄
vero ex loco? ſicut carnali iſrlitico
populo deſcendēte de monte moyſi
lex in campeſtrib9 data eſt: et ſāc
apoſtolis dn̄s in monte ſedens ?
ſūma ⁊ ſpiritualia p̄cepta locutus
eſt: vt ex locꝭ videlicꝫ mōſtraret.
quia et illis tanq̄ carnalib9 man
data minima dabantur in valle ter
renarū? et iſti tanq̄ ſpirituales ⁊
ſancti in monte mādata celeſtia au
dirent: q̄tin9 apte mōſtrarē q̄ aſ
cendētes corde ad celeſtia. infirma
mūdi relinq̄rēt? ⁊ in mētꝭ culmine
ſtarēt. Vn̄ nūc ezechiel ꝓpheta q̄
iubēte deo in locꝭ egerit deſcribit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt per locorum qualitates indicet
quid ĩ posterũ de ꝓphie miſterijs
ſequeretur. Ecce enĩ dicit. Facta eſt
ſuper me manus dñi. et dixit ad
me. Surge et ingredere in campũ.
⁊ ibi loquar tecũ. Quid eſt hoc qđ
prius dominus in medio iſrlitarũ
locutus ad ꝓphetã ſuũ fuerat. ⁊
tamen poſtmodũ dicit. egredere in
cãpũ ⁊ ibi loquar tecũ. niſi qꝫ ꝓphe
tie ſue grãm ⁊ prius iudee ĩfũdere
⁊ hanc poſtmodũ dignatus eſt in
latitudine gentiũ demõſtrare. Ne
qꝫ enim ĩmerito per cãpum gentili
tas deſignatur q̃ longe lateqꝫ id
eſt in vniũſo mũdo diſtendit. Vñ
et ſubditur. Et ſurgens egreſſus
ſũ in campũ. et ecce gloria domini
ſtabat. quaſi gloria quã vidi iuxta
flumen chobar. In campo gloriã
domini propheta vidit quã iuxta
flumen chobar in medio iſrlitarũ
viderat. qꝛ ipã eius maieſtas gen
tib⁹ apparuit q̃ prius ſe electis in
iudaico populo reuelante ſpũ decla
rauit. Sequitur. Et cecidi in faciẽ
meam. Viſa gloria domini in faci
em ꝓpha cadit. qꝛ q̃uis hõ ad in
telligenda ſublimia leuat. ex con
templatione tamen maieſtatꝭ dei
infirmitatẽ ſue ꝯditioĩs intelligit.
⁊ quaſi ſtatũ non habet. qui ſe an
te dei oculos eſſe cinerẽ ⁊ puluerẽ
vidit. Sequitur ⁊ ingreſſus eſt in
me ſpũs. et ſtatuit me ſup̃ pedes
meos. Cũ nos humilit̃ deo ſter
nimur. cũ eẽ nos puluerẽ cinerẽqꝫ
cognoſcim⁹. cũ infirmitatẽ ꝯditio

nis ꝓprie ꝑſãtes ſtatũ rigiditatꝭ
⁊ ſuperbie nõ habemus. oĩpotens
deus per ſuũ nos ſpm̃ leuat ⁊ ſup
pedes nr̃os ſtatuit. vt qui humili
ter apđ nos ex ĩfirmitatꝭ nr̃e cog
tioẽ iacuim⁹ ⁊ iace⁹. in bono p⁹ o
pere quaſi ſup̃ pedes ex rectitudine
ſtemus. Qđ aut in cãpo de ꝓpha
agitur. niſi vt ſpecialit̃ deſignetur
quia eccã elãs gentiũ ſpũs ſãct⁹
dicdus eſſꝫ. qui eos quos aſſumẽt
⁊ prius a ſuperbie ſtatu deiceret.
⁊ poſtmodũ ſuper pedes ſuos id ẽ
ſup bona opa ſolidaret. Dicit per
paulũ dicitur. Remiſſas man⁹ et
diſſoluta genua erigite. ⁊ greſſus
rectos facite pedibus veſtrꝭ. Seq̃
tur. Et locutus eſt m̃. ⁊ dixit ad
me. Ingredere ⁊ includere in medi
o dom⁹ tue. Quid eſt qđ de medio
iſrlitico populo ꝓpha ad campũ e
ducitꝛ. atqꝫ ad domũ poſtea de cã
po reuocatur. niſi qꝫ predicationis
grã a iudaico populo ablata. in la
titudinẽ gentilitatꝭ ſperſa eſt. ſed
tñ in fine mũdi dũ iudei ad fidem
redeũt. quaſi ad domũ ꝓpheta re
ducitur. vt in ſuo populo rurſus p̃
dicatio inhabitet. q̃ modo velut in
campo ita in diuerſis gentibus ful
get. Scriptũ quippe eſt. Donec
plenitudo gentiũ introiret. et ſic õ
nis iſrael ſaluus fieret. Quia ⁊ p
aliũ ꝓpham dicitur. Si fuerit nu
merus filiorum iſrael quaſi arene
marꝭ reliquie ſalue fient. Exeat
ergo ꝓpha de medio populi ad cã
pũ. de cãpo redeat ad domũ. vt et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

predicatio que iudee facta eſt egre
diatur in gentes: et repletis fide
gentib9 recipiat iudea ſpiritualis
doctrine dona que amiſit. Includi
autem propheta in medio domus
ſue precipitur: quia ātixpi tempo
re ab eis gentibus que in infideli
tate remanſerunt plebs conuerſa
iudeoꝝ duris perſecutionibus an
guſtatur. Unde ſcriptum eſt. Atri
um autē quod eſt extra templum
eice foras. et ne metieris eū: qm̄
datum eſt gentibus: et ciuitatem
ſanctam calcabūt mēſib9 quadra
ginta duobus. Et tu fili hominis
ecce data ſūt ſuper te vincula: et li
gabūt te in eis: et non egredieris
in medio eoꝝ. Et linguā tuā adhe
reſcere faciam palato tuo: et eris
mutus nec quaſi vir obiurgans:
quia domus exaſperans eſt. Que
videlicet verba ſi per typice expoſi
tionis ordinem ſequimur prophe
ta in domo ſua vincula ſuſcipit et
ligatur: quia in extremis cum iu
dea crediderit. grauiſſimas ātixpi
tempore perſecutiones ſentit: ita
vt p̄dicationes ei9 miniſtri iniqui
tatis non recipiant: ſed reſiſtendo
has vinculis doloꝝ premāt. Et
in medio eoꝝ non egredietur: qꝛ
ad corda p̄uoꝝ p̄dicacio nō p̄uenit:
dū lingua bonoꝝū ligata tribula
cionibus tacet. Erūt etenim tunc
multi ex iudeis infidelibus: qui e
oſtē ipſos qui ex iudeis crediderūt
perſequētur. Unde notandū eſt ꝙ
hic quoqꝫ dicatur quia in domo ſua
propheta vincula ſuſtineat: ut vi
delicet deſignetur quō et ex ipō ſu
o genere iudea cū fidelis fuerit tri
bulationē p̄ſecutionis portet. Dū
eni vnigenitū s ſūmi patris incar
natus ac mortuus reſurrexiſſe ac
aſcendiſſe creditur ad celos ſicut
per ſacre ſcripture paginas predi
catur. nimirū apud eos ꝓphecia
ligata erat: q̄ ſi ita vt dictū eſt in
eoꝝ intellcū decurreret: quaſi gre
ſus liberos ſue p̄dicationis habu
iſſꝫ. Reprobis ergo tūc p̄dicatoꝝ
ſūa tacere ꝯpellitur. Vn̄ et hic ſub
ditur. Et linguā tuā adhereſcere
faciam palato tuo: et eris mutus.
nec quaſi vir obiurgās: qꝛ dom9
exaſperās eſt. Sed quia enoch et
helya p̄dicāte multi ex hijs q̄ tūc
ex iudeis in infidelitate ꝛmanſerūt
ad cognitionem veritatis redeūt. ſi
cut de eodē helya dicitur. helyas
veniet et ipē reſtituet omnia. qui v
triqꝫ per zachariā due oliue et per
iohannē duo cādelabra nominātꝛ
recte hic quoꝫ ſubiūgitur. Cū autē
locutus fuero tibi aperies os tuū
et dices ad eos. Hec dicit dn̄s de
us. Tūc enim in extremo os p
phe aperit. cū in p̄dicatioē enoch
et helye a iudeis ad fidē redeūtib9
ꝓphecia ſacri eloquij de xp̄o fuiſſe
cognoſcitur. Sed quia hec typice
diximus: nūc verba eadem caritati
veſtre moraliter diſſeramus. Quid
eſt enī ꝙ exire ꝓpha ad cāpū iube
tur: niſi ꝙ vnuſquiſꝫ q̄ p̄dicat ꝓpē
eos quos extra ſe poſitos corrigit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

atq; ab iniquitate ↄpeſcit· loquen
do ad campũ exit· ibiq; glãz dei vi
det? Qui tanto largius doctrine
graciam percipit· q̃to ſe in labore
p̃dicationis ex amore pximoꝝ te
dit· Foras ergo exeundo in altũ
viſione ducitur· quia vnde in alie
nis cordib9 ignorantie cecitatem
miniſterio ſue locutiōis illuminat
inde eum ſuperna gracia in altioꝛẽ
intelligentia exaltat Sed qꝛ ſem
per p̃dicatoꝛ debet ad mentem re
currere humilitatẽ atq; mũdiciam
intrinſecus cuſtodire· poſt campũ
neceſſe eſt vt ad domũ redeat· qua
tinus in hijs q̃ dicit· qualis eciam
ipſe ſit intra ↄſciam agnoſcat· Si
enim aut hoc quod loq̃tur minime
cuſtodit· aut de hijs q̃ loquitur te
poꝛalem glãm requirit· loquendo
quidẽ ad campũ exit· ſꝫ nõ cogitã
do ſemetipſũ ad domũ redire ↄtemp
nit· Accepto enim ſpiritu in medi
o dom9 includimur· qñ per ei9 gra
ciam ad diſcutienda mentis nr̃e ſe
creta reuocamur· vt apud ſemetip
ſũ in deo aĩmus quieſcat· et non
iam per exteriores ↄcupiſcentias
in appetitu laudis ⁊ glorie cogita
tionis mobilitatẽ diſcurrat· De
hac domo coꝛdis cuidã ſanato per
ſemetipſũm veritas dicit· Tolle g̃
batũ tuum· ⁊ vade in domũ tuam·
Per g̃batũ quippe in quo carnis
eſt requies· ipſa caro ſignatur· per
domũ vero ↄſciencia figuratur· Et
quia cũ in mente moꝛtui in vicijs
iacem9 in carnis delectatione qui

eſcimus ĩfirmi poꝛtamur in lecto
Cũ vero ſanati mente fuerim9· ut
iam pulſãtib9 carnis vicijs reſiſta
m9· neceſſe eſt vt tẽptationũ cõtu
melias de nr̃a carne toleremꝰ E
gro itaq; ad ſalutẽ reducto pꝛecapi
tur· tolle grabatũ tuũ id eſt poꝛta
lectũ in quo poꝛtatus es· qꝛ neceſ
ſe eſt vt ſanatus quiſꝫ poꝛtet cõtu
meliam carnis· in q̃ pꝛius iacebat
egrotus· Qꝫ eſt ergo dicere tolle
grabatũ tuũ ⁊ vade in domũ tuã?
niſi poꝛta temptationes carnis·
in quib9 hacten9 iacuiſti· ac reuer
tere ad cõſcienciã tuã· vt videas q̃
feciſti? Propha igitur poſt cãpũ in
domo includi pꝛecipitur· vt pꝛedi
catoꝛ ſemꝑ poſt grãz doctrine quã
pꝛoximis miniſtrat ad ↄſciam rede
at· ſeq; ipſũ ſubtili examinatione
diſcuciat· ne de hijs que foꝛis pꝛe
dicat aliquid ipſe apud ſe intrĩſec9
trãſitoꝛie laudis querat· Vnde et
ꝑ ſalomonẽ dicitur· Bibe aquã de
ciſterna tua· et fluenta putei tui·
Diriuentur fontes tui foꝛas· ⁊ in
plateis aquas diuide· Habeto e
as ſolus· nec ſint alieni participes
tui Valde aũt ↄ̃ria eſſe videtur q̃
dicit diriuentur fõtes tui foꝛas· et
in plateis aquas diuide· cũ ꝓtin9
adiũgit· habeto eas ſol9 nec ſint
alieni participes tui· Quomõ enĩ
aquã ſciencie ſol9 habere poterit?
ſi hanc in plateis diuidit? Quo
modo alieni aque eius participes
nõ ſũt· ſi fontes illi9 foꝛis diriuan
tur? Sed cũ predicam9 populis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nimirū in plateis aquas diuidim9
quia in auditoꝝ multitudine ſcien
tie verba dilatamus. cū vero adiu
uante nos diuina gracia intrīſec9
cuſtodim9. ⁊ ne maligni ſpiritus
qui iure a nob alieni ſunt quia foꝛ
tem beatitudinis perdiderunt no
bis in elatione ſurripiant ſollicitu
dine cauta circūſpiam9. ſoli habe
m9 aquas quas in plateis diuidi
m9: vt nobis in eis alieni partici
pes non ſint. hij nimirū de quibus
ſcriptū eſt. Alieni inſurrexerunt in
me: ⁊ foꝛtes q̄ſierūt animā meā.
Aquas ergo ⁊ in plateis ⁊ diui
dit ⁊ ſol9 habet: qui ꝑ hoc ꝙ mul
tis p̄dicat: ſe in cogitatione tp̄al
glorie nō exaltat. Tūc enim poſ
ſidet hō quod docet: qn̄ ſe nō gau
det innoteſcere ſ; ꝓdeſſe. Ex capo
ergo ad domū ꝓpha reducatur. vt
is qui ex deo loquit̄ poſtq̄ ꝓ vtili
tate ꝓximoꝝ loquēdo foꝛas exie
rit: ex humilitate ſemꝑ ad diſcuci
enda coꝛdis ſui ſecreta reuocet̄. Vn̄
⁊ ſubditur. Et tu fili hōis ecce
data ſūt ſuꝑ te vincula: ⁊ ligabūt
te in eis: ⁊ nō egredieris in medi
o eoꝝ. Cū eni p̄dicatoꝛ quiſ; ad
ꝯſcientiā dom9 ſue reducit̄. ſuꝑ eū
vincula dātur ⁊ ligatur in eis: qꝛ
q̄to plus ſe in cogitacione diſcuſſe
rit: tāto āplius agnoſcet iuſti aīa
quātis moꝛtalitatis ſue infirmita
tibus ſit ligata. Niſi enim ſe liga
tū ꝯſpiceret paul9: minime dixiſſ;
Deſideriū habēs diſſolui: ⁊ cum
xp̄o eſſe. Hinc ⁊ per pſalmiſtā dꝛ
vt audiret gemitū vinculatoꝝ: ⁊
ſoluat filios interemptoꝝ. Et rur
ſus. Intret in conſpectu tuo gemi
tus compeditoꝝ. Dū ꝑe aūt cū
iam anima ad redēptoꝛis ſui ſpe
ciem contemplandā exire deſiderat
cum celeſtib9 gaudijs intereſſe ſuſ
pirat: ipā moꝛtalitat̄ ſue vincula
conſpiat ⁊ gemit: quibus adhuc
in preſenti mūdo ligata retinetur
Hinc eſt enim ꝙ ſubtile omnipotē
tis dei iudiciū intuens iheremias
ait. Circūedificauit aduerſū me
vt non egrediar: aggrauauit com
pedē meam. Habem9 enim compe
des ipām infirmitatē atq; coꝛrup
cionē moꝛtalitat̄ nr̄e: ſed cū tribu
lacio nob ⁊ gemitus additur. ipſe
nr̄e ꝯpedes aggrauātur. Et quidē
q̄diu in hac vita iuſtus moras pa
tit̄ loquēdo bona ꝓdeſſe alijs feſti
nat: ſ; cū duras mentes ꝯſpiat. e
aſ; ꝯſiderat ꝯtētionib; occupari: p̄
dicatiōis verbū retinet. Et in me
dio eoꝝ nō egredit̄: qꝛ a bonis q̄
loq̄ poterat. obmuteſcit: ſic̄ ꝑ pau
lū dꝛ. Nichil ꝑ contētionē. Et rur
ſus. Si quis vult contēcioſus eſſe
nos talem conſuetudinē nō habe
m9. Vnde hic quoq; apte ſubiūgi
tur. Et linguā tuā adhereſcere fa
ciam palato tuo: ⁊ eris mut9 nec
quaſi vir obiurgans: qꝛ dom9 ex
aſperās eſt. Aliqn̄ vero etiam ꝯtra
reſiſtentiū linguas predicantium
coꝛda zelo ſui dominus accendit.
ne taceāt. ſ; dū fallaciū verbis ve
ritat̄ premant Vnde hic ſubdit̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cũ aũt locutus fuero tibi·apiciẽs
os tuũ ⁊ dices ad eos· Hec dicit
dominꝰ deus· Sed hec que breui
ter duplici ſub intellcũ diſcuſſimus
placet vt iuxta cõſiderationẽ lr̃e le
uiter tãgendo tranſeamus· Quid
enĩ nobis amplꝰ ꝑ ipa v̄ba hyſto
rie q̄ꝫ virtus obedientie cõmenda
tur·cũ modo ad trãſmigtioẽm iux
flumen chobar pergere·mõ in cam
pũ egredi·mõ ex cãpo ad domũ re
dire ꝓpha precipitur· vt prius ex
iuſſione pergens ⁊ paulopoſt exi
ens·atq; iterũ domũ rediens·⁊ ſe
metipſũ recludens·ſemꝑ ſue volun
tatis arbitriũ ad diuini eloquij p̄
ceptũ frãgat·q̃tinꝰ in celeſti iuſſio
ne ſuſpenſus·nõ ſuã ſꝫ cõditorꝭ ſui
volũtatẽ impleat· Cui dicit· Et
tu fili hominis ecce data ſũt ſuꝑ te
vincula ⁊ ligabũt te in eis et non
egredieris in medio eoꝝ· Qua in
re notãdũ eſt q̄ꝫ aduerſa ꝓpheta p̄
noſcit vt q̃ omnia patetur· Mĩꝰ
enĩ mala q̃ mentẽ preualent q̄ in
opinata non veniũt·⁊ tñ dũ q̃ria
prenoſcuntur· quãta ſit in eo obe
dientie virtus oſtenditur·quia et
cognoſcit q̄ꝫ aduerſa paſſurus eſt·
⁊ tamen voci dominice inobediens
non eſt· Magna aũt conſiderati
one indigent verba q̃ protinus ad
duntur·et linguã tuã adhereſcere
faciam palato tuo · ⁊ eris mutus
nec quaſi vir obiurgans·quia do
mus exaſperãs eſt· Diſcernendũ
quippe nob eſt vtrũ pro ſolis maƚ
auditoribus·an aliqñ etiam ꝓ vi

tio predicantꝭ predicationis ſermo
ſubtrahatur Quatuor enim quali
tatibus res hec conſiderata diſtin
guitur· Nam aliqñ ꝓpter malos
auditores bonis tollitᷣ ſermo doc
toribus · aliqñ vero ꝓpter bonos
auditores datur ſermo doctoribꝰ
⁊ malis· aliqñ vero ꝓpter docen
tiũ ⁊ audientiũ iuſtificationem bo
nis ſermo doctoribꝰ datur·vt ⁊ ip
ſi per meritũ creſcant·et auditoꝛ̃s
eoꝝ intellcũ ⁊ vita proficiant Ali
qñ võ qꝛ neq; hij digni ſũt accipe
quibus doctrine ſermo ꝓfertur·ne
qꝫ illi doctrine verbũ proferre qui
locũ docendi tenent·predicationis
ſermo tollitur·vt vtraq; pars diſ
tricte iudicetur · Propter malos
nãq; auditores bonis ſermo docto
ribus tollitur·ſicut nũc ad ezechi
el dicitur· Linguã tuã adhereſcere
faciam palato tuo · ⁊ eris mutus
nec quaſi vir obiurgans·quia do
mus exaſperans eſt· Et ſicut pau
lo dicitur· Feſtina et exi velocitᷣ de
ihr̃lm·qm̃ nõ recipient teſtimoniũ
tuũ de me· Et ſicut volentibus a
poſtoƚ p̄dicare in aſya ſcriptũ eſt·
quia ꝓhibuit eos ſpũs ihu Prop
ter bonos auditoꝛ̃s etiam malis
doctoribꝰ ſermo datur·ſicut de pha
riſeis dominus dicit· Omnia que
cũq; dixerĩt vobis ſeruate ⁊ facite
ſcd̃m vero opera eorum nolite face
re Dicunt enĩ ⁊ non faciũt· Prop
ter docentiũ quoq; meritũ ⁊ audi
entium iuſtificationem ſermo doctri
ne tribuitur· ſicut ſanctis apoſtoƚ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicitur Euntes docete omnes gen
tes. Propter malos vero audito
res ⁊ indignam vitā eoꝝ qui do
cere debuerunt ſermo doctrine ſub
trahitur: ſicut hely ad correxgīdos
filios ſuos diſtricte increpationis
verbū non habuit: quia ⁊ eiꝰ neg
ligentia ⁊ filioꝝ exigebat vita ut
cū eis ⁊ populus caderet ⁊ archa
domini capta ad allophilos tranſi
ret Magna enim omnipotentꝭ dei
eſt gracia: cū iniq̄ agentibꝰ ductis
a doctoribus ſermo increpationis
proferetur. Quo cōtra nūc dicitur
Et eris mutus: nec quaſi vir ob
iurgans. Delinquētes etenim ob
iurgaſſet: ſi digni ipā obiurgatio
nis grā fuiſſent. Sed cū in doctri
na atq̄ ſilentio ſit meritoꝝ tanta
diuerſitas vt ſciri facile non poſſit
verū ex auditoris an ex eiꝰ vicio
qui doctrine locū videtur tenere.
docēdi ſermo ſubtrahatur: quid a
liud nobis q̄ſ ſeruare ſemꝑ in rebꝰ
dubijs humilitas iubet: vt ⁊ qn̄
loqui poſſumꝰ non extollamur. ne
fortaſſe hec ipā locucionis nr̄e gra
cia non nobis ſ; auditoribꝰ noſtrꝭ
collata ſit. ⁊ rurſus qn̄ loqui non
poſſumus hij qui nobis ꝯmiſſi ſūt
minime nos dijudicēt ne fortaſſe
nō ex nr̄o ſ; ex peccato audienciū
minime poſſimꝰ loqui: Ad hoc er
go nobis cūcta de meritis nr̄is in
certa ſūt ut vnā certā graciā tenea
mꝰ humilitatꝭ: quatenꝰ ⁊ nos cū
loqͥmur ex omnipotentis dei dono
hoc eſſe veſtrū meritū putemꝰ ;

qn̄ a locutione doctrine obmuteſcī
mus. q̄ſuis noſtra culpa ſit vos ta
men hanc eſſe veſtrā ſpecialiꝭ cre
datis: vt dū viciſſim mala nobis
tribuimꝰ ⁊ bona alijs: per ipām
humilitatꝭ grām fiat. vt doctrine
ſermo qui ablatus fuerat reddat.
Sequitur Cū aūt locutus fuero
tibi aperiet os tuū. ⁊ loqueris ad
eos. Hec dicit dominꝰ deus Qui
audit audiat. ⁊ qui quieſcit quieſ
cat. quia domus exaſperans eſt.
Sepe quidā verbū dei audire deſi
derant: ſed cū alios conſpiciūt au
rem auertere eciam ipſi a ſalutꝭ au
ditu deuiant: ⁊ plerūq̄ multi qui
eſcere appetunt atq̄ a cunctis mū
di huiꝰ acibus vacare. nullis iam
deſiderijs terrenis ſuccūbere: ſed
dum vident alios inquiete agen
do proficere atq̄ in hoc mūdo diui
cijs ⁊ honoribus extolli: quia nec
dum in via rectitudinis firmi ſunt
ad praua opera ex aliorum exem
plo dilabuntur. Hinc eſt enim q̄
in typo infirmantiū pſalmiſta lo
quens dicebat. Mei autem pene
moti ſūt pedes pene effuſi ſūt greſ
ſus mei: quia zelaui in peccatori
bꝰ pacem peccatoꝝ videns. Hinc
iterū dicit Dū ſuperbit impius in
cenditur pauper. Hinc ad iheremi
am prophetā voce dominica de iu
da ⁊ iſrahel dicitur. Nūquid vidiſ
ti que fecerit auerſatrix iſrahel:
Abijt ſibimetipſi ſuper omnē mon
tem excelſum ⁊ ſub omne lignum
frondoſum; ⁊ fornicata eſt ibi.

Et dixi cum feciſſꝫ hec omnia ad
me conuertere ⁊ nō eſt conuerſa. Ubi
ſtatim ſubditur. qualiter ex emulati
one eius etiam iuda recedit q̄ ſtare
videbatur. Ait enī. Et vidit puari
catrix ſoror eius iuda. quia pro eo
ꝙ mechata eſſet aduerſatrix iſrł
dimiſiſſem eam ⁊ dediſſem ei libel
lū repudij. et non timuit puarica
trix iuda ſoror eius. ſꝫ abijt ⁊ for
nicata eſt etiā ipā. Ecce miſericor
de9 contēpnitur et vocat. aduerſan
tib9 ſe ſinū miſericordie aperit. qꝛ
peccanti dicit ad me cõuertere. ⁊ ta
men non eſt cõuerſa. Sed quia oī
potentem deū iſrlitica plebs deſeru
it. reuerti nolens libellum repudij
accepit. Deſeruit videlicet peccan
do. ſed libellū repudij accepit in ſu
is iniquitatib9 ſine flagello rema
nendo. Anima enim que peccat re
cedit. ſꝫ ſi eam poſt peccatū pſperi
tas ſequitur. nulla diſciplina. nul
la diſtrictionis increpatio reuocat
ad cor. in diuiſione quā inter ſe et
deū facit. etiam libellū repudij ac
cepit. vt iam velut aliena derelicta
faciat mala que vult. zeli domini
flagella non ſentiat. quatin9 ad e
terna ſupplicia profūdi9 deſcendat
Sed ſoror ei9 iuda qm̄ dimiſſam
iſraeliticā plebem in ſuis volupta
tibus vidit. ipā quoqꝫ in imundi
cia fornicationis exarſit. Quia e
nim aſpexit adulterā in ſua peruer
ſitate florere. etiam ipſa non timu
it deterius peccare. atqꝫ a cõiunctio
ne domini quaſi a viri legitimi cu

bili recedere. Unde neceſſe eſt vt
peccantes quoſqꝫ tunc conſideremus
amplius miſeros. quando e
os conſpicim9 in culpa ſua ſine fla
gello derelictos. Hinc etenim per
ſalomonem dicitur. Auerſio paruu
lorꝫ interficiet eos. ⁊ proſperitas
ſtultorꝫ perdet illos. Qui enim a
deo auertitur ⁊ proſperatur. tanto
perditioni fit proximus. q̄to a ze
lo diſcipline inuenitur alien9. Di
cat ergo. Qui audit audiat ⁊ qui
quieſcit quieſcat. quia domus ex
aſperās eſt. Ac ſi aperte diceretur
Uos qui iam ⁊ verba veritatꝭ au
dire. ⁊ a praua cepiſtis actione ceſ
ſare. nolite illos ymitari quorꝫ me
exaſperari moribus videtis. Ad
tamē ⁊ intelligere ⁊ aliter poſſum9
Quidā enim verbū audientes nō
audiūt. qm̄ aurē ad ſacrū eloquiū
ponunt. ſed cor a mūdi deſiderijs
non euellūt. Et ſūt nonnulli qui
quieſcētes minime quieſcunt. qui
a prauis quidē actibus ocioſi ſunt
corpore. ſed peruerſitatē operū ex
delectatioē verſāt in mente. Hinc
eſt enim ꝙ de iudea ad captiuita
tem perueniente ſcriptū eſt. Vide
rūt eam hoſtes. ⁊ deriſerūt ſabba
ta eius. Hoſtes quippe ſabbata de
rident. qn̄ maligni ſpiritus ocioſe
menti prauas cogitatioēs imiciūt
vt ſi quieſcit ab opere. non quieſ
cat a malorꝫ operū delectatione.
Recte ergo nūc dicitur. qui audit
audiat. quatinus ſic fiat ſermo in
aure corporis. vt ſonet in aure

cordis. Et q̄ q̄eſcit q̄eſcat: vt p̄ui
tatꝭ deſideria repellantur a cogita
tione. cū iam repulſa videntur ab
opere. Ubi ne maloꝝ ſicꝭ diximꝰ
exempla ſeq̄mur adiūgitur: quia
domꝰ exaſperās eſt. Mali aūt ꝙ
ſi diu tolerātur ſubito corruūt: ꝙ
eoꝝ penas infirmi conſpiciūt: ne
quoꝝ culpas impunitas eſtimant
imitētur. Unde hic quoꝫ eiuſdē in
de deſolatio ſubiūgitur q̄ domꝰ ex
aſperans vocatur: cū ꝓtinꝰ ꝓphe
ſuo dominꝰ dicit. Et tu fili homi
nis ſume tibi laterē et pones eum
corā te. ⁊ deſcribes in eo ciuitatem
ihrlm ⁊ ordinabis aduerſus eam
obſidionem: ⁊ edificabis munitio
nes ꝙ cōportabis aggerē: ꝙ dabꝭ
cōtra eā caſtra. ⁊ pones arietes in
giro Et tu ſume tibi ſartaginē fer
reā. ⁊ pones eā murū ferreū intꝭ te
⁊ ciuitatem. ⁊ obfirmabis faciem
tuā ad eā. ⁊ erit in obſidionē ⁊ cir
cūdabis eam. Dignū eſt domꝰ iſ
rahel. In quibus videlicet verbis
quid aliud iuxꝭ hyſtoriā niſi ihero
ſolime vrbis obſeſſio atqꝫ deſtruc
tio deſignatꝭ. et peccatoris ꝑpli af
flictio exp̄mitur qui domꝰ exaſpe
rās vocatꝭ: cū apte dr̄ ordinabꝭ ad
uerſus eā obſidioēm ⁊ edificabis
munitiones et cōportabis aggerē
⁊ dabis cōtra eam caſtra et pones
arietes in giro: Sed quia verba
prophecie ſic plerūqꝫ narrāt hyſto
riam vt per hec eciam miſtica deſcri
bātur: oportet vt hec eadē dicta q̄
protulimꝰ ſpiritualiter diſſeramꝰ
maxime quia in eis interponitur
quod teneri poſſe ad lrām non vi
detur. cū dicitur. Et tu ſume tibi
ſartaginem ferreā ⁊ pones eā mu
rū ferreū inter te ⁊ ciuitatē. ⁊ obfir
mabis faciem tuā ad eā: et erit in
obſidionem. Niſi enim rebꝰ hyſto
rie miſtica miſcerentur: quid ſar
tago ferrea neceſſaria prophete fu
it vt hanc inter ſe et ciuitatem po
neret. quatenꝰ ſe ab eius obſidioē
ſepararet: Cū enim dicitur ſume
tibi ſartaginem ferream ⁊ pones
eam murū ferreū inter te et ciuita
tē: aperte declaratur qꝛ per eandē
ſartaginē ferreā ab obſidione ciui
tatꝭ ꝓpha ſe liberū reddat. Unde
ꝙ quod p̄dixi ſubiūgitꝭ. Et obfir
mabis faciē tuā ad eam: ⁊ erit in
obſidionē. Ex qua re oſtenditꝭ q̄a
ꝓpha in eadē obſidione nō erat: ſi
ſartaginē ferreā inter ſe et ciuitatē
murū ferreū ponit. Et certe ſiue i
ea captiuitate q̄ prius. ſiue in ea
q̄ poſtmodū iſrahelitico populo cō
tigit nullus ab eiuſdē captiuitatis
periculo liber fuit: ſed omnes ſimꝭ
par calamitas inuoluit. Qꝫ ergo
intelligi iuxta lrām poteſt: vt pro
pheta inter ſe et ciuitatem que ob
ſidenda eſt ſartaginem ferream po
nat: Sed q̄muis omne hoc quod
in deſcriptioē lateris ſub ſigno ihe
roſolimorū ciuitatis legitur iuxta
lrām factum ſit: nobis tamen ſciē
dum eſt quia typicum aliquid per
ſartaginem figuratur. ſed ⁊ obſeſ
ſio iheroſolimoꝝ vera deſcribitur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ex qua te inſtruimur ut dū aliud
completū iuxta hyſtoriā ſcimus.
⁊ aliud iuxta hyſtoriam a ratione
vacare cognoſcamus. in ſacro v̄ba
utraq; teneamus. quatinus ⁊ ob
ſeſſionem iheroſolimoꝝ que iuxta
lr̄am poſtmodū facta eſt. in ꝓpheti
e verbis et factis credamus eſſe fi
guratā. et tamen per eandē obſi
dionem obſidio alia id eſt interi
or deſignetur. in qua iure querim9
quid per ſartaginem ferream que
murus ferreus dicit̄ valeat deſig
nari Illam itaq; obſidionem qua
iheroſolimoꝝ ciuitas deſtructa eſt
iam factā nouimus. ſȝ nūc aliam
intrinſecus que cotidie agitur req̄
ramus. de qua per ſignificatiōem
dicatur. Et tu fili hōīs ſume tibi
laterē. ⁊ pones eū contra te. ⁊ de
ſcribes in eo ciuitatē iheruſalem.
Sed ante nobis inquirendum eſt
cur ezechiel ꝓpheta vel quociens
ſublimia conſpiciat. vel quociens a
liqua agere miſtica iubetur. prius
filius hōīs appelletur. Sepe e
nim ſubleuatur ad celeſtia. et occl
t̄ atq; inuiſibilib9 rebus ei9 mens
paſcatur. Neceſſe eſt ergo ut inter
occulta que penetrat filius hōīs
vocetur. ut ſemper agnoſcat quod
eſt. et nunꝙ̄ extollatur de hijs ad
que ducatur. Quid eſt enim ꝓphe
te ad ſpiritualia ſubleuato ſemper
fili hōīs dicere: niſi ut eum infir
mitatis ꝓprie memorem faceret.
ut conſcius conditionis infirme.
eleuari in cogitatione non debeat
de magnitudine cōtemplationis
ſue? Quia vero idem ꝓpheta ⁊ ut
ſupra iam diximus typū predicā
tium vel doctorū tenet. recte ei nūc
dicatur Sume tibi laterē. ⁊ pones
eum coram te. Omnis etenim doc
tor cū terrenū quēpiam auditorē
ad celeſtis verbi doctrinam ſuſcipit
laterē aſſumit. cui dū loqui ceperit
que ſit retributio celeſtis patrie. q̄
viſio pac̄ ſuperne ciuitatem iheru
ſalem deſcribit in latere. quem co
ram ſe ponit. quia intenta mente
qualitatem audient̄ conſiderat id
eſt prouectū vel deſpectū conſpiciat
⁊ iuxta eius intelligentiam. pre
dicationis ſue verba moderatur.
ut deſcribi in audientis mente ci
uitas iheruſalem id eſt viſio pac̄
poſſit. Dicatur ergo. Sume tibi
laterē. videlicet proximi cor terre
nū. ⁊ pones eum coram te ſcilicet
ut vitam atq; itellectū illius intē
ta mente cuſtodias. ⁊ deſcribes in
eo ciuitatem iheruſalem. ut ei que
ſint ſuperna gaudia de viſione pa
cis innoteſcas. Quaſi enim iam
iheruſalē in latere deſcripta eſt. cū
terrena mens cepit que ſint illa
interne pacis gaudia vera cognoſ
cere. ⁊ ad conſpiciendū glāam regni
patrie anhelare Quaſi in terra vi
ſio pac̄ deſcribitur. quando mens
que prius terrena ſapuerat. per a
morem iam ad conteplandū glori
am regni celeſtis eleuat̄. ſed mox
ut animus amare celeſtia ceperit.
mox ut ad viſionem pacis intime

92

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tota ſe intentione collegerit⁝ anti
quus ille aduerſarius qui de celo
lapſus eſt inuidet. ⁊ inſidiari am
plius incipit. acriores ꝙ̃ conſueue
rat temptatiões admouet; ita vt
plerūqȝ ſic reſiſtentē animā temptet
ſicut ante nūꝙ̃ temptauerat quan
do poſſidebat. Vnde ſcriptū eſt. Fi
li accedēs ad ſeruitutem dei ſta in
iuſticia ⁊ timore; ⁊ p̄para animā
tuam ad tēptationem. Vnde ⁊ de
moniacus qui a domino ſanatur
ab exeūte demone diſcerpitur; ſi
cut ſcriptū eſt. Et clamans ⁊ mul
tum diſcerpens eum exijt ab eo.
Quid eſt enim ꝙ obſeſſū ātiquus
hoſtis quem poſſeſſū non diſcerpſe
rat. deſcēdo diſcerpſit⁝ niſi ꝙ ple
rūqȝ dū de corde expellitur. acrio
res in eo tēptationes generat. ꝙ̃
prius excitauerat qn̄ hoc quietus
poſſidebat⁝ Vnde iſrahelite quoqȝ
ad moyſen ⁊ aarō dicūt. Videat
dominꝰ ⁊ iudicet⁝ qm̄ fetere feciſtis
odorem noſtrū corā pharaone ⁊
ſeruis eiꝰ; ⁊ p̄buiſtis ei gladiū ut
occideret nos. In moyſe enim ⁊ a
arō lex ⁊ prophete figurate ſunt.
Et ſepe apud ſe īfirmꝰ aīmꝰ q̄ſi ꝯ
tra ſacra eloquia murmurat; quia
poſtꝙ̃ verba celeſtia audire ⁊ ſequi
ceperit. regis egiptij aduerſitas
id eſt maligni ſpiritus tēptacio ex
creſcit. Debet ergo vigilanter doc
tor ꝓficienti anime que illam tēp
tationes ſequātur innoteſcere; vt
cautā ſe valeat ꝯtra maligni ſpiri
tus īſidias p̄parare. Vn̄ nunc bn̄

poſt deſcriptā ciuitatē iheruſalem
in latere; dicitur prophete. Et or
dinabis aduerſus eam obſidionē
⁊ edificabis munitiones; ⁊ cōporta
bis aggerem. In qua enim iam
pacis viſio deſcribitᷣ; ei neceſſe eſt
vt temptationū bella nunccientur.
Nam vt valeat ad illa pacis gau
dia eterna pertingere. hanc hic p
culdubio oportet tribulationū cer
tamina multa ſuſtinere. De qua
bene dicitur. Ordinabis aduerſꝰ
eam obſidiōem. Predicator ꝗ̄ppe
cōtra erudiendā animā obſidiōem
ordinat. cum premonēdo indicat
quibꝰ ſe modis vicia virtutibꝰ op
ponant; quō luxuria caſtitatem fe
riat. qualitᷣ ira trāquillitatē animi
perturbet⁝ qn̄tum inepta leticia a
vigore mentis reſoluat. qualiter
multiloquiū munitionē cordis deſ
truat; quō inuidia caritatem inter
ficiat. quēadmodū ſuperbia arcē
humilitatꝭ effodiat⁝ qualiter fal
lacia cum veritatē in ſermone corru
perit. hāc eciam in ꝯgnitione cor
rūpat; vt qui verum dicere noluit
quod intellexit. iam nec intelligat
quod dicere valeat. Ordinatur er
go a p̄dicatore obſidio; cum per
ſancte āmonitionis verba ſingulꝭ
quibuſqȝ virtutibꝰ que vel quibus
modis vicia inſidientᷣ oſtenditur.
Et ꝙ̃ ihr̄lm q̄ra deſcripſit in latere
p̄dicator munitiones edificat; qn̄
mala q̄qȝ ꝙ̃ munita ꝯtra mentem
veniant demonſtrat. vt ſeſe vicia
ſub virtutum ſpecie abſcondant⁝

quatinus ſicut ſepe iam diximus·
immoderata ira iuſticia videri ap
petat·7 diſcipline ꝛmiſſio manſue
tudo videri velit·et tenacia ſeſe par
ſimoniam nominet·7 inordinata re
rū effuſio ſe beniuolentiā appellet
Quaſi enim edificate contra men
tem ſunt munitiones·quando vici
a ſub virtutū ſpecie excreſcunt· et
in alto ſe oſtendunt per ymaginē
que in ymo ſemper iacent per acti
onem· Adhuc quoqꝫ additur·7 cō
portab aggerē· Quo enim mens
deſiderare celeſtia ceperit·eo in illā
maligni ſpiritus temptationibus
ſuis terrenas amplius cogitatio
nes exaggerant· Propheta ergo
aggerē comportat· cū predicator
ſanctus bonis mentibus qualiter
terrena deſideria ſubripere ſolent
denunciat· Atqꝫ adhuc additur·
Et dabis contra eam caſtra· 7 po
nes arietes in gyro· Quaſi dat
contra animā caſtra doctor· quan
do malignorū ſpirituū contra eam
collectas atqꝫ adunatas inſidias
indicat·vt aliquando non ſolūmo
do ex vno· ſed ex cunctis vicijs ſi
mul temptent· Nam ſunt quedā
vicia quaſi per quandā ſibi cogna
tionem propinqua· ſicut diſſolu ti
o ſpiritus·appetitus gule 7 imun
dicia luxurie·ſicut multiloquiū·fal
lacia atqꝫ periuriū· Ex diſſolutio
ne quippe ſpirit9· mens ad inglu
uiem ventris rapitur· Et dū cibis
venter extenditur·ad luxuriam ca
ro trahitur ſuperbiendo captiua·

Et rurſū ex multiloq̄o fallacia ge
neratur·quia valde eſt difficile·ut
qui multa loquitur·non eciam men
tiatur· Et ſepe mendacium eciam
periurio tegitur· vt ante humana
iudicia veletur· Superbia quoqꝫ
eſſe ſine inuidia atqꝫ inani gloria
nullatenus poteſt· Superbꝫ etenī
quiſꝫ honorem quem ipē ambit a
lijs inuidet·7 cū hunc fortaſſe ob
tinuerit in elationem glorie tempo
ralis attollitur·atqꝫ qd̕ alios con
ſpiciat minime percipere potuiſſe·
hoc ſe per inanem gloriam gaudet
pre ceteris habere· Sciendū quo
qꝫ eſt·quia ſepe nonnulla vicia ad
mentem non ſimul veniūt·ſed ſub
ponūtur·vt vnū alteri ſuccedat in
temptatione Et aliud contra faci
em venit·aliud vero in temptatio
ne ſe ex latere ſubiciat·quatinus dū
alteri reſiſtitur· ab altero minus
decepta capiatur· Ipā enim que
ſuperius diximus vicia plerūqꝫ ſe
alia pro alijs furtiue ſupponunt·
ſicut nōnūq̄ dū iram vincere in no
biſmetipſis conamur· plus q̄ ne
ceſſe eſt lenitas mentem occupat·
vt aſperitatē peccantib9 quā opor
tet minime proponat· Sepe vero
dum nobis ineſſe incauta lenitas
diſplicet· zelus ſe in furorē trahit
atqꝫ extra paciencie lenitatē ani
mū captiuū rapit Quia ergo per
mixta ſimul vicia atqꝫ adunata
contra mentem veniūt· recte in p̄
dicatoris ore contra deſcriptam
iheruſalem caſtra proponuntur·

Et qz aliqñ ſingula hinc inde ſen
ſũ ſerũt· in giro arietes ordinant̃
Ponit ꝗ̄ predicatoꝛ arietes in gi
ro: dum caute denũciat ꝗ̄ blande
luxuria percutit· ꝗ̄ aſpere impaciẽ
cia occidit: ꝗ̄ laborioſe auaricia ac
cendit ⁊ interimit· ꝗ̄ tumide ſuper
bia extinguit· In giro itaqꝫ arie
tes ponere eſt· predicando oſtende
re qui vndiqꝫ ſoleãt animã mucro
nes viciorꝫ ferire· Sequitur· Et
tu ſume tibi ſartaginẽ ferreã: ⁊ po
nes eã murũ ferreũ int̃ te ⁊ int̃ ci
uitatẽ· Quia ferrũ forte metallũ
eſt ⁊ in ſartagine cib9 frigitur: qd
per ſartaginem ferreã niſi ſpũalis
zeli fortis frixura ſignat̃: Omnis
quippe ſpũal' zelus doctoris aĩam
frigit: qz valde cruciatur dũ infir
mos quoſꝫ eterna deſerere· ⁊ reb9
tpalib9 delectari ɔſpicit· Unꝫ bene
paulus ſartaginẽ ferreã ſũpſerat:
cum zelo aĩarũ cruciatus dicebat·
Quis infirmat̃ ⁊ ego ñ infirmor:
Quis ſcãdalizat̃· ⁊ ego nõ vror:
Ipſũ ſuũ coꝛ qd aĩarũ zelo ſuccen
deãt· quid aliud ꝗ̄ ſartaginẽ fere
rat: in quo amore virtutũ ɔ̄ vicia
ardebat: Qd enim vrebat̃: ſarta
go erat· Inardeſcebat enĩ ⁊ coque
bat: qz incẽdebatur amaritudine·
ſꝫ virtutũ alimenta ꝑparabat ex
ſua afflicta cogitatione· Sed qd
eſt ꝙ eandẽ ſartaginem propheta
inter ſe ⁊ ciuitatẽ murũ ferreum po
nit: niſi ꝙ iſtẽ fortꝫ zel9 qui nunc
in mente doctorꝫ agitur· in die ex
tremi iudicij inter eum ⁊ animam
quã a vicijs cuſtodierat teſtis eſt·
vt et ſi audire is qui docetur nolu
erit· doctor tamen ꝓ zelo quẽ exhi
bet de auditoris negligencia reus
nõ ſit: Murũ ergo ferreũ inter ſe
⁊ ciuitatẽ ponit: quia in vltimis
tpe inde doctor a dãpnationis peri
culo munit̃· vnde nũc ꝑ zelũ cuſto
die cordis fracturã patitur· Nullũ
quippe omnipotẽti deo tale eſt ſac̃
ficiũ: q̃le eſt zelus animarũ· Hinc
enim pſalmiſta ait· Zelus dom9
tue comedit me· Cꝫtũ vero fractũ
cordis q̃ per ſpũalem zelum agit̃
oĩpotentẽ deũ placat aperte oſten
ditur· cũ offerri per legem ſimila
in ſacrificiũ iubetur· De qua ſcrip
tũ eſt· In ſartagine oleo conſper
ſa frigetur ⁊ offeret eam calidã in
odorẽ ſuauiſſimũ domino ſacerdos
qui patri iure ſucceſſerit· ⁊ tota cre
mabitur in altari· Tunc enim ſi
mila in ſartagine frigitur: cũ mũ
da mens iuſti per zeli ſancti ardo
rem crematur· Que conſperſa ole
o ꝑcipitur offerri· id ẽ caritati mi
ſericordie miſceri: que in conſpectu
omnipotẽtꝫ dei ardet et lucet Cõ
ſpergatur ergo oleo mẽs que in
ſartagine frigitur: quia ſancti ze
li diſtrictio neceſſe eſt vt ex miſeri
cordie ṽtute ⁊ ardeat et clareſcat
Amat enim eundem ipſum quem
inſequi videtur· Unde ⁊ calida in
odorem ſuauiſſimũ domino offer
ri precipitur: quia ſi amorem zel9
non habet: ea que de ſartagine
offertur calorem ſimila amiſit·

Et notandum quis eam offerre
precipitur. videlicet ſacerdos. qui
patri iure ſucceſſerit. Ille eni ſacer
dos patri iure ſuccedit. qui eſſe ſe
domini omnipotentꝭ filiū moribꝰ
demonſtrat. atqꝫ a nobilitate inti
ma operū ſuorꝫ ignobilitate non
diſcrepat. Que in altari tota cre
mari precipitur. vt videlicet holo
cauſtū fiat. Holocauſtū enim totū
incenſū dicimus. Unde ⁊ in trāſla
tione altera hoc in loco eadē ſimili
a que in ſartagine frigitur. holo
cauſtū fieri iubetur. Hoc aūt inter
holocauſtū ⁊ ſacrificiū diſtat. quia
omne quidē holocauſtū ſacrificium
eſt. non omne ſacrificium holocau
ſtum. Sunt enim multa bona que
aguntur ſacrificia. ſed holocauſta
non ſunt. quia totam mentē amo
re ſpirituali minime incēdūt. Qui
enim ſic operātur ea que dei ſunt.
vt tamen ⁊ quedā que ſunt ſeculi
non relinquant nimirum ſacrifici
um ⁊ non holocauſtum offerunt.
Qui aūt cūcta q̄ mūdi ſūt deſerūt
⁊ totā mentē igne diuini amoris
accendūt hij nimirū omnipotenti
domino ſacrificiū et holocauſtum fi
unt. Simila itaqꝫ in ſartagine eſt
mūda mens iuſti in zeli ſpiritualis
afflictione. que per ſolliciitudinem
aīarū frigitꝰ. et nō ſolū ſacrificiū. ſꝫ
etiam domino holocauſtum eſſe de
putatur. Sumamꝰ ergo ſartagi
nem ferream ⁊ ponamꝰ eam mu
rū ferreum inter nos ⁊ ciuitatem.
id eſt aſſumamus zelū fortem. vt

inter nos et auditorꝭ noſtri aīam
inueniamꝰ hūc poſtmodū fortem
munitionem. Tunc enim hunc
murū ferreum inuenturi ſumus. ſi
nunc eum fortiter tenemus. vide
licet docendo. cuſtodiendo. ſuadēdo
increpādo. mulcendo. terrendo. ali
quando leniter. aliqn̄ vero etiam
ſeuerius agendo. De qua recte ſeue
ritate ſubditur. Et obfirmabis fa
ciem tuam ad eam. ⁊ erit in obſi
dionem. Quid eſt obfirmare faci
em ad iheruſalem in latere deſcrip
tam. niſi vt ei anime cui celeſtis
pacis viſionem doctor denūciat. ſi
adhuc eam infirmari in ſuis actibꝫ
ꝯſpiciat. remiſſiorē ſe ⁊ clementiorē
minime oſtendat. Unde ſcriptum
eſt. Filie tibi ſunt ſerua corpus ea
rum. ⁊ non oſtendas hylarē faciem
tuam ad illas. Infirme quippe a
nime atqꝫ ad appetitū mūdi dedi
te. aliquando meliꝰ ex ſeueritate
ſeruantur. vt obfirmata facies id
eſt per ſeueritatꝭ cuſtodiam ab oī
ſpe friuole remiſſionis abducta in
conſtantem animā terreat. atqꝫ a
delectatione viciorū diſtrictiōis ri
gore conſtringat. quod cū a docto
re agitur. ſemꝑ neceſſe eſt vt dul
cedo et hūilitas in corde teneatur
quatinus et multū amet. ⁊ nunq̄
contra eum per elatioēm ſuperbi
at. cui tamē amorem ſuū et humi
litatem pro vtilitate eiꝰ prodere
recuſat. Sequitur. Et circūdabis
eam. Circumdat doctor auditoris
animā cū in omne qđ in hac vita

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

agitur tēptationū laqueos appo
ni poſſe denūciat: vt dū vbiqʒ ſit
mens pauida vbiqʒ circūſpecta quā
to timidior tāto vigilantior viuat
Sequitur Signū eſt domus iſra
hel. Si ad hyſtoriā obſidionis q̄
iuxta lrām facta eſt ſignū eſt dom9
iſrahel quod ꝓpheta fecit: ſi ad myſte
riū quod cotidie erga vniuſcuiuſqʒ
animā a doctore agitur. ſignū eſt
domus iſrahel ⁊ hoc quod egit ⁊
hoc quod agendū nūciauit: qꝛ ſicut
dom9 iſrahel obſidionē corꝑaliter
pertulit: ita vnaqueqʒ anima q̄ iam
ſeruire oīpotenti deo incipit. obſidē
tes ſe inſidias malignoꝝ ſpirituū
ſentit A quib9 ſi vere eripi appetit
ſcire debet qꝛ eripi ſua virtute non
poſſit: ſʒ ei9 neceſſe eſt ut adiutori
um ſperet. qui nos et in carne cor
ruptibili viuentes. ꝑ redēptionis
ſue miſteriū ꝓtegit. etiam ſuꝑ ſpūs q̄
ſūt ſine carne roborare. ihūs xp̄s
dn̄s noſter: qui viuit ⁊ regnat cū
patre in vnitate ſpūs ſancti de9. ꝑ
omnia ſecula ſclo̾ꝝ Amen

Explicit liber primus beati gre
gorij pape ſuꝑ ezechielem ꝓpham